



Osiągnięcia uczniów
kończących gimnazjum
w roku 2016
w województwie warmińsko-mazurskim

Sprawozdanie z egzaminu gimnazjalnego 2016



Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

18-400 Łomża, Al. Legionów 9, tel. fax (86) 216-44-95

(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22

www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

**OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
KOŃCĄCYCH GIMNAZJUM W ROKU 2016
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM**

ŁOMŻA 2016

Opracowanie:**język polski**

Robert Chamczyk (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Marchlewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Maria Michłowicz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

historia i wiedza o społeczeństwie

Marek Zieliński (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Andrzej Bobrow (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Marek Zapieraczyński (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

matematyka

Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Edyta Warzecha (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Karolina Kołodziej (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)
Renata Świrko (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

przedmioty przyrodnicze

Alicja Kwiecień (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Hanna Gronczewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Marcjanna Klessa (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)
Małgorzata Wałęsa (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)
Justyna Zahorodna (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język angielski

Agnieszka Szafran (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Aleksandra Kodzis (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Grzegorz Przybylski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)

język niemiecki

Ewa Bartoń-Pieniążek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Jezierska-Wiejak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)
Przemysław Mróz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

język francuski

Mariusz Mazurek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Sośnicka (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

język rosyjski

Svetlana Galant (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Jadwiga Kubiak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)
Monika Zdunik (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język hiszpański

Anna Łochowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

język włoski

Anna Opolska-Waszkiewicz (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opieka merytoryczna:

dr Marcin Smolik (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca:

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

OKE w Łomży**Opracowanie:**

Maria Fromelc-Chmielewska
Krzysztof Najda

Współpraca:

Mariola Matejkowska (język polski)
Aleksandra Kodzis (język angielski)
Iwona Łuba (matematyka)

Opieka merytoryczna:

Grażyna Klimuszek
Elżbieta Prószyńska

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.edu.pl www.cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

18-400 Łomża, Al. Legionów 9, tel. fax (86) 216-44-95
(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22
www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA.....	7
JĘZYK POLSKI	7
1. <i>Opis arkusza standardowego</i>	7
2. <i>Dane dotyczące populacji uczniów</i>	7
3. <i>Przebieg egzaminu</i>	8
4. <i>Podstawowe dane statystyczne</i>	9
KOMENTARZ.....	16
PODSTAWOWE INFORMACJE O ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH	44
HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE.....	49
1. <i>Opis arkusza standardowego</i>	49
2. <i>Dane dotyczące populacji uczniów</i>	49
3. <i>Przebieg egzaminu</i>	50
4. <i>Podstawowe dane statystyczne</i>	51
KOMENTARZ.....	57
PODSTAWOWE INFORMACJE O ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH	61
II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA.....	66
MATEMATYKA	66
1. <i>Opis arkusza standardowego</i>	66
2. <i>Dane dotyczące populacji uczniów</i>	66
3. <i>Przebieg egzaminu</i>	67
4. <i>Podstawowe dane statystyczne</i>	68
KOMENTARZ.....	74
PODSTAWOWE INFORMACJE O ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH	85
PRZEDMIOTY PRZYRODNICZE.....	90
1. <i>Opis arkusza standardowego</i>	90
2. <i>Dane dotyczące populacji uczniów</i>	90
3. <i>Przebieg egzaminu</i>	91
4. <i>Podstawowe dane statystyczne</i>	92
KOMENTARZ.....	99
PODSTAWOWE INFORMACJE O ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH	104
III. JĘZYKI OBCE	109
JĘZYK ANGIELSKI – POZIOM PODSTAWOWY.....	109
1. <i>Opis arkusza standardowego</i>	109
2. <i>Dane dotyczące populacji uczniów</i>	109
3. <i>Przebieg egzaminu</i>	110
4. <i>Podstawowe dane statystyczne</i>	111
JĘZYK ANGIELSKI – POZIOM ROZSZERZONY	117
1. <i>Opis arkusza standardowego</i>	117

2. Dane dotyczące populacji uczniów	117
3. Przebieg egzaminu	118
4. Podstawowe dane statystyczne	119
KOMENTARZ	124
PODSTAWOWE INFORMACJE O ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH.....	138
JĘZYK NIEMIECKI – POZIOM PODSTAWOWY	140
1. Opis arkusza standardowego	140
2. Dane dotyczące populacji uczniów	140
3. Przebieg egzaminu	141
4. Podstawowe dane statystyczne	142
JĘZYK NIEMIECKI – POZIOM ROZSZERZONY.....	148
1. Opis arkusza standardowego	148
2. Dane dotyczące populacji uczniów	148
3. Przebieg egzaminu	149
4. Podstawowe dane statystyczne	150
KOMENTARZ	155
PODSTAWOWE INFORMACJE O ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH.....	169
JĘZYK ROSYJSKI – POZIOM PODSTAWOWY	170
1. Opis arkusza standardowego	170
2. Dane dotyczące populacji uczniów	170
3. Przebieg egzaminu	171
4. Podstawowe dane statystyczne	172
JĘZYK ROSYJSKI – POZIOM ROZSZERZONY	178
1. Opis arkusza standardowego	178
2. Dane dotyczące populacji uczniów	178
3. Przebieg egzaminu	179
4. Podstawowe dane statystyczne	180
KOMENTARZ	185
PODSTAWOWE INFORMACJE O ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH.....	199
JĘZYK FRANCUSKI	200
1. Opis arkusza standardowego	200
2. Podstawowe dane statystyczne	200
JĘZYK HISZPAŃSKI	201
1. Opis arkusza standardowego	201
2. Podstawowe dane statystyczne	201
JĘZYK WŁOSKI	202
1. Opis arkusza standardowego	202
2. Podstawowe dane statystyczne	202
IV. ANEKS (WYNIKI KRAJOWE).....	203

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

Język polski

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Podstawę zadań stanowiły różne teksty kultury: literackie – fragment *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza i utwór *Róża prawdziwa i sztuczna* Jana Sztudyngera publicystyczny *Zwykły dzień* Katarzyny Janowskiej i popularnonaukowy *Damy, rycerze i dżinsy* Tadeusza Rojka.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 22 zadań, wśród których było 20 zadań zamkniętych różnego typu i 2 zadania otwarte wymagające od ucznia samodzielnego, zgodnego z poleceniem, sformułowania krótkiej wypowiedzi oraz dłuższej – charakterystyki.

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać 32 punkty.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GH-P1-162)

Liczba uczniów		13 251
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	11 381
	z dysleksją rozwojową	1 870
	dziewczeta	6 577
	chłopcy	6 674
	ze szkół na wsi	3 937
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 939
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 752
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 623
	ze szkół publicznych	12 143
	ze szkół niepublicznych	1 108

Z egzaminu gimnazjalnego z zakresu języka polskiego zwolniono 57 uczniów – laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	37
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	46
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	403
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	4
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	7
	Ogółem	540

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		18 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		273	
Liczba zespołów egzaminatorów		13*	
Liczba egzaminatorów		281*	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust.1)		21	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ³ (art.44zzz ust.1)		4	

* Liczby podane łącznie dla województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

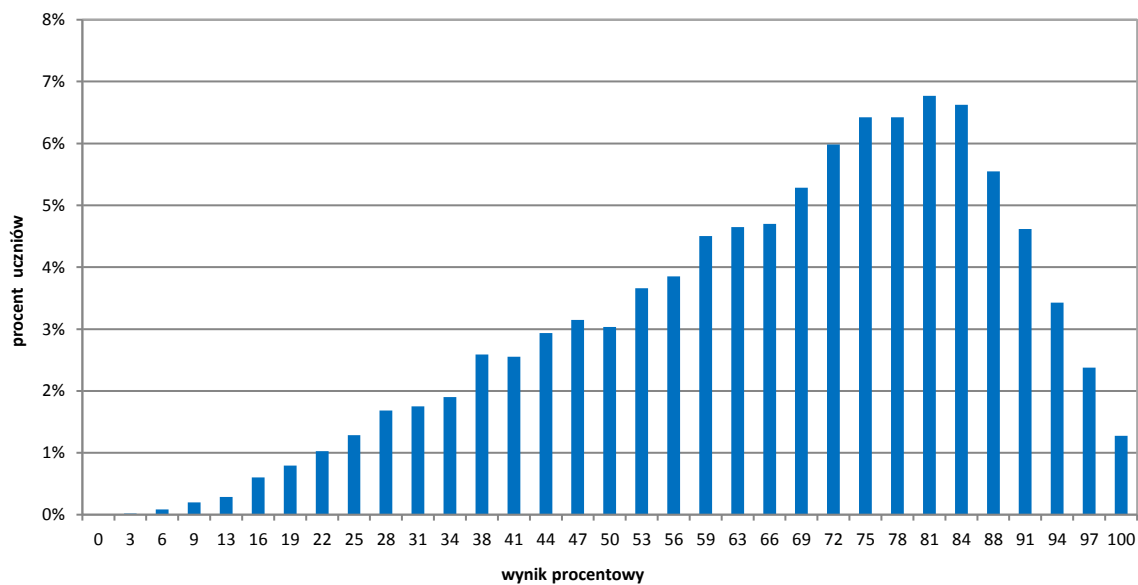
¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

³ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-P1-162)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
13 251	0	100	69	81	66	20

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GH-P1-162)

Część humanistyczna – język polski		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	2	
19	3	
22	4	
25	5	
28	6	
31	8	
34	9	
38	11	
41	14	
44	16	3
47	19	
50	22	
53	25	
56	29	
59	33	
63	37	
66	41	
69	47	5
72	52	
75	58	
78	65	
81	72	
84	79	
88	86	7
91	91	
94	96	8
97	99	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka polskiego uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 65% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 35% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

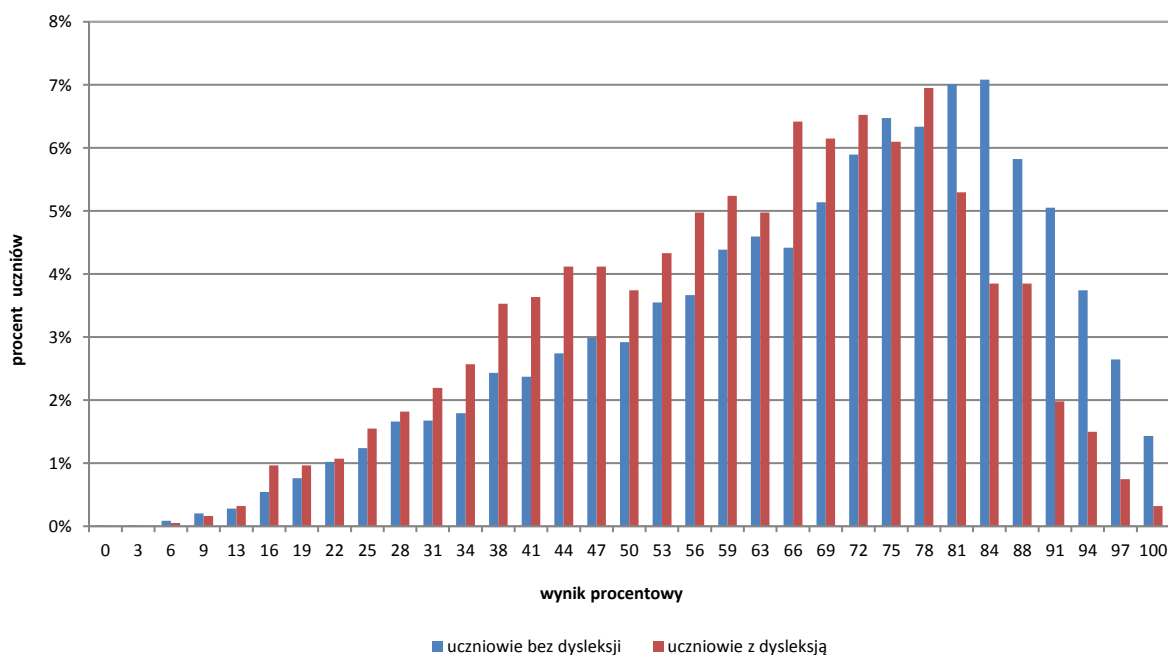
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GH-P1-162)

Stanin	Przedział wyników (w%)
1	14–36
2	37–55
3	56–61
4	62–65
5	66–69
6	70–73
7	74–78
8	79–84
9	85–97

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



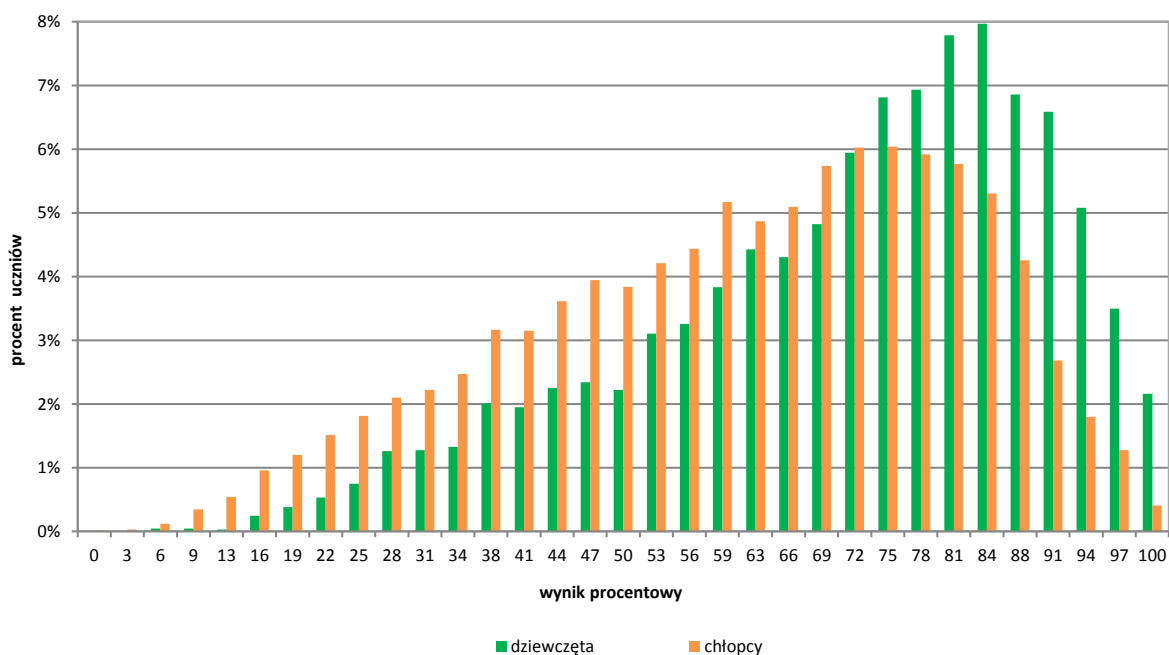
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GH-P1-162)

⁴ Ileokroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-P1-162.

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	11 381	0%	100	72	84	67	20
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 870	6	100	63	78	61	19

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GH-P1-162)

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6 577	6	100	75	84	71	19
Chłopcy	6 674	0	100	66	75	61	21

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	3 937	6	100	69	75	65	19
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 939	6	100	66	78	64	21
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 752	3	100	72	84	68	21
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 623	0	100	75	81	70	20

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	12 143	3%	100	69	81	66	20
Szkoła niepubliczna	1 108	0	100	72	78	65	24

Poziom wykonania zadań

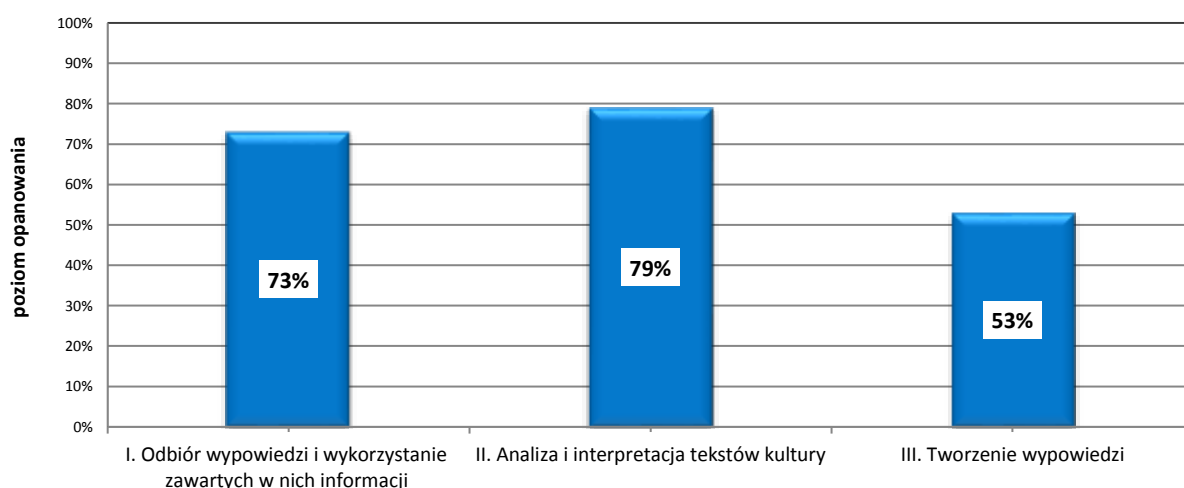
Tabela 11. Poziom wykonania zadań (arkusz GH-P1-162)

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu [...] składni (powtórzeń [...]) [...].	87
2.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	75
3.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	83
4.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 6) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym.	77
5.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Interpretacja. Uczeń: 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym.	77

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
6.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie.	70
7.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje [...] archaizmy [...] – rozumie ich funkcję w tekście.	76
8.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	74
9.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi ([...] dezaprobatę [...]).	91
10.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	88
11.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	73
12.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	78
13.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę [...]).	42
14.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	82
15.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi ([...] prowokację).	72
16.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	79
17.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 2) rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze [...], równoważniki zdań [...].	53
18.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	81
19.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	87
20.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 8) [...] rozpoznaje [...] imiesłowy [...].	59
21.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodnie z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat; 5) [...] uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.	70

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
22.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi [...] pisemne w następujących formach gatunkowych: [...] charakterystyka postaci literackiej [...]; dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada.	43
		1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.	70
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wystawiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	74
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie; 5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom; 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]; 10) stosuje poprawne formy odmiany rzeczowników, czasowników (w tym imiesłowów), przymiotników, liczebników i zaimków; stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych (zgody i rzędu).	39
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...].	52
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].	31

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GH-P1-162)

Komentarz

Stopień opanowania umiejętności zawartych w wymaganiach ogólnych podstawy programowej sprawdzano zadaniami odnoszącymi się do:

- fragmentu *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza (zadania 1.–7.)
- utworu *Róża prawdziwa i sztuczna* Jana Sztudyngera (zadania 8.–12.)
- fragmentu tekstu publicystycznego *Zwykły dzień* Katarzyny Janowskiej (zadania 13.–17.)
- fragmentu książki Tadeusza Rojka *Damy, rycerze i dzinsy* (zadania 18.–21.).

Uczniowie za rozwiązanie zadań z języka polskiego uzyskali średnio 66% punktów możliwych do zdobycia. Najlepiej poradzili sobie z zadaniami z *analizy i interpretacji tekstów kultury* (średni wynik 79% punktów) i z *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji* (średni wynik 73% punktów). Zadania sprawdzające umiejętności z zakresu *tworzenia wypowiedzi* okazały się dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne (średni wynik 53% punktów).

Na egzaminie z języka polskiego uczniowie rozwiązywali zadania zamknięte i otwarte obejmujące treści zapisane w podstawie programowej dla II i III etapu edukacyjnego.

Na podstawie analizy poziomu wykonania poszczególnych zadań można stwierdzić, że w całym arkuszu najtrudniejsze były dwa zadania z zakresu *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji*. Zadania z *analizy i interpretacji tekstów kultury* okazały się dla gimnazjalistów łatwe, natomiast umiarkowanie trudne było napisanie charakterystyki – zadania sprawdzającego umiejętności z zakresu *tworzenia wypowiedzi*.

Zadania badające *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji* odnosiły się do wszystkich utworów zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Najłatwiejsze w całym arkuszu okazało się dla zdających zadanie 9. odnoszące się do utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*. Krótka forma literacka z nakreśloną wewstępie sytuacją komunikacyjną, celną puentą i wyraźnie zarysowanymi postawami bohaterów pozwoliła zdającym na trafne odczytanie intencji wypowiedzi – dezaprobaty. Zadanie poprawnie rozwiązało 91% gimnazjalistów. Z tej samej grupy zadań badających umiejętność rozpoznawania intencji wypowiedzi (tym razem aprobatę i prowokację) trudniejsze okazały się dwa zadania – 13. i 15. Odnosiły się one do dłuższego fragmentu tekstu publicystycznego Katarzyny Janowskiej *Zwykły dzień*. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, należało uważnie przeczytać tekst i dokonać ukierunkowanej analizy problemów omawianych w artykule. Poruszone w tekście zagadnienia dotyczące sposobu rozumienia pojęcia „szczęście”, a także przywołana refleksja profesor filozofii Barbary Skargi na temat relacji między uczciwością i szczęściem były dla gimnazjalistów trudniejsze w odbiorze. Zadanie 13. typu prawda-falsz okazało się dla uczniów trudne. Poprawnie rozwiązało je 42% zdających. Znacznie łatwiejsze było zadanie 15., w którym jedynie 28% uczniów nie rozpoznało intencji autora.

Trudności sprawiły uczniom zadania dotyczące świadomości językowej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że kluczowe dla kształcenia humanistycznego umiejętności z tego zakresu sprawdzane były zarówno za pomocą zadań zamkniętych, jak i zadań otwartych, w tym zadania wymagającego samodzielnego zredagowania charakterystyki. Zadanie 17. badające umiejętność rozpoznawania w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań było dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne, ponieważ poprawnie rozwiązało je 53% zdających. Warto podkreślić, że forma zadania wyróżniała się złożoną konstrukcją, zatem udzielenie odpowiedzi wymagało od uczniów dwustopniowego działania. Najpierw zdający na konkretnym przykładzie – *Do domu spacerem przez gwarny rynek* – musieli rozpoznać rodzaj wypowiedzenia (*równoważnik zdania*), a następnie uzasadnić swój wybór odpowiednim argumentem (*nie ma osobowej formy czasownika*). Umiejętność rozpoznawania podstawowych funkcji składniowych części mowy w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okoliczniki, przydawka), rozpoznawanie w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań oraz rozumienie ich funkcji to umiejętności obowiązujące już w szkole podstawowej, więc uczniowie, którzy nie poradzili sobie z zadaniem (47% zdających), nie opanowali powyższych

umiejętności na drugim etapie kształcenia i nie nabyli tych umiejętności również w gimnazjum. Umiarkowanie trudne okazało się również dla uczniów zadanie 20. sprawdzające umiejętność rozpoznawania imiesłowów w zdaniach. Poprawnej odpowiedzi w tym zadaniu udzieliło 59% uczniów. Pozostałym zabrakło rzetelnej wiedzy o imiesłowach, dlatego dokonywali niewłaściwego rozpoznania tej formy czasownikowej w wypowiedzeniu.

Z zakresu *analizy i interpretacji tekstów kultury* uczniowie uzyskali średnio 79% punktów. Najłatwiejsze okazało się zadanie 1., które zwracało uwagę na funkcję składniową powtórzeń w wypowiedzi bohatera literackiego. Osiemdziesiąt siedem procent gimnazjalistów rozumiało, że kilkakrotne użycie tego samego wyrazu służy głównie do podkreślenia i uwypuklenia pewnych treści, a tym samym do wzmocnienia sensu wypowiedzi. Natomiast umiejętność odbioru tekstu kultury na poziomie dosłownym i przenośnym badało dobrze różnicujące zdających zadanie 5. Odczytywanie tekstów kultury na różnych poziomach jest umiejętnością kluczową i warunkuje skuteczność kształcenia nie tylko w zakresie przedmiotów humanistycznych. Zgodnie z treścią polecenia do zadania 5. uczniowie mieli odczytać z fragmentu *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza przenośny sens wypowiedzi bohatera. Punktem odniesienia w interpretacji tego fragmentu stał się przywołany przez Maćka przykład chojara [...] *Stoi ci w lesie chojar jako wieża sroga* [...]. Umiejętność interpretacji i odczytywania w tekstach znaczeń ukrytych uczniowie ćwiczą już na poziomie szkoły podstawowej, toteż gimnazjaliści dobrze zrozumieli sens ostatniego akapitu i 77% zdających prawidłowo wskazało odpowiedź, iż *potęga Krzyżaków jest pozorna*.

Warto również zwrócić uwagę na dwa zadania: 8. i 10., które badały umiejętność charakteryzowania i oceniania bohatera. Obydwa zostały skonstruowane do utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*. Dokonując analizy i interpretacji konkretnej sytuacji komunikacyjnej przedstawionej w utworze, a także nazywając cechy charakteryzujące obie róże, gimnazjaliści wykazali się umiejętnościami złożonymi. Umiejętność precyzyjnego nazywania i uzasadniania cech bohaterów literackich w konkretnej sytuacji pozwala na celne ocenianie i wartościowanie. W zadaniu 8. poprawnej odpowiedzi udzieliło 74% przystępujących do egzaminu gimnazjalistów, a w zadaniu 10. – 88% zdających. Trzy zadania 11., 12. i 16. sprawdzały umiejętność odczytania konkretnego tekstu kultury. Polecenia do zadań 11. i 12. koncentrowały się wokół tematyki utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*, natomiast zadanie 16. odwoływało się do fragmentu tekstu publicystycznego Katarzyny Janowskiej *Zwykły dzień*. Prawie 80% poprawnych odpowiedzi świadczy o tym, że uczniowie dobrze zrozumieli treść tekstów i trafnie interpretowali zawarte w nich myśli. W tej grupie zadań nieco trudniejsze okazało się zadanie 11. – 27% uczniów miało kłopot z wyborem zdania, które najtrafniej oddawało przesłanie fraszki. Przyczyną zaznaczenia błędnej odpowiedzi *O tym, co jest piękne decydują indywidualne upodobania* może być w tym przypadku nadinterpretacja wiersza i odwołanie się do osobistych doświadczeń zdających w oderwaniu od kontekstu utworu.

Z zakresu *tworzenia wypowiedzi* sprawdzane były umiejętności posługiwania się związkami frazeologicznymi, tworzenia krótkiego tekstu argumentacyjnego oraz charakterystyki bohatera literackiego. Redagowanie zadań sprawdzających w wielu aspektach stopień opanowania umiejętności budowania wypowiedzi przez ucznia jest istotnym czynnikiem w procesie kształcenia umiejętności złożonych. Podstawę do wnioskowania o poziomie opanowania tych umiejętności stanowiły trzy zadania – jedno zamknięte (zadanie 6.) oraz dwa zadania otwarte (zadanie 21. i zadanie 22.). Zdający uzyskali w tym obszarze wymagań średnio 53% punktów.

W zadaniu krótkiej odpowiedzi (21.) uczniowie uzasadniali zajęte przez siebie stanowisko w kontekście zacytowanej opinii autora tekstu *Damy, rycerze i dzinsy*. Aby rozwiązać problem wskazany w temacie polecenia, zdający musieli dokonać wnikliwej analizy i interpretacji tekstu, a następnie zrealizować wszystkie warunki zawarte w poleceniu. Należało odpowiednio dobrać informacje o charakterze argumentacyjnym, które umożliwiłyby udowodnienie słuszności przyjętego stanowiska. Koniecznym warunkiem zapisanym w poleceniu było odwołanie się w uzasadnieniu do tekstu i do własnych obserwacji. Uczniowie na ogół nie mieli trudności z udzieleniem odpowiedzi – 70% zdających poradziło sobie z realizacją krótkiej formy argumentacyjnej. Gimnazjaliści wyrażali swoje stanowisko i uzasadniali je, odwołując się do tekstu i własnych obserwacji.

Poniższe przykłady rozwiązań ocenionych na 2 punkty ilustrują różne strategie realizacji warunków zawartych w treści polecenia. Uczniowie najczęściej zgadzali się z opinią autora tekstu, ale zdarzały się również prace, w których uzasadniali przeciwne stanowisko. Zdający odnosili się do tekstu wprost lub pośrednio, dokonując jego parafrazy. Istotnym elementem prawidłowej odpowiedzi było umiejętne podkreślenie dwóch różnych aspektów zawartych w argumentacji.

Zamieszczone poniżej prace to przykłady pełnej realizacji zadania.

Przykład 1.

Zgadzam się z opinią autora tekstu, że rozmowa jest najważniejszym środkiem zdobywania ludzkiej sympatii. Jak sam Tadeusz Rejzki napisał w tym tekście, gdy chce się pokazać przed kimś jako człowiek mądry, trzeba zażywać w rozmowie. Bardzo łatwo to potwierdzić w życiu codziennym, bo poznając nową osobę jako potencjalnego przyjaciela, chcemy przede wszystkim sprawdzić, czy taka osoba jest mądra i sympatyczna, a można o tym przekonać tylko w czasie konwersacji.

Przykład 2.

Stanowisko zgadzam się ze słowami, iż „rozmowa jest najważniejszym i może jedyным środkiem zdobycia ludzkiej sympatii”.
Mojm zdaniem wypowiadając się na różne tematy, jesteśmy w stanie poznać poglądy danego człowieka, jego podejście do życia, a zarazem zyskać o niego sympatię i szacunek.
W tekście „Druży, wyczer i dziłusy” Tadeusz Rejzki sprytne pytańca myśł Sokratesa „Mów, żebym cię zobaczył”. Oznacza to, że od wieków rozmowa była najprostszym i najważniejszym sposobem zapoznawania się ludzi.

Następne przykłady ilustrują rozwiązania uczniowskie, w których zdający mieli problem z pełną realizacją polecenia. Formułując uzasadnienie, odwoływali się albo do własnych doświadczeń i obserwacji, albo tylko do treści fragmentu tekstu, zatem pomijali jeden z istotnych warunków zawartych w poleceniu.

Przykład 3.

Rozmowa nie jest najważniejszym środkiem, by zdobyć ludzką sympatię. Według mnie, nasze czyny mogą stworzyć pewną więź, która później może przerodzić się w sympatię do danej osoby.

Przykład 4.

Zgadzam się z opinią autora tekstu, który stwierdza, że rozmowa jest najważniejszym środkiem zdobycia ludzkiej sympatii, ponieważ znajdując ludzi, oceniamy się na uzajem na podstawie danych, którego nie da się pominąć bez rozmowy.

Odpowiedzi niezgodne z poleceniem charakteryzowały się niezrozumieniem jego treści. Uczniowie, którzy tylko zajmowali stanowisko lub pomijali uzasadnienie czy też odpowiednią argumentację, lub odnosili się do innego tekstu z arkusza, uzyskiwali 0 pkt.

Oto przykłady takich prac:

Przykład 5.

Zgadzam się, ponieważ ludzie powinni więcej ze sobą rozmawiać.

Przykład 6.

Uważam, że komunikacja międzyludzka jest podstawową czynnością. ~~Jeżeli~~ jeżeli ją zaniedbamy porównywalni będziemy do maszyn, które wykonują ^{bezmiełnie} pracę, która została im ~~złożona~~ nakazana. Reasumując, w oparciu o powyższe uzasadnienie całkowicie zgadzam się z opinią autora tekstu, że rozmowa jest najważniejszą i może jedynym środkiem względnie łatwego zdobywania ludzkiej sympatii.

W zadaniu rozszerzonej odpowiedzi (22.) uczniowie mieli wykazać się umiejętnością redagowania charakterystyki. Mimo że w gimnazjum zgodnie z podstawą programową wymaga się znajomości tej formy wypowiedzi, na egzaminie zewnętrznym pojawiała się ona stosunkowo rzadko (ostatni raz w 2013 roku). Tegoroczny temat – *Napisz charakterystykę bohatera literackiego, który wolność uznał za najważniejszą wartość* – nakazywał wzięcie pod uwagę takiej postaci, która spełniałaby ściśle określone wymagania. Do realizacji zadania niezbędna była więc dokładna znajomość nie tylko cech osobowości charakteryzowanego bohatera, ale także motywów jego postępowania, ponieważ uczeń musiał przekonać w swojej pracy, że wartością nadrzędną w życiu charakteryzowanej postaci było dążenie do wolności.

Średni wynik uzyskany przez zdających za to zadanie to 48% punktów, czyli – podobnie jak 2013 roku – zredagowanie charakterystyki okazało się dla uczniów zadaniem trudnym (w 2013 roku uczniowie uzyskali średnio 44% punktów).

Treść

Za realizację treści gimnazjaliści uzyskali średnio 43% punktów, co nie wydaje się wynikiem zadowalającym. Mimo to lektura prac uczniowskich zadziwia szeroką paletą postaci. To cała galeria różnorodnych typów osobowości prezentujących dążenie do wolności ukazywanej w różnych aspektach. Spotykamy tutaj przede wszystkim takie postaci, których na pewno autorzy tematu spodziewali się i których wybór jest dość oczywisty. Są to zarówno bohaterowie powieści historycznych Henryka Sienkiewicza, jak i bohater *Latarnika*, wszyscy trzej harcerze z *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego, których uczniowie charakteryzowali najczęściej, Marcin Borowicz z *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego, tytułowa Antygona Sofoklesa, bohaterowie Tolkienowscy, Mały Książę Antoine'a de Saint-Exupéry'ego, Holden z *Buszującego w zbożu* Jerome'a Dawida Salingera, bohaterowie *Folwarku zwierzęcego* George'a Orwella lub mitologiczni Dedal i Ikar. Nie zabrakło też postaci biblijnych jak Jezus czy Mojżesz.

Lista przywoływanych przez uczniów bohaterów literackich nie kończy się na wymienionych powyżej utworach. W pracach uczniowskich można było spotkać postacie spoza szeroko pojętego kanonu lektur szkolnych. Bardzo często charakteryzowano bohaterów ulubionego przez młodzież gatunku *fantasy*, wśród których dominowali bohaterowie *Igrzysk śmierci* Suzanne Collins i *Wiedźmina* Andrzeja Sapkowskiego, ale zdarzało się, że uczniowie odwoływali się do *Niezdolnej* Veroniki Roth lub *Nowego wspaniałego świata*, powieści Aldousa Huxley'a z gatunku science-fiction, do którego zaliczyć można także *Metro 2033* Dmitrija Głuchowskiego. Nie sposób wymienić wszystkich tytułów z długiej listy utworów, po które sięgali uczniowie, ale warto wspomnieć, że niektóre pozycje książkowe zaskakiwały dojrzałością wyboru. Przykładem są takie utwory, jak *Nędznicy* Wiktora Hugo, *Portret Doriana Graya* Oscara Wilde'a czy *Rok 1984* George'a Orwella.

1. Różne aspekty wolności i reprezentatywni dla nich bohaterowie

Uczniowie wykazali się dojrzałością myślenia, ponieważ stwierdzali, że wolność jest wartością, którą można rozpatrywać na wiele sposobów. Wybór bohatera decydował o tym, jaki aspekt tej ważnej dla człowieka wartości analizował autor pracy. Wszystkie „ujęcia” wolności, które uwzględnili w swoich pracach gimnazjaliści, można byłoby skategoryzować w następujący sposób:

a) wolność jako walka o niepodległość

Dążenie do niepodległości państwa, walka o wolność kraju i narodu to najczęściej wykorzystywany przez uczniów aspekt wolności. Poświęcając uwagę walce o wolność ojczyzny, uczniowie najczęściej charakteryzowali bohaterów *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego, ale odwoływali się także do *Krzyżaków*, *Trylogii* czy *Latarnika* Henryka Sienkiewicza, a także do bajki Ignacego Krasickiego pt. *Ptaszki w klatce* i – znacznie rzadziej – do *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego. Zamieszczona poniżej praca ilustruje ten rodzaj wolności.

Stronach Szeregiów. Od tego momentu rozprę się dla niego i dla zbawienia
 z... dysputam. Przeprowadzi... 1. w... 2... Kudrypa, Aleksis i... (konkretnie... (nazwami)... rozwinie
 okie... dynamicznie, on... przed... wysłuchanie... (czyli... albo... zamach... na... esesmana...
 ... Najważniejsza... była... jednak... Aleksis... pod... Arseniadem, której... Zoska... była... perestrojkowca...
 Nieta... ona... na... w... obciążenie... jego... najlepszą... przyjaciółką... Pudęgo i... zakochała się
 sukcesem. Niestety, Pudęgo... zamart... w... wyniku... nas... odnieśli... podczas... kochania
 przez gestapo. Ale... zamart... tego... samego... dnia...
 ... A... tych... wydarzeniach... Zoska... zorientowała się... psychicznie... Wprawdzie... prowadzi
 jeszcze... okie... dynamicznie... np. pod... Celestynowem, lecz... odkryła... go... wyuczy
 sumienia... Wierzył... #... własną... nie... tylko... o... wolność... Odnajdujemy, ale... również... wolność
 samego... siebie... Zorientował... okie... pod... Się... z... i... zgodnie... ze... stowami... Wierszanki
 „Kto... pręży... i... wolnym... będzie... /... Kto... wolnym... wolnym... j... zostat... wolności... przysięgnął
 od... wypraw... sumienia...
 ... Uważam, że... Zoska... zorientował... za... wolność, i... to... za... wolność... Polski i... Polaków, to
 jest najlepszym dowodem na to, że uważał ją za najważniejszą wartość.

b) wolność jako niezależność jednostki i niezależność osobista

Uczniowie często zauważali, że człowiek zniewolony w jakikolwiek sposób nie może czuć się szczęśliwy, dlatego zawsze, chociaż z różnym skutkiem, będzie dążył do niezależności. Zniewolenie może mieć różną postać – osaczenia przez system polityczny, uzależnienia od nałogów, spełniania wbrew sobie woli despotycznych rodziców czy wręcz uwięzienia.

Uczniowie, którzy ukazywali bohaterów zniewolonych, sięgali do takich utworów, jak np. *Folwark zwierzęcy* George'a Orwella, mit o Dedalu i Ikarze, *Buszujący w zbożu* Jerome'a Dawida Salinger, *Stowarzyszenie umarłych poetów* Nancy H. Kleinbaum, a nawet do powieści George'a Orwella *Rok 1984*. Ukazując walkę z totalnym zniewoleniem przez system, pisali prace świadczące o dobrej znajomości utworów i ich trudnej problematyce. Niżej zamieszczona praca jest tego przykładem.

Przykład 2.

Wolność to coś, co powinno przysługiwać każdemu człowiekowi - to braci przysłu. Już na początku, kiedy Big stworzył świat, i wyciął go wolnym. Niestety, nawet dziś, zdana się, że musimy o nią walczyć. Jednym z bohaterów literackich, który uważa wolność za najwyższą wartość jest Winston Smith, główny bohater książki Erica Blaira (ps. George Orwell) pt. "Rok 1984".

Smith to trzykrotnieodziesięcioletni mężczyzna, wiódł życie zwykłego urzędnika. Należał do średniej warstwy społeczeństwa. Miał ujemne włosy, był szczupły. Przez biedę i niedostatek ramy w łaziku, Winston - tak jak wielu - doznał ^{starych} wrdbrawych ubrań.

Jako jednostka myślowa, Winston zaczął szukać sposobu na umocnienie się przed kontrolą Partii. Było to niesamowicie trudne, dlatego też musiał się on ulepszać system i inteligencją. Jego myślowość zaczęła się od skupienia uwagi i skupienia w umie swoich daw, podejrzeń i refleksji.

Drugi czyn - niezwykle odważny i myślowy - to spotkanie z Julią, dziewczyną o tych samych poglądach. Około Tamali prawo, szukając wolności oraz wyznając sobie miłość, w nielegalnie wyjętym pokoju.

Treść i za rozumienie ostatni król. Ten wolności to cyfrowe
~~to~~ wolności królestwa autorstwa E. Goldsteina, wyprawy od współ-
 milca - zdrajcy. Winston wykazał się w tym wypadku wielką wa-
 inością, lekceważnością, ale i... odwagą. Za swoje występ-
 ki i zbrodnie, został skazany na straszne tortury i ewaporację,
 to jest ~~z~~ wymarcie z powierzchni świata.

Uważam, że Winston Smith, mimo swojej
 słabej porażki, jest najwłaściwszym przykładem ba-
~~ciastka~~ ^{ciastka} ~~katywa~~, dla którego wolność jest najważniejszą wartością.
 Można przypuszczać, że gdyby takich ludzi było więcej,
 tego pana nie byłoby skazany na porażkę. W obli-
 wu zagrożenia naszej wolności, chciałabym ^{móc} ~~go~~
~~go~~ go obserwować.

Jednak najczęściej wykorzystywane utwory do ukazania wolności w aspekcie walki o niezależność to powieści z gatunku fantastyki: *Igrzyska śmierci* Suzanne Collins, *Wiedźmin* Andrzeja Sapkowskiego czy *Niezdarna* Veroniki Roth.

Niżej zamieszczono pracę, w której ukazano walczącą o niezależność bohaterkę powieści Suzanne Collins.

Przykład 3.

Katniss Everdeen to główna bohaterka trylogii pt. „Igrzyska Śmierci” autorstwa Suzanne Collins. Jest młoda, odważna nastolatka uznana wolności za najważniejszą wartość i uparcie dążyła do tego, aby ją uzyskać, nie tylko dla siebie, ale również dla swoich wiernych przyjaciół.

Katniss to nastolatka o długich brązowych włosach i szarych oczach, mieszkająca w dwunastym dystrykcie wielkiego państwa Panem powstałego na gruzach USA. Rządy sprawuje tam garstka ludzi w Kapitolu, stolicy tego kraju, na czele z Prezydentem Snowem, z pozoru ~~z~~ troskliwym i miłym. Co roku w Panem organizowane są igrzyska, na które jada wylosowani „trybuci” spośród 12 dystryktów, po dwóch z każdego - dziewczyna i chłopak. Już podczas pierwszych swoich igrzysk Katniss ukazuje całemu swojemu światu postawę buntu i waleczki z systemem. Kiedy na arenie żywi pozostają już tylko ona i jej współtowarzysz - Peeta, dziewczyna wpada na pomysł sprowokowania organizatorów do zmiany zasad i razem z Peetą chce ^{popolaci samobójstwo} ~~z~~ ~~z~~ jedząc trujące jagody. Już w tym zachowaniu ukazują się prawdziwe

cechy Katniss: wielka odwaga, wola walki i zdolności do niekwywanych poświęceń. A to wszystko w imię wolności. Dziewczyna pragnie, aby wszyscy w jej kraju byli równi, i aby nie było podziału na tych lepszych i na tych gorszych. Katniss nie cofnie się przed niczym, a w dodatku w trzeciej części cyklu odnajduje w sobie zdolności przywódcze i zostaje twarzą rebelii. Kwestie stawia dobro innych nad swoje: troszczy się o swoją młodszą siostrę, Prim, opiekuje matką ^{wolczas powstają kłopoty} i sprawdza najpierw czy inni są bezpieczni. Dziewczyna igrająca z ogniem i z zasadami - tak można ją było krótko opisać.

Moim zdaniem Katniss to świetny przykład osoby walczącej o dobro innych, dla której wolność jest na samym szczycie potrzeb i wartości.

c) wolność słowa i wyznania

Gimnazjaliści zauważali, że ważne jest, aby człowiek bez obaw mógł wyrażać swoje poglądy nawet wtedy, kiedy są one niepopularne. Pisali, że jeśli za wyznawanie poglądów grozi kara, nie ma mowy o wolności. To samo dotyczy wyznania – uczniowie wyrażali w swoich pracach przekonanie, że każdy człowiek powinien mieć zapewnioną wolność religijną oraz możliwość wyznawania związanych z wiarą wartości.

Pisząc o wolności słowa i wyznania, gimnazjaliści odwoływali się do takich utworów, jak *Antygona* Sofoklesa, *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza, *Dziecko Noego* Erica Emmanuela Schmitta czy *Złodziejka książek* Markusa Zusaka.

Te aspekty wolności ilustruje zamieszczona poniżej praca.

Przykład 4.

Wolność to nie tylko pozwolenie na brzość i życie według zasad moralnych, ale również możliwość wyrażania własnego zdania, postępowania ~~z~~ tak, jak kieruje nas wiara. Wiele osobom zostaje ~~to~~ ^{ona} odebrane. Zakaz podjęcia własnego brata to raczej absurd, coś niewyobrażalnego, ~~z~~ zamach na jego wolność czynów. Czy ~~to~~ godne próbowanie nadziewstwa to coś szkodliwego dla innych? Taki ^{określenie} los spotyka Antygone - bohaterkę antycznego dramatu Sofoklesa, która za wszelką cenę dąży do sprawiedliwości.

Autor nie podał nam wielu informacji na temat wyglądu młodej bohaterki. Możemy jednak spekulować, że ~~musiała~~ wyróżniała się spośród innych kobiet, jeśli zainteresował się nią syn władcy Teb - Hajman.

Antygone cechowała zaskakujące odwaga, postępowość oraz niełatwość. Mimo zakazu swojego wujka, który nazwał Tebami - Kreon, dokonała obywatelskiego odwrotu. Bez względu na swoje brata, mimo że strażnicy zamknęli się w pobliżu. ~~z~~ Gdyby jej udało na pierwszym wyzniku, spotkałaby ^{z pewnością} ~~by~~ Szwajca ~~z~~ kara. Bohaterska była także ~~była~~ ^{niezmiernie} powściągliwa i niekoniecznie liżyła się z niebezpieczeństwami, które mogłyby na nią spadać. Gdy ~~spotkała~~ ~~spotkała~~ Ismenea

wystawała się konsekwencji, ^(sprzeciwia się władcy) jakie ~~przeżywała~~, odmówiła
 jej osobnie i spotkała się z ostrą krytyką. Antygona
 wyróżniła się między innymi w swoich twierdzeniach oraz
 umiała wyrazić swoje opinie uprzejmie. W trakcie rozmowy
 z krewnym, gdy ten dowiadywał się, kto złamał jego rozkaz,
 mówi mu bezpośrednio o swoich przekonaniach. Nic nie
 wstydzi się jej, aby zawrócić wyjazd, że między nią różni
 się od tego zwykłego tyrańca.
 Natomiast bohaterka uważa, że decyzja króla jest absurdal-
 na oraz godzi w jej religijne przekonania i wolność swobodnego
 działania. Każdy zasługuje na prawo, niezależnie czy był
 myślicielem idealnego człowieka, czy zdrajcą lub tyranem.
 Antygona uważa, że wolność za najważniejszą
 wartość.

d) kontestowanie przez uczniów zaprezentowanego w utworze sposobu pojmowania wolności

Niektórzy gimnazjaliści charakteryzowali tych bohaterów literackich, którzy chcieliby uwolnić się od wszelkich społecznych nakazów i zakazów, za nic mając prawo, a nawet dobro drugiego człowieka. Uczniowie podkreślali, że wolność rozumiana jako brak wszelkich zasad, gdy człowiekowi wydaje się, że osiągnie szczęście, robiąc, co mu się podoba, przestaje być wolnością. Skrajnym przykładem opacznie pojmowanej wolności jest według niektórych uczniów postawa Balladyny, bohaterki dramatu Juliusza Słowackiego. Na taką wolność uczniowie nie wyrażali zgody w swoich wypracowaniach, czego przykładem jest zamieszczona poniżej praca.

Przykład 5.

..... Balladyna ^{to} jest ~~główny bohater~~ utwór... Juliusia... Stowackiego...
 pod tytułem „Balladyna”. Bohadziła... ona... z... ubogiej... rodziny...
 Jej... ojciec... umarł... i... pozostali... jej... tylko... matka... i... siostra... Alina.
 Spotykała... się... z... Grabicem... jednak... później... wyszła... za... męża...
 Kirkorę. Pod... koniec... życia... została... królową... jednak... nie... długo...
 po... tym... trafił... ją... prąk...
 .. Balladyna... była... karczma... piszący... młody... dziewczyna... o...
 .. jasnej... ciele... oraz... ciemnych... oczach... i... włosach... Gdy...
 .. mieszkała... w... ubogiej... wsi... nie... stać... jej... była... na...
 .. Wyżukane... stroje... Po... tym... gdy... została... żoną... Kirkorę... zaczęła
 .. ubierać... się... w... drogą... ^{ubrania} ~~ubrania~~... Po... zabiciu... swojego...
 .. na... jej... ciele... pojawiła... się... czerwona... znamiona... zakrywała...
 .. jej... je... najpiękniej... szarą... apaszkę...
 .. ^{Siostra} ~~Siostra~~ Aliny... niezmiernie... frustrowały... będko... i... brat...
 .. władcy... uważała... że... jest... przez... to... zmucholona... ograniczona...
 .. Niezłamanie... dążyła... do... celu... którym... była... zdobyć... korony... Piastów...
 .. Ostatec... ^{nepodzielne} ~~nepodzielne~~... władzy... gdy... uznała... że...
 .. jedynie... wtedy... będzie... wolna... Nie... zważała... się... przed... zabiciem...
 .. siostry... męża... kochanki... ^{ozi innych niewinnych osób} ~~ozi~~... zdobyć... swój... cel... Pyta...
 .. bez względu... morderczyni... kobietę... bez... serca... ~~o Lykostasie~~... wyszła...
 .. za... Kirkorę... aby... być... bliżej... upragnionej... władzy... a... nie... dążyć...

że go kochała. Nie miała szacunku do matki. Gdy ta
 mieszkała z nią w zamku, nie dbała o nią. Wylgnęła ją
 w czasie burzy, przez co ta oślepiła. Poczuliła by ^{jej} ~~rodzicielka~~
 zmarła w torturach. Nie była zdalna do miłości i ~~podobała~~ ~~forma~~
 jakiś głębszych uczuć. Najważniejszą wartością była dla niej pełna
 walność, którą opatryła sobie w ~~se~~ utradzy i pieniądzech. Nic
 innego się dla niej nie liczyło.
 Balladyna była złą osobą. ~~Ona dostawała~~ Okrutną, bezwzględną
 i wyraźną. ~~W~~ Jednak jej zachęta w dążeniu do celu
 jest godna podziwu. ~~Jaki obratek by bardziej słuszny był i~~
~~postępowała zgodnie z moralnymi zasadami~~ Pragnęła wolać i
 zdobyć ją, chociaż o krótko. Uważam jednak, że postępować
 nieślusnie i nie należy jej naśladować.

2. Różne poziomy argumentacji

Warunkiem napisania poprawnej charakterystyki było nie tylko wskazanie cech opisywanej postaci i motywów jej postępowania, ale także trafna i wnikliwa argumentacja podporządkowana tematowi. Uczniowie posługiwali się nią na różnych poziomach.

a) argumentacja pełna, wnikliwa

Nie brakowało prac merytorycznych, z pełną, wnikliwą argumentacją, w których dokonano ukierunkowanej analizy postępowania postaci.

Zamieszczona poniżej praca jest tego przykładem.

Przykład 6.

Ojciec Pons jest bohaterem książki I. pod tytułem „Dziecko Noego” autorstwa Erica Emmanuela Schmitta. Moim zdaniem jest dobrym przykładem postaci, dla której wolność była najważniejszą wartością.

Bohater jest księdzem w średnim wieku, który z racji swojego stanu cywilnego nosi sutannę. Jest to wysoki, bardzo szczupły mężczyzna o przyjaznym spojrzeniu. Ojciec Pons jest tysi, a jego głowa ma okrągły kształt. Swoim przyjaznym uśmiechem zaskarbia sobie sympatię wszystkich swoich podopiecznych.

Ten odważny, walczący o wolność bohater prowadzi szkołę oraz sierociniec dla chłopców podczas drugiej wojny światowej. W swoim ośrodku wychowawczym ukrywa bardzo ~~wiele~~ wiele dzieci pochodzenia żydowskiego. ~~Jego~~ Jego najważniejszym celem jest danie im możliwości normalnego życia i wolności wyznania. Mimo swoich przekonań ma w sobie wielki szacunek dla wychowanków innego wyznania, nie narzuca im wiary, chce aby mieli wolny wybór i szanowali tradycję swoich przodków.

Ojciec Pons bardzo chce, aby każde wyznanie

zgrupowanie etniczne i kulturowe miało prawo do wolnego wypełniania i poszanowania swojej tradycji. Na terenie swojej szkoły zbiera i zakłada kolekcję ~~niektórych~~ przedmiotów, książek i płyt, związanych z różnymi kulturami.

Mężczyzna jest bardzo troskliwy wobec swoich podopiecznych. Bardzo dba aby ~~nie~~ nikt nie naruszył ich godności i wolności osobistej. Jego marzeniem jest, aby po wojnie jego wychowankowie mogli dorastać w niepodległym, wolnym kraju.

Uważam, że Ojciec Pans jest przykładem bohatera, który ~~nie~~ dbaniem o prawo do wolności innych ~~nie~~ zmienia na lepsze ~~nie~~ życie wielu istnień. Dzięki niemu rosną pokolenia nauczonych prawa do ^{swojej} wolności... ludzi.

b) argumentacja prosta

Najwięcej jednak było prac, w których posłużono się argumentacją prostą. Uczniowie, prezentując postać w sposób ogólny, zdawkowo odnosili się do problemu wolności. Praca zamieszczona poniżej pokazuje ten problem.

Przykład 7.

Tadeusz Zawadzki jest jednym z trzech
 yśólnych bohaterów książki pt. „Kamienie
 na szaniec” autorstwa Aleksandra Kamińskiego.
 Na klat do grupy karcerskiej „buki” oraz
 ukończył gimnazjum im. Stefana Batorego w Harceńcu.
 Z powodu swojej działalności urodził pseudonim
 „pretorian” „Łoska”. Miał regularne rysy twarzy,
 delikatną cerę oraz niezwykłą dzielność i odwagę.
 Miał jasno-niebieskie oczy.
 Pomimo wypadku i pseudonimu Tadeusz Zawadzki
 był wspaniałym przywódcą. Był miły, uprzejmy, a
 przy tym stanowczy. Był bardzo przywiązany
 do matki i to od niej nauczył się szacunku
 szacunku do drugiego człowieka. W karcerstwie i
 u siebie nauczył się samodzielnności i patriotyzmu.
 Jako nadzwyczajną wartość stawiał przyjaźń, rodzinę
 oraz miłość do Ojczyzny. Stawał je małą
 własne życie.
 Moim zdaniem Tadeusz Zawadzki jest
 idealnym przykładem bohatera, który wstał wolność
 za najważniejszą wartość. Według mnie powinien
 być modelem do naśladowania dla każdego człowieka.
 Za wolność poświęcił własne życie.

c) próba argumentacji

Zdarzały się też takie prace, w których wolność potraktowano w sposób formalny, tzn. nie była ona rozważana jako najważniejsza wartość w życiu bohatera, a jedynie na początku lub częściej na końcu pracy wspomniano o niej, jakby przypominając sobie, że – zgodnie z tematem – trzeba się jakoś odnieść do tej wartości. Oto przykład takiej pracy:

Przykład 8.

Maty Książę jest jedną z postaci literackich, która uznana za najważniejszą wartość - wolność. Maty Książę jest główną postacią książki autorstwa Antoniego de Saint-Exupéry o tej samej nazwie. Główny bohater jest dzieckiem. Żyje na małej planecie, B-612, wraz ze swoją przyjaciółką, Różą. Na planetę przez jakiś czas mu się podoba, ale zamyśla go denominować zachowanie Różę oraz po prostu mu się nudzi. Pewnego dnia postanawia lecieć wraz ze stadem odlatujących ptaków na inne planety. Poznaje na nich różne osoby, która podobnie jak on, są "samotne". Przykładem tego są postaci takie jak np. fatamorgana, pijak czy chociński narciściarz. Nasz bohater ląduje w końcu na Ziemi, gdzie poznaje lisa, botnika oraz wojaka.

Maty Książę, raczej młodym się nie uprzedza. Jest młodym dzieckiem ubranym adekwatnie do swojego wyglądu, nosi szal. Książę wydaje się być w młodym wieku, jest bardzo ciekawy świata oraz niecierpliw. Ma przyjaciela Lisa, którego

udało mi się oswoić podnas podmytu na Ziemi.
 Naukyl an księda cheplności oraz pewnego
 przeleneo cytatu: „Dobne widzi się tylko sercem”.
 Porwany przez księcia lotnik oraz wcz pomagają
 mu wrócić na swoją planetę.
 Według mnie Księża to pozytywna postać.
 Dobne zrobił wyruszyć na tą wyprawę, ponieważ
 wiele się naukyl oraz poznal ciekawe osoby.

3. Prace niespełniające wymagań zawartych w temacie

Temat wymagał realizacji treści w formie charakterystyki, wzięcia pod uwagę bohatera literackiego i odniesienia się do wolności jako ważnej wartości w życiu charakteryzowanej postaci. Zgodnie z kryteriami tylko taka charakterystyka, która zawierała wszystkie elementy tematu, mogła być oceniana. Prace były oceniane na 0 punktów, jeśli zauważono w nich następujące niezgodności z tematem:

a) praca w innej formie

Charakterystyka jest formą złożoną, do której w sposób funkcjonalny włączane są elementy innych form wypowiedzi: opisów, streszczenia, a kiedy temat wymaga od uczniów odniesienia się do jakiegoś zagadnienia, niezbędne okazują się również elementy wywodu argumentacyjnego. Dobrze napisana praca powinna więc łączyć te wszystkie składniki w taki sposób, żeby nie zaburzać spójności kompozycji i aby charakterystyka pełniła zawsze funkcję nadrzędną. Tegoroczni gimnazjaliści w zdecydowanej większości mieścili się w ramach wymaganej formy, dlatego prace w innej formie zdarzały się sporadycznie.

b) bohater nieliteracki

W pracach uczniowskich można było zauważyć kilka kategorii bohaterów nieliterackich: bohater filmowy, postać wymyślona (zdarzało się nawet, że uczniowie przedstawiali bohatera napisanej przez siebie książki), postać pisarza lub poety błędnie nazwana postacią literacką oraz przedstawiony w sposób ogólny pewien typ bohatera (takie prace zdarzały się najczęściej), który w mniemaniu ucznia byłby reprezentatywny dla grupy bohaterów walczących o wolność.

c) brak odniesienia do wolności jako nadrzędnej wartości w życiu bohatera

Nawet pełna i szczegółowa charakterystyka postaci literackiej nie zapewniała sukcesu, jeśli nie uwzględniała niezwykle istotnego elementu tematu – znaczenia wolności w życiu bohatera. Pominięcie tego aspektu dyskwalifikowało pracę, ponieważ jej treść nie stanowiła realizacji tematu.

4. Segmentacja

Poprawnie napisany tekst wypracowania, bez względu na formę, powinien być spójny i uporządkowany zarówno wewnątrz jak i zewnątrz. Logiczny podział zewnętrzny (wcięcia, bloki lub interlinie) powinien odzwierciedlać wewnętrzną strukturę treści podporządkowaną zasadzie trójdzielności kompozycji. Istotne też jest zachowanie właściwych proporcji między wyodrębnionymi częściami pracy, a także funkcjonalne rozpoczęcie i zakończenie wypowiedzi. Uczniowie w zdecydowanej większości (70%) dobrze poradzi sobie z wymaganiami w tym zakresie. Zastosowana przez nich segmentacja najczęściej była konsekwentna i celowa.

5. Poprawność stylistyczna i językowa

Większość uczniów nie miała problemów z dostosowaniem stylu do formy wypowiedzi. Z tym wymaganiem dobrze poradziło sobie 74% gimnazjalistów. Zdający w swoich pracach konsekwentnie stosowali styl dostosowany do formy, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka.

W zakresie poprawności językowej gimnazjaliści zdobyli średnio 39% punktów. Podstawowym problemem językowym większości młodzieży gimnazjalnej jest ubogi zasób słów. Stosunkowo niewiele było prac wyróżniających się bogatym, literackim językiem. Lektura wypracowań uczniowskich pozwala również zauważyć duże dysproporcje między uczniami zarówno w zakresie kompetencji językowych jak i szeroko pojętej wiedzy literackiej.

Gimnazjaliści popełniali różnorodne błędy językowe. Niecelowe powtórzenia, które na egzaminie gimnazjalnym zaliczane są do błędów językowych, zdarzały się dość często być może dlatego, że w charakterystyce czasowniki „być” i „mieć” okazują się niezwykle przydatne i wielu uczniów nie potrafiło uniknąć rażących powtórzeń tych wyrazów. Oto fragment pracy ilustrujący ten problem: *Jego przewisko wzięło się z tego, że był po prostu rudy. Nie był on dobrze zbudowany, ale był bardzo sprytny. We wszystkim był najlepszy.* Raziły też inne powtórzenia, np. *Wolność jest bardzo cenną wartością. Każdy powinien ją doceniać. Niektórzy ludzie o tym zapominają, ale niektórzy uznają wolność za najważniejszą wartość.*

Wśród błędów językowych przeważały jednak składniowe, naruszające poprawną konstrukcję zdania. Dotyczyły one przede wszystkim składni zdań rozwiniętych, zwłaszcza złożonych, np. *Walczy o to, żeby siostra nie przerobiła umysłów tych ludzi, robiąc z nich niewolników dzisiejszej społeczności, gdzie każdy myśli tak samo.*

Osobną grupę błędów składniowych stanowiły te, które zaburzały związki zgody i rzędu, np. *Jan Bytnar razem z Zośką i Alkiem pokazał, jak pięknie żyć i pięknie umierać* lub *Dziewczyna jest bardzo uparta i zawsze stawia na swoje.*

Dość często zdarzały się też błędy fleksyjne polegające na zastosowaniu niewłaściwego rodzaju gramatycznego, np. *Gdy Chilon odnajduje obóz, gdzie ów kobieta się znajduje* lub *Dzięki pomysłowi zbudowania przez Dedala skrzydeł oboje z Ikarem planują ucieczkę z Krety.*

Równie często uczniowie popełniali błędy leksykalne, np. *Zośka miał ładne włosy i przystojną twarz* czy też *Alek był osobą bardzo rozbudowaną, jeśli chodzi o charakter.*

Problem z wyznaczaniem granicy zdania (tzw. potok składniowy) można było zauważyć raczej tylko u uczniów z dysleksją.

6. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna

Na tegorocznym egzaminie 52% gimnazjalistów otrzymało punkt za poprawność ortograficzną. Gimnazjaliści popełniali różne błędy ortograficzne, ale szczególnie wyróżniały się błędy w pisowni tytułów utworów – uczniowie mają tendencję do pisania wszystkich wyrazów w tytułach (oprócz przymków) wielką literą. Zdecydowanie dominował tu niepoprawny zapis tytułu *Kamienie na szaniec*, w którym błędnie pisano słowo *szaniec*. Ponieważ młodzież najczęściej odwoływała się w swoich pracach do utworu Aleksandra Kamińskiego, błąd w zapisie tytułu *Kamienie na szaniec* pojawiał się nagminnie. Podobny błąd popełniali zdający w zapisie tytułu *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza.

O niedostatecznej znajomości zasad stosowania wielkiej litery świadczą też dość często popełniane błędy w nazwach mieszkańców państw i miast (np. *Niemiec*, warszawiak) oraz przymiotników utworzonych od tych nazw (np. *niemiecki*, *polski*). Problem stanowi też zapis niektórych przymków złożonych (np. *znad*, *spod*, *spoza*, *poprzez*, *spośród*) i części wyrażen przymkowych (np. *w ogóle*, *przede wszystkim*, *ponadto*, *ode mnie*, *od razu*).

Błędy pojawiały się także w zapisie czasowników, których pisownia nie do końca zgodna jest z wymową (np. *stanęła*, *zaczęło*, *zajął*) albo w końcówkach rzeczowników w mianowniku takich jak *książę* lub w końcówkach rzeczowników w przypadkach zależnych, takich jak *próbę*, *nadzieję*, *walkę*.

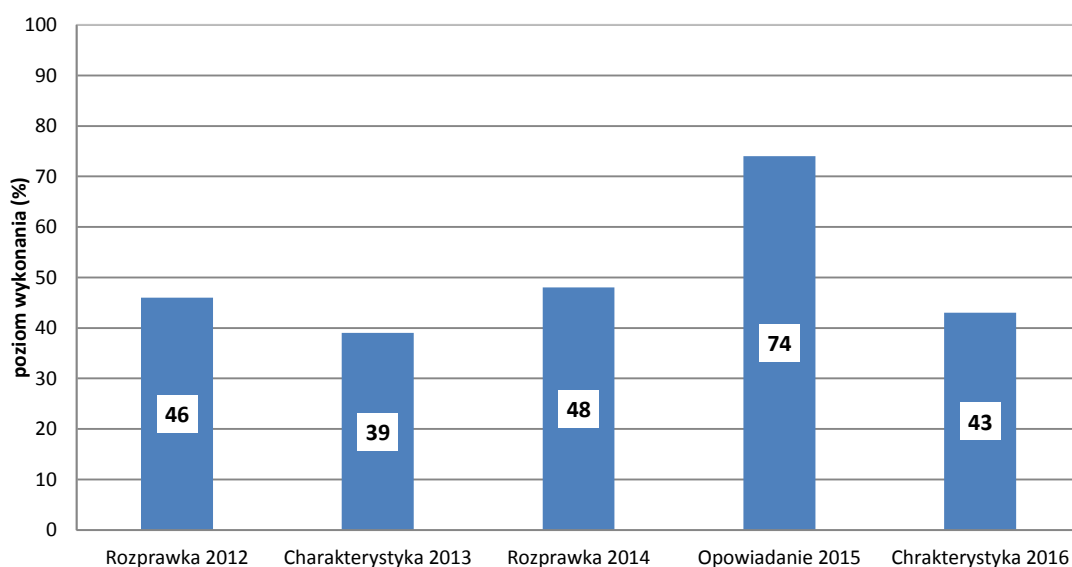
W zakresie poprawności interpunkcyjnej w charakterystyce uczniowie wprawdzie radzą sobie lepiej niż w rozprawce i w opowiadaniu, ale ciągle jest to wymaganie, z którego wyniki są najslabsze. W tegorocznym wypracowaniu 31% gimnazjalistów wykazało się dobrą znajomością zasad

interpunkcji, podczas gdy w innych formach wypowiedzi w minionych latach z tą umiejętnością dobrze radziło sobie nieco ponad 20% uczniów. Błędy interpunkcyjne najczęściej wynikają z braku znajomości struktury zdań, zwłaszcza tych o złożonej konstrukcji. Świadczy o tym zarówno brak przecinków (najczęściej) jak i ich nadmiar. Oto przykłady zapisu zdań, które potwierdzają tę opinię: *Robił wszystko co mógł aby przyspieszyć wyzwolenie swojego kraju.* lub *Osobą której charakterystykę będę pisał jest Aleksy Dawidowski z utworu Aleksandra Kamińskiego, pod tytułem „Kamienie na szaniec” albo Pomimo tortur nie wydał kolegów umożliwiając im pozostanie na wolności.* Tylko funkcjonalne nauczanie składni może zmienić ten stan rzeczy.

„Pod lupą” – Jakie treści zawierał temat charakterystyki i co znaczyło „pisać na temat”?

Analiza wyników egzaminów gimnazjalnych z języka polskiego na przestrzeni lat 2012–2016 pokazuje, że gimnazjalistom najtrudniej było w pełni **zrealizować temat** wypracowania, kiedy pisali charakterystykę. Obrazuje to zamieszczony poniżej wykres.

Treść – poziom realizacji



W odpowiedzi na pytanie, dlaczego realizacja treści jest dla gimnazjalistów umiejętnością trudniejszą w charakterystyce niż w opowiadaniu czy nawet w rozprawce, pomocna będzie szczegółowa analiza tematu. Brzmiał on: *Napisz charakterystykę bohatera literackiego, który wolność uznał za najważniejszą wartość.* Od uczniów oczekiwano uwzględnienia **trzech zasadniczych elementów** zawartych w poleceniu:

1. formy charakterystyki,
2. wyboru bohatera literackiego,
3. ukazania wolności jako wartości nadrzędnej w życiu charakteryzowanej postaci.

Poniżej zamieszczono pracę, która spełnia kryterium realizacji treści.

Przykład 9.

..... Frodo Baggins, bohater powieści J.R.R. Tolkiena pod
 .. tytułem „Władca Pierścieni”, to.. Hobbit.. zamieszkuje.. spokojną..
 .. i.. beztrudną.. wioskę.. Shire.. Kiedy.. spotyka.. czarodzieja.. Gandalfa
 .. i.. dowiaduje.. się, że.. światu.. grozi.. niebezpieczeństwo ^{oraz}.. i.. zagłada,
 .. decyduje.. się.. na.. heroiczną.. walkę.. o.. wolność.., wyruszając.....
 .. w.. podróż.. pełną.. poświęceń.. i.. trudów.....
 Frodo, tak.. jak.. inni.. hobbiti, jest.. niskiego.. wzrostu,.....
 .. ma.. gęste, kręcone.. włosy.. i.. duże, owłosione.. stopy. Jego..
 .. oczy.. są.. jasne, w.. odzieniu.. błękitu.. biera.. się.. w.....
 .. proste.. spodnie.. i.. koszule, a.. jego.. nogi.. zawsze.. pozostają
 .. bez.. obuwia.....
 Ten.. niepozorny.. mieszkaniec.. Shire.. o.. ogromnym.....
 .. sercu, kieruje.. się.. godnymi.. podziwu.. i.. naśladowania.....
 .. wartościami..... kocha.. swoich.. przyjaciół i dba o nich..... Jest
 .. dzielny, swoją.. odwagę.. przewyższa.. niejednego.. wyszkolonego
 .. Myceka.. wojownika..... ^{Jest} .. zdeterminowany.. w.. wyzwo-
 .. jonej.. i.. wyjątkowo.. niebezpiecznej.. wędrówce.. do.. celu, .. Jest
 .. ~~nie~~ ^{skromny}.. to.. wytrwały, nie.. oczekując.. współzwicia, podziwu.....
 .. czy.. nawet.. uwagi..... To.. jednak.. ogromne.. umiowanie.. wolności
 .. sprawia, że.. hobbit.. z.. tak.. wielkim.. zaangażowaniem.. i.. poświę-
 .. ceniem.. oddaje.. się.. poświęconej.. mu.. misji. Frodo.. kocha.....
 .. swoją.. krainę.. i.. istoty, które.. w.. niej.. żyją. Ceni.. sobie.. ich..

bezpieczeństwa... i... niezależność... dlatego... kiedy... Śródziemiu.....
 zagrożają... orkowie... z... wainoksiężnikiem... Sarumanem... na... walecy.
 oddaje... się... dobrowolnej... walce... Lawrze... pozostaje... dumny
 z... tego... kim... jest... z... ogromnym... wzruszeniem... i... tęsknotą.....
 wspomina... rodzinną... wioskę... To... właśnie... ze... względu
 na... Shire, miasteczko... pełne... pokoju... i... dobroci, tak... bardzo
 nie... ~~maż~~^{może}... znieść... myśli... o... możliwości... odebrania... mu.....
 Hainości... Froda... ~~brat~~^{bracie}... udział... w... wielu... walkach, bitwach
 i... pojedynkach, aby... ostatecznie... wywalczyć... niezależność
 i... bezpieczeństwo... swojej... krainy.....
 Uważam, że... Frodo... Baggins... to... postać... pozia-
 dająca... wiele... pozytywnych... cech... Tak... jak... on... chce.....
 ...wznawać... .. wolność... za... najważniejszą... wartość, ...odnajdu-
 jąci... w... Polsce... swoje... własne... Shire.....

1. Realizacja formy

Gimnazjaliści mieli napisać pracę w formie charakterystyki, ale posłużenie się prostą, schematyczną formą tej wypowiedzi, w której wymaga się od uczniów szablonowego ujęcia treści (przedstawienie bohatera, opis wyglądu, wymienienie cech osobowości i ocena postaci), nie spełniało oczekiwań merytorycznych zawartych w temacie, ponieważ jego realizacja wymagała ukierunkowanego wyboru bohatera i rzeczowego uzasadnienia tego wyboru.

Z treści tematu wynika, że chodzi o takiego bohatera, dla którego najważniejszą wartością w jego życiu była wolność. Wygląd postaci nie miał więc tutaj znaczenia, dlatego pominięcie go nie skutkowało obniżeniem punktacji.

Charakterystyka jako forma wypowiedzi pisemnej nie ma sztywnych ram strukturalnych. Znaczną jej część zwykle stanowi forma opisu przydatna zwłaszcza przy prezentacji wyglądu postaci, sposobu ubierania się czy cech usposobienia (temperamentu). Dobór cech wewnętrznych bezpośrednio zależy od sformułowania tematu. Jeśli temat wymaga pełnej charakterystyki, powinny być uwzględnione wszystkie zaobserwowane przez autora wypracowania cechy według ustalonego porządku (np. od tych, które uważa on za najważniejsze do tych najmniej istotnych). Jeśli natomiast temat wymaga treści podporządkowanej jakiemś zagadnieniu, do jego realizacji nie jest potrzebna pełna charakterystyka postaci (tak było w tym wypadku). Wystarczy wtedy wziąć pod uwagę cechy ukazujące bohatera w aspekcie omawianego zagadnienia i w uzasadnieniu posłużyć się pogłębioną argumentacją.

W pracy należało zatem skupić uwagę na tych cechach osobowości, które pomagały bohaterowi w dążeniu do wolności. Wybraną postać uczeń powinien więc ukazać w taki sposób, żeby wykspონować wszelkie te działania, które dowodzą jej wolnościowej postawy. Wiąże się to

z potrzebą uzasadnienia wyboru postaci oraz wykazania, że jej postępowanie jest świadomie obraną drogą ku wolności. Sformułowaną w ten sposób argumentację oceniano jako **trafną**. Mogła ona przybrać formę **wnikliwą**, badawczą lub **prostą**, zdawkową. Zawsze stanowiła jednak istotny element treści, a poziom wnikliwości uzasadnienia miał bezpośredni wpływ na ocenę realizacji tematu. Z tego powodu formą, która pozwalała na pełną realizację tematu, była charakterystyka z elementami wywodu argumentacyjnego.

2. Bohater literacki

Możliwość wyboru charakteryzowanej postaci ograniczono w poleceniu zadania 22. do **bohatera literackiego**. Wybrany bohater powinien być przedstawiony z imienia i nazwiska ze wskazaniem, z jakiego **utworu literackiego** pochodzi (autor, tytuł).

Warto zauważyć, że pojęcia *bohater literacki* czy *postać literacka* bywają błędnie rozumiane przez niewielką część uczniów, czego dowodzą ich prace egzaminacyjne, w których jako bohaterów literackich uczniowie przywołują postacie poetów i pisarzy. Jak wiadomo, są oni postaciami literackimi tylko wtedy, kiedy stają się bohaterami utworów im poświęconych.

3. Wolność jako wartość nadrzędna w życiu wybranego bohatera.

Temat ukierunkowywał ucznia – powinien wybierać on te postacie, dla których wartością nadrzędną w ich życiu była wolność. Aby uzasadnić, że rzeczywiście jest to najwyżej ceniona wartość przez wybranego bohatera literackiego, należało **dobrze zrozumieć i szczegółowo zanalizować motywy jego postępowania**. Dlatego niezmiernie ważne, obok znajomości lektury, były tu wyobraźnia i intuicja autora charakterystyki, które pomagały przedstawić prawdziwy obraz charakteryzowanej postaci. Nietrafne odczytanie motywów postępowania bohatera literackiego skutkowało ukazaniem zdeformowanego lub całkowicie zafalszowanego obrazu. Oto przykład pracy z rzetelną analizą postępowania postaci w kontekście umiłowania przez nią wolności.

Przykład 10.

Saunderjoc nepos, bardzo često enajavijemy ču' inoego, mi' to, ču'go progngl'iny.
 Takimi stavanii epicoi... možnaki fakur, paviebo J.R.R. Tolliena, ^{Hobbit} ~~Tron~~... i z pavnotem.
 Główny bohater książki, Bilbo Baggins, jest młodym hobbitem, dla którego wartością nadzi-
 dną jest pięć smacznych posiłków dziennie, dobre małżeństwo i ciepła, schludna noc.
 Jednak wszystko zmienia się wraz z przybyciem ^{do niego jego ojca} maga Gandalfa i kompanii niedźwiedzi
 krasnoludów. To właśnie dzięki nim Bilbo dociera do nieznanej lędy: tajemna ma-
 uellus przygoda. W czasie trwania tej niezwykłej wyprawy hobbit przechodzi metamorfo-
 zę. Bilbo ^{po prostu} ~~nie~~ myśli, że jest małym, że straszy... często przed niektórymi ludźmi i zwierzę-
 mi jest amantem Smo, wój Luerni i Luksiej. Jakada... t'horius, madal... bardzo ceni-
 skie iony, przytulny list o. Paganlu. Jednak zmuszając go do niebezpiecznej podróży,
 zia, hobbit ceni więcej niż prawdziwych kompanów i ^{przez niego} ~~ludzi~~ ~~starych~~,
 znajdując to, co zawsze było jego celem: samemu: umiarkowanie wolności.
 Jest to najcenniejszy skarb, jaki Baggins ma: darzy radość i rozumie, a najs-
 nie pielęgnacji.

To właśnie ze względu na wolność niepodległości hobbitów wymusił w tej chwili podjąć, to za nim podążał Bilbo, zdobywając uniętności, przywiązać i przede wszystkim - horyzont ducha. Głównie za wolności, Bilbo akceptował swój charakter, stał się odważny, w udarowani, w drodze do jaskini Smruka, pomysłowy - to cechy wpływają się, wpadają na plan uczucia w barwnych, a przede wszystkim - nieustraszonej talerze -

^{wolność}
~~Wolność~~ namię w ramie z kompanami, stalił czoła wrogom, nieprzyjaciół, elfom, gigantycznym pajzłom, o przede wszystkim - samemu sobie. Idąc za głosem serca, ceniąc ^{użytk} dom i wygodne życie, decydując się na własną prośbę za wolnością. Stalochany w przygodzie, zawsze ufał ~~serca i drożne, w ufał w swój ulubiony~~ ~~pożycie~~ Tolkiena ufał w ulubioną pisownię swojego bohatera: ~~Wolność to jest~~
 "A obęga. Wiedzie w przed i w przed, choć w czoła nie razi w progiu, i u del przede mną, młynie na psuch - ja za nią, tu, jali mogę. Słonymi stopy za nią w ślad, aż w kiere, nie rozpręmie obęga gdzie drzewie liczących obęga już upadł - gdzie dalej? -
 mec nie mogę"

⇒ Wymagając po słowo, Bilbo odnalazł coś, czego nie można odnaleźć w żadnym kufre - dzielny młodziak dotarł do największej kontroli. Owo dzielny młodziak stał się wolny.

Bardzo istotne było więc, aby treść wypracowania podporządkować zagadnieniu wolności jako najważniejszej wartości w życiu bohatera. Krótka wzmianka na ten temat nie dawała podstaw do uznania pracy za merytoryczną. W takim wypadku zakładano, że problem wolności został przywołany tylko formalnie i nie jest on tematem rozważań, a jedynie próbą realizacji tematu.

Uczniowie mieli duże możliwości wyboru bohaterów, ponieważ wolność może być pojmowana wieloaspektowo - nie tylko jako dążenie do niepodległości, ale także jako niezależność od kogoś (współtowarzysza życia, rodziców, społeczeństwa), wolność słowa, wolność wyznania, wolność poglądów. Przy ocenianiu treści pracy żaden z aspektów wolności nie był faworyzowany, wszystkie traktowane były równorzędnie.

Z przedstawionej analizy wynika, że charakterystyka, w której oczekiwano od uczniów rozważenia postawy bohatera we wskazanym aspekcie, wymagała, po pierwsze - dokładnej analizy tematu

i trafnego wyboru bohatera, po drugie – oderwania się od schematycznej struktury charakterystyki ukazującej postać w sposób bardziej ogólny, a po trzecie – wycucia i dużej samodzielności w myśleniu, ponieważ z całej wiedzy o wybranej postaci należało umiejętnie wyselekcjonować treści funkcjonalne wobec tematu, a więc te, które pomogły ukazać dążenie bohatera do wolności. Uczniom, którzy ćwiczyli w szkole charakterystykę tylko według najprostszego szablonu, z pewnością trudniej było odnaleźć się w tej bardziej złożonej formie, w której przy tworzeniu wypowiedzi – podstawowej umiejętności – pomocna okazywała się umiejętność analizy i interpretacji. Warto jednak zauważyć, że w podstawie programowej dla gimnazjum jest zapis, który mówi: *Uczeń [...] doskonali sprawność analizy i interpretacji tekstów kultury, a także zyskuje nowe narzędzia, dzięki którym jego lektura jest coraz dojrzała, bardziej świadoma i samodzielna.* W pracach uczniowskich umiejętności te miały wpływ na sposób argumentowania i jego wnikliwość.

Wnioski i rekomendacje

Gimnazjaliści przystępujący do egzaminu z języka polskiego w 2016 roku najczęściej otrzymywali wynik 81% punktów możliwych do uzyskania, co pozwala dobrze oceniać ich umiejętności z tego przedmiotu. Warto jednak przyrzeć się szczegółowym wynikom, żeby wiedzieć, czy wszystkie wymagania zapisane w podstawie programowej uczniowie opanowali w zadowalającym stopniu oraz aby zastanowić się, czy uczniowie w dostateczny sposób zdołali rozwinąć te umiejętności, które pozwolą im swobodnie funkcjonować na kolejnych etapach kształcenia.

Ważną potrzebą współczesności jest umiejętność korzystania z informacji, które otrzymujemy w ogromnych ilościach. Przygotowanie uczniów do odbioru i wykorzystywania informacji pochodzących z różnych źródeł oraz poddania ich krytycznej analizie jest umiejętnością ćwiczoną na wszystkich etapach kształcenia, a wyniki egzaminu pokazują, że uczniowie opanowali ją w wysokim stopniu. Zdający dobrze poradzi sobie z takimi umiejętnościami jak wyszukiwanie w wypowiedzi potrzebnych informacji oraz wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w różnych tekstach kultury. Zadania sprawdzające te umiejętności poprawnie rozwiązało 80% uczniów.

Najwyższe umiejętności na egzaminie w 2016 roku gimnazjaliści zaprezentowali jednak z zakresu analizy i interpretacji tekstów kultury. W tym obszarze najlepiej poradzi sobie z rozpoznawaniem składniowych środków stylistycznych oraz z charakteryzowaniem i ocenianiem bohaterów. Uczniowie dobrze radzili sobie także z odbiorem tekstów kultury na poziomie przenośnym czy z przedstawianiem propozycji odczytania konkretnego tekstu kultury.

Należy podkreślić, że zapisy podstawy programowej w swoich założeniach akcentują konieczność kształcenia i doskonalenia umiejętności złożonych, takich jak argumentowanie, wnioskowanie czy rozumowanie. Z diagnostycznego punktu widzenia bardzo ważne dla rozwoju i kształcenia umiejętności złożonych jest redagowanie przez uczniów (na każdym etapie kształcenia) wypowiedzi pisemnych w różnych formach gatunkowych. Gimnazjaliści tym razem redagowali krótką formę argumentacyjną oraz charakterystykę bohatera literackiego. Te zadania oraz jedno z zdań zamkniętych (zadanie 6.) sprawdzały poziom opanowania umiejętności w zakresie tworzenia wypowiedzi. Ponad połowa uczniów nie miała większych problemów z wykazaniem się umiejętnościami tworzenia wypowiedzi.

Na szczególną uwagę w rozwiązaniach zadania krótkiej odpowiedzi, z którym zdecydowana większość uczniów dobrze sobie radziła, zasługiwała bogata argumentacja i umiejętność uzasadnienia swojego stanowiska przy pomocy trafnych odniesień do tekstu i do własnych obserwacji.

Redagując charakterystykę, uczniowie stworzyli pokaźną galerię postaci literackich, która mogłaby posłużyć jako argument w dyskusji na temat poziomu czytelnictwa naszej młodzieży, a nawet obalić być może krzywdzące młodzież stereotypowe opinie o nieoczytaniu. Zdający udowodnili też, że umieją posłużyć się trafnymi przykładami literackimi i dobrze ukierunkować argumentację.

Uczniowie w większości bez trudu stosowali też reguły segmentacji tekstu, zachowując jego trójdzielność i właściwe proporcje między poszczególnymi częściami kompozycyjnymi. Nie mieli też problemów z zastosowaniem właściwego stylu.

Zdecydowanie słabiej był natomiast oceniany poziom argumentacji. Często argumentacja, chociaż trafna i dobrze ukierunkowana, okazywała się zbyt ogólnikowa, co miało niekorzystny wpływ na realizację treści prac. Dobrze poradziła sobie z tym wymaganiem połowa uczniów.

Zadania egzaminacyjne po raz kolejny pokazały, że problemów przysparzają uczniom wymagania z zakresu szeroko pojętej świadomości językowej, w tym dotyczące poprawności językowej, ortografii czy interpunkcji, której zasady uczniowie ciągle znają bardzo słabo.

Prawie co drugi uczeń miał też problem z rozpoznaniem w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań, a także z nazwaniem formy czasownikowej w wypowiedzeniu.

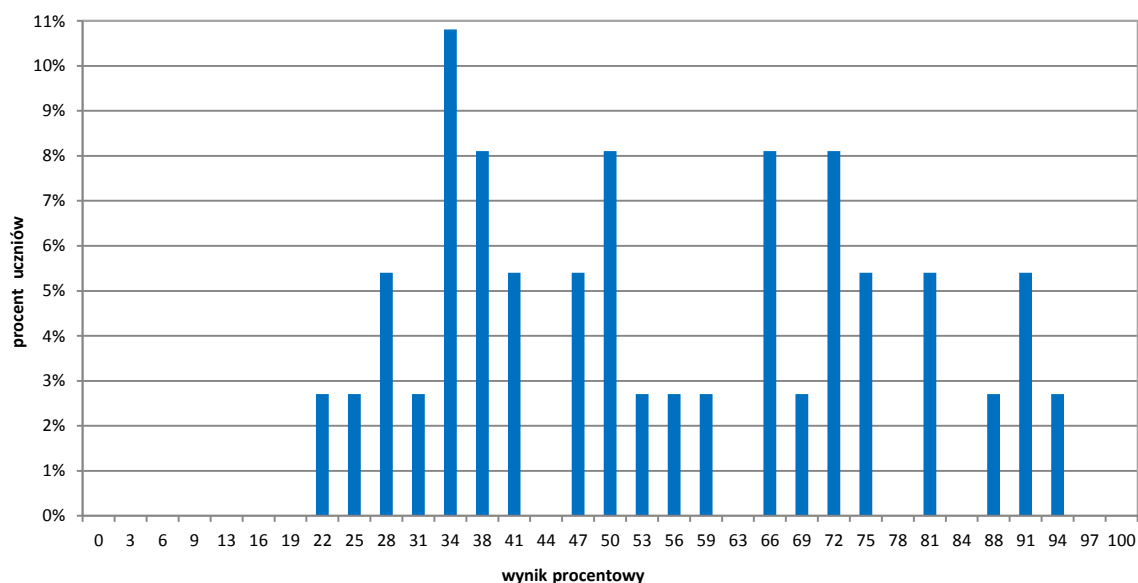
W praktyce szkolnej warto więc:

- uczyć rzetelnej analizy tematu pracy pisemnej i planowania jej treści
- ukazywać uczniom wieloaspektowość utworów literackich, ćwiczyć umiejętność funkcjonalnego wykorzystywania w wypracowaniach informacji z różnych tekstów literackich (analiza utworów pod kątem wyszukiwania argumentów, porządkowanie informacji, formułowanie wniosków i oceny)
- zwracać uwagę na poziom argumentacji, która jest ważną częścią nie tylko rozprawki, ale także innych form wypowiedzi pisemnych i ustnych (wnikliwa argumentacja zgłębia i wyczerpuje temat, prosta – posługuje się ogólnikami)
- ćwiczyć różne formy wypowiedzi w jednakowym stopniu, ponieważ jest to jedyna droga do tego, aby uczniowie wykształcili umiejętność sprawnego posługiwania się językiem pisany w różnych formach gatunkowych
- pracować nad wzbogacaniem języka uczniów i jego poprawnością, zwracając uwagę na funkcjonalność stylów i ich zależność od formy
- dopracować rozumienie pojęć „bohater literacki”, „postać literacka” – uczniowie nie mogą błędnie posługiwać się nimi w odniesieniu do poetów i pisarzy
- pracować w sposób funkcjonalny nad składnią języka ojczystego, aby młodzież dostrzegała zależność struktury wypowiedzenia od zawartego w niej sensu; dobra znajomość składni ma wpływ nie tylko na poprawność językową i klarowność wypowiedzi, ale także niejako wymusza poprawną interpunkcję
- pracować nad ortografią – egzamin pokazał duże niedociągnięcia w zakresie pisowni tytułów utworów, a także nazw własnych i pochodzących od nich przymiotników.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań z zakresu języka polskiego dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (GH-P2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GH-P1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym: wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych, uproszczono polecenia zadań, oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.



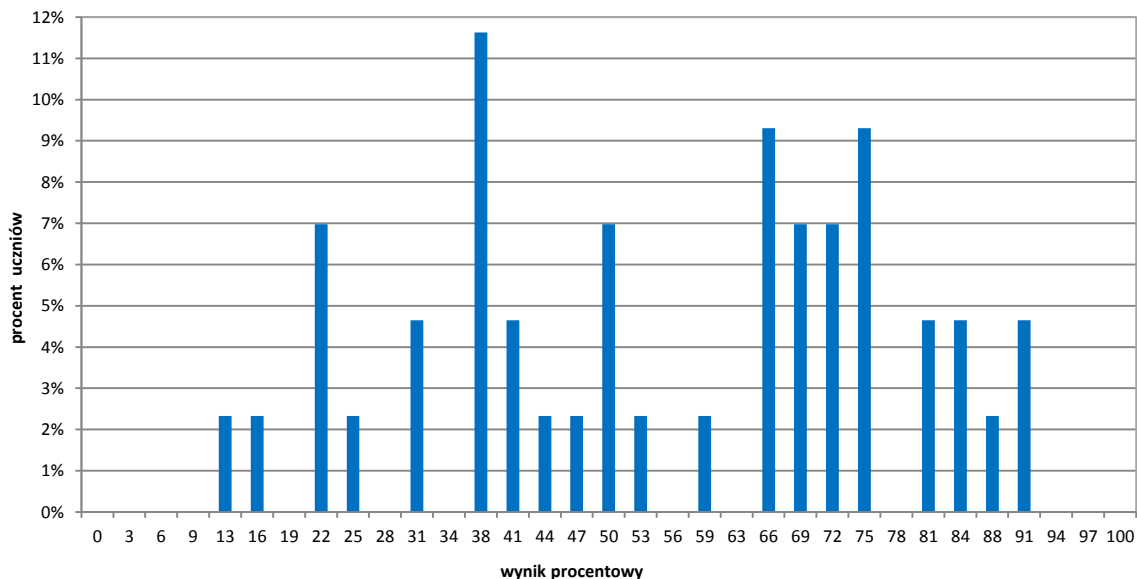
Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-P2-162)

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne (arkusz GH-P2-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
37	22	94	50	34	55	21

Wyniki uczniów słabowidzących

Arkusze z zakresu języka polskiego dla uczniów słabowidzących (GH-P4-162, GH-P5-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GH-P4-162 – Arial 16 pkt, GH-P5-162 – Arial 24 pkt.



Wykres 6. Rozkład wyników uczniów (arkusze GH-P4-162, GH-P5-162)

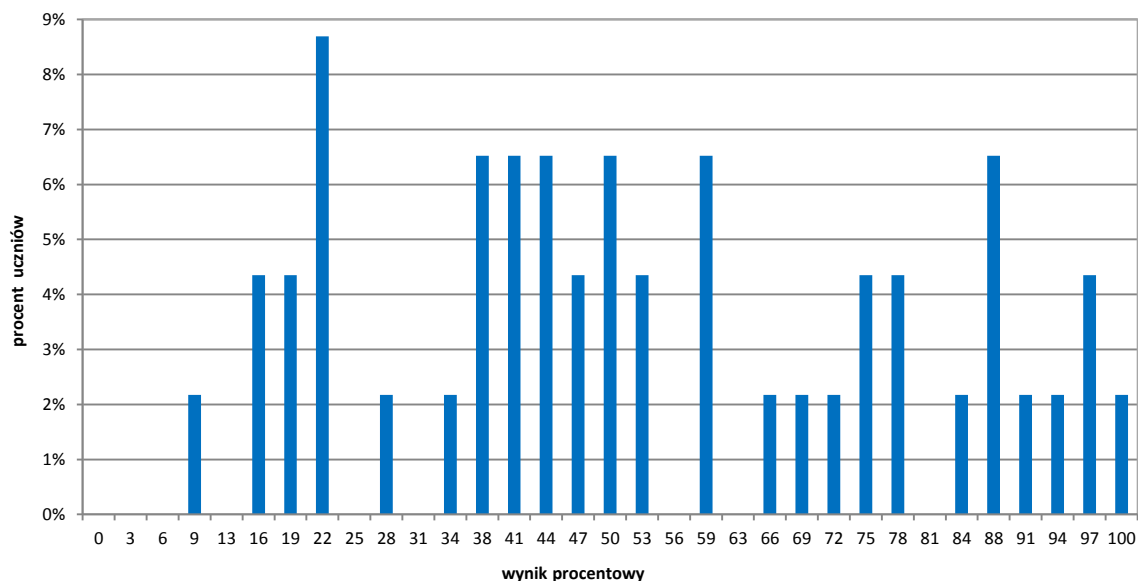
Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących – parametry statystyczne (arkusze GH-P4-162, GH-P5-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	13	91	59	38	56	22

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P7-162. Podstawę zadań stanowiły teksty literackie i publicystyczne, w których uproszczono słownictwo lub wyjaśniono je oraz plakat.

Arkusz składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi polegało na sformułowaniu uzasadnienia odpowiedzi *Czy Twoim zdaniem warto wziąć udział w takiej imprezie jak Noc Muzeów, czy też lepiej zwiedzać muzeum w dzień*, a zadanie rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera literackiego, dla którego wolność była najważniejszą wartością.



Wykres 7. Rozkład wyników uczniów (arkusze GH-P7-162)

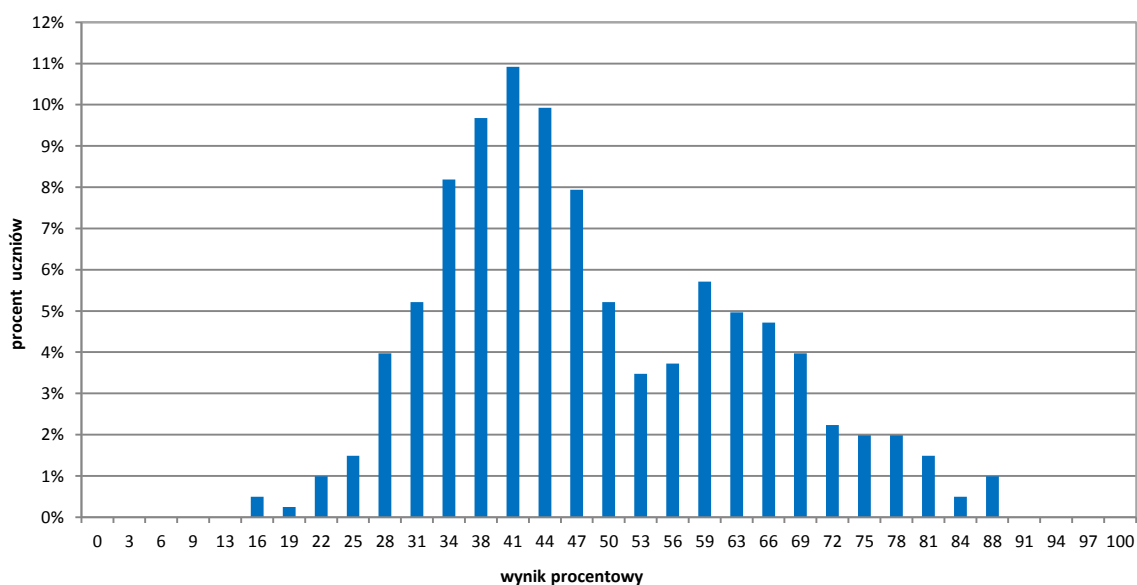
Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne (arkusz GH-P7-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
46	9	100	50	22	53	26

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P8-162. Podstawę zadań stanowiły krótkie fragmenty tekstów literackich i tekstu popularnonaukowego, w których uproszczono lub wyjaśniono słownictwo.

Arkusz zawierał 22 zadania – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwarte. Jedno z zadań otwartych polegało na uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie *Jaka jest Twoja ulubiona książka?*, zaś drugie – rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera literackiego, którego warto naśladować. Polecenie zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi wykonanie zadania. Treści zadań zamieszczonych w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających, a polecenia do nich sformułowane prosto i zrozumiale.



Wykres 8. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-P8-162)

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne (arkusz GH-P8-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
403	16	88	44	41	48	15

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GH-PQ-162, który składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Podstawą zadań były krótkie teksty literackie i tekst popularnonaukowy. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym: wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych, uproszczono polecenia zadań, oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Ponadto polecenie do zadania 22. zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi jego wykonanie.

Tabela 16. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne (arkusz GH-PQ-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	66	

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy), rozwiązywali zadania w arkuszu GH-PC-162, który został dostosowany w taki sposób, aby ograniczona znajomość języka polskiego zdających pozwoliła zrozumieć czytany tekst (teksty źródłowe oraz polecenia zadań). Arkusz ten składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Podstawą zadań był fragment *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza, plakat oraz tekst Julii Hartwig *Magia zdjęć*. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym oraz leksykalnym – wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych i uproszczono polecenia zadań.

Tabela 17. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne (arkusz GH-PC-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	19	81	72	62	22

Historia i wiedza o społeczeństwie

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 25 zadań zamkniętych różnego typu: 20 zadań z historii i 5 z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury, m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapy, tablica genealogiczna i diagram.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GH-H1-162)

Liczba uczniów		13 250
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	11 380
	z dysleksją rozwojową	1 870
	dziewczeta	6 578
	chłopcy	6 672
	ze szkół na wsi	3 937
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 940
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 751
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 622
	ze szkół publicznych	12 142
	ze szkół niepublicznych	1 108

Z egzaminu gimnazjalnego z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie zwolniono 137 uczniów – laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim.

Tabela 19. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	37
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	46
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	403
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	4
	o których mowa w art. 94a ust. 1 ustawy (cudzoziemcy)	7
	Ogółem	540

3. Przebieg egzaminu

Tabela 20. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		18 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		273	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		23	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
		inne (np. złe samopoczucie ucznia)	-
Liczba wglądów ³ (art.44zzz ust.1)		-	

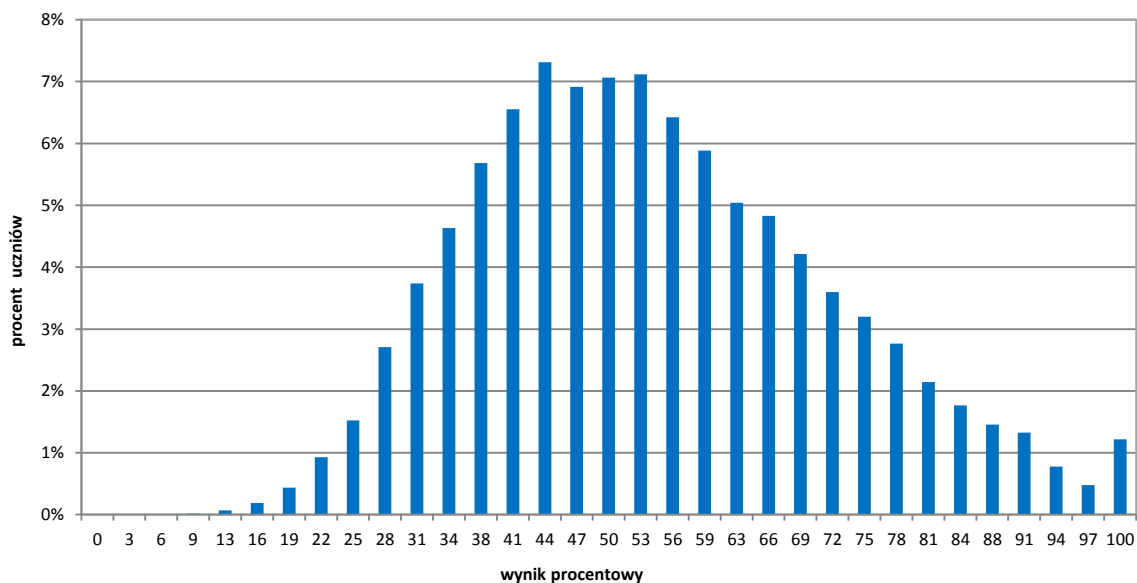
¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

³ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 9. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-H1-162)

Tabela 21. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
13 250	9	100	53	44	54	17

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli oraz wyniki na skali staninowej (arkusz GH-H1-162)

Część humanistyczna – historia i wiedza o społeczeństwie		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	1	
19	1	
22	2	
25	3	
28	6	
31	9	2
34	13	3
38	18	
41	24	4
44	30	
47	37	5
50	44	
53	50	
56	56	
59	62	6
63	68	
66	73	
69	78	7
72	82	
75	85	
78	89	8
81	92	
84	94	
88	96	9
91	98	
94	99	
97	100	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z historii i wiedzy o społeczeństwie uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

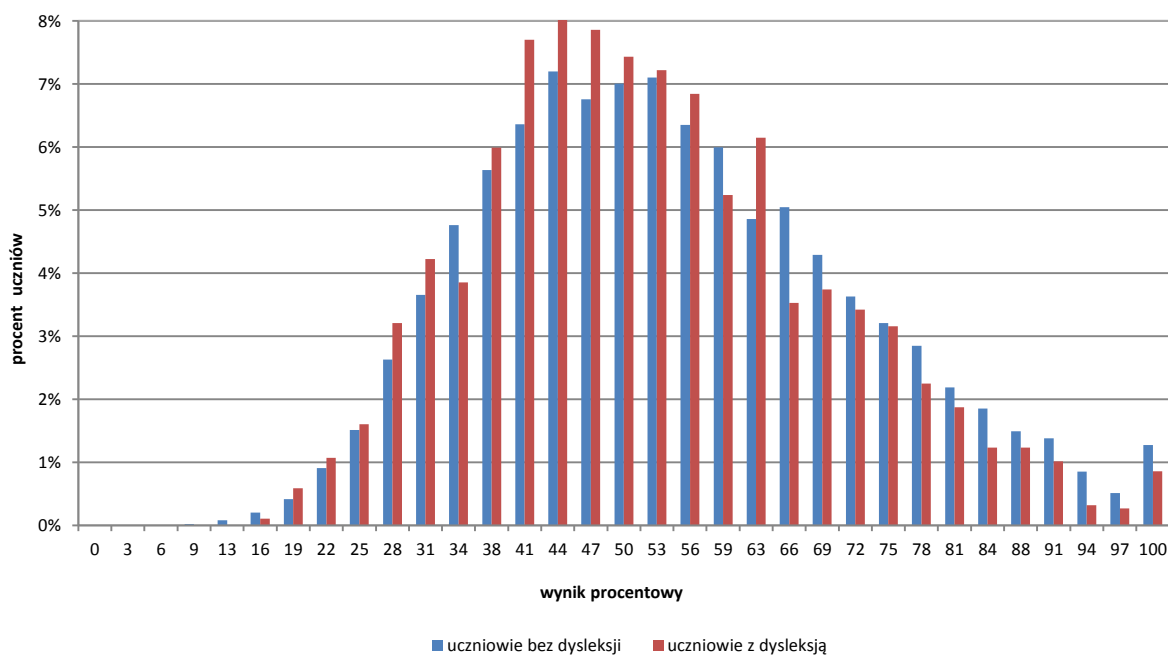
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 23. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GH-H1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	25–37
2	38–46
3	47–50
4	51–53
5	54–56
6	57–59
7	60–64
8	65–73
9	74–92

Skala staninowa umożliwia porównanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



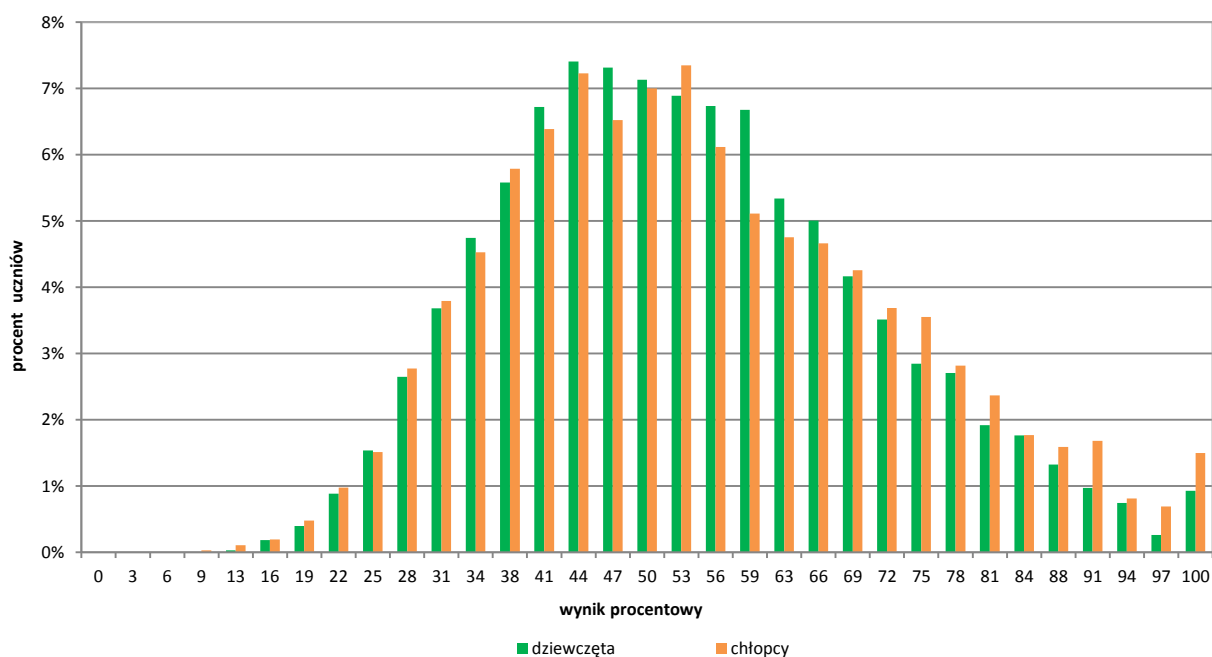
Wykres 10. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GH-H1-162)

⁴ Ilekcję w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-H1-162.

Tabela 24. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	11 380	9	100	53	44	55	18
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 870	16	100	50	44	53	16

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 11. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GH-H1-162)

Tabela 25. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6 578	13	100	53	44	54	17
Chłopcy	6 672	9	100	53	53	55	18

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 26. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	3 937	9	100	50	44	53	17
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 940	13	100	50	44	53	17
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 751	9	100	53	47	55	17
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 622	13	100	56	53	58	18

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 27. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	12 142	9	100	53	44	54	17
Szkoła niepubliczna	1 108	13	100	56	53	57	20

Poziom wykonania zadań

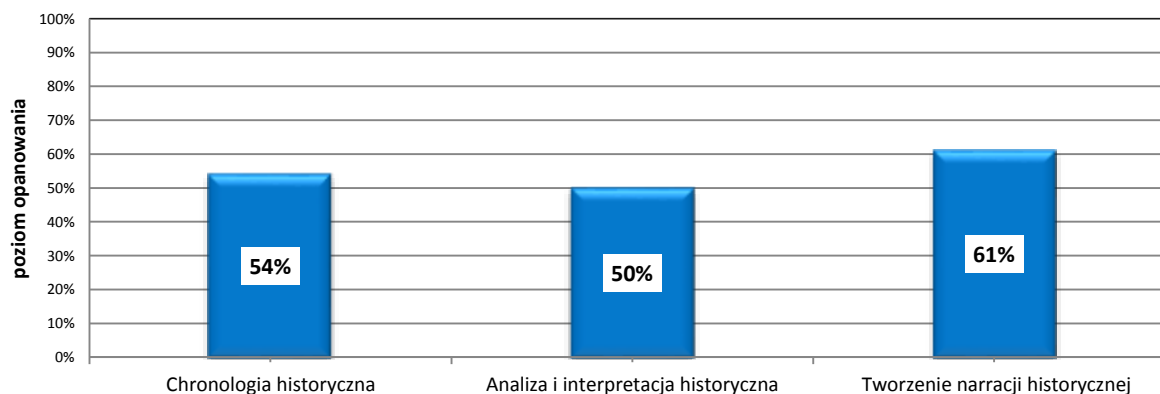
Tabela 28. Poziom wykonania zadań (arkusz GH-H1-162)

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Uczeń: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytnej Mezopotamii [...]. 4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 1) wyjaśnia wpływ środowiska geograficznego na gospodarkę [...] starożytnej Grecji.	52
2.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: [...] architekturze, sztuce [...].	90
3.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim [...].	54
4.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego [...].	31

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
5.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbitcia dzielnicowego; 2) opisuje postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego.	71
6.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 5) ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej (system obrony, urbanizacja kraju [...]).	47
7.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.	30
8.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe [...] Nowego Świata.	65
9.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Uczeń: 3) charakteryzuje funkcje gospodarcze [...] miast. 16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze [...] Europy [...].	83
10.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	19. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń: 2) przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej pomiędzy Polską a Litwą i jej główne postanowienia [...].	55
11.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustroj Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 1) wymienia instytucje ustrojowe demokracji szlacheckiej [...].	60
12.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	24. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII w. Uczeń: 3) [...] dostrzega przejawy ożywienia w gospodarce i kulturze czasów saskich.	27
13.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiórze.	46
14.	I. Chronologia historyczna.	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków [...] politycznych; 2) wyjaśnia okoliczności utworzenia [...] Księstwa Warszawskiego [...]. 30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego [...].	37
15.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego [...].	45
16.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 2) wyjaśnia główne założenia idei liberalizmu [...] w Europie w I połowie XIX w.	44
17.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe i powstanie styczniowe. 35. Życie pod zaborami. Uczeń: 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w. [...].	60
18.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości [...] rozwoju narodowego.	50

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
19.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 4) przedstawia główne nurty życia politycznego pod zaborami w końcu XIX w.	64
20.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. [...].	33
21.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	14. Władza wykonawcza. Uczeń: 1) wskazuje najważniejsze zadania prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyszukuje w środkach masowego przekazu informacje o działaniach urzędującego prezydenta.	51
22.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	23. Problemy współczesnego świata. Uczeń: 5) ocenia sytuację imigrantów i uchodźców we współczesnym świecie.	30
23.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	15. Władza sądownicza. Uczeń: 1) przedstawia [...] zasady, wedle których działają sądy ([...] dwuinstancyjność) [...].	64
24.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	20. Integracja europejska. Uczeń: 1) przedstawia [...] etapy integracji europejskiej [...].	57
25.	VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	26. Gospodarstwo domowe. Uczeń: 4) wyjaśnia, jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić.	86

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 12. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GH-H1-162)

Komentarz

Egzamin gimnazjalny z historii i wiedzy o społeczeństwie badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego. Z historii badano umiejętności chronologii, analizy i interpretacji historycznej, a z wiedzy o społeczeństwie, m.in. znajomość zasad i procedur demokracji, podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i rozumienia zasad gospodarki rynkowej. Średni wynik egzaminu na poziomie 54% świadczy o tym, że dla tegorocznych gimnazjalistów egzamin był umiarkowanie trudny.

Wysoki poziom wykonania osiągnęło zadanie 2., które poprawnie rozwiązało 90% uczniów. Zadaniem sprawdzano umiejętność analizy ikonografii. Uczniowie powinni rozpoznać, że obiekt przedstawiony na ilustracji nawiązuje do formy amfiteatru greckiego. Następne dwa zadania sprawdzały nie tylko umiejętność analizy historycznej, ale także chronologię historyczną. W zadaniu 9. gimnazjaliści, na podstawie zawartych w diagramie informacji o liczbie mieszkańców Krakowa od XV do XVII wieku oraz danych w tablicy genealogicznej Jagiellonów, powinni wskazać władcę, za panowania którego w Krakowie mieszkało najwięcej ludzi. 83% zdających wskazało właściwą odpowiedź. W zadaniu 5. oczekiwano odczytania podstawowych informacji z mapy, przedstawiającej początki rozbicia dzielnicowego Polski. 68% gimnazjalistów poradziło sobie z najprostszą umiejętnością chronologiczną i poprawnie określiło wiek podanego w legendzie mapy roku, 73% stwierdziło, że podział państwa dokonany został przez Bolesława Krzywoustego oraz 73% uczniów wskazało, że w skład dzielnicy senioralnej wchodziły grody: Gniezno i Kraków.

Umiarkowanie trudne dla uczniów były zadania reprezentujące zakres wymagań dotyczący analizy i interpretacji tekstów historycznych oraz materiałów ikonograficznych. Po analizie fragmentu encykliki *Sublimus Dei* papieża Pawła III (zadanie 8.) 65% zdających nie miało problemu z ustaleniem intencji twórcy źródła (chrystianizacja nowo odkrytych terenów bez użycia siły) i określeniem okresu powstania źródła (po odkryciach dokonanych przez Krzysztofa Kolumba). Zadanie 19. odwoływało się do materiału ilustracyjnego przedstawiającego winiętę pisma *Proletaryat*, organu pierwszej polskiej partii socjalistycznej. 64% zdających poprawnie stwierdziło, że źródło odnosi się do dziejów ruchu robotniczego. Warto jednak dodać, że aż 28% uczniów połączyło je z ugrupowaniami konserwatywnymi i ludowymi. W zadaniu 11., pomimo trudnego tekstu z epoki, 60% zdających poprawnie oceniło prawdziwość zdań charakteryzujących sejm walny. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, uczniowie musieli wykorzystać posiadaną wiedzę o polskim parlamentarystyce. W zadaniu 17. udzielenie poprawnej odpowiedzi wymagało najpierw wyszukania w tekstach odpowiednich informacji na temat powstania Mostu Kierbedzia, Kanału Augustowskiego, cytadeli warszawskiej i warszawskiego Kościoła św. Aleksandra, a następnie wskazania budowli, która powstała najwcześniej i budowli powstałej najpóźniej. Zadanie badało umiejętność analizy tekstu oraz umiejętności z zakresu chronologii historycznej (uczniowie powinni znać daty polskich powstań narodowych). Duży kłopot sprawiło zdającym określenie, która budowla powstała chronologicznie najpóźniej – dobrze wskazało ją 50%. Budowlę powstałą najwcześniej wskazało 70%. Całe zadanie poprawnie rozwiązało 60% gimnazjalistów.

Zadaniem 18. sprawdzano umiejętność analizy i interpretacji fragmentu wspomnień opisujących życie w Krakowie w latach 80-tych i 90-tych XIX wieku. Mimo że tekst zawierał wiele informacji pomocnych w rozwiązaniu zadania (np. używanie języka polskiego w życiu publicznym, nazwiska Polaków pełniących funkcje państwowe, czy wreszcie nazwy instytucji edukacyjnych i kulturalnych, które istniały w ówczesnym Krakowie), aż 44% gimnazjalistów nie wiedziało, że tekst dotyczył autonomii i zaboru austriackiego, a 70% nie potrafiło umieścić opisywanych wydarzeń we właściwym przedziale czasu. Całe zadanie poprawnie rozwiązało 50% zdających.

W zadaniu 6. uczniowie na podstawie analizy dołączonych źródeł mieli wskazać władcę, którego dokonania są przedstawione w tekście i na fotografii. Mimo informacji zawartych we fragmencie kroniki Jana z Czarnkowa (np.: *Naprzeciw zaś zamku krakowskiego, po drugiej stronie Wisły, wymurował miasto*) i podpisu pod zdjęciem (*Zamek w Łęczycy; zbudowany w II połowie XIV wieku*) 31% piszących stwierdziło, że są to osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela, a 15% – że Zygmunta Starego. Na dokonania Kazimierza Wielkiego wskazało 47% gimnazjalistów. Odpowiedzi udzielane przez uczniów sugerują, że połowa z nich albo nie zwróciła uwagi na podany wiek powstania obiektu, albo nie wie, kiedy panował Kazimierz Wielki.

Podobnie gimnazjaliści poradziło sobie ze wskazaniem nazwy sojuszu, którego fragment aktu założycielskiego mieli przeanalizować (zadanie 15.). Tylko 45% z nich wskazało na Święte Przymierze, a ponad 35% pomyliło je z trójprzymierzem, chociaż w tekście była informacja, że sojusz zawierają *ich Cesarz i Królewskie wysokości: Cesarz Austrii, Król Prus i Cesarz Rosji*. Trudnym okazało się również zadanie 16., w którym sprawdzano umiejętność analizy tekstu J.S. Milla opisującego zasady wolności człowieka i możliwości decydowania jednostki o sobie. Uczniowie mieli wskazać nazwę opisaną ideologii i uzasadnienie wyboru. Większość zdających (62%) właściwie

odczytała tekst i wskazała ideologię liberalną, jednak prawie 11% nie potrafiło poprawnie uzasadnić wyboru i wybierało stwierdzenie, że *najważniejszą wartością jest szczęście wszystkich ludzi, a nie – tylko jednostki*. Zadanie prawidłowo rozwiązało 44% zdających.

Trudnym było zadanie 13., którym sprawdzano umiejętność analizy źródła kartograficznego i danych zawartych w tabeli. Na podstawie mapy Rzeczypospolitej z okresu rozbiorów (mapa nie posiadała tytułu i dat poszczególnych rozbiorów) oraz tabeli zawierającej imiona i lata panowania władców Austrii uczniowie musieli rozstrzygnąć czy *Lublin włączono do Austrii za panowania Marii Teresy* oraz czy *wszyscy władcy wymienieni w tabeli panowali w Austrii w czasach, których dotyczyła powyższa mapa*. Zadanie poprawnie rozwiązało 46% uczniów. Można przyjąć, że udzielenie przez ponad 50% piszących błędnych odpowiedzi wynikało z braku znajomości dat rozbiorów Polski. Dużo problemów przysporzyło zdającym inne zadanie ze źródłem kartograficznym – zadanie 4. Ocena prawdziwości pierwszego zdania wymagała rozstrzygnięcia, czy *państwo Karola Wielkiego obejmowało obszar współczesnej Polski*. Uczniowie musieli przeanalizować przebieg granic państwa. Drugie zdanie sprawdzało, czy gimnazjaliści potrafią powiązać opis określonego obszaru z jego położeniem na mapie. Po uważnej lekturze dołączonego fragmentu *Żywota Karola Wielkiego*, w którym Einhard opisał opanowanie przez Franków północno-wschodniej części Półwyspu Iberyjskiego, należało prawidłowo zlokalizować te tereny na mapie. W związku z tym, że tylko 31% zdających dokonało poprawnej oceny stwierdzeń, można przypuszczać, że mieli oni kłopot ze zlokalizowaniem Hiszpanii na dołączonej mapie.

W grupie zadań najtrudniejszych znalazły się zadania reprezentujące zakres wymagań dotyczący chronologii historycznej. Aby rozwiązać zadanie 14., uczniowie mieli wskazać właściwą kolejność wydarzeń z okresu napoleońskiego w Europie. Zaledwie 37% wskazało poprawną odpowiedź. Jedną z odpowiedzi, w której uporządkowano wydarzenia następująco: *klęska Napoleona w Rosji, rozpoczęcie obrad kongresu wiedeńskiego, powstanie Księstwa Warszawskiego*, była wskazana przez 30% zdających. Może to świadczyć o tym, że gimnazjaliści mylą Księstwo Warszawskie z Królestwem Polskim. Zadanie 7. sprawdzało umiejętność analizy tekstu i kompetencje z zakresu chronologii historycznej. Uczniowie musieli rozpoznać wydarzenie opisane we fragmencie kroniki Jana Długosza, a następnie umiejscowić je na taśmie chronologicznej. Wszystkie informacje niezbędne do wykonania tego zadania znajdowały się w tekście, więc gimnazjaliści nie powinni mieć problemów z identyfikacją wydarzenia. Zdający nie poradzili sobie z usytuowaniem w czasie bitwy pod Grunwaldem prawdopodobnie dlatego, że nie znali najważniejszych wydarzeń związanych z relacjami polsko-krzyżackimi. Zadanie to poprawnie wykonało 30% piszących. W zadaniu 12. tylko 27% zdających wskazało, że m.in. działalność Stanisława Konarskiego i braci Załuskich to przykład ożywienia kulturalnego na ziemiach polskich w czasach saskich. Pomimo tego, że tekst osadzał opisywane wydarzenia w czasie (w tekście występuje określenie *w połowie XVIII wieku*), aż 54% uczniów uważało, że miało to miejsce w czasach napoleońskich albo w okresie po powstaniu listopadowym.

Pośród zadań z wiedzy o społeczeństwie na szczególną uwagę zasługuje zadanie 21., którym sprawdzano znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. Uczniowie mieli dopasować do dwóch opisanych sytuacji właściwe uprawnienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Nie mieli kłopotu z ustaleniem, że Prezydent jest reprezentantem państwa w stosunkach zewnętrznych (80% poprawnych odpowiedzi), ale zdecydowanie gorzej było z ustaleniem, że opisana sytuacja (nadanie oficerom stopni generalskich i admirałskich) wynika z uprawnień Prezydenta w dziedzinie bezpieczeństwa państwa (22% poprawnych odpowiedzi). Umiarkowanie trudne było zadanie 23., które poprawnie rozwiązało 64% uczniów. Zadaniem tym sprawdzano znajomość zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego. Najłatwiejsze okazało się zadanie 25. Prawidłowej interpretacji fragmentu ustawy o usługach turystycznych i wykresu ilustrującego stan wiedzy konsumentów na temat możliwości reklamacji nieudanego wyjazdu turystycznego dokonało 86% gimnazjalistów.

Wnioski i rekomendacje

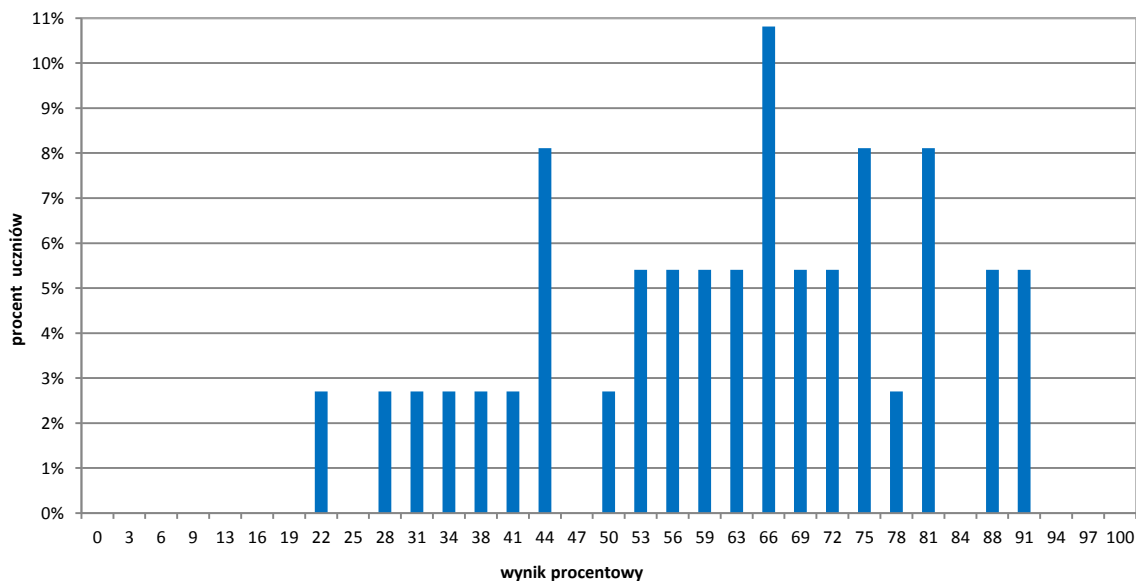
W oparciu o powyższą analizę zachęcamy nauczycieli, aby:

- a. kształcili u uczniów umiejętność posługiwania się posiadanymi informacjami do rozwiązywania określonych problemów, np.: umiejętność datowania źródeł, ustalania kolejności wydarzeń
- b. poświęcili więcej czasu na pracę z mapą historyczną, na uważne odczytywanie informacji umieszczonych na mapie i w legendzie oraz sytuowanie zmian politycznych, których dotyczy mapa w kontekście wydarzeń w Polsce i na świecie
- c. na konkretnych przykładach omawiali uprawnienia najwyższych władz w państwie.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusze dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H2-162), zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.



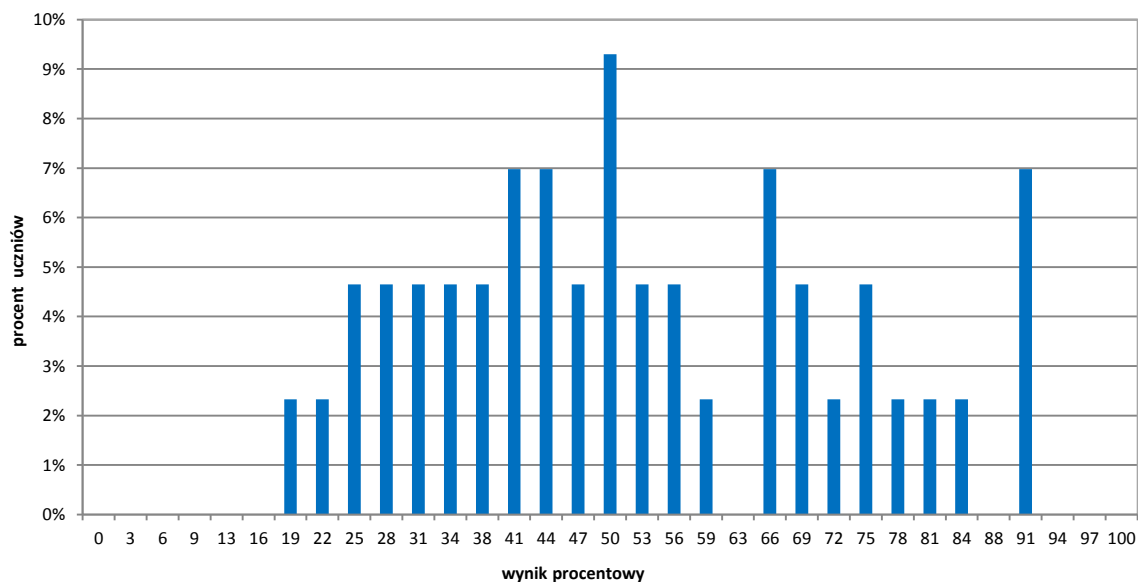
Wykres 13. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-H2-162)

Tabela 29. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne (arkusz GH-H2-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
37	22	91	66	66	62	18

Wyniki uczniów słabowidzących

Arkusze dla uczniów słabowidzących z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H4-162, GH-H5-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-162. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt, uproszczono mapy oraz taśmę chronologiczną, tablicę genealogiczną zastąpiono opisem, powiększono ilustracje, a gdy było to konieczne dodano opis.



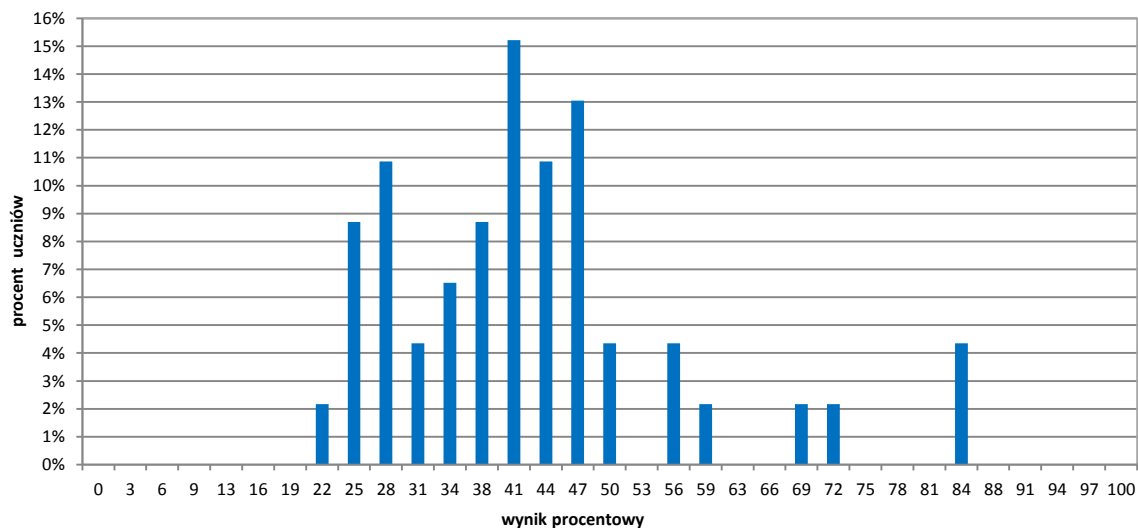
Wykres 14. Rozkład wyników uczniów (arkusze GH-H4-162 i GH-H5-162)

Tabela 30. Wyniki uczniów słabowidzących – parametry statystyczne (arkusze GH-H4-162, GH-H5-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	19	91	50	50	52	20

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-162. Trzony zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji. W arkuszu skrócono teksty źródłowe, zachowując pierwotną ich treść i znaczenie, a także wyjaśniono trudne słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające ich wykonanie.



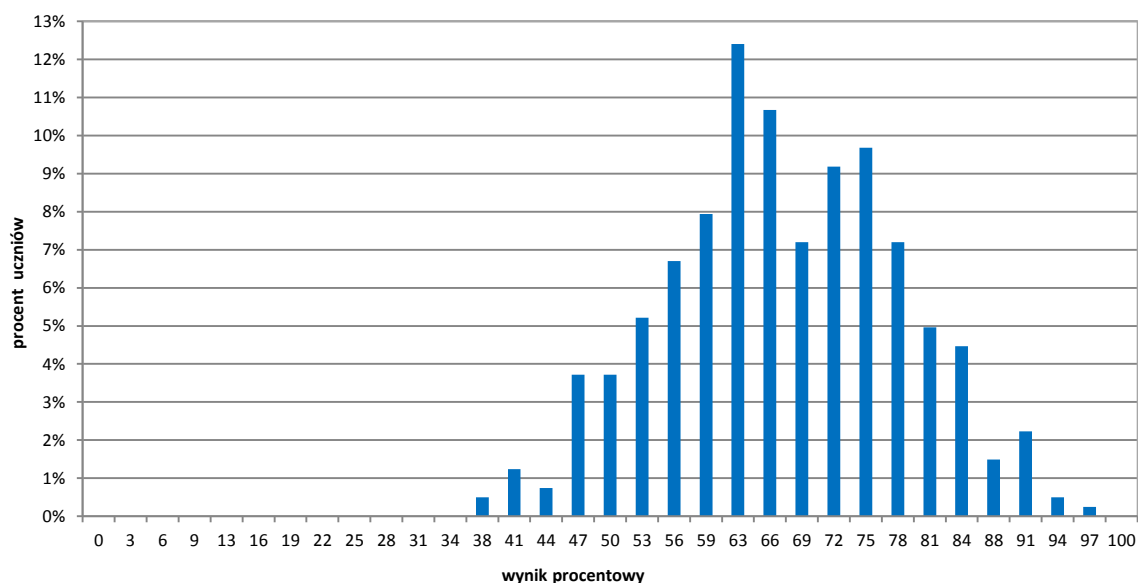
Wykres 15. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-H7-162)

Tabela 31. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne (arkusz GH-H7-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
46	22	84	41	41	42	14

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H8-162. Arkusz zawierał 20 zadań zamkniętych różnego typu. Podstawę zadań stanowiły teksty źródłowe, m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapa i tablica genealogiczna. Zadania zamieszczone w arkuszu były przyjazne uczniowi w formie i treści, w miarę możliwości odnosiły się do sytuacji życiowych. Teksty były krótkie, miały uproszczone słownictwo. Polecenia były proste, zrozumiałe dla ucznia.



Wykres 16. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-H8-162)

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne (arkusz GH-H8-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
403	38	97	66	63	67	12

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GH-HQ-162, który składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania, w których uproszczono polecenia, umieszczając informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Wyróżniono też informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę. Każde zadanie umieszczono na osobnej stronie.

Tabela 33. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne (arkusz GH-HQ-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	76	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy), rozwiązywali zadania w arkuszu GH-HC-162, który składał się z 25 zadań zamkniętych różnego typu. W zadaniach uproszczono polecenia, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające ich wykonanie.

Tabela 34. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne (arkusz GH-HC-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	34	59	47	47	10

II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

Matematyka

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M1-162.

Arkusz zawierał 23 zadania: 20 zamkniętych i 3 otwarte. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. W pięciu zadaniach typu prawda-falsz należało ocenić prawdziwość podanych zdań. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów samodzielnego sformułowania rozwiązania. W zadaniach wykorzystano tabelę, rysunki i wykresy.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GM-M1-162)

Liczba uczniów		13 244
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	11 375
	z dysleksją rozwojową	1 869
	dziewczeta	6 570
	chłopcy	6 674
	ze szkół na wsi	3 935
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 936
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 755
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 618
	ze szkół publicznych	12 137
	ze szkół niepublicznych	1 107

Z egzaminu gimnazjalnego z zakresu matematyki zwolniono 63 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	36
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	46
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	403
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	4
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	7
Ogółem		539

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		19 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		273	
Liczba zespołów egzaminatorów		8*	
Liczba egzaminatorów		116*	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		11	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ³ (art.44zzz ust.1)		2	

* Liczby podane łącznie dla województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

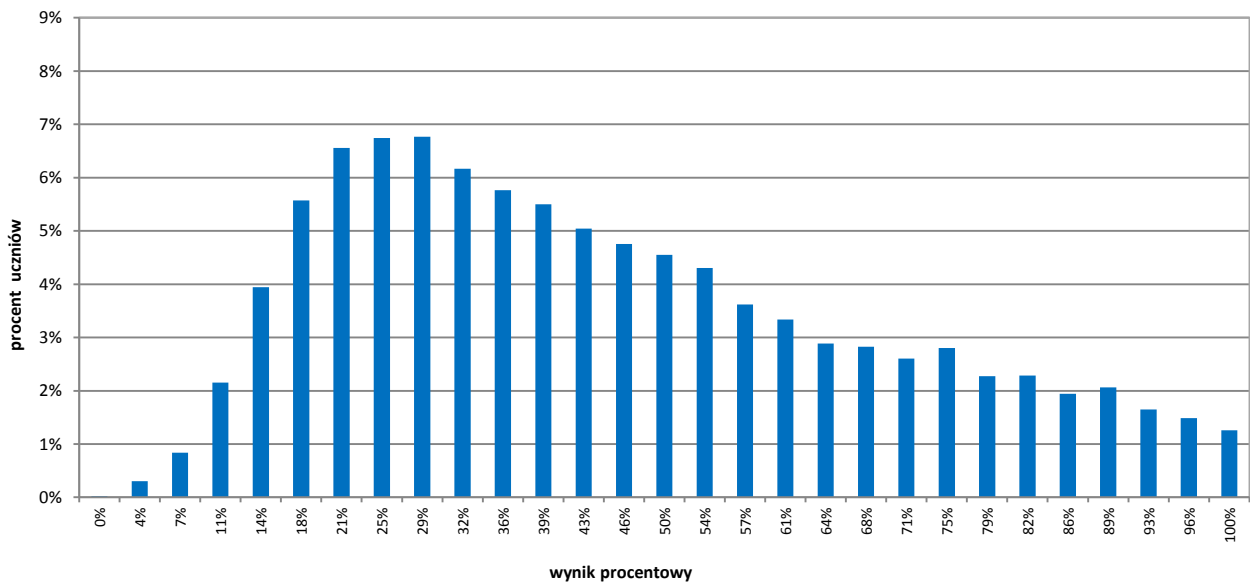
¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

³ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-M1-162)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GM-M1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
13 244	0	100	39	29	45	23

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GM-M1-162)

Część matematyczno-przyrodnicza – matematyka		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	2	
11	3	
14	7	2
18	11	
21	17	3
25	23	
29	28	4
32	34	
36	40	
39	45	5
43	50	
46	54	
50	59	
54	63	6
57	67	
61	71	
64	74	
68	78	7
71	81	
75	84	
79	87	
82	89	8
86	92	
89	94	
93	97	9
96	99	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z matematyki uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

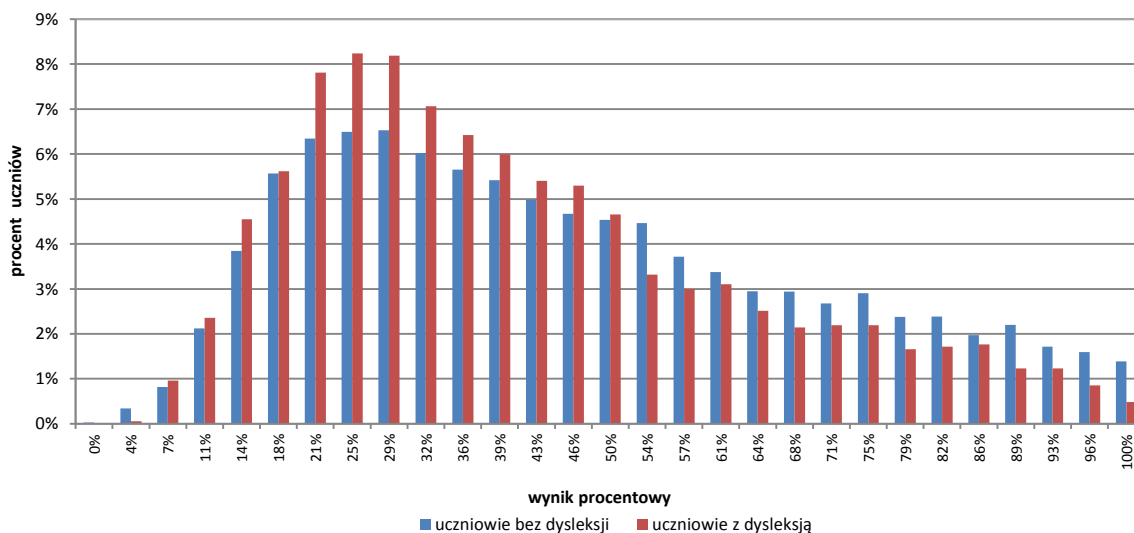
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GM-M1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	12–21
2	22–33
3	34–39
4	40–43
5	44–48
6	49–53
7	54–60
8	61–72
9	73–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



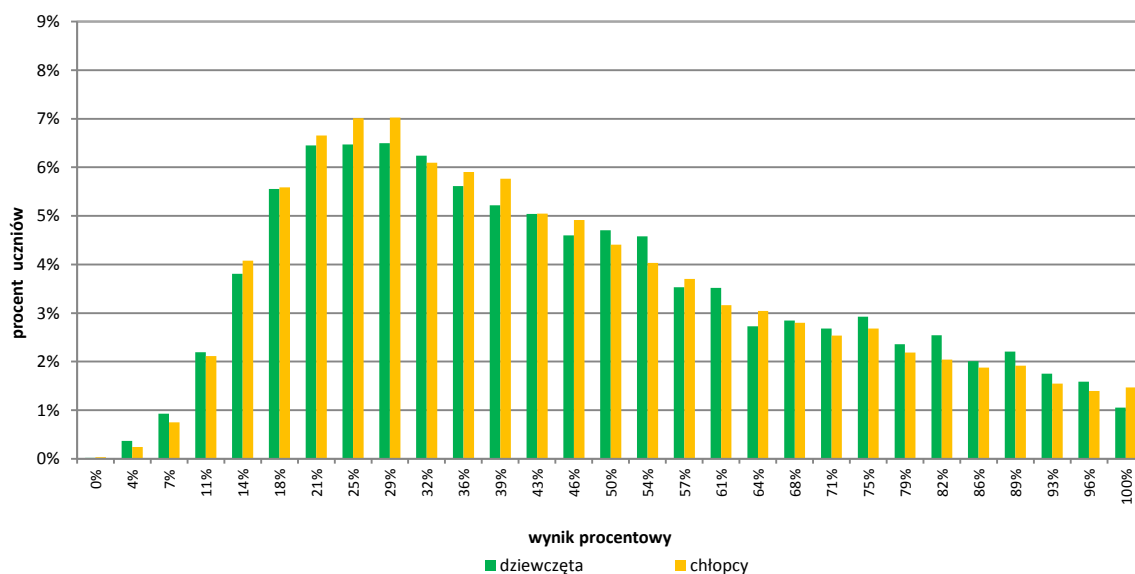
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GM-M1-162)

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GM-M1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	11 375	0	100	43	29	46	24
Uczniowie z dysleksją	1 869	4	100	36	25	41	22

⁴ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-M1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GM-M1-162)

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GM-M1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6 570	0	100	43	29	46	24
Chłopcy	6 674	0	100	39	29	45	23

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GM-M1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	3 935	0	100	39	32	43	22
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 936	0	100	39	29	42	22
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 755	4	100	43	25	47	24
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 618	0	100	50	25	51	25

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GM-M1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	12 137	0	100	39	25	45	23
Szkoła niepubliczna	1 107	0	100	46	21	49	27

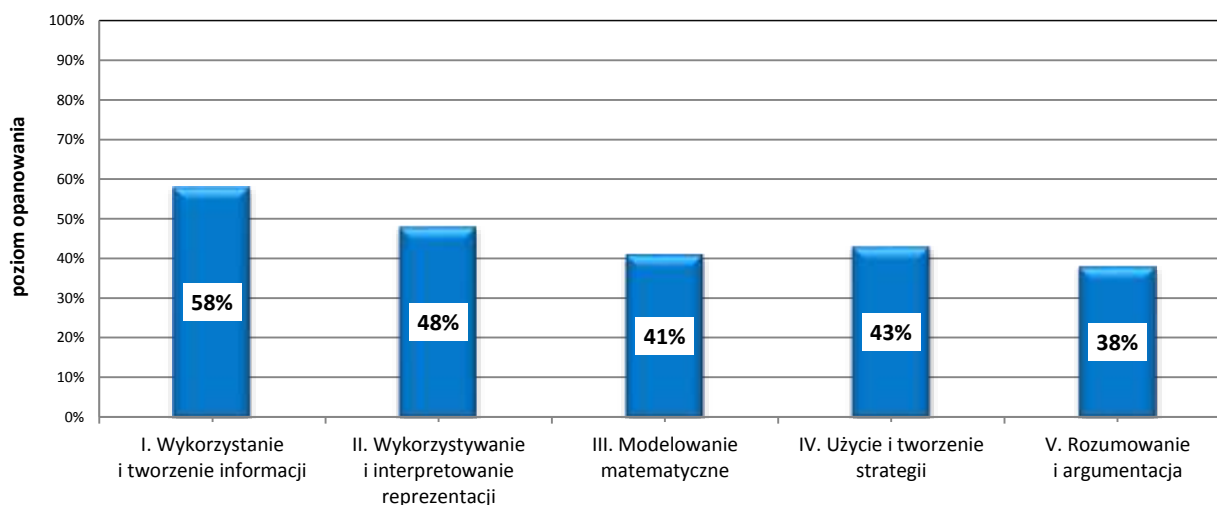
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań (arkusz GM-M1-162)

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	8. Wykres funkcji. Uczeń: 4) odczytuje i interpretuje informacje przedstawione za pomocą wykresów funkcji (w tym wykresów opisujących zjawiska występujące w [...] życiu codziennym).	73
2.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	2. Liczby wymierne (dodatnie i niedodatnie). Uczeń: 1) interpretuje liczby wymierne na osi liczbowej. Oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej.	43
3.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej. 2. Działania na liczbach naturalnych. Uczeń: 7) rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez [...] 3, 5 [...]. 14. Zadania tekstowe. Uczeń: 2) wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania [...].	66
4.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	3. Potęgi. Uczeń: 3) porównuje potęgi o różnych wykładnikach naturalnych i takich samych podstawach oraz porównuje potęgi o takich samych wykładnikach naturalnych i różnych dodatnich podstawach.	37
5.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	4. Pierwiastki. Uczeń: 1) oblicza wartości pierwiastków drugiego i trzeciego stopnia z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześciątami liczb wymiernych; 2) wyłącza czynnik przed znak pierwiastka [...].	43
6.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	5. Procenty. Uczeń: 4) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, np. oblicza ceny po podwyżce lub obniżce o dany procent [...].	49
7.	V. Rozumowanie i argumentacja.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 2) oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych.	33
8.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	50
9.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	5. Procenty. Uczeń: 3) oblicza liczbę na podstawie danego jej procentu.	67
10.	III. Modelowanie matematyczne.	7. Równania. Uczeń: 1) zapisuje związki między wielkościami za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym związki między wielkościami wprost proporcjonalnymi i odwrotnie proporcjonalnymi.	36

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
11.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	8. Wykres funkcji. Uczeń: 3) odczytuje z wykresu funkcji: wartość funkcji dla danego argumentu, [...], dla jakich argumentów funkcja przyjmuje wartości dodatnie, [...] a dla jakich zero.	50
12.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności. 8. Wykresy funkcji. Uczeń: 2) odczytuje współrzędne danych punktów.	47
13.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności. 6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 1) opisuje za pomocą wyrażeń algebraicznych związki między różnymi wielkościami.	32
14.	III. Modelowanie matematyczne.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 4) wyznacza średnią arytmetyczną [...] zestawu danych.	39
15.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe (np. rzut kostką, [...]) i określa prawdopodobieństwa najprostszych zdarzeń w tych doświadczeniach (prawdopodobieństwo wypadnięcia [...], dwójki lub szóstki w rzucie kostką, itp.).	74
16.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	10. Figury płaskie. Uczeń: 3) korzysta z faktu, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń: 3) stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta.	59
17.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 9) oblicza pola [...] trójkątów i czworokątów. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń: 5) zna najważniejsze własności kwadratu [...].	48
18.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 7) stosuje twierdzenie Pitagorasa. 4. Pierwiastki. Uczeń: 3) mnoży [...] pierwiastki drugiego stopnia.	26
19.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności.	40
20.	III. Modelowanie matematyczne.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 10. Bryły. Uczeń: 3) rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych [...].	72
21.	V. Rozumowanie i argumentacja.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe [...].	43
22.	III. Modelowanie matematyczne.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...]. 7. Równania. Uczeń: 7) za pomocą równań lub układów równań opisuje i rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym.	32
23.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza [...] objętość [...] walca, [...] kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	33

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GM-M1-162)

Komentarz

Egzamin gimnazjalny w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej z matematyki dla II i III etapu edukacyjnego.

Uczniowie mieli do rozwiązania 23 zadania, spośród których trzy okazały się łatwe, pozostałe były umiarkowanie trudne (5 zadań) i trudne (15 zadań). Nie było zadań bardzo łatwych, ani bardzo trudnych. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 28 punktów.

Za zadania zamknięte gimnazjaliści uzyskali średnio 49% punktów możliwych do zdobycia, a za otwarte średnio – 35% punktów.

Uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność *wykorzystania i tworzenia informacji*, uzyskując w tym zakresie średnio 58% punktów możliwych do zdobycia. Poziom wykonania zadań dotyczących *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji* to średnio 48% punktów. Zadania reprezentujące te dwa wymagania ogólne okazały się umiarkowanie trudne dla tegorocznych gimnazjalistów.

Za zadania sprawdzające umiejętność *modelowania matematycznego, użycia i tworzenia strategii* oraz *rozumowania i argumentacji* uczniowie uzyskali odpowiednio 41%, 43% i 38% punktów możliwych do zdobycia. Oznacza to, że zadania te były się dla nich trudne.

Najwyższe wyniki gimnazjaliści osiągnęli za zadania sprawdzające *wykorzystanie i tworzenie informacji*, czyli umiejętności interpretowania i tworzenia tekstów o charakterze matematycznym, używania języka matematycznego do opisu rozumowania i uzyskanych wyników. Zadania 1. i 11. sprawdzały umiejętność odczytywania i interpretowania wykresu funkcji, przy czym zadanie 1. okazało się najłatwiejszym zadaniem w całym arkuszu. Jego treść nawiązuje do sytuacji praktycznej. Informacje o wędrownicy harcerzy zaprezentowano za pomocą wykresu zależności między odległością harcerzy od obozowiska a czasem wędrowki. Największą trudność sprawiła uczniom interpretacja fragmentu wykresu w postaci odcinka równoległego do osi czasu, który ilustrował odległość harcerzy od obozowiska podczas postoju. Zdecydowana większość gimnazjalistów poradziła sobie z odczytaniem czasu wędrowki oraz poprawnie zinterpretowała odległość harcerzy od obozowiska w różnych okresach czasowych.

Trudniejszym okazało się zadanie 11., w którym należało wykazać się umiejętnością analizy wykresu funkcji, który nie opisywał sytuacji realistycznej. Nieco więcej niż połowa zdających poprawnie

odczytała argumenty, dla których funkcja przyjmuje wartość 0 oraz wartości funkcji dla wskazanych argumentów. Co czwarty uczeń nie potrafił wskazać argumentów dla podanej wartości funkcji, a 14% zdających zarówno nie odczytało argumentów, dla których funkcja przyjmuje wartość 0, jak i niepoprawnie określiło argument, dla którego funkcja przyjmuje wartość największą. Mimo iż zadania dotyczą tego samego wymagania ogólnego i tych samych treści nauczania, poziomy wykonania znacznie się różnią – zadanie 1. poprawnie rozwiązało 73%, a zadanie 11. tylko 50%. Powodów różnicy w poziomie wykonania omawianych zadań można upatrywać w fakcie osadzenia pierwszego z nich w kontekście praktycznym, w przeciwieństwie do drugiego, którego treść sformułowano z użyciem pojęć matematycznych. Można przypuszczać, że dla znacznej grupy uczniów treści te okazały się niezrozumiałe lub niewystarczająco utrwalone.

Nieco trudniejszym zadaniem okazało się zadanie 6. (poziom wykonania 49%), w którym umiejętność wykonywania działań na liczbach wymiernych była przydatna do rozwiązania problemu związanego z życiem codziennym. Poprawne ustalenie różnicy cen biletu w sezonie letnim i zimowym wymagało analizy informacji o cenach biletu na prom oraz rozumienia pojęć *o ile więcej*, *o ile mniej* w celu obliczenia wysokości obniżki lub podwyżki ceny podstawowej biletu na prom w sezonie zimowym oraz letnim. Okazało się, że uczniowie poradzili sobie z obliczaniem procentu danej liczby, a zasadniczą trudność stanowiło dla nich właściwe rozumienie pojęć: *o 20% mniej* (błędnie zinterpretowało je 15% zdających), *o 200% więcej* (niepoprawnie określiło je 29% uczniów), co skutkowało wyborem niepoprawnych odpowiedzi.

Najłatwiejszym zadaniem dotyczącym geometrii płaskiej, które badało umiejętność *tworzenia i wykorzystywania informacji*, było zadanie 16. (poziom wykonania 59%). W celu ustalenia miary wskazanego kąta zdający powinni skorzystać z faktu, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności, oraz zastosować twierdzenie o sumie kątów w trójkącie. Co piąty zdający nie wykorzystał własności stycznej, a swoje rozwiązanie oparł na błędnym założeniu, że przedstawiony na rysunku trójkąt jest równoramienny.

Zadania badające umiejętność *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji* zostały rozwiązane na poziomie 48%, co oznacza, że niewiele ponad połowa uczniów poprawnie użyła prostych, dobrze znanych obiektów matematycznych, poprawnie zinterpretowała pojęcia matematyczne. Wśród tych zadań znajduje się zadanie 15. (poziom wykonania 74%), które wymagało określenia prawdopodobieństwa wyrzucenia określonej liczby oczek w rzucie nietypowej kostki sześciennej. Gimnazjaliści musieli zastosować definicję prawdopodobieństwa w mniej spotykanym kontekście oraz rozpoznać obiekt matematyczny spełniający zadane warunki. Niestety, inne dwa zadania: 4. i 23., które wymagały m.in. zastosowania algorytmów, zostały rozwiązane na poziomie o wiele niższym niż zadanie 15. W zadaniu 4. (poziom wykonania 37%) należało wskazać liczbę największą wśród liczb zapisanych w postaci potęg o różnych podstawach i wykładnikach. Podjęcie decyzji wymagało sprowadzenia potęg do jednakowych podstaw lub jednakowych wykładników. Podobny poziom wykonania miało zadanie 23. (33%), w którym należało obliczyć, ile razy objętość półkuli jest mniejsza od objętości walca przy podanym promieniu jego podstawy i wysokości oraz promieniu półkuli. W zadaniu tym wystarczyło zastosować wzory na objętość tych brył, a następnie porównać ilorazowo obie wielkości (podzielić jedną z otrzymanych wielkości przez drugą). Niektórzy uczniowie utrudniali sobie rozwiązanie zadania, podstawiając w miejsce π wartość liczbową, co często było źródłem błędów rachunkowych.

Na podstawie analizy rozwiązań tego zadania można stwierdzić, że problemem dla uczniów była znajomość wzorów na objętość kuli i walca. Średnia uzyskanych punktów za to zadanie wynosi 0,99 punktu na 3 możliwe. Przykład 1. pokazuje często popełniany przez uczniów błąd w tym zadaniu, a mianowicie zastosowanie niepoprawnego wzoru na objętość kuli.

Przykład 1.

$$\pi r^2 \cdot H$$

$$4^2 \pi \cdot 4,5 = 16\pi \cdot 4,5 = 42\pi$$

$$\frac{4}{3} \pi r^2$$

$$\frac{4}{3} \pi \cdot 3^2 = \frac{4}{3} \pi \cdot \frac{8^3}{1} = 12\pi \quad 12\pi : 2 = 6\pi$$

$$42\pi : 6\pi = 7$$

Objętość tej półkuli jest 7 razy mniejsza od objętości walca.

Kolejny rodzaj błędu wynika z niepoprawnej interpretacji polecenia. Przejawia się to w tym, że uczniowie obliczali, ile razy objętość kuli jest mniejsza od objętości walca albo objętość półkuli jest mniejsza od objętości części walca pozostałej po wyłobieniu półkuli

(Przykład 2.).

$H = 4,5 \text{ cm}$
 $r_w = 4 \text{ cm}$
 $R = 3 \text{ cm}$

$V_p = \frac{1}{2} \pi R^3 = \frac{2}{3} \pi 3^3 = \frac{2}{3} \cdot 27\pi = 18\pi$

$V_w = 16\pi \cdot 4,5 - 18\pi = 54\pi$

$P_{p\omega} = \pi r_w^2 = 16\pi$

$\frac{54\pi}{18\pi} = \frac{54}{18} = 3$

$\frac{18}{3} = 6$

$\frac{64}{72}$

$\frac{18}{54} : 3 = \frac{2}{9}$

$\frac{18}{54} : 3 = \frac{2}{9}$

$\frac{18}{54} : 3 = \frac{2}{9}$

odp.: Objętość tej półkuli jest 3 razy mniejsza od objętości walca.

Niektórzy ze zdających, budując model rozwiązania, niepoprawnie zinterpretowali pojęcie „ile razy” i zamiast porównywać ilorazowo, porównali różnicowo objętość walca i półkuli.

W zadaniu 2. (poziom wykonania 43%) zdający na konkretnym przykładzie mieli wskazać wyrażenie opisujące odległość na osi liczbowej między dwoma punktami, których współrzędne mają różne znaki. Można przypuszczać, że 20% zdających dokonało mechanicznego wyboru odpowiedzi w myśl zasady, że ustalając tę odległość, wystarczy od większej z liczb odjąć liczbę mniejszą, przy równoczesnym pominięciu reguły, że odjąć liczbę to znaczy dodać liczbę do niej przeciwną. Z kolei blisko co czwarty piszący niepoprawnie wskazał wyrażenie opisujące poszukiwaną odległość. Należy zauważyć, że łącznie 41% zdających wybrało odpowiedzi, których wynikiem jest liczba ujemna. Prawdopodobnie część z piszących zaniechała weryfikacji, jaki znak będzie miała różnica lub nie potrafiła go określić.

Poziom wykonania pozostałych zadań (3., 5., 9.) sprawdzających umiejętności z zakresu wykorzystywania i interpretowania reprezentacji mieści się w przedziale 43%–67% punktów możliwych do uzyskania.

Dużym wyzwaniem dla gimnazjalistów okazały się zadania wymagające dobrania lub zbudowania modelu matematycznego do sytuacji przedstawionej w zadaniach, czyli badające umiejętności *modelowania matematycznego*. Poziom wykonania zadań z tego zakresu mieści się w przedziale 32% –72%. Jedynym zadaniem otwartym w tej grupie było zadanie 22. (poziom wykonania 32%), wymagające ustalenia liczby uczestników wycieczki szkolnej przy podanych zależnościach między liczbą przedziałów ośmio- i sześćoosobowych a liczbami osób w przedziale. Dla uczniów gimnazjum, którzy potrafią rozwiązywać równania, układy równań liniowych i wykorzystywać je do rozwiązywania zadań tekstowych, jest to zadanie algorytmiczne – wymaga jednak stworzenia odpowiedniego modelu matematycznego. Zadanie można było również rozwiązać bez użycia algebry, przy czym konieczna była umiejętność analizy sytuacji oraz dostrzegania zależności pomiędzy obiektami. Wystarczyło np. zauważyć, że uczniów z trzech przedziałów ośmioosobowych można umieścić w czterech przedziałach sześćoosobowych, lub że liczba przedziałów sześćoosobowych w każdym rozpatrywanym przypadku musi być o trzy większa od liczby przedziałów ośmioosobowych, lub liczba uczestników wycieczki musi być liczbą podzielną przez 6 i przez 8 oraz sprawdzić warunki zadania dla wspólnych wielokrotności tych liczb. Sposób sformułowania zadania sprawił, że uczniowie zaprezentowali całe spektrum możliwych strategii rozwiązania – od metody prób i błędów poprzez metody graficzne, rozwiązania arytmetyczne do zastosowania równań albo układów równań liniowych (Przykłady 3.–6.).

Przykład 3.

$y = 8$	$y + 3 = 6$
$1 \cdot 8 = 8$	$4 \cdot 6 = 24$ -
$2 \cdot 8 = 16$	$5 \cdot 6 = 30$ -
$3 \cdot 8 = 24$	$6 \cdot 6 = 36$ -
$4 \cdot 8 = 32$	$7 \cdot 6 = 42$ -
$5 \cdot 8 = 40$	$8 \cdot 6 = 48$ -
$6 \cdot 8 = 48$	$9 \cdot 6 = 54$ -
$7 \cdot 8 = 56$	$10 \cdot 6 = 60$ -
$8 \cdot 8 = 64$	$11 \cdot 6 = 66$ -
$9 \cdot 8 = 72$	$12 \cdot 6 = 72$ ✓

Odp: Na tę wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Przykład 4.

$8 - 2 = 6 \Rightarrow$ dobić uczniów po zabranio 2 uczniów

$$9 \cdot 6 = 54$$

by przedziały były 6 osób = 18 osób w 3 przedziałach

$18 : 2 = 9 \in$ liczba przedziałów z których wzięto po 2 uczniów

$$(9 \cdot 6) + (3 \cdot 6) = 54 + 18 = 72$$

Odp: Na wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Nieznacznie wyższy wynik zdający uzyskali za zadanie 10. (poziom wykonania 36%), w którym należało wybrać równanie opisujące zależność między liczbą dni potrzebnych na realizację zamówienia a liczbą pracowników. Z kolei w zadaniu 14. (poziom wykonania 39%) należało ustalić średnią arytmetyczną wieku trzech uczniów, gdy podana była średnia arytmetyczna dwóch spośród nich i wiek trzeciego. Częstym błędem było ustalanie średniej arytmetycznej wieku trzech osób jako średniej arytmetycznej danego w zadaniu średniego wieku dwóch osób i wieku trzeciej.

Najłatwiejszym okazało się zadanie 20. (poziom wykonania 72%). Gimnazjaliści musieli wyobrazić sobie model sześcianu na podstawie jego siatki i wskazać punkty, które pokrywają się ze sobą po złożeniu tej siatki.

Za zadania sprawdzające umiejętności z zakresu *użycia i stosowania strategii* uczniowie uzyskali od 26% do 50% punktów możliwych do zdobycia.

Zadanie 8. (poziom wykonania 50%) badało, czy uczeń potrafi zastosować strategię jasno wynikającą z treści zadania, lecz nie mieszczącą się w ramach rutynowego algorytmu. Rozumienie, czym jest stosunek dwóch liczb, było niezbędne do rozwiązania problemu osadzonego w kontekście praktycznym. Punktem wyjścia do rozwiązania tego zadania było poprawne zinterpretowanie informacji zawartej w treści zadania, że liczba dziewcząt stanowi $\frac{2}{3}$ liczby wszystkich uczniów w tej

klasie. Należało podany stosunek wykorzystać, by powiązać ze sobą dwie niewiadome: liczbę dziewcząt i liczbę chłopców. Ważne więc było zauważenie, że skoro wśród trojga uczniów tej klasy są dwie dziewczyny, to co trzeci uczeń jest chłopcem. Łącznie 13% zdających ustaliło niepoprawną zależność między liczbą chłopców a liczbą dziewcząt, która była efektem błędnej interpretacji ilorazowego odniesienia liczby dziewcząt do liczby wszystkich uczniów w tej klasie.

Rozwiązanie zadania 17. (poziom wykonania 48%) polegało na ustaleniu, jakie części pola kwadratu stanowią pola trójkąta oraz czworokąta utworzonych wewnątrz kwadratu. Rozwiązanie zadania wymagało wykorzystania własności kwadratu, rozumienia pojęcia pola figury oraz umiejętności jego określania bez użycia danych liczbowych.

Największą trudność sprawiło gimnazjalistom rozwiązanie zadania 18. (poziom wykonania 26%), które wymagało zaplanowania i wykonania ciągu czynności, niewynikającego wprost z treści zadania. Najpierw należało zauważyć, że odcinek AB jest przeciwprostokątną trójkąta prostokątnego BOA , którego przyprostokątne OA i OB są przekątnymi odpowiednio danego kwadratu i prostokąta. Aby wyznaczyć długości tych odcinków, należało zastosować twierdzenie Pitagorasa i wykonać obliczenia z użyciem pierwiastków. Prawdopodobnie warunki zadania, brak gotowego trójkąta, sprawił uczniom trudność na etapie budowania modelu rozwiązania problemu.

„Pod lupą” – Jak rozumują i argumentują gimnazjaliści?

Umiejętności z zakresu *rozumowania i argumentacji* sprawdzane były 4 zadaniami, w tym 3 zamkniętymi i jednym otwartym. Najtrudniejsze w tej grupie okazały się zadania wymagające umiejętności wnioskowania. W zadaniu 13. (poziom wykonania 32%) uczeń powinien na podstawie analizy opisu słownego i rysunku odkryć prawidłowość i zrozumieć regułę, a następnie ustalić wzór określający pierwszą współrzędną wierzchołka wielokąta foremnego. Blisko 42% uczniów, przy prawidłowo ustalonej wartości pierwszej współrzędnej drugiego z kolei sześciokąta, nie potrafiło poprawnie uogólnić, wyznaczając ją dla n -tego sześciokąta. Podobny poziom wykonania miało zadanie 7. (poziom wykonania 33%), w którym należało ustalić znak ilorazu i różnicy dwóch liczb, które spełniały określone nierówności. Mniejszą trudność (poziom wykonania 40%) miało zadanie 19., w którym należało ustalić własność ośmiokąta utworzonego wewnątrz kwadratu. Prawie co trzeci uczeń niepoprawnie wywnioskował, że ośmiokąt ten jest foremny, a 16% zdających uznało, że wszystkie boki ośmiokąta mają taką samą długość.

W tej grupie było również zadanie 21. (poziom wykonania 43%), w którym na podstawie opisu doświadczenia losowego należało wywnioskować, jaka jest najmniejsza liczba piłek, które należy wyjąć, aby mieć pewność, że wśród nich przynajmniej jedna będzie miała numer parzysty. Poziom wykonania tego zadania był stosunkowo wysoki w grupie zadań z zakresu rozumowania i argumentacji. Zadanie otwarte sprawdzające umiejętność argumentacji okazało się tym razem wcale

① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩
 W takim przypadku prawdopodobieństwo wylosowania L parzystej wynosi $\frac{5}{7}$

Przyjmując, że będzie miał pecha i na każdym razem będzie wylosował nieparzystą, po 6 wyjęciach zostanie już wyjęta nieparzysta, jednak gdy 6 razy nie wylosuje parzystej w swoim kole będzie musiał wylosować L nieparzystą, lecz gdy sięgnie po piątkę po raz 7 ma już 100% pewności że w jego kole przynajmniej jedna piątka jest parzysta.

Odpowiedź: Jeśli Janek chce mieć całkowitą pewność wylosowania parzystej musi sięgnąć po piątkę przynajmniej 7 razy.

Przykład 11.

P - piętka z literą parzystą
 N - piętka z literą nieparzystą
 litera piętka P - 5
 N - 6

Adp. Janek musi wyciąć co najmniej 7 piątek, ostatnim razem prawdopodobieństwo wylosowania P piętka będzie wynosiło 100%, co wykażem na drzewku dok.

Uzasadnienie 2: jest 6 piątek N. Jeżeli cały czas Janek wylosowałby kuleczki N, to w końcu się skończy, więc 7 piątek będzie z pewnością oznaczona literą parzystą.

Warto zauważyć, że tegoroczne zadanie otwarte sprawdzające umiejętność argumentacji osiągnęło wyraźnie wyższy poziom rozwiązywalności w porównaniu do tego typu zadań w testach egzaminacyjnych z lat ubiegłych. Znacząca grupa uczniów przedstawiła w pełni poprawne rozwiązanie. Należy dodać, iż za poprawne uznawane były również te odpowiedzi, z których jasno wynikało, że uczeń dostrzega fakt konieczności wyjęcia o jedną piątkę więcej niż jest piątek o numerach nieparzystych lub zauważa, iż można najpierw wyjąć wszystkie piątki o numerach nieparzystych (Przykłady 12., 13.).

Przykład 12.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
 Podkreślone liczby są parzyste i stanowią $\frac{5}{11}$ wszystkich pitezek.
 $\frac{6}{11}$ - pitezki nieparzyste
 Odp. Aby mieć pewność, że przynajmniej jedna wyjęta pitezka jest oznaczona liczbą parzystą, musi być 6 pitezek. Aby kiedy już w pudełku pozostanie ^{najmniej} się w najgorszym przypadku tych sześciu nieparzystych, będzie miała pewność, że kolejna jest tą parzystą.

Przykład 13.

11 - pitezek
 6 - nieparzyste
 5 - parzyste
 Janek musiałby wyjąć 6 pitek, wszystkie o numerach nieparzystych, aby zostały tylko o numerach parzystych.

Warto nadmienić, że spora grupa uczniów podała poprawną odpowiedź z niejasnym lub niepełnym uzasadnieniem (Przykłady 14. i 15.).

Przykład 14.

Janek będzie musiał wyjąć siedem pitezek aby mieć pewność że przynajmniej jedna będzie parzysta.
 11 pitezka w pudełku
 $5 + 6 = 11$ więc ponad połowa to nieparzyste.

Przykład 15.

$$\frac{1}{2}$$

$$\frac{3}{4}$$

$$\frac{5}{6}$$

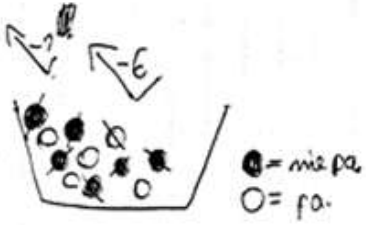
$$\frac{7}{8}$$

$$\frac{9}{10}$$

$$\frac{11}{11}$$

$$\text{stosunek } p = \frac{5}{11}$$

$$\text{stosunek } n = \frac{6}{11}$$

jak dla mnie to już po 3 mam 45% szans ale wam to nie stawiam. Wiedząc po obliczeniu ile tego w głowie to będzie 7, ale jeszcze muszę to udowodnić :


Wynik to 7 piłek

Tego typu odpowiedzi świadczyć mogą o tym, że uczeń intuicyjnie ustalił liczbę piłek, ale ma problem ze sformułowaniem uzasadnienia lub właściwym zaprezentowaniem swoich rozważań. Rzadko pojawiały się odpowiedzi bez jakiegokolwiek uzasadnienia. Być może uczniowie, którzy podawali tylko odpowiedź, uważali, że uzasadnienie jest zbyt oczywiste.

Poniżej przykład niepoprawnej odpowiedzi bez uzasadnienia (Przykład 16.).

Przykład 16.

~~Wojan~~ ~~Wojan~~ Musi on wyjąć 6 piłeczek aby mieć pewność że w pudełku na same ~~po~~ pozostałe piłeczki.

Nie brakowało również błędnych rozumowań (Przykład 17.).

Przykład 17.

Liczby naturalne od 1 do 11:
 $1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11$

Liczba parzystych = 5
 Liczba nieparzystych = 6

Prawdopodobieństwo że wylosujemy piłeczkę z parzystą liczbą wynosi $\frac{5}{11}$ więc musi wylosować przynajmniej 5 piłeczek

Część uczniów nie podjęła prób rozwiązania tego zadania. Być może wynika to z faktu, że zadanie wymaga argumentowania, a w szkolnej matematyce jest stosunkowo mało zadań na dowodzenie. Wiadomo, że gimnazjaliści obawiają się takich zadań, gdyż wymagają postawy twórczej, a do ich rozwiązania niezbędne są umiejętności złożone. Uczniowie czują się zagubieni wobec takich problemów, ponieważ nie potrafią oderwać się od myślenia schematycznego. Prawdopodobnie część zdających, nie widząc od razu sposobu rozwiązania, opuszczała to zadanie.

Wnioski i rekomendacje

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym nie brakuje zadań wymagających pragmatycznego podejścia do problemu oraz zadań badających sprawność zarówno w zakresie obliczeń, jak i stosowania algorytmów, odkrywania związków i zależności, wnioskowania, argumentowania. Warto zauważyć, że poziom opanowania wiadomości i umiejętności matematycznych opisanych w podstawie programowej utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie – łatwość arkusza egzaminacyjnego w bieżącym roku wyniosła 45% (2014 r. – 44%, 2015 r. – 46%). Poziom wykonania poszczególnych zadań jest zróżnicowany – od 26% do 74%.

Znacznie lepiej w porównaniu z latami poprzednimi uczniowie radzili sobie z problemami geometrycznymi. Trudność sprawiały im jednak zadania wymagające *modelowania matematycznego* oraz *użycia i tworzenia strategii*. Umiejętności z tych zakresów wciąż przysparzają uczniom wielu problemów i wymagają ciągłych ćwiczeń podczas dalszej edukacji. Nadal najsłabiej opanowana przez uczniów jest umiejętność *rozumowania i argumentacji*. Tegoroczny egzamin pokazał jednak, że uczniowie podejmują, z różnym rezultatem, coraz więcej prób rozwiązania zadań badających tę umiejętność.

Traktując wnioski z tegorocznego egzaminu jako pewien rodzaj motywacji, warto zwrócić uwagę w pracy szkolnej na:

- poziom rozumienia pojęć przez zdających, gdyż świadome posługiwanie się nimi w trakcie rozwiązywania problemów zarówno praktycznych, jak i teoretycznych, pomaga w osiągnięciu sukcesów
- stwarzanie okazji do odkrywania wzorów i zależności poprzez rozwiązywanie zadań dotyczących uogólniania i wnioskowania
- wdrażanie uczniów do tworzenia i zapisywania planu rozwiązania zadania złożonego, co pomoże im spostrzegać i nazywać kolejne czynności, które należy wykonać, aby rozwiązać całe zadanie
- rozwiązywanie zadań o wyraźnie różnych treściach, a bardzo pokrewnych metodach rozwiązania, co pozwoli uczniom zobaczyć omawiane zagadnienia w szerszym kontekście
- ćwiczenie umiejętności wyciągania wniosków wynikających z przesłanek zawartych w tekście, tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej
- ćwiczenia w budowaniu modelu matematycznego dla danego kontekstu, w tym praktycznego stwarzanie okazji do wyzwalania samodzielności poprzez rozwiązywanie zadań, które nie mają jedyne poprawnego rozwiązania.

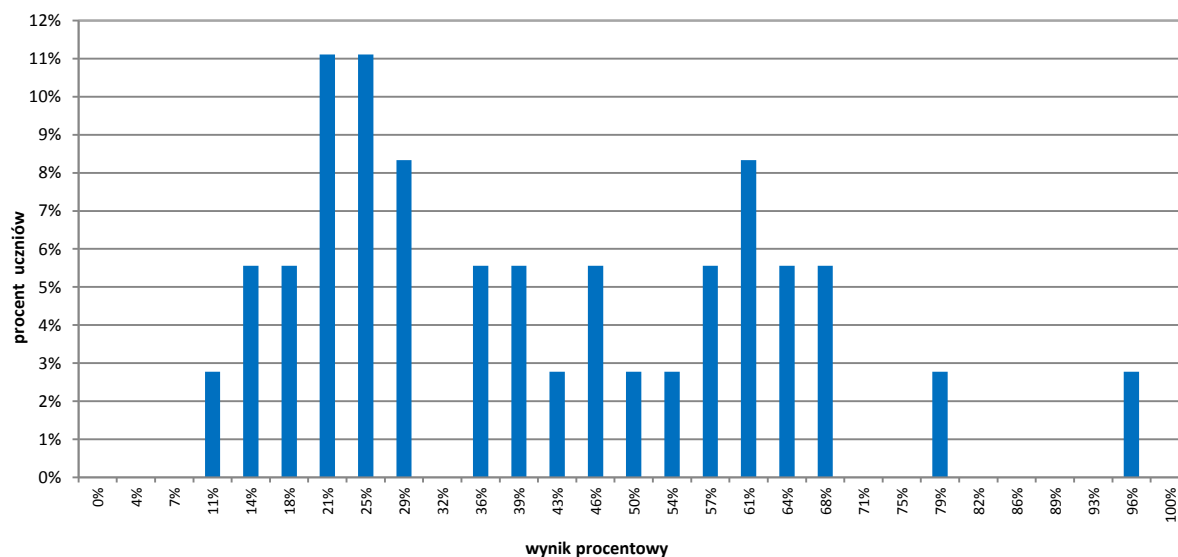
E-ocenie egzaminu gimnazjalnego z zakresu matematyki

W tym roku po raz pierwszy rozwiązania zadań otwartych z egzaminu gimnazjalnego z matematyki w całym kraju zostały ocenione z wykorzystaniem elektronicznego systemu oceniania (tzw. e-ocenie). Egzaminatorzy, korzystając ze skanów prac uczniów i ze specjalnego oprogramowania (*scoris® Assessor*), ocenili na ekranach domowych komputerów poprawność rozwiązań około 890 tysięcy zadań. W sesji e-ocenia wzięło udział 1 378 egzaminatorów. Przed przystąpieniem do oceniania prac każdy egzaminator uczestniczył w szkoleniu dotyczącym zasad oceniania zadań oraz korzystania z programu komputerowego. Praca egzaminatorów była na bieżąco monitorowana przez przewodniczących zespołów egzaminatorów oraz koordynatorów oceniania poszczególnych zadań.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu matematyki (GM-M2-162) został dostosowany na podstawie arkusza standardowego GM-M1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusze dostosowane pod względem graficznym: dodano i powiększono rysunki, wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach, zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.



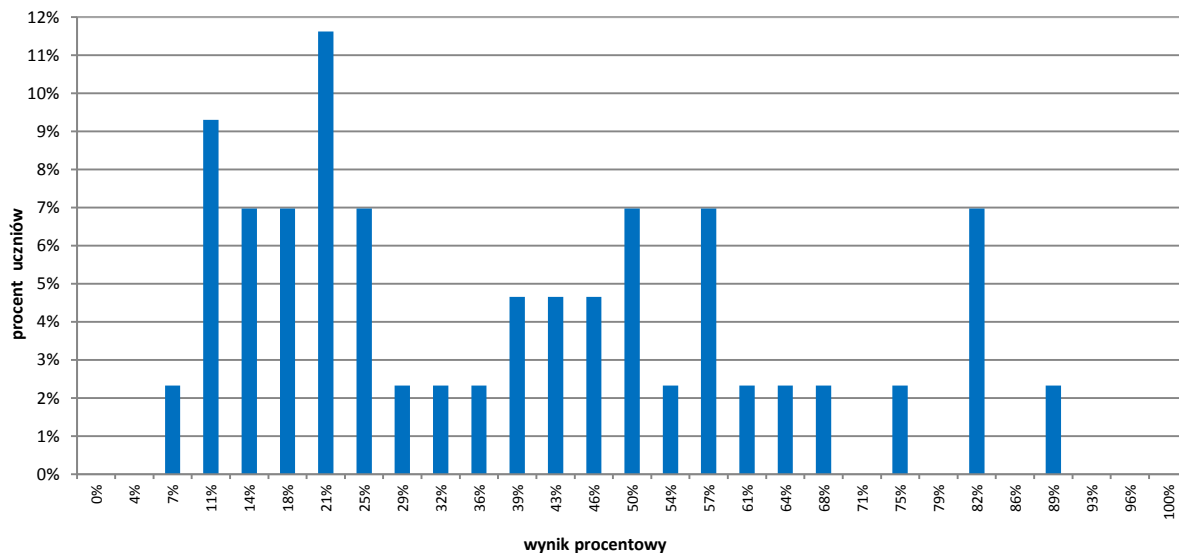
Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-M2-162)

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne (arkusz GM-M2-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
36	11	96	38	21	41	21

Wyniki uczniów słabowidzących

Arkusze dla uczniów słabowidzących z zakresu matematyki (GM-M4-162, GM-M5-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza GM-M1-162. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki (odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt), uproszczono i powiększono formy graficzne.



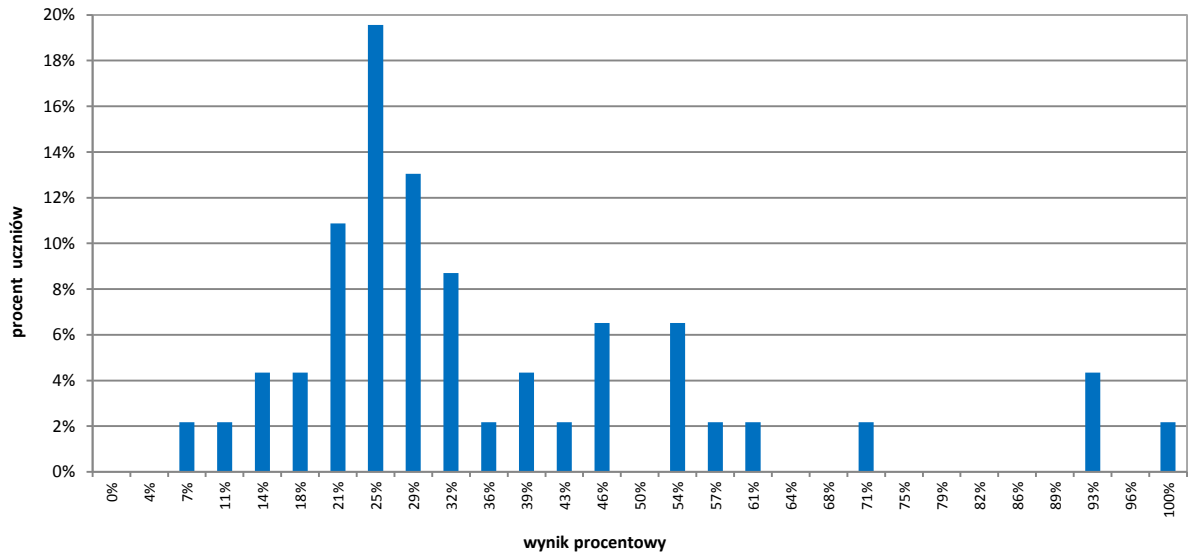
Wykres 6. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-M4-162 i GM-M5-162)

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących – parametry statystyczne (arkusze GM-M4-162, GM-M5-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	7	89	36	21	39	23

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza GM-M1-162. Arkusz egzaminacyjny składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych i 3 otwartych. Trzono zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub dodając rysunki.



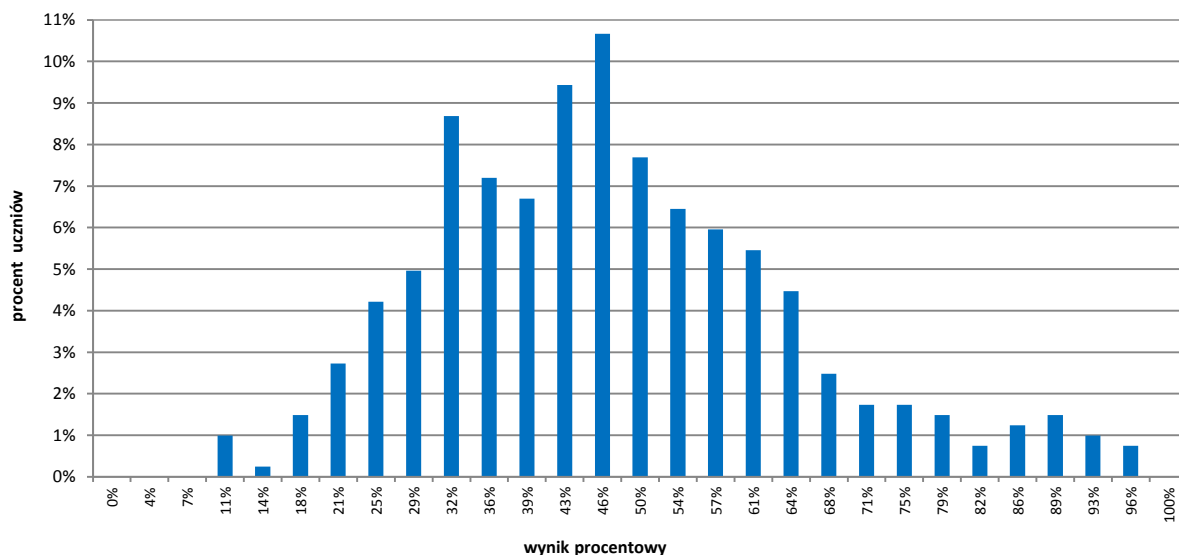
Wykres 7. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-M7-162)

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne (arkusz GM-M7-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
46	7	100	29	25	36	21

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M8-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.



Wykres 8. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-M8-162)

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne (arkusz GM-M8-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
403	11	96	46	46	47	17

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-MQ-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusze dostosowane pod względem graficznym: zróżnicowano wielkość czcionki Arial 14 pkt, Arial 16 pkt lub Arial 24 pkt, każde zadanie umieszczono na osobnej stronie, wyróżniono informację o numerze zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach, dodano i powiększono rysunki, zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano wykres i rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Tabela 16. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne (arkusz GM-MQ-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	51	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie (cudzoziemcy) rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-MC-162. Arkusz ten składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych oraz 3 otwartych i był dostosowany do potrzeb zdających, którym ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu. Trzony zadań i polecenia zapisano prostym językiem, ograniczając je do niezbędnych informacji. Treści zadań nawiązywały do sytuacji praktycznych, a dodatkowo większość z nich zilustrowano różnymi formami graficznymi.

Tabela 17. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne (arkusz GM-MC-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	14	86	43	48	23

Przedmioty przyrodnicze

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P1-162.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 24 zadania zamknięte z biologii, chemii, fizyki i geografii. Każdy z przedmiotów reprezentowany był przez sześć zadań różnego typu: wyboru wielokrotnego, prawda-falsz, na dobieranie.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GM-P1-162)

Liczba uczniów		13 245
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	11 375
	z dysleksją rozwojową	1 870
	dziewczeta	6 573
	chłopcy	6 672
	ze szkół na wsi	3 935
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 936
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 753
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 621
	ze szkół publicznych	12 139
	ze szkół niepublicznych	1 106

Z egzaminu gimnazjalnego z zakresu przedmiotów przyrodniczych zwolniono 195 uczniów – laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim.

Tabela 19. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	37
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	46
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	403
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	4
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	7
	Ogółem	540

3. Przebieg egzaminu

Tabela 20. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		19 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		273	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust.1)		13	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ³ (art.44zzz ust.1)		-	

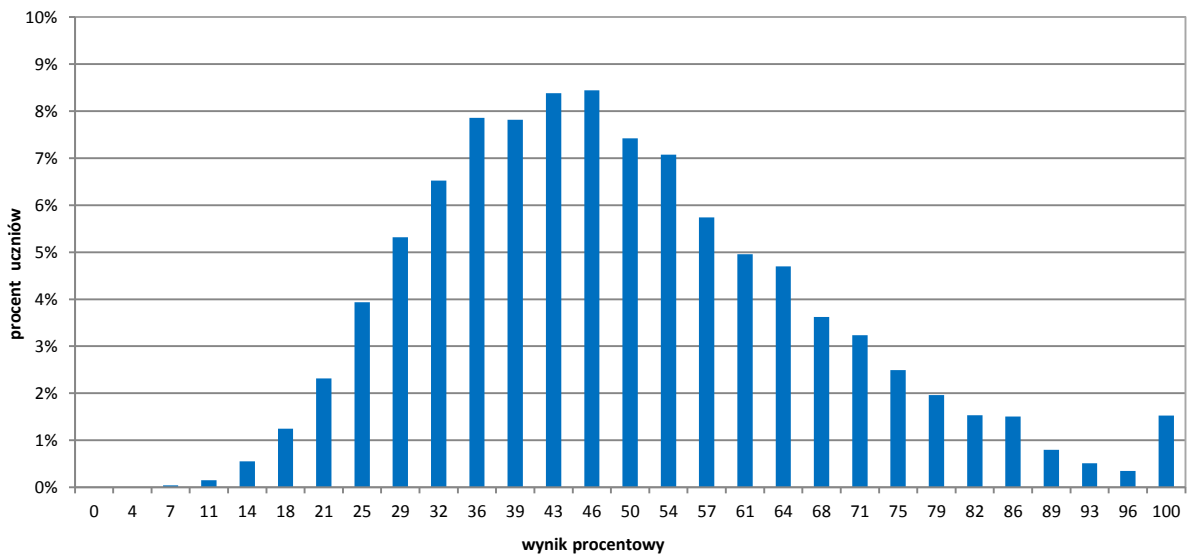
¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

³ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 9. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-P1-162)

Tabela 21. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GM-P1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
13 245	7	100	46	46	49	18

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GM-P1-162)

Część matematyczno-przyrodnicza – przedmioty przyrodnicze		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	1	
11	1	
14	1	
18	2	
21	4	
25	7	2
29	12	
32	18	3
36	25	
39	32	4
43	40	
46	48	5
50	56	
54	63	
57	69	6
61	75	
64	80	
68	84	7
71	88	
75	91	
79	93	8
82	95	
86	97	
89	98	9
93	99	
96	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z przedmiotów przyrodniczych uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 91% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 9% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

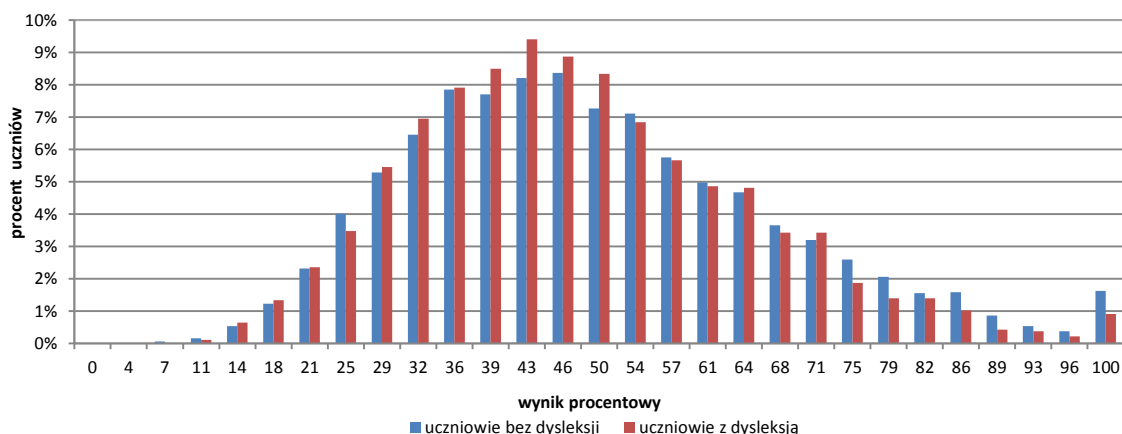
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 23. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GM-P1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	20–32
2	33–40
3	41–44
4	45–47
5	48–51
6	52–54
7	55–59
8	60–70
9	71–92

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



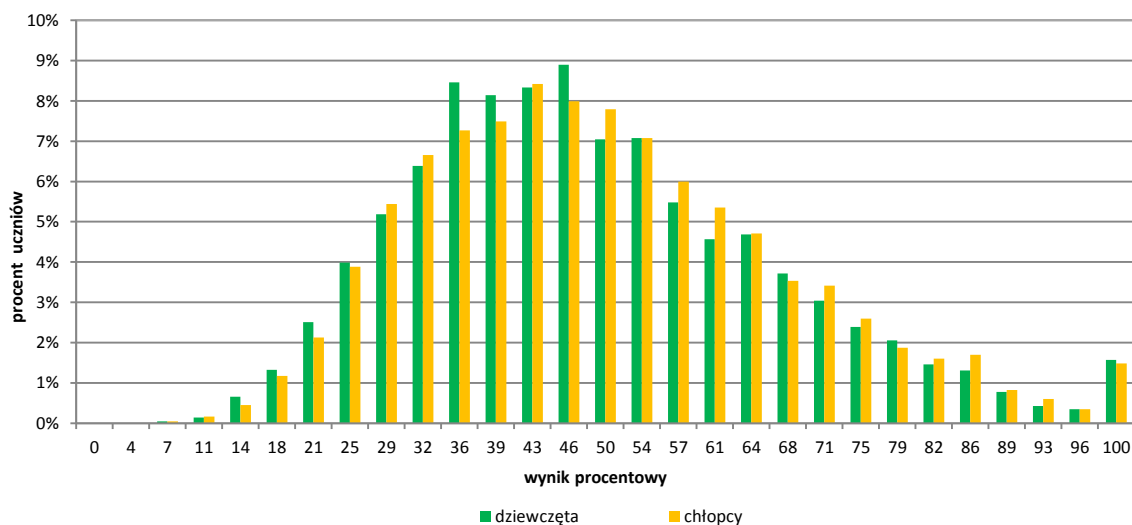
Wykres 10. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GM-P1-162)

Tabela 24. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GM-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	11 375	7	100	46	46	50	18
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 870	11	100	46	43	48	17

⁴ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 11. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GM-P1-162)

Tabela 25. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GM-P1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczeta	6 573	7	100	46	46	49	18
Chłopcy	6 672	7	100	46	43	50	18

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 26. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GM-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	3 935	7	100	46	43	48	16
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 936	7	100	46	36	47	17
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 753	11	100	46	43	50	18
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 621	7	100	50	46	54	20

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 27. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GM-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	12 139	7	100	46	46	49	18
Szkoła niepubliczna	1 106	11	100	50	46	53	21

Poziom wykonania zadań

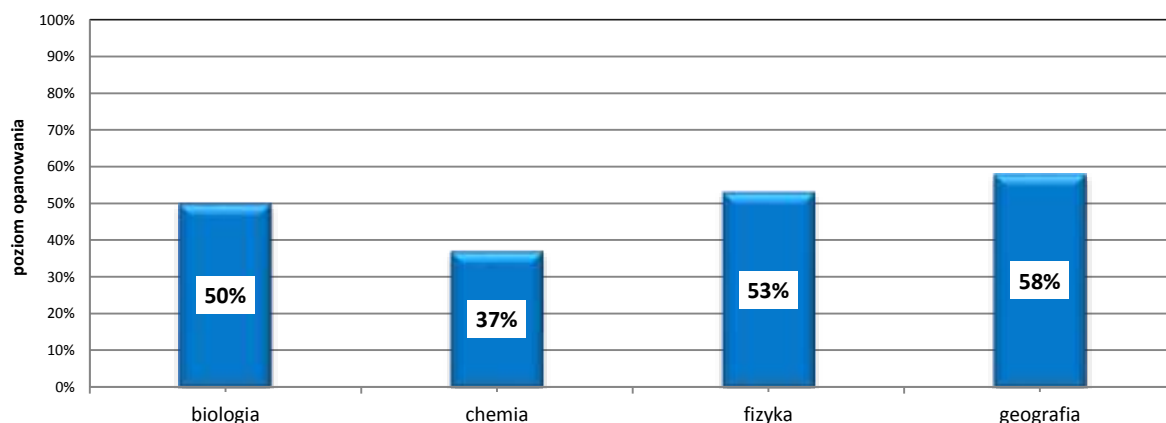
Tabela 28. Poziom wykonania zadań (arkusz GM-P1-162)

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 7) [...] identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela grzybów na podstawie obecności tych cech [...].	38
2.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 9) wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do [...] płazów, gadów [...] oraz identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela jednej z wymienionych grup na podstawie obecności tych cech; 10) porównuje cechy morfologiczne, środowisko i tryb życia grup zwierząt wymienionych w pkt 9., w szczególności porównuje grupy kręgowców pod kątem pokrycia ciała, narządów wymiany gazowej, [...], rozmnażania i rozwoju.	56
3.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	IV. Ekologia. Uczeń: 7) wykazuje, na wybranym przykładzie, że symbioza (mutualizm) jest wzajemnie korzystna dla obu partnerów.	69
4.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 8. Układ nerwowy. Uczeń: 3) opisuje łuk odruchowy [...].	56
5.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 9. Narządy zmysłów. Uczeń: 3) przedstawia przyczyny powstawania [...] wad wzroku (krótkowzroczność, [...], astygmatyzm).	36
6.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VIII. Genetyka. Uczeń: 5) przedstawia dziedziczenie cech jednogenowych, posługując się podstawowymi pojęciami genetyki (fenotyp, genotyp, [...], allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność).	37

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
7.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	2. Wewnętrzna budowa materii. Uczeń: 1) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, [...], masę atomową [...]). 7) [...] interpretuje zapisy H_2 , $2H$, $2H_2$, itp. 3. Reakcje chemiczne. Uczeń: 4) oblicza masy cząsteczkowe [...] związków chemicznych dokonuje prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu [...].	42
8.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 3) planuje [...] doświadczenia, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek, [...] (np. NaOH [...]) [...].	15
9.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 6) wskazuje na zastosowania wskaźników [...], rozróżnia doświadczalnie kwasy i zasady za pomocą wskaźników. 8) interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy [...]) [...].	59
10.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	7. Sole. Uczeń: 5) [...] na podstawie tabeli rozpuszczalności soli [...] wnioskuje o wyniku reakcji strąceniowej.	27
11.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	8. Węgiel i jego związki z wodorem. Uczeń: 4) [...] opisuje właściwości fizyczne [...] alkanów [...]. 5) wyjaśnia zależność pomiędzy długością łańcucha węglowego a stanem skupienia alkanu.	54
12.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	3. Reakcje chemiczne. Uczeń: 2) [...] wskazuje substraty i produkty [...] w równaniach reakcji chemicznych [...]. 9. Pochodne węglowodorów. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń: 5) [...] opisuje właściwości kwasu octowego ([...] reakcja z zasadami, metalami [...]). 6) [...] zapisuje równania reakcji pomiędzy prostymi kwasami karboksylowymi i alkoholami jednowodorotlenowymi [...].	20
13.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności fizycznych.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 6) posługuje się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu [...] jednostajnie przyspieszonego.	85
14.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności fizycznych.	2. Energia. Uczeń: 8) wyjaśnia przepływ ciepła w zjawisku przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej.	55
15.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.	7. Fale elektromagnetyczne i optyka. Uczeń: 4) opisuje skupianie promieni w zwierciadle wklęsłym, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej, rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez zwierciadła wklęsłe.	57

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
16.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	4. Elektryczność. Uczeń: 7) posługuje się pojęciem natężenia prądu elektrycznego. 10) posługuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego.	46
17.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 9) posługuje się pojęciem siły ciężkości. 9. Wymagania doświadczalne. Uczeń: 3) dokonuje pomiaru siły wyporu za pomocą siłomierza [...].	47
18.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	6. Ruch drgający i fale. Uczeń: 2) posługuje się pojęciami [...] okresu, częstotliwości do opisu drgań [...].	33
19.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 6) określa położenie [...] matematyczno-geograficzne punktów [...]. 2. Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa. Uczeń: 2) posługuje się ze zrozumieniem pojęciami: [...] czas słoneczny [...].	45
20.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	3. Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej. Uczeń: 2) charakteryzuje na podstawie wykresów [...] przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku w wybranych stacjach meteorologicznych [...]; oblicza amplitudę i średnią temperaturę powietrza [...].	63
21.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	5. Ludność Polski. Uczeń: 1) [...] poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu demografii: przyrost naturalny, urodzenia i zgony [...]. 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego [...]) dane dotyczące: [...] urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego [...].	66
22.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 1) wskazuje na mapie główne regiony geograficzne Polski. 1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 2) odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych.	68
23.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 1) wykazuje się znajomością podziału politycznego Europy.	49
24.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń: 5) wskazuje związek pomiędzy rytmem upraw i „kulturą ryżu” a cechami klimatu monsunowego w Azji Południowo-Wschodniej.	51

Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty



Wykres 12. Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty (arkusz GM-P1-162)

Komentarz

Zadania z zakresu przedmiotów przyrodniczych sprawdzały treści zapisane w podstawie programowej z czterech przedmiotów: biologii, chemii, fizyki i geografii. Szczegółowy wykaz sprawdzanych umiejętności podano w Tabeli 29. Średni wynik uzyskany za rozwiązanie zadań to 49%.

Zadania z biologii

Z biologii badano *znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych, umiejętność poszukiwania, wykorzystania i tworzenia informacji oraz rozumowania i argumentacji*. Pytania dotyczyły treści z zakresu systematyki, ekologii, budowy i funkcjonowania organizmu człowieka oraz genetyki. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 36% do 69%.

Gimnazjaliści najlepiej poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność korzystania z informacji. W zadaniu 3. uczniowie mieli ustalić, jaki rodzaj zależności międzypopulacyjnych występuje pomiędzy tropikalnymi akacjami a mrówkami atakującymi szkodniki akacji i szukającymi schronienia w jej cierniach. Zadanie poprawnie wykonało 69% uczniów.

Umiarkowanie trudne (56% poprawnych odpowiedzi) okazało się zadanie 2., w którym należało zakwalifikować salamandrę plamistą do właściwej gromady zwierząt, a następnie uzasadnić wybór. Na podstawie uzyskanych wyników można sądzić, że uczniowie opanowali umiejętność korzystania z informacji podanych w treści zadania oraz potrafią odróżnić przedstawiciela płazów od gadów. Taką samą łatwość jak zadanie 2. miało zadanie 4., za rozwiązanie którego łącznie można było uzyskać 2 punkty. Dotyczyło ono prostego łuku odruchowego występującego jako reakcja na ukłucie skóry szpilką. Zadanie 4.1., typu prawda-falsz, nie sprawiło zdającym trudności. Po dokonaniu analizy przedstawionych w zadaniu schematów łuku odruchowego uczniowie z łatwością dokonali poprawnej oceny zdania, które dotyczyło kierunku przewodzenia impulsu. Jeszcze łatwiejsze dla uczniów było ustalenie słuszności twierdzenia mówiącego, że odruch ten jest wrodzoną, niezależną od woli reakcją obronną organizmu. Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 4.2. Niewielu uczniów wiedziało, że w powyższym łuku odruchowym uczestniczy rdzeń kręgowy. Oznacza to, że uczniowie nie potrafili rozpoznać przedstawionych na schemacie elementów łuku odruchowego, a ich wiedza dotycząca reakcji odruchowych jest powierzchowna. Zadanie poprawnie rozwiązało 56% uczniów.

Pozostałe zadania (1., 5. i 6.) okazały się dla piszących trudne. 38% uczniów wiedziało, które organizmy mają ciało zbudowane ze strzępek (zadanie 1.). Tylko 37% uczniów poradziło sobie z problemem dotyczącym zasad dziedziczenia cechy jednogenowej i znajomości podstawowej terminologii genetycznej (zadanie 6.). Prawie tyle samo zdających (40 na 100) wybierało błędną

odpowieź oraz błędne uzasadnienie, co może świadczyć o tym, że umiejętności, które sprawdzało to zadanie, są przez uczniów słabo opanowane.

Niski poziom wykonania, równy 36%, miało zadanie 5., za pomocą którego sprawdzano, czy uczniowie wiedzą, na czym polega astygmatyzm. Trudności uczniów z rozwiązaniem tego zadania mogły wynikać z niedostatecznej znajomości budowy i sposobu działania narządu wzroku.

Zadania z chemii

Umiejętności uczniów z chemii sprawdzane były za pomocą sześciu zadań reprezentujących wszystkie wymagania ogólne podstawy programowej, przy czym skupiono się przede wszystkim na sprawdzeniu umiejętności dotyczących *rozumowania i zastosowania nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów oraz opanowania czynności praktycznych*. Zakres treści obejmował zagadnienia dotyczące wewnętrznej budowy materii, reakcji chemicznych, właściwości związków nieorganicznych oraz budowy i właściwości węglowodorów i ich jednofunkcyjnych pochodnych. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 15% do 59%.

Do rozwiązania zadań 7.1. i 7.2. niezbędna była umiejętność interpretacji zapisów oznaczających liczbę atomów lub cząsteczek oraz obliczania mas cząsteczkowych związków chemicznych, a także dokonywania prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu. Zadanie 7.1. dotyczyło wskazania poprawnego dokończenia zdania stanowiącego ilościową i jakościową interpretację równania reakcji termicznego rozkładu nadtlenu wodoru H_2O_2 . Poprawnej odpowiedzi udzieliło 25% zdających. Co trzeci uczeń błędnie interpretował zapis „ O_2 ” jako dwie cząsteczki tlenu. Zadanie 7.2. sprawdzało umiejętność obliczania masy cząsteczkowej nadtlenu wodoru oraz umiejętność wyznaczania stosunku masowego pierwiastków w tym związku. Umiejętności te opanowało 59% uczniów.

Umiarkowanie trudne dla uczniów okazało się zadanie 9. Poprawnie wykonało je 59% zdających. Za pomocą zadania sprawdzano umiejętność wnioskowania na podstawie analizy informacji podanych w tekście wprowadzającym. Większość uczniów potrafiła stwierdzić, że opisany napar może być wykorzystywany jako wskaźnik kwasowo-zasadowy, natomiast co czwarty uczeń błędnie określił wpływ dodania soku z cytryny (substancji o charakterze kwasowym o $pH = 2,4$) na zabarwienie naparu. Świadczy to o braku umiejętności interpretacji wartości pH w ujęciu jakościowym.

Do zadań umiarkowanie trudnych należało również zadanie 11. Wymagało ono od gimnazjalistów przeanalizowania zamieszczonych w tabeli danych, dotyczących temperatury topnienia i wrzenia wybranych węglowodorów o prostych łańcuchach węglowych oraz umiejętności uogólniania i formułowania wniosków dotyczących zależności pomiędzy długością łańcucha węglowego a stanem skupienia alkanu. Z zadaniem poradziło sobie 54% uczniów.

Trudne dla uczniów było zadanie 10. W tekście wprowadzającym opisano doświadczenie, którego celem było usunięcie z roztworu jonów baru Ba^{2+} przez wytrącenie trudno rozpuszczalnego osadu, a pozostawienie w roztworze jonów żelaza(III) Fe^{3+} . Zadanie uczniów polegało na wskazaniu wzoru sumarycznego soli, po której dodaniu w badanym roztworze pozostaną tylko jony Fe^{3+} . Z zadaniem poradziło sobie 27% gimnazjalistów. Na podstawie analizy wyników można przypuszczać, że uczniowie pobieżnie czytali informacje i polecenia zamieszczone w zadaniu. Prawdopodobnie wybierali błędne odpowiedzi, sugerując się występującym we wzorze sumarycznym soli atomem żelaza, natomiast nie zwracali uwagi na kolejny warunek, aby za pomocą roztworu wybranej soli można było usunąć kationy baru.

Znajomość właściwości chemicznych kwasu etanowego (octowego) oraz pojęcia *reakcji estryfikacji* potrzebne były do rozwiązania zadania 12. Na podstawie analizy schematu przebiegu reakcji uczniowie mieli dokonać identyfikacji substancji Y, stanowiącej substrat oraz określić grupę związków chemicznych, do której należy jeden z produktów reakcji – pochodna kwasu etanowego (octowego). Ponad połowa uczniów poprawnie uzupełniła pierwsze zdanie (wskazali wodorotlenek

potasu jako substancję X), błędnie natomiast określiła produkt reakcji jako ester. Zadanie poprawnie rozwiązało tylko 20% uczniów.

Najtrudniejszym zadaniem z chemii, które poprawnie wykonało tylko 15% uczniów okazało się zadanie 8. dotyczące znajomości metod otrzymywania wodorotlenków. Na podstawie schematu doświadczenia i obserwacji należało wskazać substancję X (symbol pierwiastka lub wzór związku chemicznego), której dodanie do wody spowoduje otrzymanie zasady i wydzielenie wodoru. Blisko trzykrotnie wyższa wybieralność błędnej odpowiedzi (NaOH), w stosunku do wybieralności odpowiedzi poprawnej (Na), może świadczyć o mało wnikliwej analizie treści zadania oraz automatyzmie działań podczas jego rozwiązywania. Uczniowie, wskazujący wzór wodorotlenku sodu jako poprawną odpowiedź, pominęli ważną informację, niezbędną do poprawnego rozwiązania tego zadania, a dotyczącą wydzielania pęcherzyków gazu (wodoru). Zaledwie co siódmy uczeń udzielił poprawnej odpowiedzi.

Zadania z fizyki

Za pomocą zadań z fizyki sprawdzano poziom opanowania umiejętności dotyczących *wykorzystania wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk oraz wskazywania w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych*. Zakres treści obejmował zagadnienia dotyczące ruchu prostoliniowego, przepływu ciepła, skupiania promieni w zwierciadle wklęsłym, wielkości fizycznych charakteryzujących prąd elektryczny oraz ruch drgający. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 33% do 85%.

Uczniowie najlepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadania 13., za pomocą którego sprawdzano rozumienie pojęcia *przyspieszenie*. 85% gimnazjalistów poprawie zinterpretowało informacje zawarte w treści zadania i wskazało właściwą odpowiedź. Zadanie to okazało się najłatwiejsze w całym arkuszu.

Zadania 14., 15., 16.1. oraz 17. okazały się dla uczniów umiarkowanie trudne. Do poprawnego rozwiązania zadania 14. konieczna była analiza wykresu przedstawiającego zależność temperatury od czasu dla dwóch jednakowych mas wody. Woda znajdowała się w kubkach wykonanych z różnych materiałów: jeden kubek wykonany był z metalu, który jest dobrym przewodnikiem ciepła, drugi – z porcelany, która należy do izolatorów. Po wskazaniu kubka, w którym woda stygnie wolniej, należało poprawnie uzasadnić wybór. Średnio co piąty uczeń poprawnie zinterpretował wykres, nie potrafił jednak wskazać właściwego uzasadnienia wybranej odpowiedzi prawdopodobnie dlatego, że nie odróżniał izolatorów i przewodników ciepła. 55% uczniów wybrało poprawną odpowiedź.

W zadaniu 15. uczniowie musieli wskazać rysunek, na którym poprawnie przedstawiono bieg promienia odbitego od zwierciadła. 57% piszących wiedziało, że promień równoległy do osi optycznej zwierciadła, po odbiciu przechodzi przez ognisko zwierciadła. Prawie co trzeci piszący uznał, że po odbiciu, promień przechodzi przez środek krzywizny zwierciadła. Oznacza to, że umiejętności dotyczące konstruowania obrazów w zwierciadłach nie zostały opanowane w stopniu zadowalającym, co utrudnia zarówno konstruowanie, jaki i rozpoznawanie cech obrazów powstających w zwierciadłach wklęsłych.

Rozwiązując zadania 16., uczniowie musieli przeanalizować informacje zamieszczone na rysunku przedstawiającym tabliczkę znamionową. Do poprawnego rozwiązania zadania niezbędne było również rozumienie pojęć: *natężenie prądu elektrycznego, moc prądu i praca prądu elektrycznego* oraz znajomość związków między tymi wielkościami fizycznymi. Z zadaniem poradziło sobie 46% gimnazjalistów.

Za pomocą zadania 17., w którym opisano zalecane przez podstawę programową doświadczenie – *dokonywanie pomiaru siły wyporu za pomocą siłomierza (dla ciała wykonanego z jednorodnej substancji o gęstości większej od gęstości wody)*, sprawdzano umiejętność wnioskowania. Zadaniem uczniów była ocena prawdziwości dwóch zdań związanych z przeprowadzonym doświadczeniem.

Aby poprawnie wykonać zadanie, gimnazjaliści musieli rozumieć pojęcie *siła wyporu* i wiedzieć, że wyznacza się ją jako różnicę wskazań siłomierza (na którym zawieszono aluminiowy obciążnik) przed i po zanurzeniu obciążnika w wodzie. Prawie połowa piszących (47%) poprawnie rozwiązała zadanie.

Najtrudniejsze dla gimnazjalistów okazało się zadanie 18., za pomocą którego sprawdzano, czy uczniowie poprawnie posługują się wielkościami fizycznymi charakteryzującymi ruch drgający i potrafią wyznaczyć liczbę drgań w czasie jednej minuty (znając częstotliwość drgań) oraz obliczyć częstotliwość drgań (znając okres drgań). Średnio co trzeci uczeń właściwie wskazał liczbę drgań pierwszej kulki w ciągu jednej minuty, jednak błędnie wyznaczył częstotliwość drgań drugiej kulki. 33% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi. Właściwe rozumienie pojęć i związków między wielkościami jest niezbędne do opisu ruchu.

Zadania z geografii

Zadania z geografii służyły do sprawdzenia przede wszystkim stopnia opanowania umiejętności korzystania z podstawowych źródeł informacji geograficznej: mapy, wykresu i danych statystycznych. Poziom wykonania poszczególnych poleceń wahał się od 45% do 81%.

Gimnazjaliści najlepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadania 20.1. Uczniowie, korzystając z klimatogramu, musieli wykazać się umiejętnością charakteryzowania przebiegu temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku oraz obliczania amplitudy temperatury powietrza. Poprawną odpowiedź wskazało 81% piszących.

Umiarkowanie trudne okazały się dla uczniów zadania: 21., 22., i 24.

Do rozwiązania zadania 21. potrzebne były umiejętności poprawnego stosowania pojęć z zakresu demografii oraz odczytywania danych statystycznych. 66% gimnazjalistów potrafiło poprawnie ocenić informacje odnoszące się do wielkości przyrostu naturalnego w Polsce w podanych latach. Znajomość zagadnień z geografii Polski sprawdzano również za pomocą zadania 22. Aby poprawnie je rozwiązać, uczniowie musieli znać położenie regionów geograficznych Polski oraz wykazać się umiejętnością odczytywania z mapy informacji przedstawionej za pomocą metody izolinii. Większości uczniom nie sprawiło problemu odczytanie z mapy liczby dni z opadem śniegu i właściwe określenie położenia Tatr i Karkonoszy.

Poprawne rozwiązanie zadania 23. wymagało od gimnazjalistów znajomości aktualnego podziału politycznego Europy. Mniej niż połowa uczniów (49%), korzystając z mapy konturowej, poprawnie rozpoznała państwa Europy Środkowo-Wschodniej.

Poziom wykonania zadania 24. wyniósł 51%. Za pomocą zadania sprawdzano, czy uczniowie potrafią właściwie interpretować dane statystyczne odnoszące się do wielkość zbiorów i plonów ryżu w wybranych państwach świata. Większość uczniów obliczyło poprawnie wielkość zbiorów ryżu w Chinach i Indiach i porównało tę wartość z produkcją światową ryżu. Ale już tylko ponad połowa piszących wykazała się znajomością położenia Egiptu. W tym przypadku gimnazjaliści mieli problem z określeniem zasięgu występowania klimatu monsunowego.

Najtrudniejsze dla uczniów okazało się rozwiązanie zadań 19. i 20.2. Za pomocą zadania 19. sprawdzano umiejętność określania położenia matematyczno-geograficznego punktów oraz rozumienie pojęcia *czas słoneczny*. Uczniowie mieli zapoznać się ze współrzędnymi geograficznymi dwóch miejscowości i zdecydować, czy południe słoneczne występuje w nich w tym samym momencie czy nie. O ile większość uczniów nie miała problemu z podjęciem właściwej decyzji, o tyle już jej uzasadnienie okazało się dla uczniów trudne. Można stwierdzić, że gimnazjaliści nie potrafili wskazać konsekwencji ruchu obrotowego Ziemi.

W zadaniu 20.2. uczniowie, na podstawie interpretacji klimatogramu musieli dokonać właściwego wyboru stacji meteorologicznej i wskazać poprawne uzasadnienie wyboru wynikające z interpretacji wykresu. Tylko 45% piszących poprawnie rozwiązało zadanie.

Wnioski i rekomendacje

Na podstawie wyników tegorocznego egzaminu gimnazjalnego można stwierdzić, że:

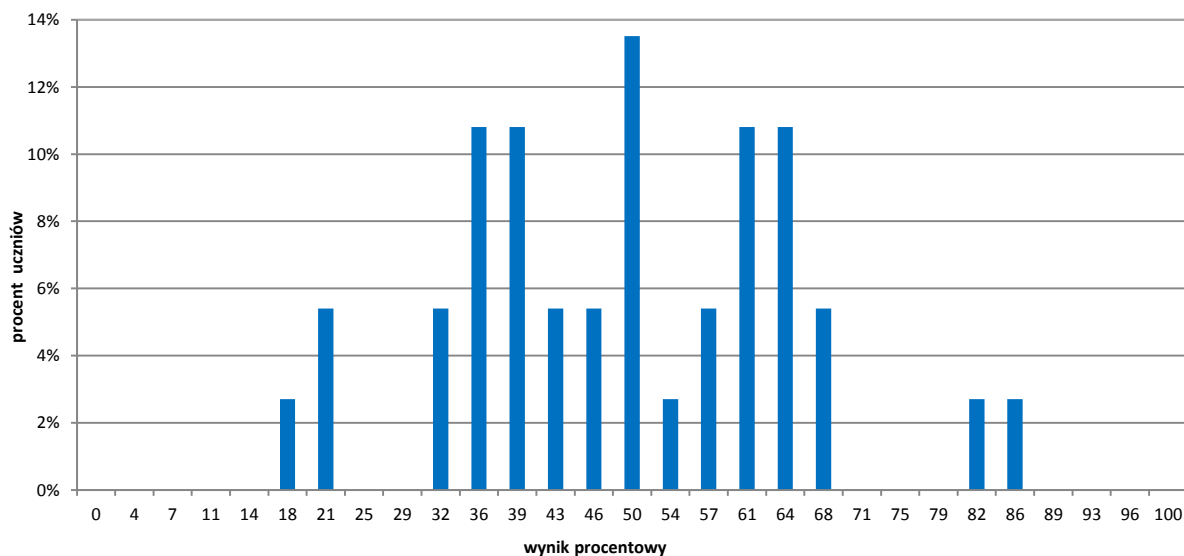
1. łatwe dla uczniów okazały się zadania nawiązujące do sytuacji typowych oraz sprawdzające umiejętności odczytywania informacji,
2. trudne dla uczniów były zadania wymagające obliczeń, zasadniczą trudność stanowi znajomość związków między wielkościami fizycznymi oraz podstawowych pojęć fizycznych,
3. najtrudniejsze dla piszących okazały się zadania, w których odwoływano się do analizy doświadczeń i interpretacji wyników.

Sukces egzaminacyjny zależy od wielu umiejętności uczniów. Należą do nich m.in. umiejętności ponadprzedmiotowe, takie jak: wykorzystywanie informacji, analizowanie wyników doświadczeń oraz formułowanie wniosków na podstawie przeprowadzonego rozumowania. Jednak aby te umiejętności mogły być kształcone i rozwijane, niezbędne jest właściwe rozumienie pojęć, praw oraz związków przyczynowo-skutkowych. W nauczaniu fizyki, chemii i biologii ważne jest wdrażanie uczniów do samodzielnego projektowania i przeprowadzania doświadczeń oraz analizy ich wyników. W nauczaniu geografii nacisk powinien być kładziony na pracę z mapą. W wielu przypadkach mapa ilustruje treści, na podstawie których uczeń powinien dostrzegać prawidłowości i związki przyczynowo-skutkowe.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P2-162) został dostosowany na podstawie arkusza GM-P1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym została wyróżniona informacja o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W tekstach do zadań i między odpowiedziami zwiększono interlinię oraz zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Uczniowie wybrane odpowiedzi zaznaczali w arkuszu, poprzez otoczenie ich kółkiem.



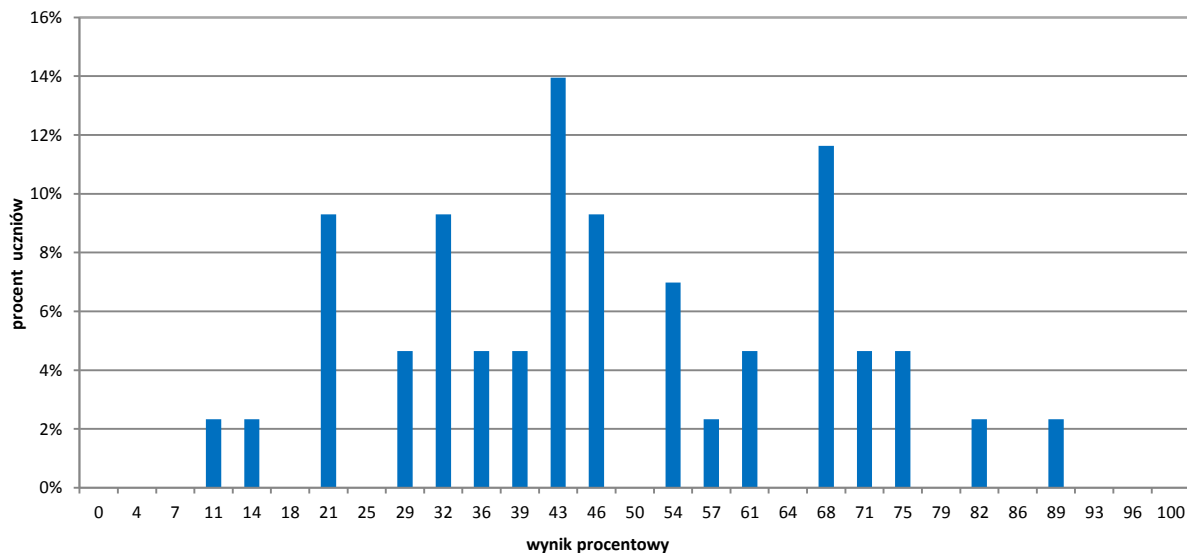
Wykres 13. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-P2-162)

Tabela 29. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne (arkusz GM-P2-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
37	18	86	50	50	49	16

Wyniki uczniów słabowidzących

Arkusze dla uczniów słabowidzących z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P4-162, GM-P5-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt.



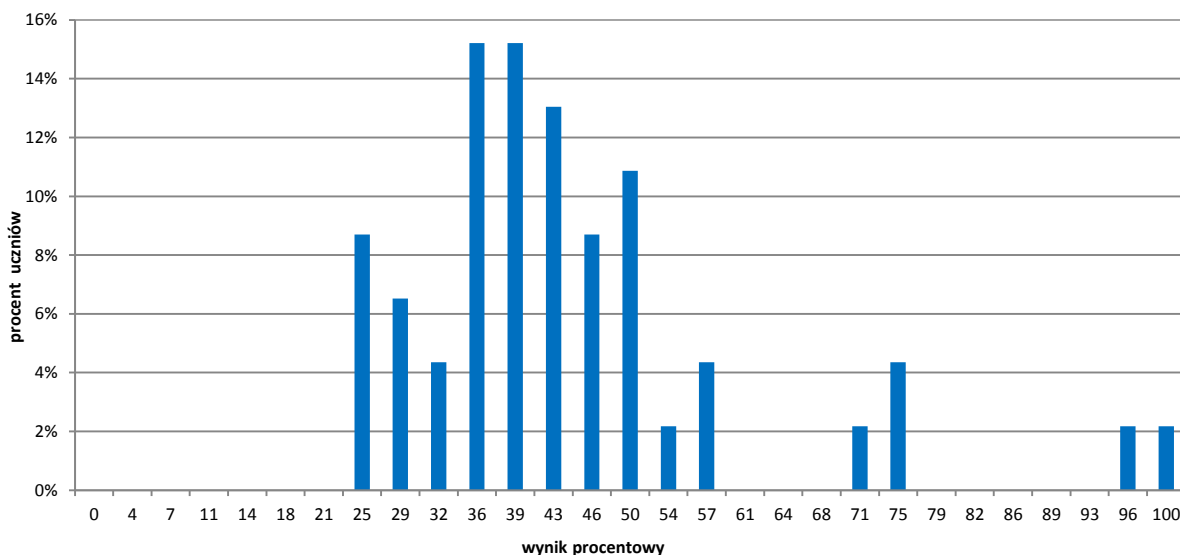
Wykres 14. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-P4-162 i GM-P5-162)

Tabela 30. Wyniki uczniów słabowidzących – parametry statystyczne (arkusze GM-P4-162, GM-P5-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	11	89	43	43	47	19

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza standardowego. Arkusz egzaminacyjny składał się z 24 zadań. Polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.



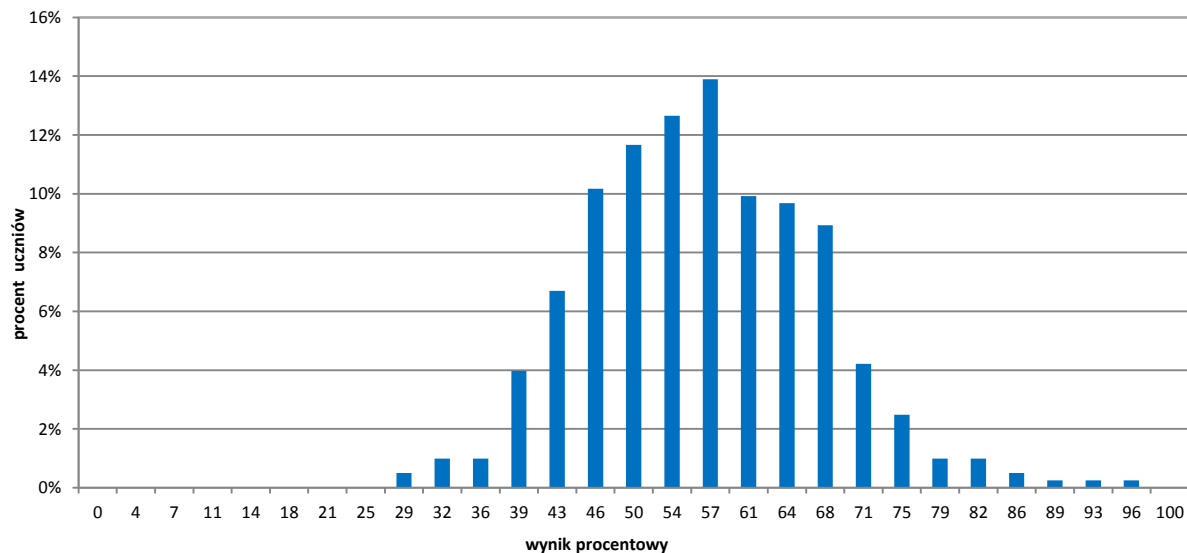
Wykres 15. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-P7-162)

Tabela 31. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne (arkusz GM-P7-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
46	25	100	41	36	45	17

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P8-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań zamkniętych. W zadaniach wykorzystano rysunki, schematy, tabele, opisy doświadczeń i mapy.



Wykres 16. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-P8-162)

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne (arkusz GM-P8-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
403	29	96	57	57	56	11

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GM-PQ-162, który składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym każde zadanie umieszczono na osobnej stronie. W zadaniach uproszczono polecenia, zapisano informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Wyróżniono też informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę.

Tabela 33. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne (arkusz GM-PQ-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	54	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy), rozwiązywali zadania w arkuszu GM-PC-162, który składał się z 24 zadań zamkniętych różnego typu. W zadaniach uproszczono polecenia, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

Tabela 34. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne (arkusz GM-PC-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
7	36	79	46	49	15

III. JEZYKI OBCE

Język angielski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GA-P1-162)

Liczba uczniów		10 891
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	9 348
	z dysleksją rozwojową	1 543
	dziewczęta	5 302
	chłopcy	5 589
	ze szkół na wsi	2 869
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 291
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 391
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 340
	ze szkół publicznych	9 907
	ze szkół niepublicznych	984

Z egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego na poziomie podstawowym zwolniono 31 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	34
	słabowidzący	32
	słabosłyszący i niesłyszący	36
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	307
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1
	inne	2
	Ogółem	412

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		271	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		15	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ³ (§art.44zzz ust.1)		-	

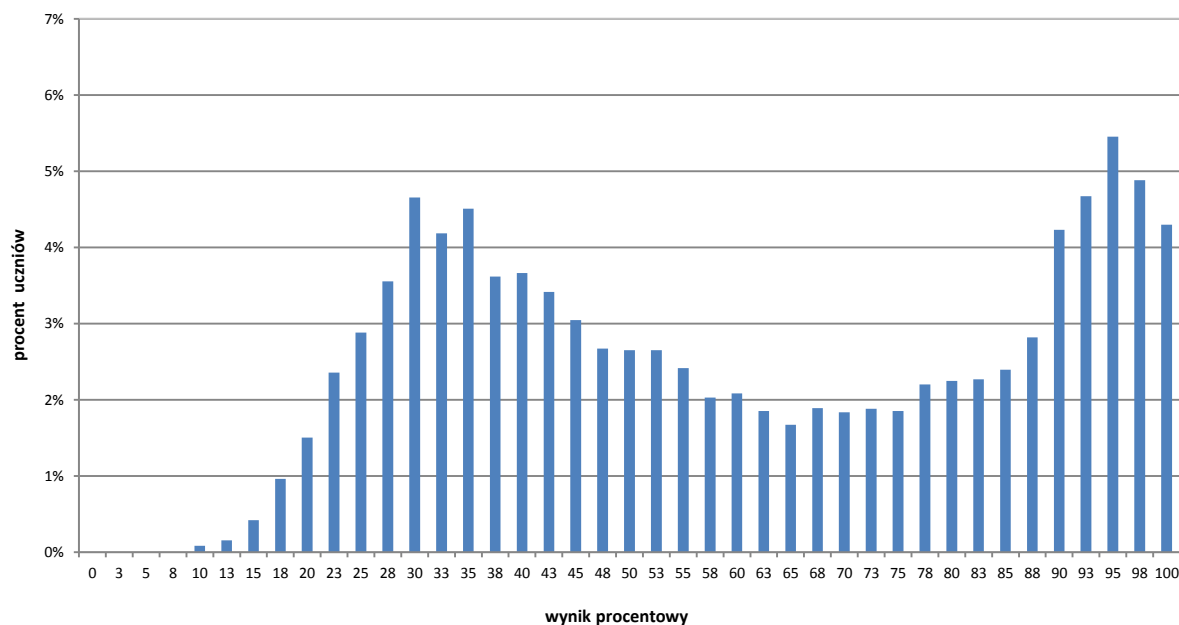
¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

³ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GA-P1-162)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GA-P1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10 891	10	100	58	95	60	26

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GA-P1-162)

Język angielski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	2	
20	3	
23	4	
25	7	2
28	10	
30	13	
33	17	3
35	21	
38	24	
40	28	4
43	31	
45	34	
48	36	
50	39	
53	41	
55	44	5
58	46	
60	48	
63	50	
65	52	
68	54	
70	56	
73	58	
75	60	6
78	62	
80	65	
83	67	
85	70	
88	74	7
90	78	
93	84	8
95	90	
98	96	9
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 65% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 35% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

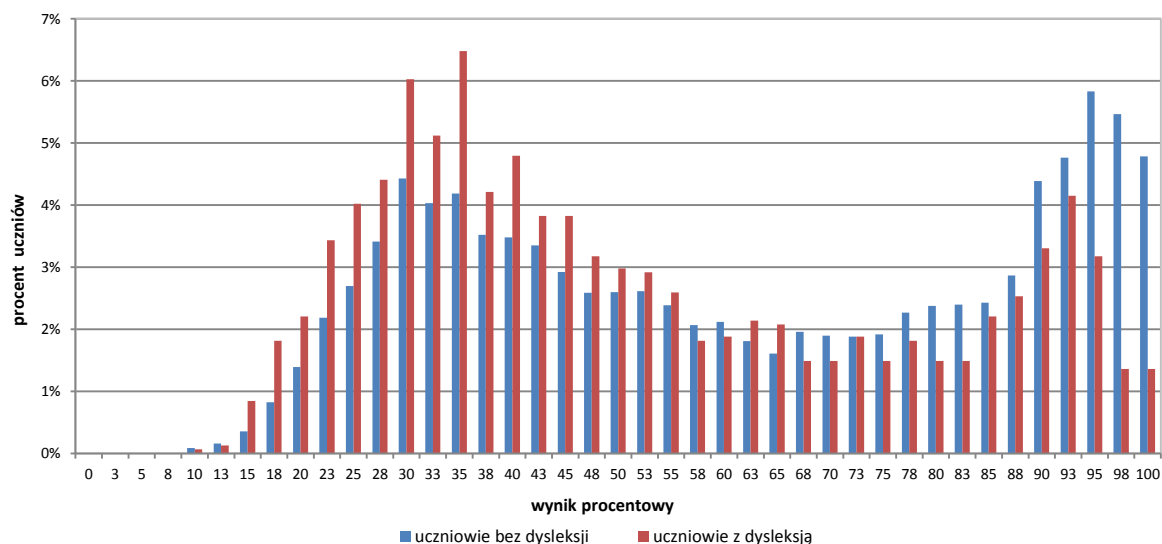
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GA-P1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	25–36
2	37–45
3	46–51
4	52–57
5	58–63
6	64–70
7	71–79
8	80–91
9	92–99

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



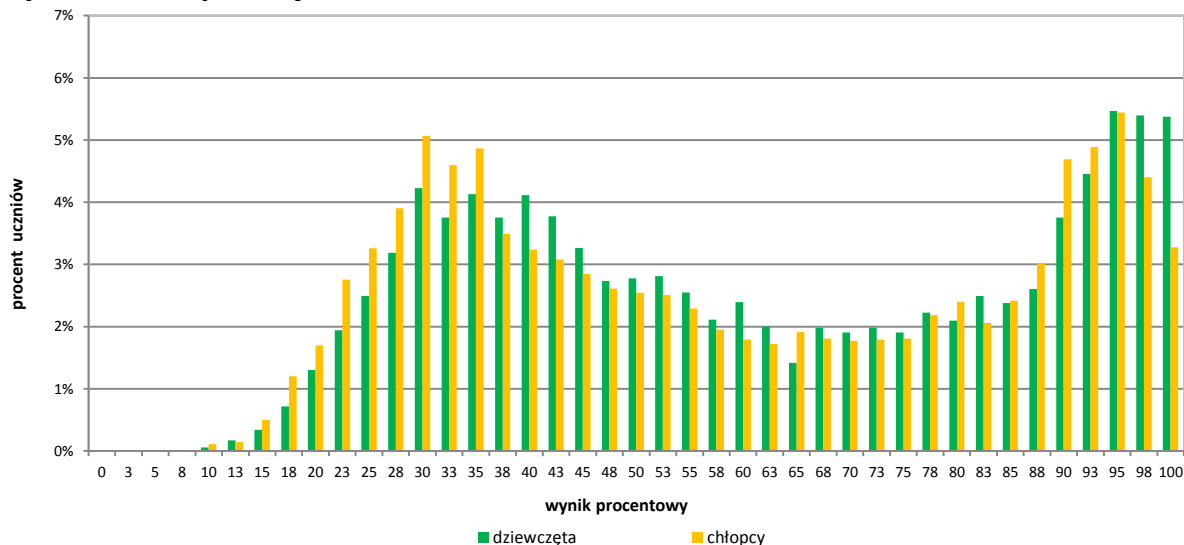
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GA-P1-162)

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GA-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	9 348	10	100	60	95	62	26
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 543	10	100	45	35	52	24

⁴ Ilekcó w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GA-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GA-P1-162)

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GA-P1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	5 302	10	100	58	95	61	26
Chłopcy	5 589	10	100	55	95	59	26

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GA-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	2 869	10	100	48	30	54	24
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 291	10	100	50	35	56	25
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 391	13	100	68	95	64	26
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 340	10	100	78	98	70	26

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GA-P1-162)

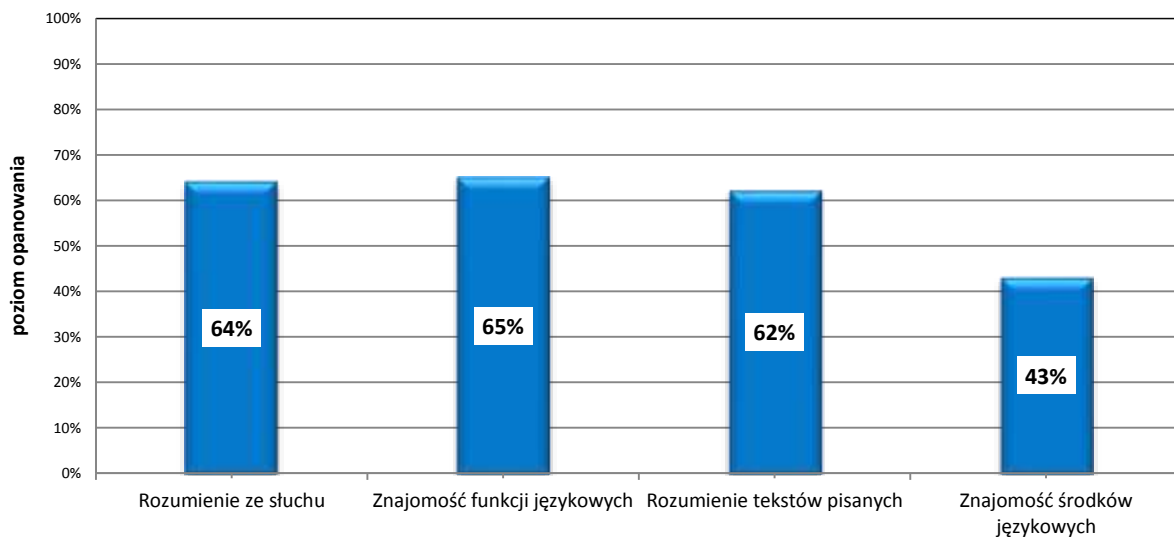
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	9 907	10	100	55	95	60	26
Szkoła niepubliczna	984	13	100	71	100	65	29

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań (arkusz GA-P1-162)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.		71
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	58
	1.3.		84
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	73
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	65
	2.1.		41
	2.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	63
	2.3.		49
	2.4.		52
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	78
	3.2.		74
	3.3.		2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu. 56
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	45
	4.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	58
	4.3.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	46
	4.4.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	60
	5.1.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	84
	5.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	70
	5.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	68
	6.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	61
	6.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	70
	6.3.	6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	90
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	65
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	59
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	53
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	56
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	77
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	64
	8.4.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	76
	9.1.		62
	9.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61
	9.3.		75
	9.4.		43
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	21
	10.2.		40
	10.3.		[...]. 46
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	62
	11.2.		37
	11.3.		[...]. 51

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GA-P1-162)

Język angielski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GA-R1-162)

Liczba uczniów		10 318
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	8 828
	z dysleksją rozwojową	1 490
	dziewczeta	5 060
	chłopcy	5 258
	ze szkół na wsi	2 656
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 140
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 225
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 297
	ze szkół publicznych	9 382
	ze szkół niepublicznych	936

Z egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym zwolniono 31 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	27
	słabowidzący	30
	słabosłyszący i niesłyszący	31
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	6
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1
	Ogółem	95

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		263	
Liczba zespołów egzaminatorów		12*	
Liczba egzaminatorów		158*	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 8 ust. 1)		15	
Liczba unieważnień ⁶	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ⁷ (§art.44zzz ust.1)		-	

*Liczby podane łącznie dla województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

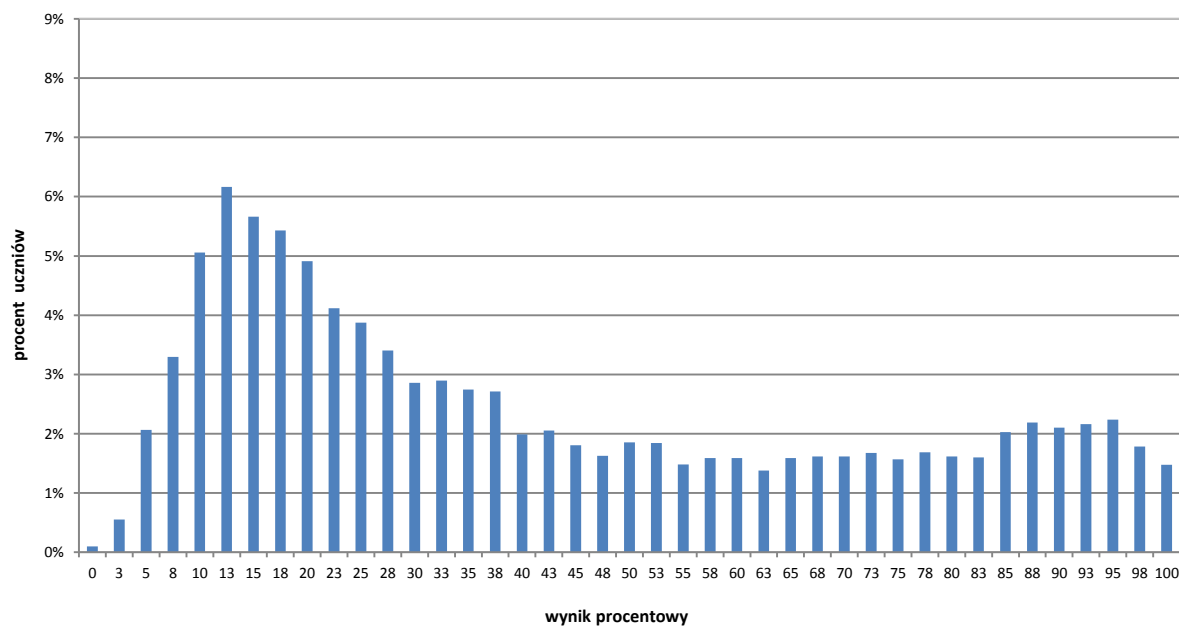
⁵ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

⁶ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

⁷ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GA-R1-162)

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GA-R1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10 318	0	100	33	13	42	29

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GA-R1-162)

Język angielski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	3	
8	6	
10	11	2
13	16	3
15	22	
18	27	4
20	31	
23	35	
25	38	
28	42	5
30	44	
33	47	
35	49	
38	52	
40	54	
43	56	
45	58	
48	60	6
50	62	
53	63	
55	65	
58	67	
60	68	
63	70	
65	72	
68	73	7
70	75	
73	77	
75	79	
78	80	8
80	82	
83	85	
85	87	9
88	89	
90	91	
93	94	8
95	96	
98	99	9
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 82% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 18% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

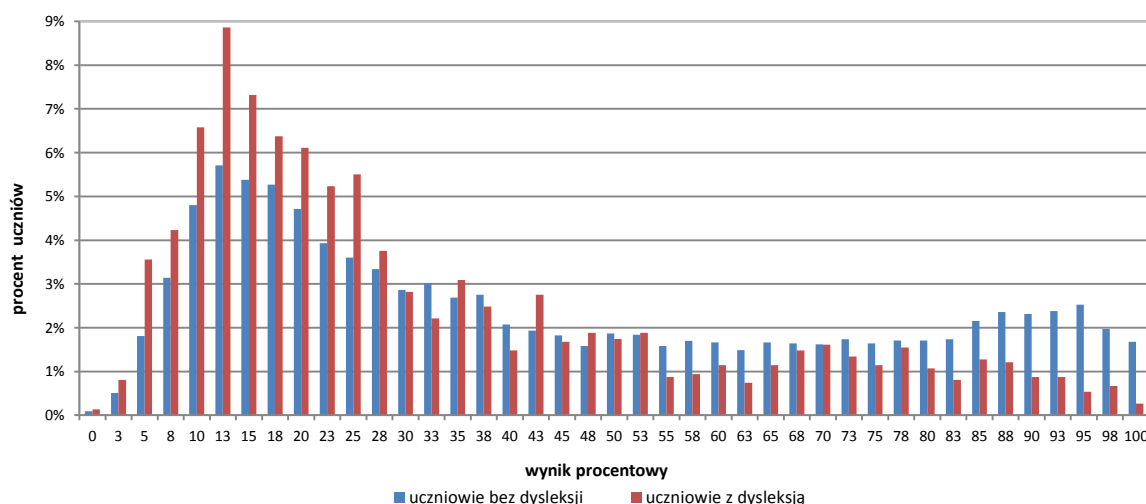
Średnie wyniki szkół⁸ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GA-R1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	8–16
2	17–25
3	26–31
4	32–36
5	37–44
6	45–51
7	52–63
8	64–81
9	82–98

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



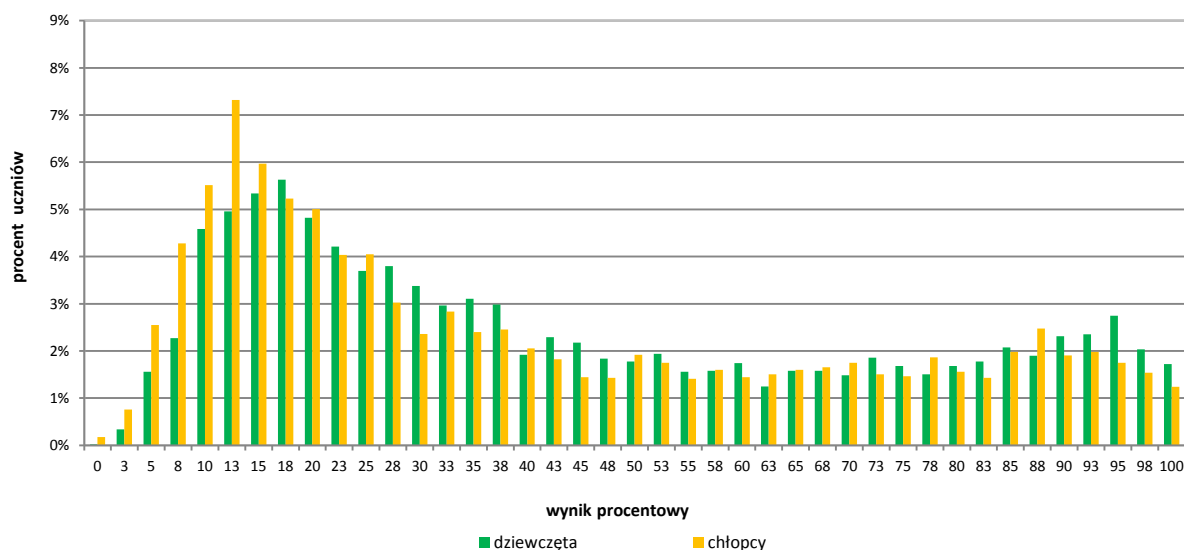
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GA-R1-162)

Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GA-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8 828	0	100	35	13	44	29
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 490	0	100	25	13	33	25

⁸ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-R1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GA-R1-162)

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GA-R1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	5 060	0	100	35	18	44	29
Chłopcy	5 258	0	100	30	13	40	29

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GA-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	2 656	0	100	28	13	35	24
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 140	0	100	28	13	37	27
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 225	0	100	40	13	47	30
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 297	0	100	53	18	53	31

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GA-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	9 382	0	100	33	13	41	28
Szkoła niepubliczna	936	3	100	49	13	50	33

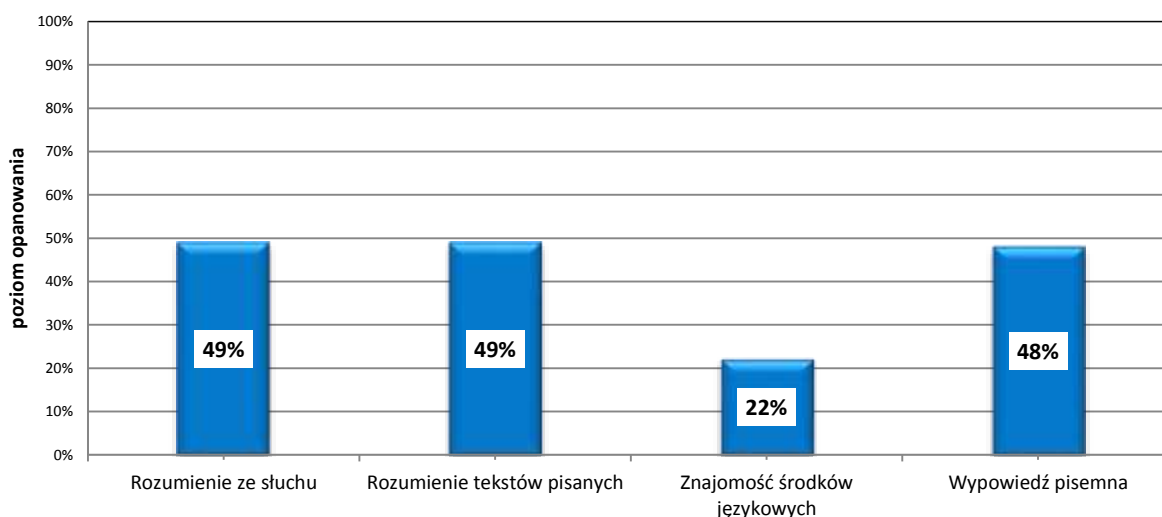
Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań (arkusz GA-R1-162)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	70
	1.2.		33
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	57
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	31
	1.5.		47
	1.6.		57
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	42
	2.2.		46
	2.3.		54
	2.4.		55
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	39
	3.2.		68
	3.3.		62
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	46
	4.2.		58
	4.3.		43
	4.4.		51
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	45
	5.2.		46
5.3.	35		
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	31
	6.2.		21
	6.3.		34
	6.4.		18
	6.5.		32
	7.1.		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
	7.2.	29	
	7.3.	17	
	7.4.	17	
	7.5.	12	

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	48
		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	53
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 2) dom 5) życie rodzinne i towarzyskie.	zakres środków językowych	49
			poprawność środków językowych	43

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GA-R1-162)

Komentarz

Poziom podstawowy

Gimnazjaliści w województwie warmińsko-mazurskim przystępujący do egzaminu z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 60% punktów. Zdający najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych (średni wynik – 65%), nieco niższe wyniki uzyskali w obszarach: rozumienie ze słuchu (średni wynik – 64%) i rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 62%). Najtrudniejsze okazały się zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 43%).

Wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu pokazują, że uczniowie w porównywalnym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 63%)

oraz umiejętność ogólnego rozumienia tekstu, czyli określania kontekstu wypowiedzi, określania intencji nadawcy/autora tekstu oraz określania głównej myśli tekstu (średni wynik – 65%).

Najtrudniejsze w tej części arkusza okazało się zadanie 2., które sprawdzało umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 51%).

Zadanie 2.

Usłyszysz dwukrotnie rozmowę na temat planów na weekend. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej osoby (2.1.–2.4.) czynność, którą ta osoba będzie wykonywać w weekend (A–E). Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę.

Uwaga! Jedna czynność została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej z osób.

Who?		What?
2.1. Lisa	E	A. taking part in a sports event
2.2. Paul	B	B. helping his/her parents
2.3. Philip	A	C. going to a concert
2.4. Jack	C	D. preparing for a test
		E. taking care of a member of his/her family

Transkrypcja (fragment):

Boy: Hi, Lisa. How are you?

Girl: Hi, Jack. I'm tired. I've been preparing for a test. Fortunately, it wasn't as difficult as I expected. Listen, I forgot to tell you I can't go to the *Lions* concert with you on Saturday. My grandma has broken her leg and I've got to do some shopping for her. She lives close to us so it won't take much time to do it, but I want to spend the whole weekend with her.

Boy: I'm sorry to hear about your grandma. Maybe I should ask Paul? He is mad about the band.

Najwięcej trudności sprawiło zdającym wskazanie czynności, którą będzie wykonywać w weekend Lisa (zadanie 2.1.). Poprawnej odpowiedzi **E.** udzieliło 41% uczniów. W rozmowie z kolegą Lisa wspomina o przygotowywaniu się do testu, o wyjściu na koncert oraz o konieczności pomocy babci, ale jedynie ta ostatnia czynność pojawia się w kontekście planów na weekend. Z wypowiedzi dziewczyny wynika, że test już się odbył, a w koncercie nie będzie mogła uczestniczyć, ponieważ musi opiekować się babcią i chce spędzić z nią cały weekend.

Zdecydowanie wyższe wyniki zdający uzyskali za pozostałe zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. W zadaniach 1.1.–1.3. oraz 3.1.–3.2. poprawnych odpowiedzi udzieliło od 58% do 84% zdających.

Rozwiązując zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu, gimnazjaliści lepiej poradzi sobie z zadaniem 1.4. sprawdzającym określanie kontekstu sytuacyjnego (73% poprawnych odpowiedzi) niż z zadaniem 1.5., które wymagało wskazania intencji nadawcy tekstu (65% poprawnych odpowiedzi). Najtrudniejsze okazało się zadanie 3.3., sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu.

3.3.	The speaker is talking about his climbing experience.	P	F
-------------	---	----------	----------

Transkrypcja:

Man: May I have your attention, please? The sports teachers want to start a climbing club in our school. The club meetings will be held once a week. We won't have to go outside the school to practise because, as you have probably seen, we have just installed a climbing wall in our gym. Last week the school also bought helmets, ropes and backpacks. Next year, when you are ready for a challenge, we'll travel to the mountains to do some real climbing. We will go there two times a year: once in September and once in April. Of course, we will start with easy tasks, so don't be afraid. If you are interested, see your PE teacher to sign up. Everyone is invited.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 56% uczniów. Gimnazjaliści, którzy udzielili niepoprawnej odpowiedzi, uznając zdanie 3.3. za prawdziwe, prawdopodobnie zasugerowali się słowem *climbing* występującym w zadaniu i powtarzającym się kilkakrotnie w nagraniu. Tymczasem kluczowe dla poprawnego rozwiązania zadania było zrozumienie całego zwrotu *his climbing experience*. Wypowiedź mężczyzny była ogłoszeniem o rozpoczęciu działalności szkolnego klubu wspinaczkowego, jednak w tekście nie było żadnych informacji o doświadczeniu wspinaczkowym osoby mówiącej.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, podobnie jak w części rozumienie ze słuchu, średnie wyniki uzyskane przez gimnazjalistów z województwa warmińsko-mazurskiego za zadania sprawdzające znajdowanie w tekście określonych informacji oraz za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu są porównywalne (odpowiednio 67% oraz 69%). Jednak poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany (od 51% do 82% poprawnych odpowiedzi). Co ciekawe, zarówno najłatwiejsze, jak i najtrudniejsze zadanie w tej części arkusza sprawdzało umiejętność znajdowania określonych informacji w tekście (zadania 8.2. oraz 9.4.).

Największym wyzwaniem dla zdających okazało się zadanie 7., wymagające dobrania właściwego zdania do każdego tekstu (średni wynik – 63%). Sprawdzało ono dwie umiejętności: znajdowanie określonych informacji oraz określanie kontekstu sytuacyjnego. Przyjrzyjmy się dwóm tekstom z tego zadania.

Fragment zadania:**7.1.****CYCLISTS' CORNER**

- Is your club organising a ride or a race? Let us know about it. Add the information [here](#).
- Are you worried about safety? Look for advice [here](#).
- Do you need information about bike events? Click [here](#).

7.4.**RIDE A BICYCLE!**

On Wednesday, May 8, students of our school are welcome to join the Madison Police for a special bike ride.

We meet at 8 a.m. at the stadium and plan to come back at 5 p.m.

The police officers will give useful safety tips for bikers of all ages.

This text

A. is an invitation to an event.

B. tells bikers where they can post a message.

7.1.	7.4.
B	A

W zadaniu 7.1. poprawną odpowiedź wybrało 56% gimnazjalistów. Skojarzyli oni wskazane w ogłoszeniu miejsce na zamieszczanie informacji o organizowanych imprezach ze zdaniem **B. tells bikers where they can post a message.** Wśród niepoprawnych odpowiedzi dominowała opcja A., którą wybrało około 20% zdających. Uczniowie, którzy udzielili tej odpowiedzi, prawdopodobnie zasugerowali się fragmentem zdania z tekstu ...*club organising a ride or a race* i uznali, że tekst jest zaproszeniem na to wydarzenie. Jednak wyrażenie to pojawiło się w pytaniu skierowanym do potencjalnych organizatorów wyścigów lub wycieczek rowerowych i zachęcało te osoby do zamieszczania informacji na forum. Zdanie **A.** było poprawną odpowiedzią do zadania 7.4. Tekst był informacją o specjalnej przejażdżce rowerowej organizowanej we współpracy z policją. Kluczowe dla rozwiązania zadania było zdanie *On Wednesday, May 8, students of our school are welcome to join the Madison Police for a special bike ride.* W tym przypadku poprawnej odpowiedzi udzieliło 60% uczniów.

Wśród zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu łatwiejsze okazało się zadanie 8.4., które wymagało wskazania intencji autora tekstu (80% poprawnych odpowiedzi), niż zadanie 8.1., sprawdzające określanie głównej myśli tekstu (65% poprawnych odpowiedzi).

W części arkusza sprawdzającej znajomość funkcji językowych stosunkowo łatwe były zadania, które wymagały uzupełnienia minidialogów w języku angielskim oraz dobrania właściwej reakcji do sytuacji opisanych w języku polskim (średni wynik za zadanie 5. oraz zadanie 6. odpowiednio 80% oraz 78%). Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 4., które wymagało wybrania właściwej reakcji na wypowiedzi wysłuchane z płyty CD (średni wynik – 59%).

Zadanie 4.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi (4.1.–4.4.). Do każdej z nich dobierz właściwą reakcję (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli.

Uwaga! Jedna reakcja została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

- A. Thanks, I'll try.
- B. Better than I did.
- C. Sure, help yourself.
- D. It was my pleasure.
- E. No, my mum helped me.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
E	D	C	A

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Did you do all the cleaning by yourself?

Wypowiedź 2.

Thank you for your help.

Wypowiedź 3.

Can I have one of these cookies, please?

Wypowiedź 4.

Come to my party if you can, please.

Najtrudniejsze okazało się zadanie 4.1. Poprawną odpowiedź wybrało 52% zdających. Zauważyli oni, że odpowiedź **E.** pasuje gramatycznie do zadanego pytania ogólnego, a wyjaśnienie, kto pomógł w sprzątnięciu, jest logiczną reakcją na to pytanie w sytuacji, gdy ta osoba nie sprzątała sama. Najczęściej wybieraną niepoprawną odpowiedzią w zadaniu 4.1. była opcja C. Prawdopodobnie

zdający zasugerowali się wyrazem *yourself* występującym zarówno w wypowiedzi 1., jak i w błędnie wybranej reakcji. Pokazuje to także, że zwrot *help yourself*, który jest typowym wyrażeniem używanym przy częstowaniu kogoś, nie jest znany dużej części gimnazjalistów. W zadaniu 4.3., do którego pasował ten zwrot, poprawną odpowiedź wybrało 53% uczniów. Najłatwiejsze było rozwiązanie zadania 4.4., w którym do propozycji przyjścia na przyjęcie należało dobrać podziękowanie (66% poprawnych odpowiedzi).

Ostatnia część arkusza egzaminacyjnego składa się z dwóch zadań sprawdzających znajomość środków językowych. Pierwsze z nich (zadanie 10.) sprawdza przede wszystkim znajomość leksyki, a drugie (zadanie 11.) znajomość struktur gramatycznych. Zadanie 10. okazało się najtrudniejsze w całym arkuszu egzaminacyjnym. Za jego rozwiązanie gimnazjaliści uzyskali średnio 41% punktów.

Zadanie 10.
Przeczytaj tekst. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki 10.1.–10.3. Wpisz odpowiednią literę (A–F) obok numeru każdej luki.
Uwaga! Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. dishes	B. habits	C. introduce	D. learn	E. tradition	F. vegetables
-----------	-----------	--------------	----------	--------------	---------------

COOKING LESSONS IN ENGLISH SCHOOLS

Fifty years ago cooking was an important part of education. Kids learnt how to cook both at home and at school. Today, eating **10.1. B** have changed. Young people who can't cook often eat junk food and become overweight. Some schools are trying to change this situation and **10.2. C** cooking lessons for all pupils. Children should learn to make simple **10.3. A** and discover the joy of preparing food. What do you think?

Najwięcej trudności przysporzyło zdającym zadanie 10.1. Poprawną odpowiedź **B.** zaznaczyło 23% gimnazjalistów. Większość zdających, którzy niepoprawnie rozwiązali to zadanie, wybrała opcję odpowiedzi E. Najprawdopodobniej nie zwrócili oni uwagi na liczbę mnogą czasownika występującego po luce, która determinowała też liczbę mnogą podmiotu, więc słowo *tradition* w liczbie pojedynczej nie mogło być poprawnym uzupełnieniem tej luki.

W zadaniu 11. największym wyzwaniem okazało się uzupełnienie zdania *It's not so bad but I really miss friends ____ are my age.* poprawnym zaimkiem względnym (zadanie 11.2.). Poprawną odpowiedź **A.** *who* wskazało 38% gimnazjalistów. Łatwiejsze okazały się zadania wymagające uzupełnienia luki konstrukcją *there is/there are* oraz użycia czasu *Past Simple* – zadania 11.1. oraz 11.3 rozwiązała poprawnie większość uczniów (odpowiednio 65% i 55% poprawnych odpowiedzi).

Poziom rozszerzony

Za rozwiązanie zadań na poziomie rozszerzonym uczniowie uzyskali średnio 45% punktów. Podobnie jak na poziomie podstawowym, średnie wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych są do siebie zbliżone (odpowiednio 53% i 54%). Uczniowie uzyskali nieco niższy średni wynik za tworzenie wypowiedzi pisemnej (49%). Najtrudniejsze okazały się zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 26%).

W zakresie rozumienia ze słuchu najczęściej zadań (8 z 10) sprawdzało umiejętność znajdowania określonych informacji. Analiza wyników pokazuje, że poziom wykonania tych zadań był bardzo zróżnicowany (od 34% do 74% poprawnych odpowiedzi).

Uczniowie uzyskali najwyższy wynik za zadanie 1.1.

Tekst 1.

Usłyszysz rozmowę ojca z córką.

1.1. What was damaged by the storm?

- A. the roof
- B. the fence
- C. the window

Transkrypcja (fragment):

Man: Well, the storm is over. We can go out now and look around.

Girl: Oh, these flowers are completely ruined. Mum will be unhappy. Look, there's a hole in the fence.

Man: Yes, but it's been there for a few weeks now. I just haven't had the time to repair it.

Girl: A lot of branches have fallen and there's a lot of glass on the ground.

Man: Oh dear, it's from the attic window. It's broken.

Girl: Don't you think we should sweep up the pieces of glass?

Man: Not yet. We'll do it later. Let's go round the garden before we start cleaning up.

Girl: Dad, there's a large branch up there. The roof may be damaged!

Man: Let's have a look.

Girl: Can you see anything up there?

Man: Fortunately, the roof is fine. It would cost a fortune to repair it.

Zadanie to poprawnie rozwiązało 74% uczniów, którzy zrozumieli, że skutkiem burzy było rozbite okno. Jednak dla dość dużej liczby zdających atrakcyjna okazała się odpowiedź B. Gimnazjaliści, którzy wskazali opcję odpowiedzi B. (uszkodzenie ogrodzenia), prawdopodobnie skoncentrowali się na pierwszej usłyszanej informacji o usterce, czyli zauważonej przez dziewczynkę dziurze w płocie. Tymczasem z wypowiedzi ojca jasno wynika, że ogrodzenie było już uszkodzone zanim zaczęła się burza.

Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 1.4.

Tekst 2.

Usłyszysz wypowiedź kobiety.

1.4. Before the speaker went on the tour, she

- A. had chosen her clothes in a hurry.
- B. had carefully planned what to pack for her holiday.
- C. had packed her suitcase without checking the weather forecast.

Transkrypcja (fragment):

Man: Hello listeners! Today we're talking about the worst holiday ever. Here is our first caller.

Woman: Good afternoon! I'm Lucy. I bought a coach tour of Norway two months ago. Of course, I had enough time to think about what to take with me, but instead of careful planning, I began packing my suitcase just before leaving. I had no idea what clothes I should take with me, so I decided to check the weather forecast. I turned on the TV and found out it was going to be quite cold and rainy most of the time, so I quickly packed a few warm sweaters, two raincoats, three pairs of boots and my umbrella.

Zadanie poprawnie rozwiązało 34% zdających. Podkreślone fragmenty wskazują, że kobieta pakowała się w pośpiechu tuż przed wyjazdem. Fakt, że tak wielu uczniów wybrało odpowiedź B. lub C. pokazuje, że wielu gimnazjalistów kierowało się pojedynczymi słowami z zadania usłyszonymi w nagraniu, np. *weather forecast*, *careful planning*, nie rozumiejąc kontekstu, w jakim te słowa są użyte.

Dwa zadania sprawdzały ogólne rozumienie tekstu słuchanego, w tym przypadku umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.3.) oraz umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.6.). Wyniki gimnazjalistów w obydwu zadaniach były porównywalne (odpowiednio 64% i 61% poprawnych odpowiedzi).

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.) oraz rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.). Uczniowie lepiej poradzili sobie z określeniem głównej myśli poszczególnych części tekstu. Średni wynik za zadanie 3. był wyższy niż za zadanie 4. – odpowiednio 60% oraz 54%.

Najtrudniejsze w obszarze rozumienia tekstów pisanych okazało się zadanie 5., sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 46%).

Zadanie 5.

Przeczytaj informacje o trzech osobach (5.1.–5.3.) oraz opisy czterech sklepów oferujących pamiątki (A–D). Do każdej osoby dopasuj sklep, który najbardziej by jej odpowiadał. Wpisz odpowiednią literę obok numeru każdej osoby.

Uwaga! Jeden opis został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnej osoby.



5.1. D

I've got many friends and I'd like to buy souvenirs for them. I could get them English tea in special boxes, but the boxes aren't cheap. I want to spend as little money as possible. That's why I think nice postcards showing London attractions will do.



5.2. B

When my best friends are on holidays, they buy me quite expensive things. I've decided to get them some clothes with pictures of London sights. I have little time, so the shop must be in central London.



5.3. A

I collect tea boxes, but as I've already got many boxes with London sights on them, I'm going to buy a painting of my favourite place – the London Eye. I'll look for it in shops in the suburbs. Shops outside the centre of the city sell souvenirs cheaper.

A.

Always London is a gift shop in a quiet area, far from the noise of the city centre. You can take your time looking for souvenirs. Instead of postcards which you can buy in many shops in the area, they offer quality T-shirts and paintings of London sights.

B.

How Are You? offers gifts like tea tins with excellent English tea. You can also buy posters and T-shirts showing London sights, like the London Eye or the Houses of Parliament. The shop's location in the heart of London is convenient for tourists, but makes the prices quite high.

C.

The gift shop *Great Time* specializes in tea. You can buy tea in tins and boxes with famous London sights on them. Apart from tea, they sell paintings of London attractions. The shop is conveniently located in central London, next to the Trafalgar Square underground station.

D.

In *Good Choice* there are many small items like miniature London cabs and pictures of the Royal Family. Other souvenirs, like postcards, pencils and mugs, show the pictures of famous London sights. The shop is located far from the busy city centre, so it offers good value and low prices.

Poprawne rozwiązanie zadania wymagało zestawienia ze sobą informacji na temat preferencji poszczególnych osób z opisami sklepów z pamiątkami. Aby dobrać właściwy sklep do danej osoby, należało zwrócić uwagę na informacje szczegółowe dotyczące asortymentu sklepów, ich lokalizacji i cen oferowanych tam towarów. Najtrudniejsze spośród wszystkich zadań sprawdzających rozumienie tekstu pisanego okazało się zadanie 5.3. Uczniowie musieli w nim dobrać sklep do osoby, która chce nabyć obraz z widokiem swojego ulubionego miejsca – London Eye (jedna z atrakcji turystycznych Londynu) i zamierza kupić go na przedmieściach, ponieważ tam pamiątki są tańsze. Poprawną odpowiedź **A.** wybrało 38% gimnazjalistów. Dla wielu uczniów atrakcyjne okazały się pozostałe opcje odpowiedzi prawdopodobnie dlatego, że w każdym z opisywanych sklepów sprzedawane są pamiątki z widokami Londynu. Osoby, które wybrały opcję **B.** lub **C.**, nie zwróciły uwagi na to, że opisywane sklepy znajdują się w centrum miasta, natomiast sklep oznaczony literą **D.** nie spełniał wymagań osoby 5.3., ponieważ wśród sprzedawanych przez ten sklep pamiątek z widokiem znanych miejsc w Londynie nie ma obrazów.

Mniej trudności sprawiło uczniom rozwiązanie zadania 5.2. W zadaniu tym należało dobrać sklep do osoby, która zamierza kupić znajomym coś do ubrania w sklepie w centrum miasta. Poprawną odpowiedź **B.** wybrało 52% gimnazjalistów, jednak wielu uczniów wskazało odpowiedź **A.** lub **D.** Mogli się oni zasugerować obecnością w obydwu tekstach słów *city centre* (*centrum miasta*), natomiast prawdopodobnie ich uwadze umknęło poprzedzające te słowa wyrażenie *far from* (*z dala od*). Sklepy oznaczone literami **A.** i **D.** nie spełniały wymagań kupującego ze względu na swoją lokalizację poza centrum miasta. Ponadto w sklepie oznaczonym literą **D.** nie sprzedawano żadnych ubrań.

Najtrudniejsza okazała się część arkusza sprawdzająca znajomość środków językowych (średni wynik – 26%). Zdecydowana większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić odpowiednimi strukturami leksykalno-gramatycznymi tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7.

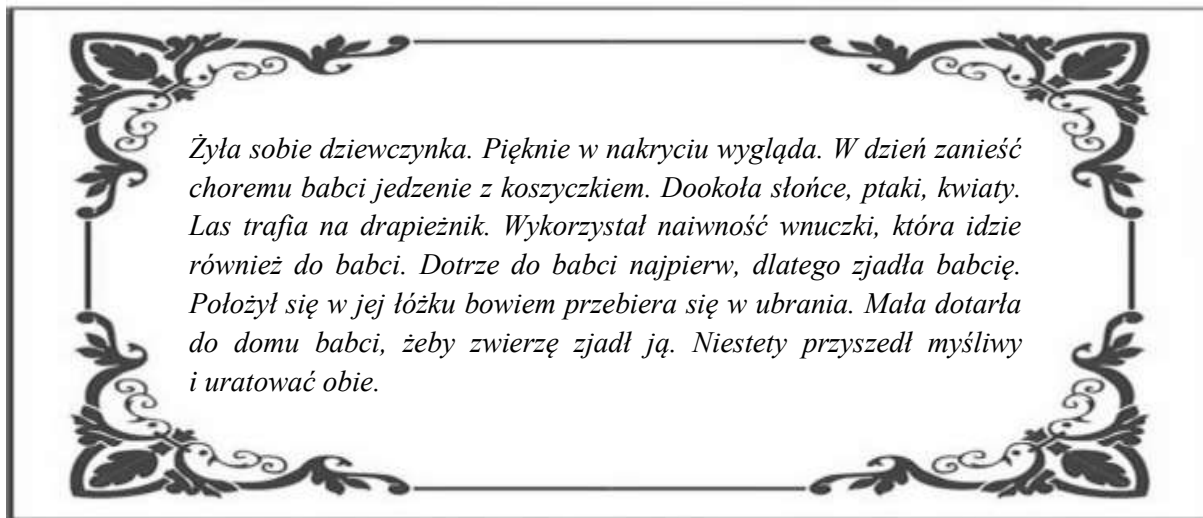
Średni wynik za zadanie 6. wyniósł 32%. Najmniej trudności sprawiło gimnazjalistom uzupełnienie luki 6.3. czasownikiem *find* w czasie przeszłym. Poprawnej odpowiedzi udzieliło w tym zadaniu 40% zdających. Wśród niepoprawnych odpowiedzi dominowały propozycje zawierające błędy ortograficzne, niepoprawnie utworzone formy przeszłe z regularną końcówką *-ed* oraz wyraz *fond*, który ma zupełnie inne znaczenie. Najtrudniejsze okazało się natomiast zadanie 6.4., które wymagało uzupełnienia luki wyrazem *irritating* utworzonym od czasownika *irritate*. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 20% gimnazjalistów. Często wpisywane były formy niepoprawne pod względem ortograficznym lub imiesłów bierny *irritated*.

W zadaniu 7. poszczególne zdania poprawnie uzupełniło od 14% do 33% zdających. Najtrudniejsze okazało się zadanie 7.5., w którym należało utworzyć pytanie z konstrukcją modalną *have to* w czasie *Past Simple* oraz zadanie 7.1., polegające na uzupełnieniu zdania czasownikiem *live* w czasie *Present Perfect* lub *Present Perfect Continuous*. Obydwa zadania poprawnie rozwiązało 14% gimnazjalistów. Najłatwiejsze okazało się zadanie 7.2., w którym należało uzupełnić lukę w zdaniu konstrukcją z czasownikiem modalnym *should*.

W zadaniu 8. uczniowie mieli napisać krótką wiadomość e-mail na wskazany temat. Sprawdzane było opanowanie przez zdających kilku wymagań z podstawy programowej. Temat wymagał wykazania się umiejętnością opisywania miejsc i czynności, relacjonowania wydarzeń z przeszłości oraz przedstawiania faktów z przeszłości i teraźniejszości. Średni wynik za to zadanie wyniósł 49%. Stosunkowo niski wynik uzyskany przez zdających w zakresie treści (48% punktów) wskazuje, że wielu z nich ma trudności z komunikatywnym przekazaniem informacji i rozwinięciem swoich wypowiedzi. Dość niskie były także wyniki uzyskane w kryterium zakresu środków językowych (48% punktów) oraz poprawności środków językowych (44% punktów). Niewłaściwy dobór słownictwa i błędy gramatyczne bardzo często uniemożliwiały lub znacznie utrudniały komunikatywne przekazanie treści. Nieco wyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę tworzonych wypowiedzi (55% punktów), jednak w redagowanych przez gimnazjalistów wypowiedziach występowało kilka charakterystycznych usterek, które szerzej zostały omówione w sekcji „pod lupą”.

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi

Wszystkim nam jest dobrze znana bajka o Czerwonym Kapturku. A gdyby ta historia brzmiała tak:



Bez wątplenia można w tym tekście rozpoznać bajkę o Czerwonym Kapturku, ale nie wszystko w tej historii jest jasne i czytelne. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji oraz błędów językowych. Gdybyśmy nie znali przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst, nie byłibyśmy w stanie ich odtworzyć.

W niektórych wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów również można zauważyć podobne usterki w spójności i logice, a jest to jedno z kryteriów oceny prac uczniów. Wyniki egzaminu pokazują, że zdający dość dobrze poradzili sobie ze spełnieniem wymagań w tym zakresie. Średni wynik uzyskany przez zdających w tym kryterium to 55%. Przyjrzyjmy się, jakie problemy dotyczące spójności i logiki zaobserwowano w pracach gimnazjalistów.

Polecenie do zadania 8. w arkuszu egzaminacyjnym brzmiało:

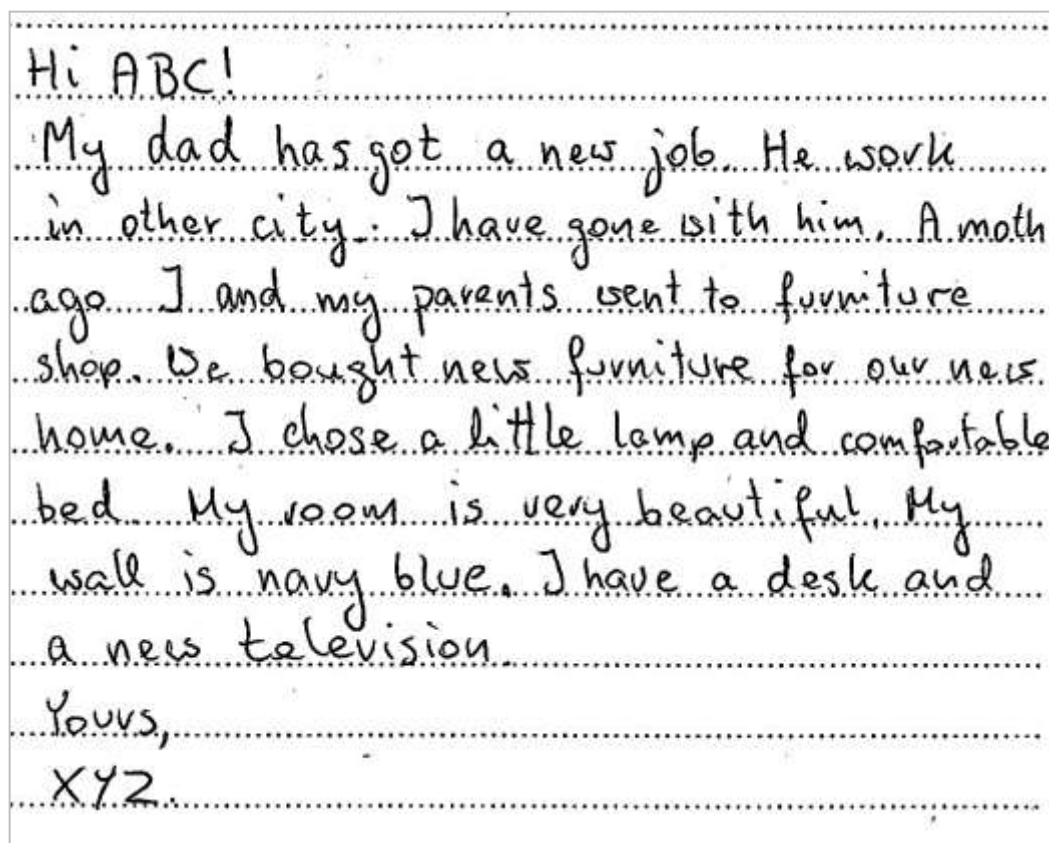
Kilka dni temu przeprowadziłeś/aś się do nowego domu/mieszkania. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Londynu:

- **wyjaśnij, dlaczego Twoja rodzina zmieniła miejsce zamieszkania**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce podczas przeprowadzki**
- **opisz swój nowy pokój.**

Oceniając wypowiedzi pisemne w kryterium spójności i logiki, egzaminatorzy zwracają przede wszystkim uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu, czy poszczególne zdania są zrozumiałe i czy są ze sobą w klarowny sposób powiązane, a odbiorca nie gubi się, czytając tekst.

Czy poniższa praca spełnia te warunki?

Przykład 1.



Powyższa wypowiedź w zasadzie składa się ze zrozumiałych zdań, ale brak jest jasnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał e-mail tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej przeprowadzki do nowego miejsca zamieszkania.

Czytając tę wypowiedź, odbiorca często traci wątek i zastanawia się, co autor miał na myśli. Nie do końca wiadomo, jak zinterpretować zdanie *I have gone with him*. Trudno wywnioskować z tego zdania, że chodzi o przeprowadzkę. Nie wiadomo też, czy nowa praca taty była powodem wyjazdu do innego miasta, czy raczej jej skutkiem. W dalszej części tekstu autor wspomina o wizycie w sklepie meblowym. Prawdopodobnie miała to być informacja o zdarzeniu, które miało miejsce w czasie przeprowadzki, jednak w połączeniu z wcześniejszym fragmentem nie można wywnioskować, że opis wizyty w sklepie jest realizacją drugiego podpunktu polecenia. Dopiero użyte w dalszym fragmencie wiadomości wyrażenie *our new home* sprawia, że czytający zaczyna się domyślać, iż chodzi o zmianę miejsca zamieszkania. Opis pokoju jest najbardziej spójną częścią pracy, jednak nie mamy pewności, że uczeń opisuje swój pokój w nowym domu. Znając polecenie, egzaminator może się domyślić, co chciał przekazać zdający, ale nie może takiej pracy uznać za spójną, ponieważ dla kogoś, kto nie znałby polecenia i otrzymałby taki list, byłby on w wielu miejscach niejasny.

Przygotowując uczniów do tworzenia wypowiedzi pisemnej, należy pokazywać im, w jaki sposób można poprawić spójność wypowiedzi. Jak możemy uporządkować informacje w tej wiadomości? Ilustruje to Przykład 2.

Przykład 2.

Hi ABC,

My dad has got a new job. He works in other city now. That's why my family moved here with him a month ago.

There was one big problem when we came here. I and my parents went to furniture shop but we couldn't get interesting furniture for our new home. We had to visit many shops so we were very tired on that day.

I was lucky. I found a beautiful lamp and a comfortable bed. They are in my room now. I also have a new desk and a big television. My room is wonderful.

Yours,

XYZ

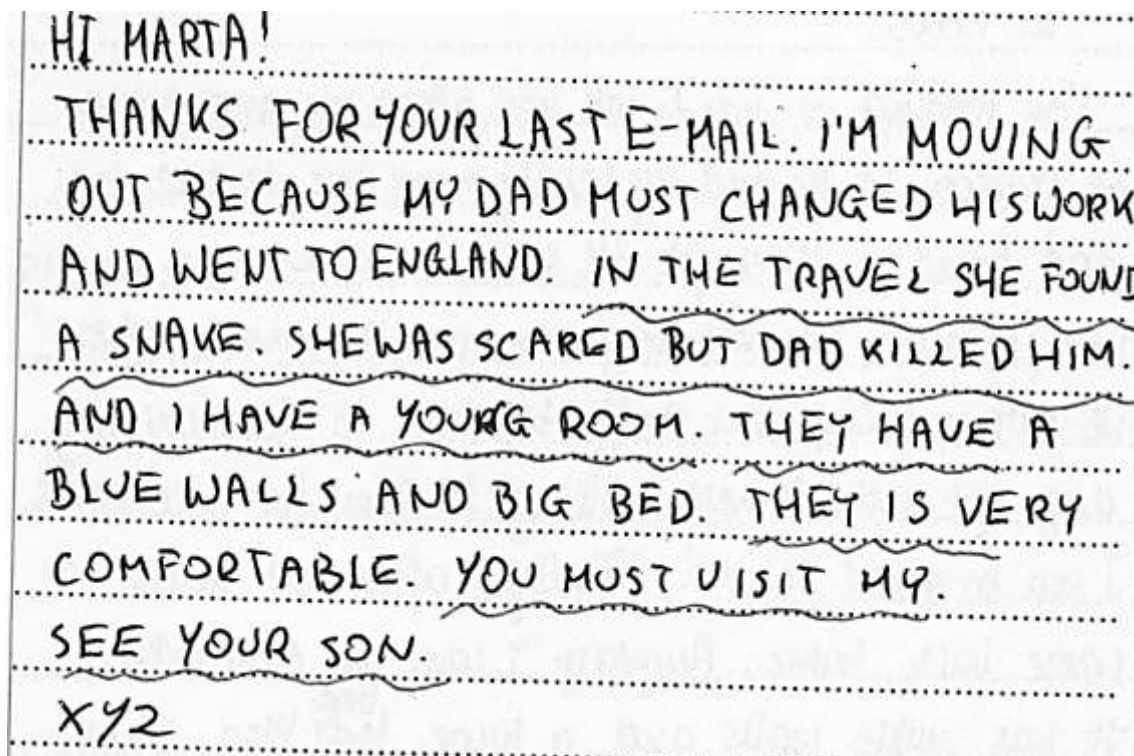
Powyższy przykład pokazuje, jak stworzyć taki kontekst wypowiedzi, który nie budzi wątpliwości odbiorcy i brzmi naturalnie. Praca nie jest pozbawiona błędów i usterek, jednak jest jasne, że autor tej wiadomości informuje o przeprowadzce. Wiemy też, że praca ojca była powodem przeprowadzki rodziny do innego miasta, a w czasie tej przeprowadzki problemem było wybranie i zakup mebli. Na koniec autor opisuje swój nowy pokój, łącząc ten fragment z wcześniej wspomnianymi zakupami mebli. Każdy element polecenia jest zrealizowany w taki sposób, aby egzaminator nie miał wątpliwości, którego podpunktu dany fragment tekstu dotyczy, a wyrażenia, takie jak *that's why*, *so*, *here* pomagają w zachowaniu logiki wypowiedzi.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *We live in a new place. My father had a better job now.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *My mum was worried about my father because she works too much.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *We had an accident on the way here. It broke down.*
- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *We were tired so we worked long hours.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje Przykład 3. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniem i częściami tekstu duża część pracy jest niejasna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

Przykład 3.



Użycie czasu *Present Continuous* w drugim zdaniu powoduje, że nie mamy pewności, czy przeprowadzka już się odbyła, czy właśnie trwa. Nie wiemy też, kim jest kobieta, która bała się węża i dokąd jechała. Następnie uczeń opisuje jakiś pokój, ale użycie niewłaściwego związku wyrazowego (*a young room*) oraz błędy w użyciu zaimków i form czasowników sprawiają, że fragment staje się zupełnie niejasny.

Jakich prac oczekuje się od zdających? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.

wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki (Przykład 4.).

Przykład 4.

Hi Kate!

I'm writing to you to tell you about my new house at London. We me and my family moved here, because my dad found a better job. He says that he enjoys working here, because he met very nice people. However, when we were packing our stuffs to move to London, my dog got lost. We were looking for him for three hours. I was so ~~scared~~ scared. Finally, after few hours he came back home. Anyway, I love my new room. It has purple walls and a huge ^{bed} ~~bed~~. Also, I have on my walls posters of my favourite music bands. I can't wait to see you. ^{write} ~~write~~ back soon.

Xys Xyz

W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Każdy podpunkt polecenia jest zrealizowany w sposób przemyślany. Uczeń na wstępie informuje adresata, w jakiej sprawie pisze, następnie wyjaśnia przyczyny przeprowadzki i relacjonuje wydarzenie, które miało miejsce w czasie pakowania rzeczy (zaginięcie psa). Na koniec opisuje swój pokój, w którym po przeprowadzce mieszka. Płynny przepływ informacji wynika też z odpowiedniego łączenia poszczególnych części tekstu i zdań przy pomocy wyrażen takich jak *however*, *finally*, *anyway*. W rezultacie, egzaminator nie musi zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala podążać za tokiem myśli piszącego. Choć w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka angielskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków.

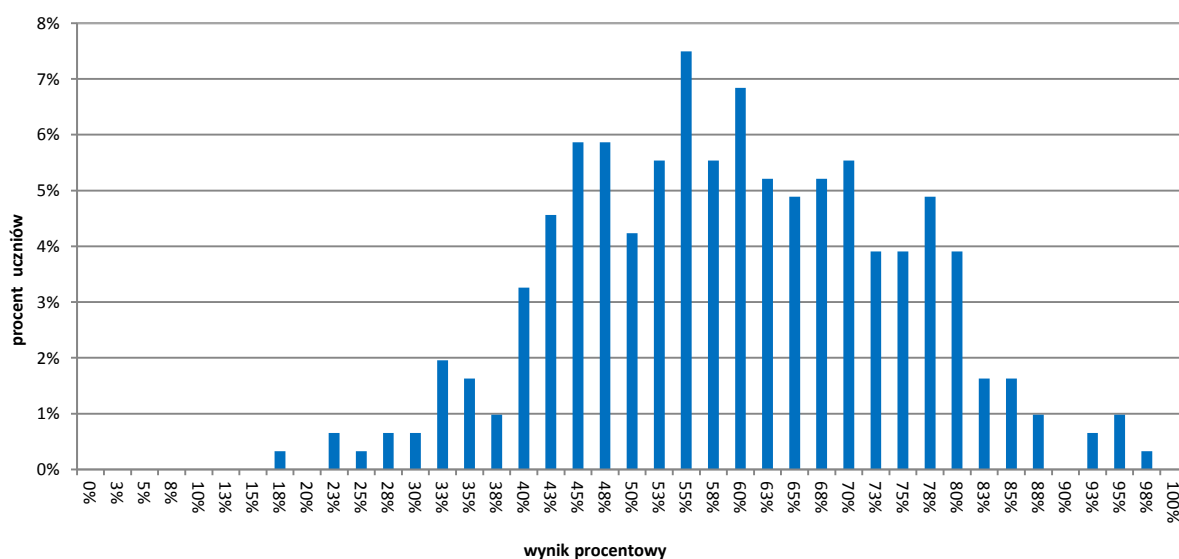
- ❖ Na podstawie wyborów dokonanych przez uczniów w zadaniach zamkniętych można stwierdzić, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi, sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach, a za mało uwagi zwracają na kontekst, w jakim te słowa są użyte. Bardzo ważne jest, aby analizować z uczniami powiązania tekstu z poszczególnymi opcjami odpowiedzi w zadaniu. Wskazane jest, by rozwiązując zadania zamknięte, uczniowie potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia odpowiedzi, które są dystraktorami w zadaniu. Ważne jest też, aby zdający po wybraniu poprawnej odpowiedzi upewnili się, że żaden jej element nie jest sprzeczny z tekstem, ponieważ aby odpowiedź była uznana za poprawną, musi w pełni wynikać z tekstu.
- ❖ Największym wyzwaniem dla gimnazjalistów są zadania otwarte występujące w arkuszu na poziomie rozszerzonym. Wielu zdających uzyskuje bardzo niskie wyniki, a czasem nie podejmuje w ogóle próby rozwiązania zadań otwartych. Zarówno na poziomie podstawowym jak i rozszerzonym trudniejsze dla uczniów są zwykle zadania, które sprawdzają zagadnienia leksykalne niż te dotyczące struktur gramatycznych. Ograniczony zasób słownictwa wpływa zwykle nie tylko na wynik osiągnięty przez gimnazjalistów w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje też zakłócenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej. Pośrednio może to też powodować błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości słownictwa znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ Redagując wypowiedź pisemną, wielu uczniów nie przywiązuje wagi do spójności i logiki tworzonego tekstu, co często skutkuje trudnościami w odbiorze przekazywanych w tekście informacji oraz rzutuje na wyniki egzaminacyjne nie tylko w kryterium spójności i logiki, ale też w kryterium treści. Niektórzy zdający tworzą tekst w taki sposób, jakby zapisywali niepowiązane ze sobą odpowiedzi na pytania, co również utrudnia jego zrozumienie. Dlatego należy zwracać uwagę uczniów na konsekwencję w doborze stosowanych środków językowych, używanie choćby najprostszyc spójników, które połączą myśli i zdania w logiczną całość. Ważne jest też, aby w takiej kolejności realizowali poszczególne podpunkty polecenia, aby tworzyły logiczny ciąg. Pozytywnie na spójność tekstu wpływa też przywołanie w tworzonej wypowiedzi odpowiednich elementów polecenia, ponieważ tworzy to kontekst niezbędny do jasnego przekazania poszczególnych informacji.
- ❖ Sprawą bardziej techniczną niż merytoryczną jest zwrócenie uwagi uczniów na konieczność uważnego czytania poleceń, zwłaszcza w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych. Te zadania są zwykle układane w taki sposób, aby wymusić zastosowanie konkretnej struktury gramatycznej lub wyrażenia leksykalnego. W związku z tym polecenia zawierają często dodatkowe warunki, które należy spełnić, aby otrzymać punkt za rozwiązanie zadania (np. ograniczenie liczby słów, konieczność przekształcenia lub zachowania w niezmienionej formie podanych wyrazów). Pominięcie któregośkolwiek z tych warunków oznacza zwykle utratę punktów.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte) sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.



Wykres 9. Rozkład wyników uczniów (arkusz GA-P8-162)

Tabela 23. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne (arkusz GM-P8-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
307	18	98	57	57	59	15

Tabela 24. Wyniki uczniów piszących arkusze dostosowane – poziom podstawowy

Symbol arkusza/arkuszy	Rodzaj dostosowania	Liczba uczniów	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GA-P2-162	dla uczniów autystycznych, w tym z zespołem Aspergera	34	60	28
GA-P4-162, GA-P5-162	dla uczniów słabowidzących	32	56	39
GA-P7-162	dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących	36	67	22
GA-PQ-162	dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1	75	-
GA-PY8-162	inne	2	60	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Poziom rozszerzony

Tabela 25. Wyniki uczniów piszących arkusze dostosowane – poziom rozszerzony

Symbol arkusza/arkuszy	Rodzaj dostosowania	Liczba uczniów	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GA-R2-162	dla uczniów autystycznych, w tym z zespołem Aspergera	27	48	32
GA-R4-162, GA-R5-162	dla uczniów słabowidzących	30	37	27
GA-R7-162	dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących	31	44	26
GA-R8-162	dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	6	48	19
GA-RQ-162	dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1	43	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Język niemiecki – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GN-P1-162)

Liczba uczniów		1 810
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1 559
	z dysleksją rozwojową	251
	dziewczęta	992
	chłopcy	818
	ze szkół na wsi	727
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	508
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	336
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	239
	ze szkół publicznych	1 713
	ze szkół niepublicznych	97

Z egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na poziomie podstawowym zwolniono 22 uczniów – laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący	9
	słabosłyszący i niesłyszący	10
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	82
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	inne	1
	Ogółem	107

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		175	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		6	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		-
Liczba wglądów ³ (§art.44zzz ust.1)		-	

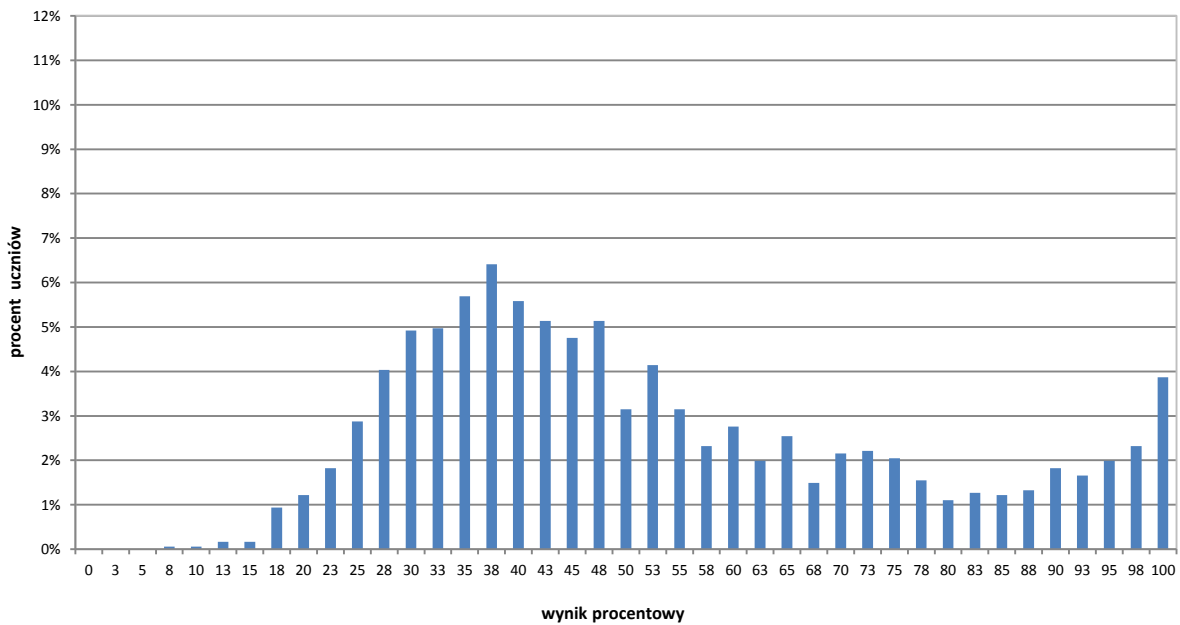
¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

³ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GN-P1-162)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GN-P1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1 810	8	100	48	38	53	23

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GN-P1-162)

Język niemiecki – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	4	
25	6	2
28	9	3
30	13	
33	18	
35	23	4
38	28	
40	33	
43	38	5
45	42	
48	46	
50	49	
53	53	
55	56	
58	59	6
60	62	
63	65	
65	68	
68	70	
70	72	
73	75	
75	77	
78	79	7
80	81	
83	83	
85	84	
88	86	
90	88	
93	90	8
95	93	
98	95	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 81% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 19% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

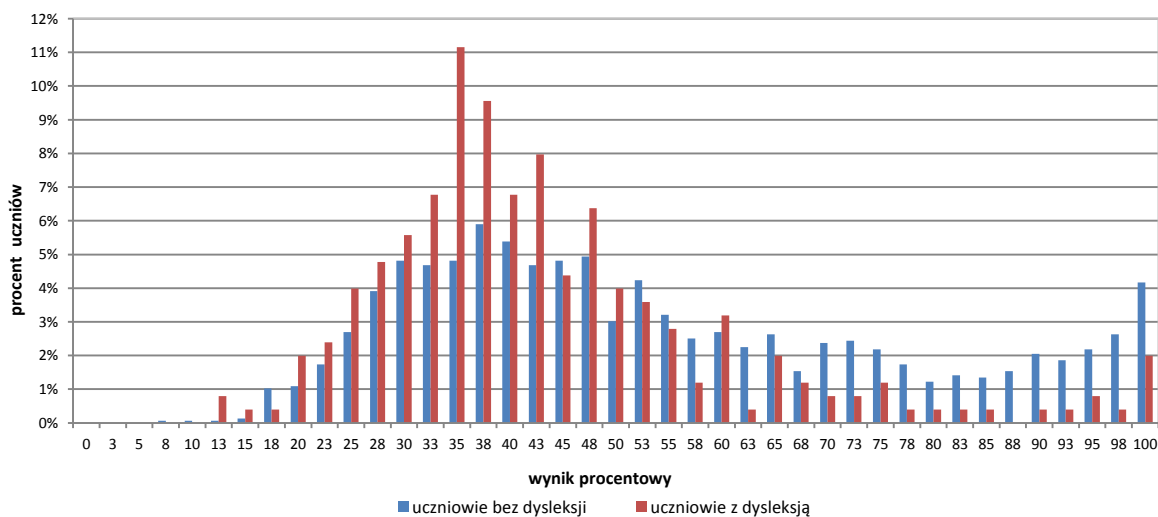
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GN-P1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	26–33
2	34–38
3	39–43
4	44–50
5	51–59
6	60–66
7	67–75
8	76–85
9	86–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



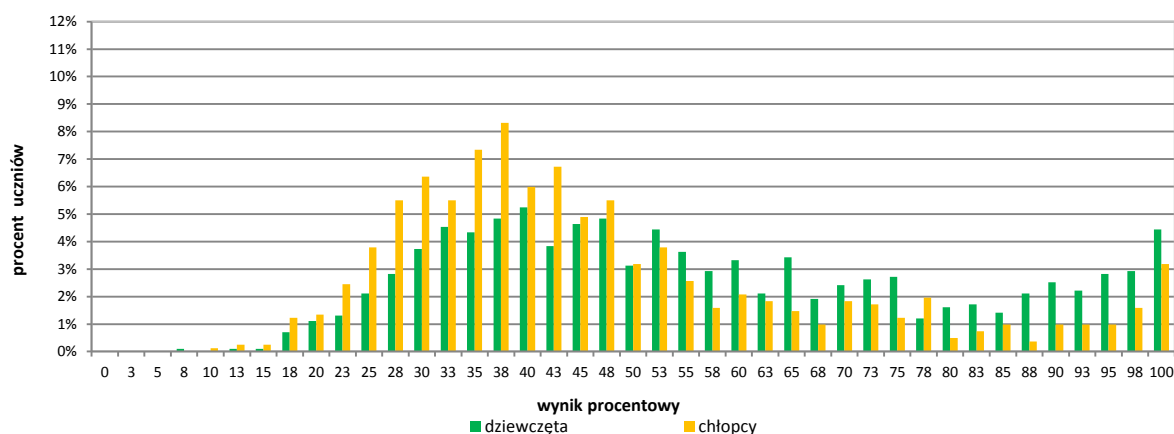
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GN-P1-162)

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GN-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	1 559	8	100	48	38	54	23
Uczniowie z dysleksją rozwojową	251	13	100	40	35	43	17

⁴ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GN-P1-162)

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GN-P1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	992	8	100	53	40	57	23
Chłopcy	818	10	100	43	38	47	21

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GN-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	727	10	100	45	38	50	21
Miasto do 20 tys. mieszkańców	508	8	100	45	33	50	21
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	336	13	100	48	38	54	23
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	239	18	100	63	100	64	26

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GN-P1-162)

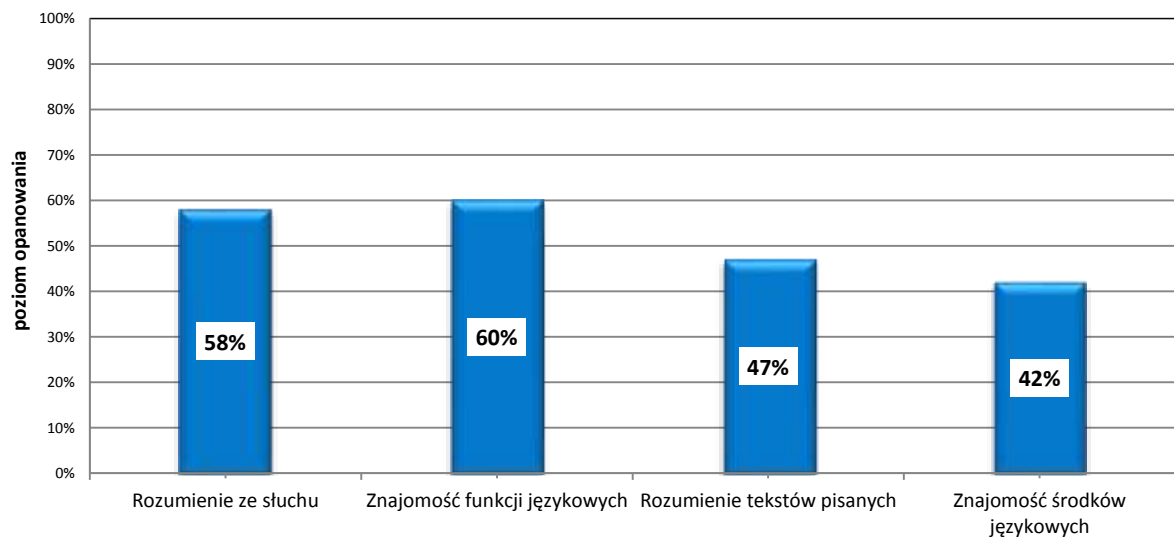
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	1 713	8	100	45	38	52	22
Szkoła niepubliczna	97	18	100	63	100	67	26

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań (arkusz GN-P1-162)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.		85	
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	74	
	1.3.		70	
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	75	
	1.5.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	27	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	51	
	2.2.		58	
	2.3.		58	
	2.4.		31	
	tj. Rozumienie ze słuchu	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	38
		3.2.		68
		3.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	65
IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	76	
	4.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	46	
	4.3.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	41	
	4.4.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	52	
	5.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	51	
	5.2.	6.8) Uczeń prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca.	63	
	5.3.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	65	
	6.1.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	70	
	6.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	58	
	6.3.	6.1) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby [...]).	73	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	38	
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	46	
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	44	
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	44	
	8.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	67	
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	52	
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	52	
	8.4.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	52	
	tj. Rozumienie tekstów pisanych	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	37
		9.2.		32
		9.3.		54
		9.4.		42
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków	43	
	10.2.	językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	34	
	10.3.	[...].	45	
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków	47	
	11.2.	językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	44	
	11.3.	[...].	42	

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GN-P1-162)

Język niemiecki – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązki zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GN-R1-162)

Liczba uczniów		304
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	282
	z dysleksją rozwojową	22
	dziewczeta	172
	chłopcy	132
	ze szkół na wsi	106
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	92
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	47
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	59
	ze szkół publicznych	283
	ze szkół niepublicznych	21

Z egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym zwolniono 22 uczniów – laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	2
	słabowidzący	2
	słabosłyszący i niesłyszący	6
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	1
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	Ogółem	11

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		66	
Liczba zespołów egzaminatorów		1*	
Liczba egzaminatorów		7*	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 8 ust. 1)		1	
Liczba unieważnień ⁶	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ⁷ (§art.44zzz ust.1)		-	

* Liczby podane łącznie dla województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

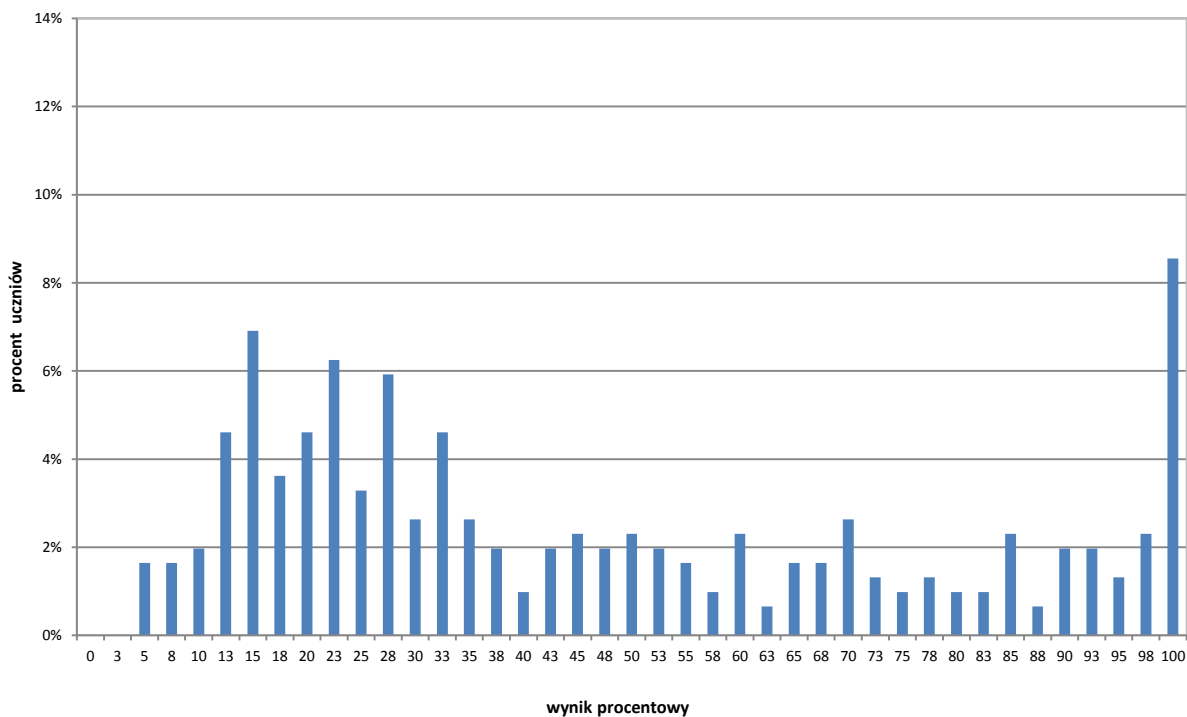
⁵ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

⁶ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

⁷ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GN-R1-162)

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GN-R1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
304	5	100	35	100	47	30

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GN-R1-162)

Język niemiecki – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	4	
10	8	2
13	12	
15	19	3
18	24	
20	30	4
23	35	
25	39	
28	43	5
30	46	
33	50	
35	52	
38	55	
40	58	
43	60	
45	62	6
48	64	
50	66	
53	68	
55	69	
58	71	
60	73	
63	74	
65	76	
68	77	7
70	79	
73	80	
75	81	
78	83	
80	84	
83	85	
85	87	
88	89	
90	90	8
93	92	
95	94	
98	96	9
100	100	

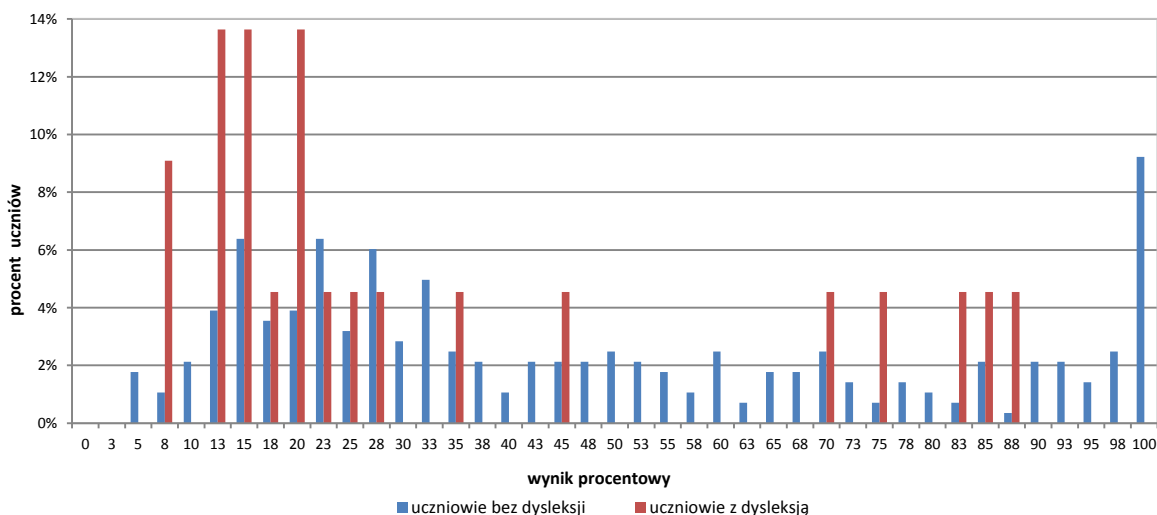
Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

Średnie wyniki szkół⁸ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GN-R1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	11–14
2	15–20
3	21–25
4	26–33
5	34–42
6	43–53
7	54–75
8	76–89
9	90–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.



Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GN-R1-162)

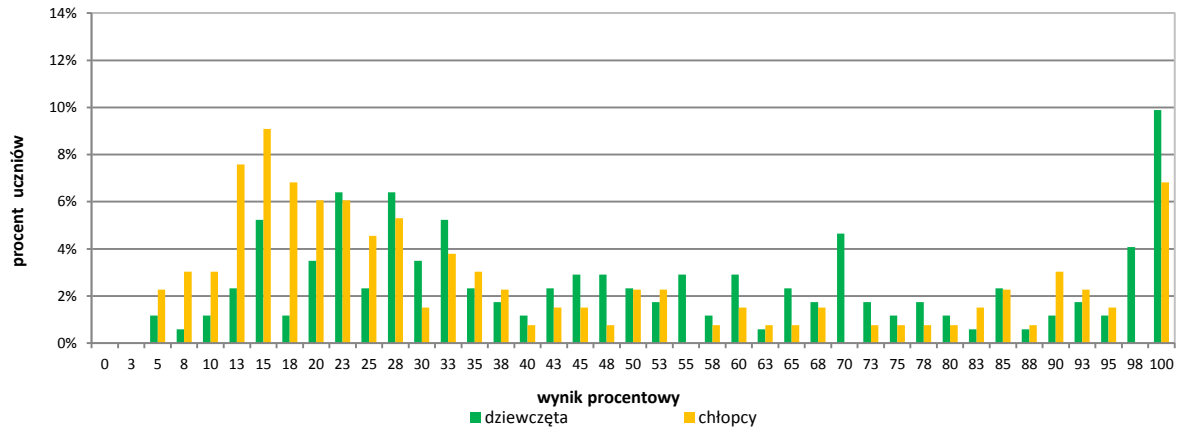
Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GN-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	282	5	100	38	100	48	30
Uczniowie z dysleksją rozwojową	22	8	88	20	13	33	28

⁸ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-R1-162.

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GN-R1-162)

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GN-R1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	172	5	100	48	100	52	29
Chłopcy	132	5	100	28	15	40	30

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GN-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	106	5	93	30	23	37	23
Miasto do 20 tys. mieszkańców	92	5	100	28	28	36	27
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	47	5	100	63	100	61	31
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	59	8	100	80	100	69	31

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GN-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	283	5	100	33	15	44	29
Szkoła niepubliczna	21	23	100	98	100	80	28

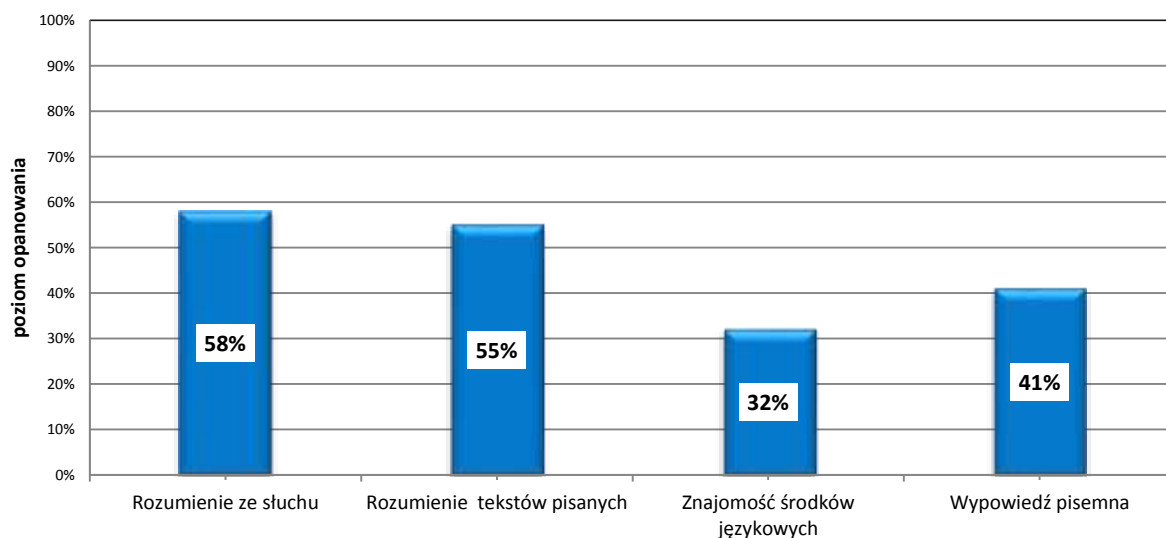
Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań (arkusz GN-R1-162)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	85
	1.2.		72
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	75
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	48
	1.5.		54
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	41
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	45
	2.2.		60
	2.3.		51
	2.4.		50
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	44
	3.2.		53
	3.3.		46
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	46
	4.2.		72
	4.3.		73
	4.4.		41
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	57
	5.2.		50
	5.3.		70
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	49
	6.2.		22
	6.3.		37
	6.4.		30
	6.5.		21
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	47
	7.2.		24
	7.3.		29
	7.4.		31
	7.5.		29

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje [...] przedmioty, miejsca [...] 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	38
		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	46
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 3) szkoła 5) życie [...] towarzyskie [...].	zakres środków językowych	45
			poprawność środków językowych	38

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GN-R1-162)

Komentarz

Poziom podstawowy


Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści z województwa warmińsko-mazurskiego uzyskali średnio 53% punktów.


Tegoroczni gimnazjaliści poradzili sobie najlepiej z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych. Zdający uzyskali w tej części arkusza najwyższy średni wynik – 60% punktów. Za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu gimnazjaliści uzyskali nieco niższy wynik – 58% punktów. Najtrudniejsze dla nich okazały się natomiast zadania sprawdzające znajomość


środków językowych. Za rozwiązanie tych zadań uczniowie otrzymali średnio 42% punktów. Nieco lepszy wynik – 47% zdający uzyskali za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych.

Wyniki uzyskane w obszarze rozumienia ze słuchu pokazują, że najmniej problemów sprawiły uczniom zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające tę umiejętność okazały się dla zdających jednakowo łatwe. Przeanalizujmy dwa zadania: najłatwiejsze (zadanie 1.1.) i jedno z najtrudniejszych (zadanie 2.4.).

1.1. Was hat der Mann gegessen?

A. 

B. 

C. 

Transkrypcja

Tekst 1.

Kobieta: Guten Tag, Sie wünschen?

Mężczyzna: Guten Tag. Was empfehlen Sie?

Kobieta: Schweinebraten mit Kartoffeln und Salat.

Mężczyzna: Und haben Sie Fisch? Ich esse kein Fleisch.

Kobieta: Tut mir leid. Wir haben keinen Fisch. Vielleicht möchten Sie ein Omelett mit Champignons?

Mężczyzna: Ja, gut, das nehme ich.

Zdecydowana większość zdających (85%) udzieliła w tym zadaniu prawidłowej odpowiedzi **B**. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zrozumieć nazwy potraw padających w nagraniu oraz to, że propozycje zjedzenia mięsa i ryby zostają odrzucone przez rozmówców. Na poprawną odpowiedź wskazuje zdanie *Ja, gut, das nehme ich.*, które jest reakcją mężczyzny na propozycję kelnerki podania omletu z pieczarkami.

Zadanie 2. (fragment)

Person	Aktivitäten
2.4. Max <input checked="" type="checkbox"/>	A. Geschirr spülen C. das Zimmer aufräumen

Transkrypcja (fragment):**Zadanie 2.**

Mężczyzna: Alles klar. Und Max? Vielleicht kann er aufräumen?

Dziewczyna: Papa, zu Hause haben wir doch Ordnung. Max kann nach dem Essen die Teller abwaschen.

Mężczyzna: Er macht das sicher gern. Diana, ich freue mich, dass ich so eine liebe Tochter habe.

W przypadku tego zadania poprawną odpowiedź **A.** wskazało 31% uczniów. Mieli oni wskazać czynność, którą będzie wykonywać Max w związku z wizytą dziadków. Wielu zdających wybrało błędnie odpowiedź **C.**, co mogło wynikać z zasugerowania się usłyszonym wyrazem *aufräumen*. Gimnazjaliści nie zwrócili uwagi, że dziewczyna mówi o braku potrzeby sprzątanania i wskazuje powód, dla którego sprzątananie nie jest teraz konieczne.

W obszarze rozumienia ze słuchu największą trudność sprawiło zdającym rozwiązanie zadania sprawdzającego umiejętność określania głównej myśli tekstu. Zadanie 1.5. okazało się najtrudniejszym w całym arkuszu egzaminacyjnym.

1.5. Worüber spricht das Mädchen?

- A.** Über einen Morgen zu Hause.
 B. Über die Fächer in der Schule.
 C. Über das Frühstück mit der Mutter.

Transkrypcja:

Dziewczyna:

Mein Unterricht beginnt um acht Uhr. Meinen Wecker höre ich wie immer nicht und es ist schon so spät. So ein Pech! Ich dusche und ziehe mich schnell an. Ich habe leider keine Zeit für mein Frühstücksbrot. Mama kommt in die Küche und macht das Radio an. Sie ist böse auf mich! Ich sage nichts und laufe schnell in die Schule.

Poprawną odpowiedź **A.** wskazało 27% zdających. Uczniowie mieli udzielić odpowiedzi na pytanie, o czym mówi dziewczyna. Opis wykonywanych czynności (zbyt późna pobudka, prysznic, ubieranie się, brak czasu na zjedzenie śniadania) wyraźnie dotyczył poranka w domu. Wielu uczniów wybrało błędne odpowiedzi **B.** lub **C.**, kierując się zapewne podobnie do nich brzmiącymi wyrażeniami pojawiającymi się w wysłuchanym tekście, np. *in die Schule* (do szkoły) oraz *für mein Frühstücksbrot* (na moje śniadanie). W nagraniu użyte one były w kontekście pospiesznego wyjścia do szkoły i niemożności zjedzenia śniadania, zaś w odpowiedzi **B.** i **C.** dotyczyły przedmiotów szkolnych oraz wspólnego śniadania z mamą, o czym nie ma mowy w wysłuchanym tekście.

Dużo lepiej gimnazjaliści poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność określania kontekstu wypowiedzi. Zadanie 1.4. poprawnie rozwiązało 75% zdających. Trafnie połączyli oni informacje z nagrania, dotyczące treningów na pływalni z ilustracją chłopaka na basenie.

W zadaniu 3.3. określenie kontekstu wypowiedzi również nie przysporzyło zdającym dużych trudności. W tekście występowały informacje o świadczonych różnorodnych usługach i udzielanych rabatach. 65% zdających udzieliło poprawnej odpowiedzi, uznając zdanie *Die Information kann man in einem Einkaufszentrum hören.* za prawdziwe.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający mieli największe trudności z rozwiązaniem zadań sprawdzających znajdowanie w tekście określonych informacji. Przykładem może być zadanie 9., w którym należało wybrać odpowiednią ofertę lokalu gastronomicznego, odpowiadającą preferencjom wskazanych w zadaniu osób. Średni wynik za to zadanie wyniósł 41% i był jednym z najniższych ze wszystkich jedenastu zadań egzaminacyjnych.

Zadanie 9. (fragment)		
A.	In unserem Restaurant am See können Sie bei Musik lecker essen. Samstags spielen Musikgruppen für unsere Gäste. Ein echter Italiener kocht viele originelle Speisen für Sie. An Wochenenden haben wir tolle Rabatte für Schüler und Studenten. Sie können gern telefonisch einen Tisch reservieren. Wir bringen kein Essen nach Hause.	
B.	Liebe Gäste, suchen Sie uns nicht mehr am Strand. Unser neues Lokal ist im Zentrum am Musiktheater. Besuchen Sie uns. Bringen Sie Ihre CDs mit. Gern hören wir Ihre Lieblingsmusik mit Ihnen. Möchten Sie zu Hause bleiben? Rufen Sie uns einfach an und wir bringen unsere Gerichte zu Ihnen. Schnell und direkt auf Ihren Tisch.	
C.	Unsere Spezialität sind verschiedene Fischgerichte nach besten Rezepten. Freitags organisiert unser Chefkoch kulinarische Shows. Er zeigt Ihnen, wie Sie Fisch zu Hause machen können. Und Sie machen mit! Ein schöner Saal und leise Musik vom Grammophon garantieren eine besondere Atmosphäre in unserem Lokal.	
9.1.	Peter bestellt gern Essen nach Hause.	B
9.2.	Max sucht ein Lokal am Wasser.	A

Najwięcej trudności sprawiły uczniom zadania 9.1. i 9.2. Rozwiązując zadanie 9.1., uczniowie powinni wyszukać w tekście informacje dotyczące możliwości zamówienia posiłku do domu. 37% gimnazjalistów wybrało lokal **B.**, prawidłowo odczytując informację z tekstu o możliwościach dostarczania posiłku do klienta. Duża część zdających wskazywała jednak tekst A. Prawdopodobnie sugerowali się oni wyrażeniem *Essen nach Hause*, które pojawia się również w zdaniu 9.1., jednak z tekstu wynika, że jedzenie nie jest dostarczane do domu.

W zadaniu 9.2., trzecioklasiści powinni wskazać lokal położony nad wodą. Prawidłową odpowiedź **A.** wybrało 32% zdających, co trzeci uczeń wybrał jednak tekst B., sugerując się prawdopodobnie występującym w nim słowem *Strand*. Tymczasem w tekście podana była informacja o zmianie dotychczasowego położenia lokalu: *Suchen Sie uns nicht mehr am Strand. Unser Lokal ist im Zentrum am Musiktheater.* Analiza wyników tego zadania pokazuje, że uczniowie czytając teksty często skupiają się jedynie na pojedynczych słowach i wyrażeniach, nie rozumiejąc kontekstu, w którym one się pojawiają.

W zadaniach 7. i 8. były sprawdzane różnorodne umiejętności. Trudne dla zdających okazały się zadania 7.1. i 7.2. sprawdzające umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (odpowiednio 38% i 46% poprawnych odpowiedzi). Wyższe wyniki uczniowie uzyskali w zadaniach, w których należało określić intencje autora tekstu (8.3.) lub określić główną myśl tekstu (8.4.) – w obydwu zadaniach 52% zdających udzieliło poprawnych odpowiedzi.

Część egzaminu sprawdzająca znajomość funkcji językowych sprawiła zdającym najmniej problemów. Rozwiązanie zadania 5. i zadania 6. nie przysporzyło uczniom dużych trudności (średni wynik – odpowiednio 60% i 67%).

Najłatwiejszym dla gimnazjalistów było zadanie 6.3., w którym należało wybrać właściwe powitanie gości. 73% piszących nie miało trudności ze wskazaniem poprawnego wyrażenia **B. Herzlich willkommen!**.

Najtrudniejsze okazało się dla uczniów w tym obszarze zadanie 4., w którym należało wybrać właściwą reakcję do wypowiedzi, odtworzonych dwukrotnie z płyty CD (średni wynik 54%). Warto zauważyć, że zdania, których słuchali uczniowie, dotyczyły różnorodnych sytuacji, m.in. opinii na temat zespołu muzycznego czy propozycji spróbowania ciasta.

Zadanie 4.

- A. Aber natürlich. Wir kommen nie zu spät.
- B. Mir auch, ich war in ihrem Konzert.
- C. Sehr gerne, er schmeckt fantastisch.
- D. Danke, sie sind sehr schön.
- E. Danke, es geht ihm gut.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
B	D	C	A

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Die Musikgruppe gefällt mir sehr.

Wypowiedź 2.

Die Blumen sind für dich.

Wypowiedź 3.

Möchtest du noch ein Stück Apfelkuchen?

Wypowiedź 4.

Kommt morgen bitte pünktlich!

Najtrudniejszym w tym zadaniu okazał się podpunkt 4.3. Poprawnie rozwiązało go 41% zdających. Użyty w wypowiedzi rzeczownik *Apfelkuchen* należy, tak jak zastosowany w poprawnej odpowiedzi **C.** czasownik *schmecken* do tego samego zakresu tematycznego, związanego z jedzeniem. Co piąty uczeń jednak wybrał odpowiedź E. *Danke, es geht ihm gut.* Być może gimnazjaliści sugerowali się występującym w tym zdaniu podziękowaniem, jednak odnosiło się ono do samopoczucia kolegi i nie było właściwą reakcją na propozycję poczęstunku szarlotką. Inną błędną odpowiedź A. wybrało 16% zdających. Odpowiedź *Aber natürlich.* mogła wydać się im spontaniczną odpowiedzią na zadane pytanie, nie uwzględnili jednak dalszej części wypowiedzi, która nie pasowała do pytania.

Dwa ostatnie zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały znajomość środków językowych. Zarówno zadanie 10. sprawdzające znajomość leksyki, jak i 11. sprawdzające znajomość struktur gramatycznych okazały się trudne dla zdających (średni wynik odpowiednio 40% i 44%).

Zadanie 10.

A. Ärztin	B. besucht	C. geht	D. Fieber	E. Thermometer	F. Operation
-----------	------------	---------	-----------	----------------	--------------

Hallo Eva!

Ich hoffe, du fühlst dich schon besser. Hast du noch **10.1. D** und Kopfschmerzen? Ich kann heute nicht zu dir kommen. Tante Monika **10.2. B** uns am Nachmittag. Kennst du sie?

Sie ist **10.3. A** und arbeitet in einem Krankenhaus. Ich rufe dich heute Abend an.

Viele Grüße

Markus

Analiza wyborów w zadaniu 10. pokazuje, że uczniowie mają problemy ze zrozumieniem tekstu. Bardzo często wybierane przez nich odpowiedzi wskazują, że nie są oni w stanie określić, jaka część mowy pasuje do danej luki. Dla przykładu, w zadaniu 10.3. można było się spodziewać, że zdający wybiorą jeden z rzeczowników, gdyż wskazywała na to struktura zdania. Tymczasem duża część zdających wybierała czasownik B. *besucht*.

Natomiast w lukę 10.2., którą należało uzupełnić tym czasownikiem, często wpisywano któryś z proponowanych rzeczowników. Jednak prawie 30% zdających, mimo że trafnie rozpoznało konieczność użycia czasownika, wskazało niepoprawny w tym miejscu czasownik C. *geht*. Prawdopodobnie nie zwrócili oni uwagi na występujące po luce dopełnienie w bierniku *uns*, które jest obligatoryjne tylko dla czasownika *besuchen*, a użyte po czasowniku *gehen* zaburza budowę całego zdania.

Zadanie 11.

Hallo, Isabel,

es geht **11.1. A** gut. Ich möchte mit vielen Schülern aus meiner Schule bei einem 5-Kilometer-Lauf in Berlin starten. Alle Schüler **11.2. C** super T-Shirts! Ich trainiere intensiv. Ich laufe dreimal in der Woche 10 Kilometer. Ein idealer Joggingpartner ist

11.3. B Hund – ein Husky. Er heißt Dito und ist so schnell wie der Wind.

Bis bald

Jens

11.1.	A. mir	B. mich	C. ich
11.2.	A. bekommt	B. bekommst	C. bekommen
11.3.	A. meine	B. mein	C. meinen

W zadaniu 11. łatwiejsza do uzupełnienia od pozostałych okazała się luka 11.1. Sprawdzana tu była umiejętność zastosowania właściwej formy zaimka osobowego *ich* w celowniku. 47% uczniów wskazało poprawną odpowiedź A. *mir*. Pytanie o samopoczucie *Wie geht es dir?* jest znane uczniom, zatem uzupełnienie tego zwrotu nie sprawiło trudności gimnazjalistom. Zadanie 11.2. rozwiązało poprawnie 44% zdających, a 11.3. rozwiązało poprawnie 42% uczniów, przy czym warto zauważyć, iż w zadaniu 11.3. prawie 40% gimnazjalistów wybrało odpowiedź A. (*meine*), co świadczy o dużych trudnościach z odmianą zaimka dzierzawczego, jak również oznacza nieznaną odmianę rodzaju jednego z podstawowych rzeczowników *Hund*. Taki wybór odpowiedzi wskazuje także na nieprzywiązywanie wagi przez zdających do konieczności deklinacji rzeczownika.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 47% punktów za rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu.

Wyniki egzaminu pokazują, że uczniowie wyraźnie lepiej radzą sobie z umiejętnościami receptywnymi niż z umiejętnościami produktywnymi. Średni wynik za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu wyniósł 58%, a za zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych 55%. Znacznie trudniejsze dla zdających okazały się zadania sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 41%) oraz sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 32%).

W obszarze rozumienia ze słuchu podstawa programowa określa te same umiejętności zarówno dla poziomu podstawowego, jak i rozszerzonego. Różnice pomiędzy poziomem podstawowym a rozszerzonym wynikają przede wszystkim z długości tekstów, tempa odtwarzanych nagrań oraz wymaganego do ich rozwiązania zakresu środków językowych.

Zadania w tym obszarze sprawdzały umiejętność znajdowania w wysłuchanym tekście określonych informacji, określania kontekstu sytuacyjnego tekstu oraz określania intencji osoby mówiącej. Najlepiej zdający poradzili sobie z zadaniem 1.3. sprawdzającym określenie kontekstu sytuacyjnego, trafnie wskazując dom jako miejsce prowadzonej rozmowy (75% poprawnych odpowiedzi).

Najtrudniejszym spośród zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu dla gimnazjalistów z województwa warmińsko-mazurskiego okazało się zadanie 1.6., sprawdzające umiejętność określania intencji nadawcy tekstu.

Zadanie 1. (fragment):

1.6. Warum ruft der Junge Julia an?

- A. Er möchte ihr zum Geburtstag gratulieren.
- B. Er möchte sie zum Einkaufen einladen.
- C. Er möchte sich entschuldigen.

Transkrypcja

Tekst 2.

Sei mir, bitte, nicht böse, dass ich gestern nicht angerufen habe, Julia, aber mein Handy war weg. Stell dir vor, was gestern passiert ist. Ich war mit meiner Schwester im Kaufhaus. Sie wollte einen Schal für Oma zum Geburtstag und ich eine Jacke für mich kaufen. Ich habe auch eine schöne gefunden und anprobiert.

Ich war in der Umkleidekabine, da hat mich meine Mutter angerufen. Als ich noch mit ihr gesprochen habe, hat meine Schwester eine Hose für mich gebracht. Deshalb habe ich das Telefongespräch schnell beendet und mein Handy wie immer in die Jackentasche gesteckt. Die Jacke war zu klein und ich habe sie nicht genommen. Ich habe die Hose anprobiert. Sie war perfekt. Ich habe die Hose gleich bezahlt. Erst zu Hause habe ich bemerkt: Mein Handy war weg! Leider war es schon sehr spät und das Geschäft war zu. Heute früh bin ich hingefahren. Zum Glück war die Jacke immer noch da und mein Handy war in der Jackentasche. Da habe ich die Nachricht von dir gelesen und deshalb rufe ich erst jetzt an. Verstehst du mich? Verzeih mir, bitte!

Poprawnej odpowiedzi C. udzieliło 41% zdających z województwa warmińsko-mazurskiego, wskazując jako powód rozmowy telefonicznej chęć usprawiedliwienia się chłopaka przed koleżanką. Wskazywały na to następujące zdania: *Sei mir, bitte, nicht böse.* oraz *Verzeih mir, bitte!*. Znaczna część uczniów udzieliła jednak błędnej odpowiedzi B. sugerując się być może znanym im określeniem *zum Einkaufen*, które skojarzono z wyrażeniami: *im Kaufhaus*, *eine Jacke für mich kaufen*, *gleich*

bezahlt i *das Geschäft war zu*, występującymi w tekście a związanymi z zakupami. Prawdopodobnie uczniowie ci nie zrozumieli czasownika *sich entschuldigen*, który był użyty w poprawnej odpowiedzi.

Umiejętność wyszukiwania określonych informacji w tekście słuchanym była sprawdzana w ośmiu zadaniach. Uczniowie poradzili sobie z nimi w zróżnicowanym stopniu. Najłatwiejsze okazało się dla nich zadanie 1.1. (85% poprawnych odpowiedzi w województwie warmińsko-mazurskim), w którym prawidłowo określili jeden ze składników sałatki, o której mowa była w dialogu. Najwięcej trudności sprawiło gimnazjalistom wyszukiwanie określonych informacji w zadaniach 2.1. (45% poprawnych odpowiedzi) oraz 1.4. (48% poprawnych odpowiedzi). W zadaniu 1.4. uczniowie powinni po wysłuchaniu monologu (Tekst 2., przytoczony powyżej), wskazać mamę jako osobę, która zadzwoniła do chłopaka, kiedy był on w sklepie. Mniej niż połowa zdających udzieliła poprawnej odpowiedzi (**B.**), a co drugi gimnazjalista wskazał siostrę jako rozmówczynię, kierując się prawdopodobnie jednym z pierwszych zdań słuchanego tekstu: *Ich war mit meiner Schwester im Kaufhaus*.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.), oraz rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.). Zadanie 5. natomiast sprawdza umiejętność wyszukiwania informacji szczegółowych. Za zadanie 4. oraz za zadanie 5. uczniowie uzyskali porównywalny średni wynik (odpowiednio 58% i 59%).

Najtrudniejsze dla zdających okazało się w tym obszarze zadanie 3. (średni wynik – 47%).

Zadanie 3.

- A. Ein Gast kommt unerwartet.
- B. Ich schreibe an meinen Freund.
- C. Mama wünscht mir alles Gute.
- D. Ein Freund bringt Medikamente mit.
- E. Eine nicht komplette Nachricht geht an Robert.

3.1. A

Freitag, 18.30 Uhr: Im Pyjama und mit Fieber liege ich auf dem Sofa. Es klingelt. Ich stehe auf, mache die Tür auf und höre: *Zum Geburtstag viel Glück!* Vor mir steht Robert, mein Freund, will mich küssen, wünscht alles Gute und dankt für die Einladung. Was ist los?

3.2. B

Gestern, am Donnerstag, war ich schon krank, aber ich wollte meine Freunde über meine Geburtstagsparty informieren. Ich habe einen Satz an Robert geschrieben: *Komm am Freitag zu meinem Geburtstag*, ... In diesem Moment hat Mama mir Tabletten gebracht und mich ins Bett geschickt. Ich wollte die E-Mail am nächsten Tag zu Ende schreiben und bin eingeschlafen.

3.3. E

Mama hat die E-Mail gesehen und *Senden* gedrückt, danach hat sie den Computer ausgeschaltet. Sie wusste nicht, dass die E-Mail nicht fertig war. Ich wollte doch noch schreiben, dass die Party nicht morgen, sondern erst am Freitag in zwei Wochen ist. Robert hat die E-Mail bekommen und ihr wisst schon, was passiert ist.

Prawdopodobnie trudność w tym zadaniu sprawił piszącym inny niż zwykle rodzaj tekstu. Zastosowana retrospekcja wydarzeń wymagała od uczniów uważnego odczytania występujących kolejno informacji.

Najtrudniejszym dla trzecioklasistów okazało się zadanie 3.1. 44% gimnazjalistów wskazało poprawną odpowiedź **A**. Być może większość zdających nie zrozumiała słowa *unerwartet*, które

wystąpiło w tym zadaniu i w konsekwencji nie dopasowywała tego nagłówka do żadnej wypowiedzi. Analiza wyborów odpowiedzi pozwala przypuszczać, że gdy uczniowie nie rozumieli czytanego tekstu, wyszukiwali w poszczególnych jego akapitach pojedyncze słowa z nagłówków. Przykładem takiej sytuacji może być wskazywanie przez zdających odpowiedzi E. Stanowiła ona poprawne rozwiązanie zadania 3.3. (46% poprawnych odpowiedzi). Ze względu jednak na fakt, że informacja o Robercie występowała we wszystkich fragmentach tekstu, była ona błędnie wybierana jako nagłówek najczęściej po prawidłowej.

Umiejętnością najslabiej opanowaną przez gimnazjalistów było stosowanie środków językowych. W tym obszarze średni wynik uzyskany przez zdających to 32%. Większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7.

Najwięcej trudności w zadaniu 6. sprawiło uczniom uzupełnienie luki w zadaniu 6.5., w którą należało wpisać stopień wyższy przymiotnika *lang*. Tylko 21% piszących poprawnie dobrało wyraz z ramki i prawidłowo utworzyło wymaganą formę *länger*. Trudne było dla tegorocznych trzecioklasistów także zapisanie poprawnie odmienionego rodzajnika określonego przy rzeczowniku *Fernsehturm* w celowniku (zadanie 6.4.) oraz przymiotnika w tym samym przypadku (zadanie 6.2.).

W zadaniu 7. najłatwiejsze dla zdających okazało się zadanie 7.1., które zostało rozwiązane poprawnie przez największą liczbę zdających (47%). Prawidłowo utworzyli oni zdanie z czasownikiem *kommen*, trafnie dobierając przyimek, z którym ten czasownik się łączy.

Największą trudność w tym zadaniu sprawiło natomiast zdającym zadanie 7.2., w którym należało utworzyć liczbę mnogą dwóch podstawowych rzeczowników: *Buch* oraz *Heft*. Prawidłowej odpowiedzi udzieliło 24% uczniów.

Trzeba też pamiętać, że w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych odpowiedzi, a błędy ortograficzne są częstą przyczyną niepowodzeń w rozwiązywaniu zadań otwartych.

Dużym wyzwaniem dla uczniów było zadanie 8., które polega na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 41% punktów. Najwyższe wyniki w nim uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (średni wynik 46%) oraz zakres środków językowych (średni wynik 45%). Niższe wyniki uzyskane przez zdających w zakresie treści oraz poprawności językowej (średni wynik w obu przypadkach 38%) wskazują, że wielu zdających ma problem z wyrażeniem wymaganych w poleceniu informacji, rozwinięciem swoich wypowiedzi i poprawnym użyciem środków językowych tak, aby wyrazić to, co zamierzają przekazać. Duża część uczniów w ogóle nie podjęła próby napisania własnej wypowiedzi.

Wnioski

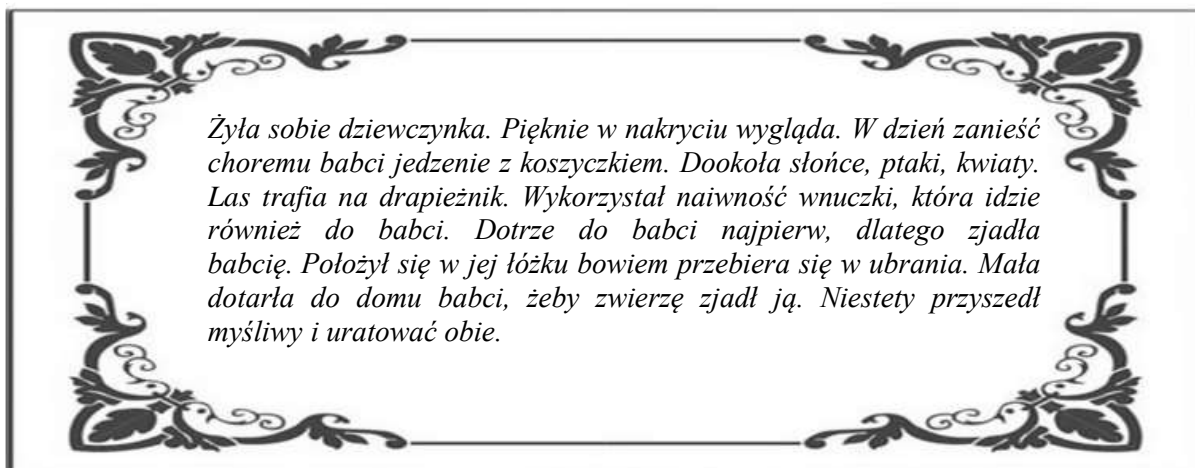
Analiza wyników egzaminu z języka niemieckiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i podać powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby

punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.

- ❖ Trudne dla zdających na poziomie podstawowym jest oparte na tekście zadanie 10., wymagające uzupełnienia luk. Wybory uczniów w tym zadaniu pokazują, że nie zawsze wiedzą oni, jaka część mowy jest wymagana do uzupełnienia danej luki. Tymczasem może to być bardzo pomocne, ponieważ pozwala ograniczyć liczbę rozważanych opcji odpowiedzi. Warto więc zwracać uwagę gimnazjalistów, że w sytuacji, kiedy mają problem z wyborem właściwej odpowiedzi mogą podzielić pracę nad tym zadaniem na dwa etapy. Najpierw powinni zapoznać się z danym fragmentem tekstu i określić, która część mowy będzie pasowała do luki, a następnie spośród wyrazów będących tymi częściami mowy wybrać ten, który pasuje logicznie i znaczeniowo do danego tekstu.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest tworzenie spójnego i logicznego tekstu. Aby poprawić spójność wypowiedzi zdających warto ćwiczyć z uczniami różne sposoby realizowania poszczególnych podpunktów polecenia i wykorzystywać na zajęciach lekcyjnych zadania polegające na łączeniu w odpowiedni sposób poszczególnych części tworzonego tekstu.

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi



Czy ta historia brzmi znajomo? Niektórzy bez wątplenia poznają w niej znaną z dzieciństwa bajkę o Czerwonym Kapturku. Ale czy wszystko w tej historii jest takie jasne i czytelne? Niestety nie. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji. Duża liczba błędów językowych w tekście sprawia, że trudno jest połączyć sens poszczególnych zdań w jedną całość. Gdybyśmy nie znali prawdziwego przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst na każdym kroku musielibyśmy się zastanawiać, co autor miał na myśli.

W niektórych wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów również daje się zauważyć podobne braki w spójności i logice. Tymczasem jest to jedno z kryteriów oceny tego zadania na poziomie rozszerzonym. Średni wynik uzyskany przez trzecioklasistów z województwa warmińsko-mazurskiego w tym kryterium wyniósł 46%. Przyjrzyjmy się więc, jakie problemy dotyczące spójności i logiki występowały w pracach egzaminacyjnych.

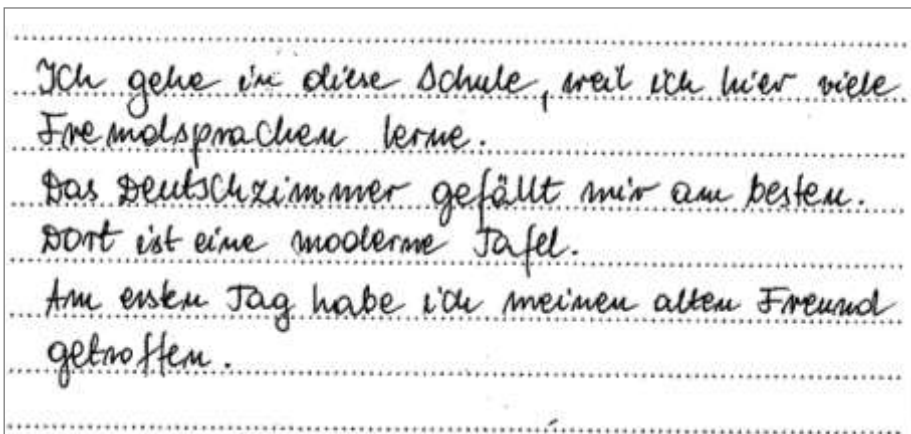
Tegoroczne polecenie do zadania 8. brzmiało:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Niemiec:

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę**
- **opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.**

Oceniając wypowiedź pisemną w kryterium spójności, egzaminatorzy przede wszystkim zwracają uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

Czy poniższa praca spełnia te warunki?



Ta wypowiedź składa się w zasadzie ze zrozumiałych zdań, zdający zrealizował wszystkie podpunkty polecenia, jednak w pracy nie ma żadnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał list tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej nauki w nowej szkole. Realizując zadanie, zdający zapomniał o tym, że tekst musi funkcjonować jako całość, a odbiorca nie powinien tracić wątku przy czytaniu i zastanawiać się nad tym, co autor miał na myśli. W wielu miejscach tekst jest niejasny. Odbiorca nie rozumie, do której szkoły idzie piszący. Nie ma pewności, czy możliwość nauki wielu języków obcych była powodem wyboru szkoły. Zdanie, mówiące o pierwszym dniu w szkole, nie stanowi żadnego następstwa wypowiedzi o sali języka niemieckiego, nie jest logicznym zakończeniem wypowiedzi. Czytając opis sali języka niemieckiego, zastanawiamy się, dlaczego ona podoba się piszącemu i co wyróżnia tablicę, która się tam znajduje. Nie jest jasne, czy jakieś cechy tablicy spowodowały, że ta sala podoba się piszącemu najbardziej, czy coś innego. Ogólnie wiadomość pozostawia wrażenie tekstu nienaturalnie skróconego i złożonego z niepowiązanych ze sobą fragmentów. Tylko znając treść polecenia, można uporządkować informacje i domyślić się, co autor listu chciał przekazać.

Przygotowując uczniów do pisania wiadomości, należy omówić z nimi podstawowe wyrażenia i zwroty budujące spójność wypowiedzi.

Hallo Anna! Wie geht's?

Jetzt besuche ich eine neue Schule. Ich habe sie gewählt, denn man hat da Deutsch-, Schwedisch- und Englischunterricht. Du weißt, dass ich die Sprachen sehr mag. Ich gehe also in diese Schule, weil ich hier viele Fremdsprachen lerne.

Es gibt in der Schule Klassenräume mit den neuesten Geräten. Das Deutschzimmer gefällt mir am besten. Dort ist eine moderne Tafel, an die wir mit speziellen Stiften schreiben.

Am ersten Tag habe ich meinen alten Freund vor der Schulaula getroffen. Wir haben kurz gesprochen, dann hat er im Schultheater gespielt. Seine Rolle war wunderbar!

Bis dann

XYZ

Powyższy przykład pokazuje, jak można uniknąć niejasności, jeżeli piszący do każdej realizacji podpunktu polecenia stworzy odpowiedni kontekst oraz użyje wyrażień, pozwalających łączyć ze sobą akapity i zdania. Na przykład, aby przedstawić kolejność wydarzeń, można użyć takich wyrażień, jak *jetzt, dann, danach, früher, später, endlich*; aby pokazać związki przyczynowo-skutkowe można wykorzystać wyrażenia *denn, weil, dass, also, deshalb*. Miejsce lub kierunek, o którym jest mowa w poprzednim zdaniu, można zastąpić określeniami *hier, dort, da, nicht weit von, hinten*.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *Ich gehe in die neue Schule, deshalb ist sie die beste in der Stadt.*
- stosowanie niewłaściwych słów i wyrażień, np. *Frau Kowalska lernt uns Chemie in diesem Raum.*
- brak kluczowych części zdania, jak podmiotu czy przyimka w okoliczniku miejsca, np. *Ich bin neuer Schule, weil ist interessant.*
- błędy w odmianie rzeczownika lub czasownika, np. *Meine Freunde ist schnell gelaufen.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *Wir haben uns Filme gesehen, als er noch einmal das gemacht hat.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *Am ersten Schultag haben meine Lehrer ihnen ein Buch gekauft.*
- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *Am ersten Tag bin ich schüchtern. Ich habe meinen Klassenraum nicht gefunden. Ein Mädchen möchte mir das sagen. Ich habe das nicht gehört.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje kolejna praca egzaminacyjna. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest nieczytelna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

Von:	xyz@gmail.com
Aa:	abc@hotmail.com
Betreff:	

Hallo!

Wie geht es Dir? Ich muss Dir etwas Spannendes erzählen. Ich habe ein tolles Mädchen kennengelernt. Sie heißt Claudia ist sehr sympatisch und schön.

Ich gehe in eine neue Schule, dass sie nicht weit von meinem Haus ist. Dort sind gute Jungen.

Die beste Lehrer ist Frau Kruger, er hat das Biologiezimmer. Sie gefällt mir, hat grüne Wälder.

Am ersten Tag haben sie Fußball gespielt. Meine Freunde ist da, denn es ist lustig.

Ich hoffe, dass du mich bald besuchst und Claudia kennlernst.

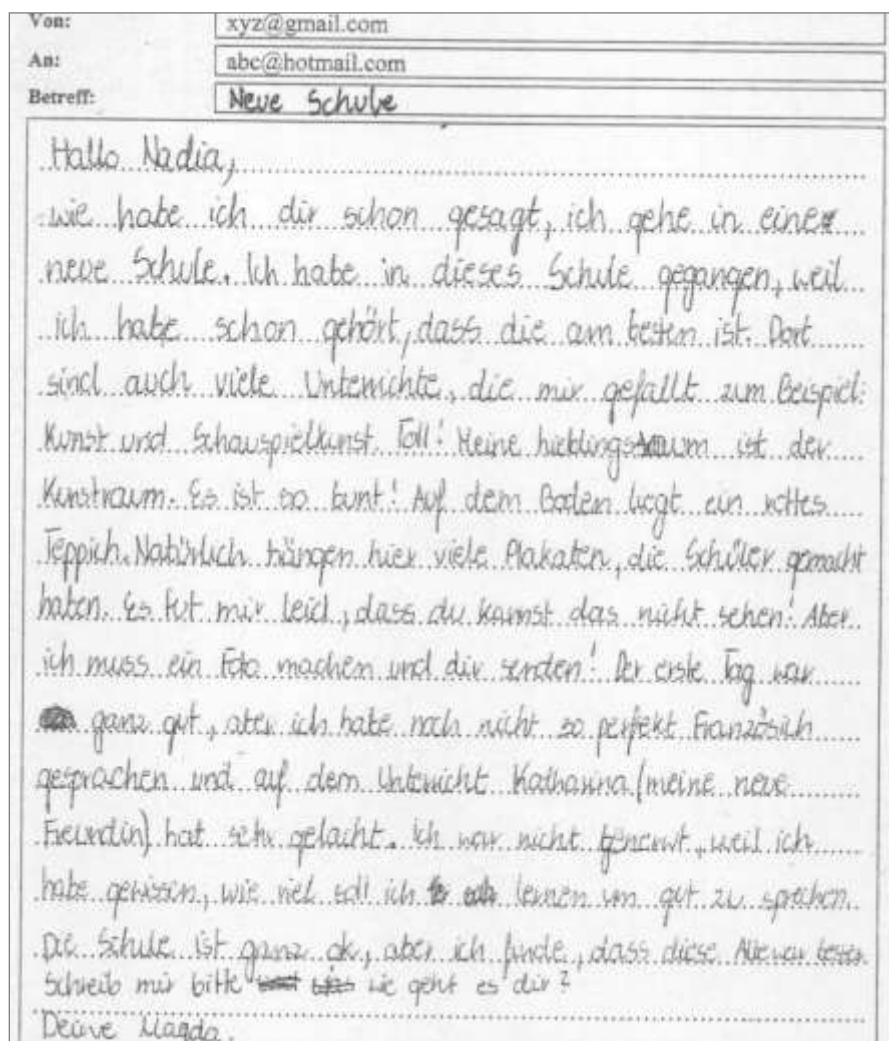
Viele Grüße
XYZ

Błędy językowe sprawiają, że duża część pracy nie jest zrozumiała. Nie wiemy, jaki był powód wybrania przez piszącego nowej szkoły. Uczeń wybrał niewłaściwy spójnik *dass* zamiast *weil/denn* oraz użył wieloznacznego w tym kontekście wyrażenia *gute Jungen*, które sprawia, że nie jesteśmy w stanie zrozumieć powodu wyboru nowej szkoły. W drugim podpunkcie polecenia zdający miał opisać ulubioną salę lekcyjną. Ale poprzez zastosowanie zaimka *sie* spowodował wieloznaczność swojej wypowiedzi, ponieważ ten zaimek może się w tym kontekście odnosić tylko do nauczycielki, która „ma salę biologiczną”. Niejasne jest również sformułowanie, że „ona (nauczycielka?) ma zielone lasy”. Być może zdający pomylił słowo *Wälder* (lasy) z *Wände* (ściany)? Sprawił jednak, że ta część wypowiedzi jest pozbawiona logiki. Jedyna czytelna informacja w trzecim akapicie dotyczy zorganizowania w pierwszym dniu meczu piłki nożnej. Piszący jednak użył niewłaściwego zaimka *sie*, więc nie wiemy, kto grał w piłkę. Poza tym źle odmienił rzeczownik lub czasownik, w ten sposób, że nie jesteśmy w stanie zrozumieć, kto był obecny w ten dzień. Zdający błędnie zastosował również czas teraźniejszy zamiast przeszłego, co spowodowało niespójność wypowiedzi, nie wiemy dlaczego informacja, że jest wesoło miałyby być powodem obecności przyjaciół/przyjaciela/przyjaciółki na meczu, który się już odbył. Uczeń wprowadził do pracy wstęp i zakończenie, w których nie ma błędów, jednak nie pasują one do rozwinięcia tej wypowiedzi. Nie wiemy, jaki sens ma informacja o nowej koleżance, jeżeli nie jest ona w ogóle powiązana z pozostałymi informacjami. Być może zdający przygotował „uniwersalne” rozpoczęcie maila, którego chciał użyć bez względu na polecenie zadania? W rezultacie gubimy się w tekście, a to musi znaleźć odzwierciedlenie w ocenie spójności wypowiedzi.

Jakich prac oczekuje się od zdających? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
-------------	---

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki.



W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Wszystkie podpunkty polecenia są zrealizowane w sposób przemyślany, więc egzaminator nie musi ani zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala czytającemu podążać za tokiem myśli piszącego. Choć w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Tabela 23. Wyniki uczniów piszących arkusze dostosowane – poziom podstawowy

Symbol arkusza/arkuszy	Rodzaj dostosowania	Liczba uczniów	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GN-P2-162	dla uczniów autystycznych, w tym z zespołem Aspergera	3	46	-
GN-P4-162 GN-P5-162	dla uczniów słabowidzących	9	53	21
GN-P7-162	dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących	10	58	14
GN-P8-162	dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	82	59	14
GN-PQ-161	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2	59	-
GN-PY8-162	inne	1	60	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Poziom rozszerzony

Tabela 24. Wyniki uczniów piszących arkusze dostosowane – poziom rozszerzony

Symbol arkusza/arkuszy	Rodzaj dostosowania	Liczba uczniów	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GN-R2-162	dla uczniów autystycznych, w tym z zespołem Aspergera	2	10	-
GN-P4-162 GN-P5-162	dla uczniów słabowidzących	2	20	-
GN-P7-162	dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących	6	16	6
GN-P8-162	dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	1	73	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Język rosyjski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GR-P1-162)

Liczba uczniów		506
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	431
	z dysleksją rozwojową	75
	dziewczęta	253
	chłopcy	253
	ze szkół na wsi	344
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	130
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	15
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	17
	ze szkół publicznych	492
	ze szkół niepublicznych	14

Z egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym zwolniono 10 uczniów – laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący	1
	słabosłyszący i niesłyszący	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	10
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1
	Ogółem	12

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		52	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ³ (§art.44zzz ust.1)		-	

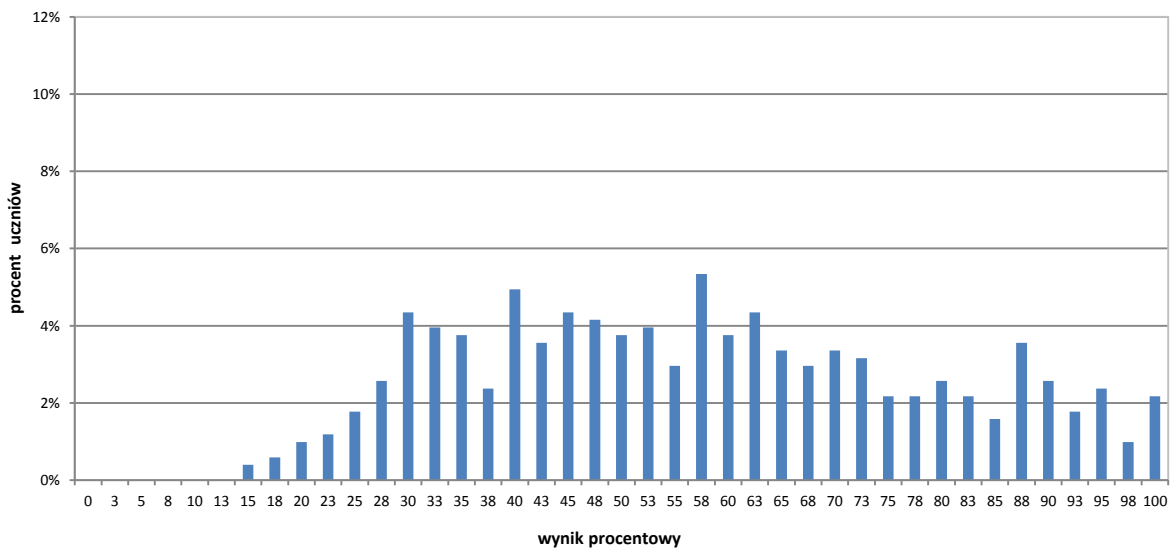
¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

³ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GR-P1-162)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GR-P1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
506	15	100	58	58	57	21

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GR-P1-162)

Język rosyjski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	3	
25	5	2
28	8	
30	10	3
33	14	
35	17	
38	20	
40	24	4
43	27	
45	31	
48	34	
50	38	
53	41	5
55	45	
58	48	
60	51	
63	55	
65	59	
68	62	6
70	65	
73	68	
75	71	
78	75	7
80	78	
83	81	
85	85	
88	87	
90	90	8
93	93	
95	96	9
98	98	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 78% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 22% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

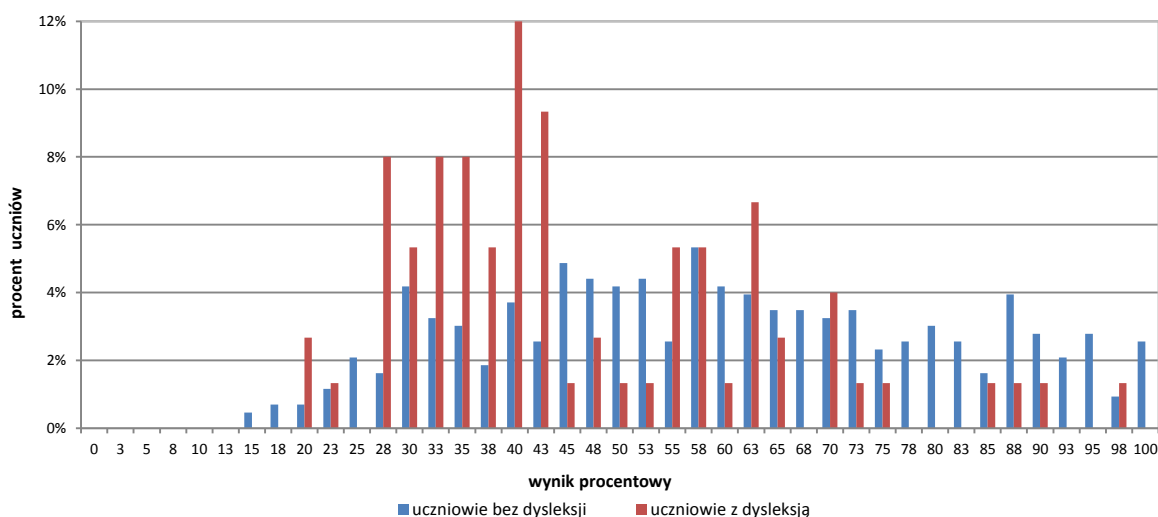
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GR-P1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	28–35
2	36–43
3	44–49
4	50–56
5	57–64
6	65–70
7	71–77
8	78–84
9	85–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową



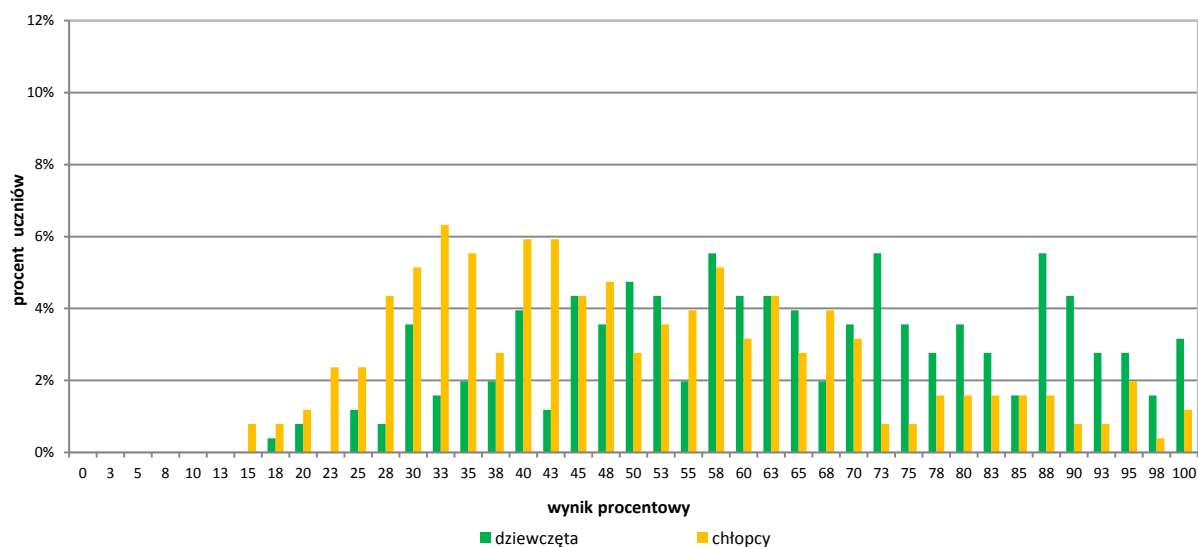
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GR-P1-162)

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GR-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	431	15	100	58	58	59	21
Uczniowie z dysleksją rozwojową	75	20	98	40	40	46	17

⁴ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GR-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GR-P1-162)

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GR-P1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	253	18	100	63	58	64	21
Chłopcy	253	15	100	48	33	51	20

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GR-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	344	18	100	58	58	59	20
Miasto do 20 tys. mieszkańców	130	15	100	45	40	50	22
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	15	20	98	63	88	68	22
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	17	20	100	70	30	65	24

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GR-P1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	492	15	100	56	58	57	21
Szkoła niepubliczna	14	30	100	61	60	65	21

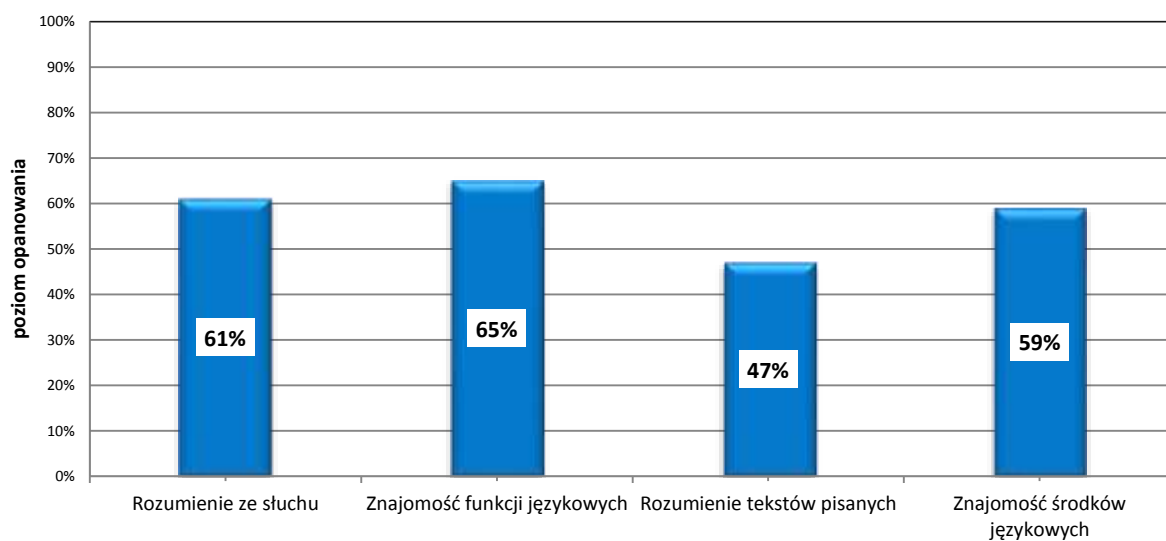
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań (arkusz GR-P1-162)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.		88
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61
	1.3.		60
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	76
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	53
	2.1.		80
	2.2.		60
	2.3.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	59
	2.4.		67
	3.1.		36
	3.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	53
	3.3.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	39
	IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	
4.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	62
4.3.			29
4.4.			43
5.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	71
5.2.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie.	66
5.3.		6.4) Uczeń [...] udziela [...] pozwolenia.	70
6.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	83
6.2.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	79
6.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	77

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	33
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	39
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	54
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	66
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	24
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	58
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	40
	8.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	42
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	59
	9.2.		56
	9.3.		51
	9.4.		44
	I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
10.2.		66	
10.3.		49	
11.1.		1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	63
11.2.			58
11.3.			50

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GR-P1-162)

Język rosyjski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązki zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GR-R1-162)

Liczba uczniów		53
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	51
	z dysleksją rozwojową	2
	dziewczeta	34
	chłopcy	19
	ze szkół na wsi	49
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	52
	ze szkół niepublicznych	1

Z egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym zwolniono 10 uczniów – laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący	-
	słabosłyszący i niesłyszący	-
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	-
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		13	
Liczba zespołów egzaminatorów		1*	
Liczba egzaminatorów		6*	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ⁶	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	-
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ⁷ (art.44zzz ust.1)		-	

* Liczby podane łącznie dla województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

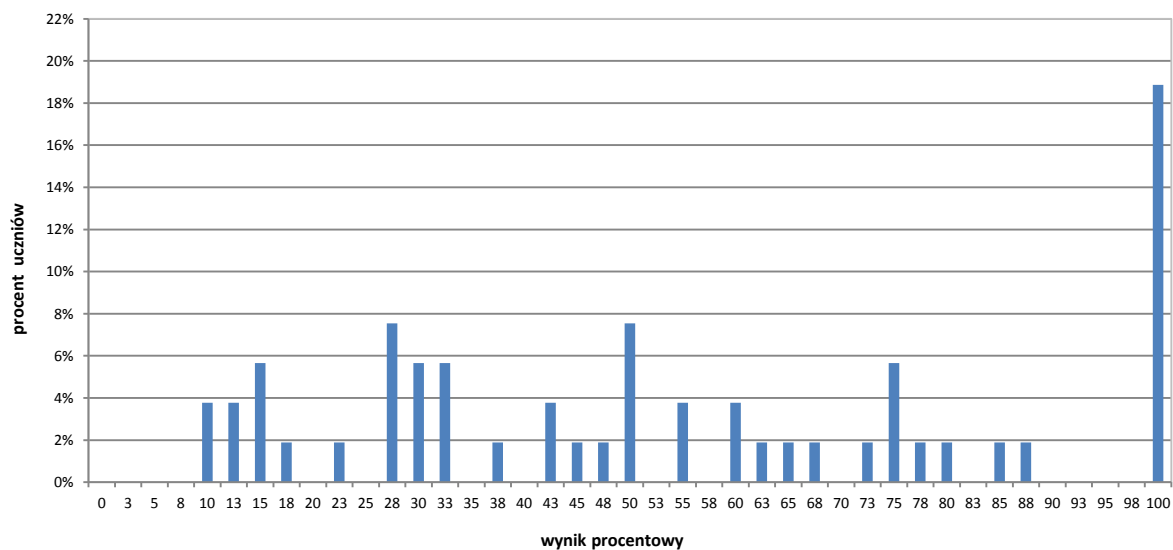
⁵ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

⁶ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

⁷ jw.

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów



Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GR-R1-162)

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GR-R1-162)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
53	10	100	50	100	55	30

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GR-R1-162)

Język rosyjski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	3	
8	5	
10	9	2
13	14	
15	18	3
18	22	
20	26	4
23	30	
25	33	
28	37	
30	41	
33	44	5
35	47	
38	50	
40	53	
43	56	
45	59	
48	62	6
50	64	
53	67	
55	69	
58	72	
60	74	
63	76	
65	78	7
68	80	
70	82	
73	84	
75	86	
78	87	8
80	89	
83	90	
85	91	
88	92	
90	93	
93	94	9
95	95	
98	96	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7.staninie.

Średnie wyniki szkół⁸ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GR-R1-162)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	13–18
2	19–23
3	24–31
4	32–38
5	39–45
6	46–53
7	54–62
8	63–71
9	72–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

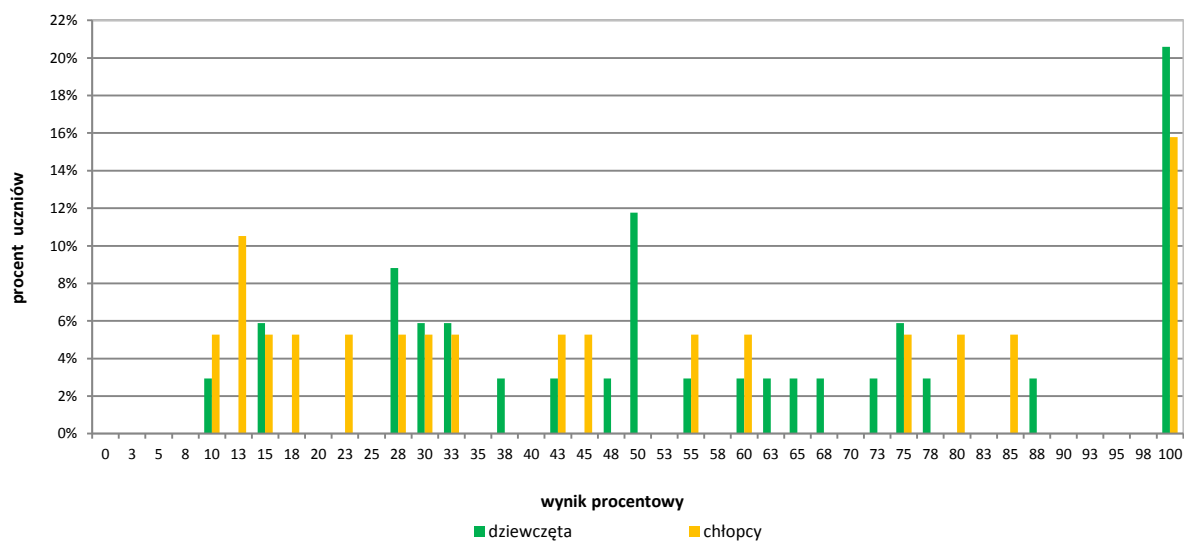
Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GR-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	51	10	100	50	100	56	30%
Uczniowie z dysleksją rozwojową	2	-	-	-	-	24	-

^{*}Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

⁸ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GR-R1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców



Wykres 6. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GR-R1-162)

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GR-R1-162)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	34	10	100	53	100	58	29
Chłopcy	19	10	100	43	100	49	33

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GR-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	49	10	100	50	100	51	29
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3	-	-	-	-	93	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1	-	-	-	-	100	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GR-R1-162)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	52	10	100	50	100	54	30
Szkoła niepubliczna	1	-	-	-	-	100	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

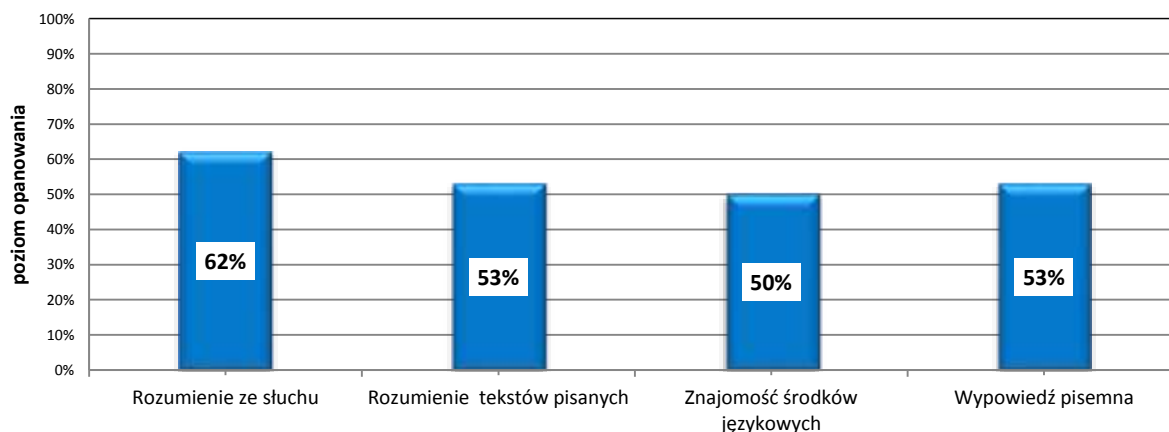
Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań (arkusz GR-R1-162)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	70	
	1.2.		49	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	79	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	49	
	1.5.		51	
	1.6.		2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	49
	2.1.		2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	62
	2.2.	70		
	2.3.	77		
	2.4.	58		
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	68	
	3.2.		51	
	3.3.		55	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	57	
	4.2.		47	
	4.3.		55	
	4.4.		55	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	53	
	5.2.		43	
	5.3.		49	
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	40	
	6.2.		77	
	6.3.		55	
	6.4.		36	
	6.5.		47	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	62	
	7.2.		43	
	7.3.		53	
	7.4.		49	
	7.5.		42	

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
I. Znajomość środków językowych	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje [...] przedmioty, miejsca [...] 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	50
			spójność i logika wypowiedzi	67
III. Tworzenie wypowiedzi		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	zakres środków językowych	54
			poprawność środków językowych	45
IV. Reagowanie na wypowiedzi		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 3) szkoła 5) życie [...] towarzyskie [...].		
tj. Wypowiedź pisemna				

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych



Wykres 7. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych (arkusz GR-R1-162)

Komentarz

Poziom podstawowy

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów z województwa warmińsko-mazurskiego przystępujących do egzaminu z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym wyniósł 57% punktów. Uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych, uzyskując średnio 65% punktów, nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze sluchu i znajomość środków językowych (średni wynik odpowiednio 61% i 59%). Najwięcej trudności sprawiły zdającym zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 47%).

Analiza wyników uzyskanych w obszarze rozumienia ze sluchu pokazuje, że najmniej problemów sprawiły gimnazjalistom zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 63%). Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające tę

umiejętność okazały się dla zdających jednakowo łatwe. Zadanie 3.1., sprawdzające właśnie tę umiejętność, okazało się najtrudniejsze w tej części arkusza (36% poprawnych odpowiedzi).

3.1.	Оплату за проезд на сафари-автобусе по африканскому саду принимает экскурсовод.	P	F
-------------	---	----------	----------

Transkrypcja (fragment):

Дорогие друзья! Мы рады, что вы решили провести время в нашем зоопарке, и приготовили для вас много интересного! Для самых маленьких гостей экскурсоводы готовы провести тематические занятия, например, «Самые умные животные» или «Почему кошки не любят собак?». А вот посетители постарше могут прокатиться на специальном сафари-автобусе по африканскому саду. Билеты можно купить у водителя.

W zadaniu 3.1. należało określić, czy przewodnik przyjmuje opłatę za przejazd autobusem w ogrodzie afrykańskim. Wskazanie poprawnej odpowiedzi wymagało od uczniów zrozumienia zdania *Билеты можно купить у водителя.*, które jednoznacznie dowodzi, że bilety nabywa się u kierowcy autobusu. Prawdopodobnie zdający zwrócili uwagę na wyraz *экскурсоводы*, który pojawił się na początku nagrania i połączyli go z takim samym wyrazem w zadaniu. Oprócz tego możliwe, że uczniowie nie znali znaczenia słowa *водитель* i błędnie skojarzyli go z osobą prowadzącą wycieczki.

Za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstu jako całości uczniowie z województwa warmińsko-mazurskiego uzyskali nieco niższe wyniki (średni wynik – 56%). Zdający dobrze poradzili sobie z określaniem kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.4.). 76% uczniów poprawnie wskazało przedział w pociągu (obrazek **B.**) jako miejsce, w którym odbywa się rozmowa. Uczniowie nie mieli problemów ze zrozumieniem kluczowych fragmentów dialogu *Мы ведь только сели... Сейчас ещё кондуктор придёт, начнёт билеты проверять.*

Więcej trudności sprawiło zdającym określanie intencji nadawcy/autora tekstu (zadania 1.5. i 3.3.).

1.5. Отец

- A.** хвалит дочь за уборку квартиры.
- B.** предлагает дочери свою помощь.
- C.** информирует дочь о визите гостей.

Transkrypcja:

Ну ты, дочь, и даёшь! И цветы полила, и посуду помыла, и даже окна вымыла – везде такой порядок, хоть гостей приглашай! Когда ты всё это успела сделать, помощница моя?! Просто молодец!

W zadaniu 1.5. poprawną odpowiedź **A.** wybrało 53% zdających. Dla co czwartego ucznia atrakcyjny okazał się dystraktor B. Zdający prawdopodobnie skupili swoją uwagę tylko na słowie *помощница*, które mogło im się skojarzyć z rzeczownikiem *помощь* występującym w zadaniu i zasugerować, że chodzi o propozycję pomocy ze strony taty. Często wybierana była też odpowiedź C. Zapewne uczniowie kierowali się użytym w wypowiedzi wyrażeniem *хоть гостей приглашай*, nie rozumiejąc, że nawiązuje ono do czystości mieszkania: wszędzie jest taki porządek, że nawet gości można zaprosić.

Nieco niższe wyniki zdający uzyskali za zadanie 3.3.

3.3.	Автор текста знакомит с планом размещения животных в зоопарке.	P	F
-------------	--	----------	----------

Poprawną odpowiedź **F.** w tym zadaniu zaznaczyło 39% uczniów. Potrafili oni połączyć informacje z różnych części tekstu i prawidłowo określić intencję nadawcy/autora. Natomiast pozostali zdający prawdopodobnie zasugerowali się pojedynczymi wyrazami i wyrażeniami użytymi w nagraniu – *животные, кошки, собак, на территории зоопарка, вольеры* i nie zrozumieli, że intencją autora tekstu nie było zapoznanie gości z planem rozmieszczenia zwierząt, tylko przedstawienie im oferty oraz zasad zachowania się w zoo.

Za zadania sprawdzające znajomość funkcji językowych uczniowie z województwa warmińsko-mazurskiego uzyskali średnio 65% punktów. Największym wyzwaniem w tej części arkusza było dla zdających zadanie 4., w którym należało dobrać właściwą reakcję do usłyszanych wypowiedzi (średni wynik – 50%). W swojej formie zadanie to jest najbardziej zbliżone do warunków, w jakich odbywa się autentyczna rozmowa.

F. Чтобы не проспать в школу.

G. Не очень, но иногда бывает.

H. Вчера после обеда.

I. Новый будильник.

J. В супермаркет.

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Куда ты собираешься?

Wypowiedź 2.

А что ты хочешь купить?

Wypowiedź 3.

Зачем он тебе?

Wypowiedź 4.

Ты часто опаздываешь в школу?

Najtrudniejszym dla uczniów było dobranie właściwej reakcji do wypowiedzi 3. Zadanie to rozwiązało prawidłowo 29% zdających. Właściwą reakcją na pytanie o powód zakupu budzika była odpowiedź **A.** Tymczasem dla co trzeciego gimnazjalisty atrakcyjna okazała się odpowiedź **C.**, a prawie co piąty zdający wybrał odpowiedź **B.** Możliwe, iż uczniowie nie zwrócili uwagi, że pytanie zaczyna się od wyrazu *зачем*, więc wymaga podania celu/powodu zakupu.

Zadania 5. i 6. okazały się zdecydowanie łatwiejsze (średni wynik – odpowiednio 69% i 80%). Uczniowie dobrze poradzili sobie z zadaniami, sprawdzającymi różne wymagania z podstawy programowej: uzyskiwanie i przekazywanie prostych informacji, stosowanie form grzecznościowych, wyrażanie opinii, udzielanie pozwolenia. Najwyższy wynik w tej części arkusza uczniowie uzyskali za zadanie 6.1.

6.1. Musisz wyjść wcześniej od koleżanki. Co jej powiesz?


A. Здорово, что я осталась!

B. Жаль, что ты уже уходишь!

C. Не сердись, но мне уже пора!

W tym zadaniu należało poinformować koleżankę o konieczności wcześniejszego wyjścia. 83% zdających poprawnie rozwiązało zadanie, wybierając odpowiedź C. Stało się tak prawdopodobnie dlatego, że zwroty w niej użyte kojarzą się ze zwrotami w języku polskim (rozsierdzić się, na mnie czas, pora). Zdecydowana większość uczniów zauważyła, że do sytuacji nie pasuje ani odpowiedź A. – radość z faktu pozostania u koleżanki, ani odpowiedź B. – wyrażenie żalu, że koleżanka wychodzi.

Zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych sprawiły gimnazjalistom największy problem. W tym obszarze, podobnie jak w przypadku rozumienia ze słuchu, zadania sprawdzające rozumienie tekstu jako całości okazały się dla uczniów trudniejsze niż zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Przyjrzyjmy się zadaniom 8.1. i 8.4.



Получатель

valera@yandex.ru
x

Тема

Ура!

Валерка, привет! Ты читал сегодняшнюю газету? Видел меня на первой странице? Согласись, отличная фотография! Ты не представляешь, какое это чувство – быть чемпионом! Мы выиграли матч у такой сильной команды! А я, твой друг, забил три гола! Я уверен, что мы выиграли потому, что мы очень дружная команда. А как тренер в нас верил! Награда досталась нам не случайно!

Антон

8.1. Антон пишет Валере о/об

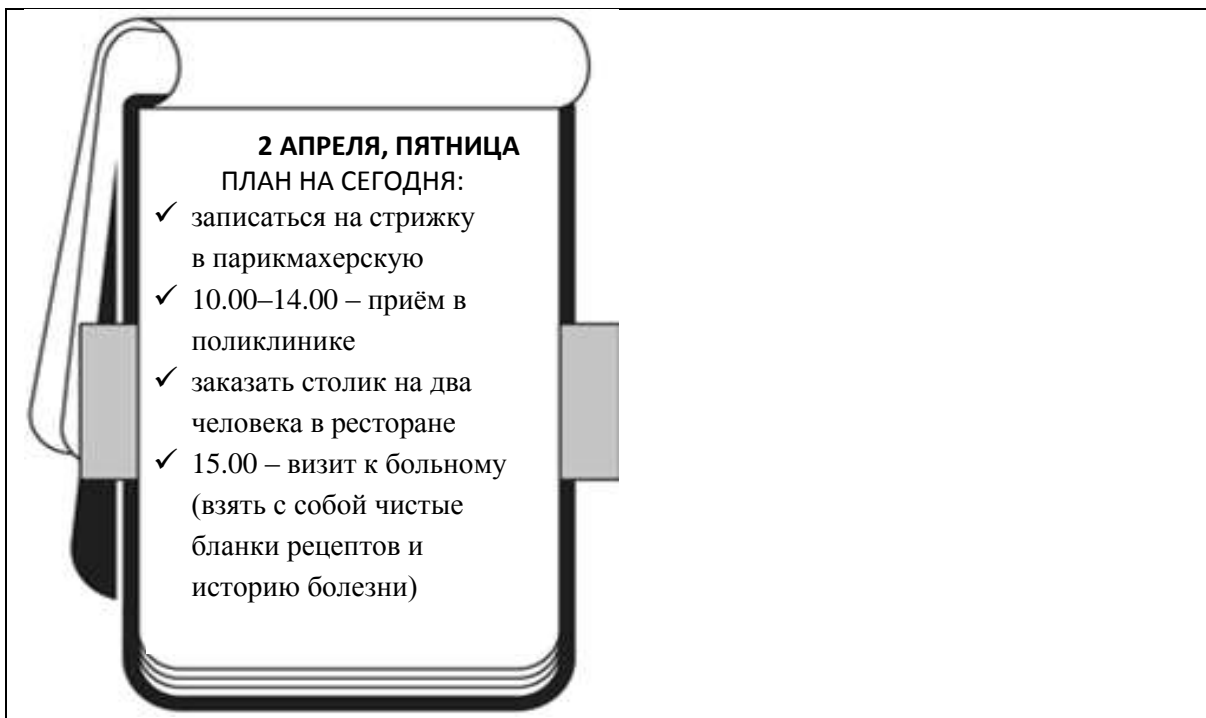
A. подготовке к чемпионату.

B. победе в соревнованиях.

C. участии в фотоконкурсе.

Zadanie 8.1., sprawdzające umiejętność rozumienia głównej myśli tekstu, okazało się dla uczniów dużym wyzwaniem. Było to najtrudniejsze zadanie w całym arkuszu na poziomie podstawowym. Prawidłową odpowiedź **B.** w tym zadaniu wybrało 24% zdających. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie nie wystarczyło zrozumieć pojedyncze wyrazy w tekście. Należało przeanalizować całą sytuację przedstawioną w e-mailu i połączyć kluczowe fragmenty tekstu mówiące o wygranym meczu, strzelonych golach i otrzymaniu nagrody ze słowem *победа* występującym w prawidłowej odpowiedzi. Prawdopodobnie uczniowie zwrócili uwagę na słowa *фотография* oraz *чемпионом*, które pojawiły się w tekście, i dlatego wybrali błędne odpowiedzi A. i C., w których znalazły się słowa *к чемпионату* i *в фотоконкурсе*.

Uczniowie lepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadania 8.4., sprawdzającego umiejętność określania kontekstu wypowiedzi. W zadaniu tym należało stwierdzić, kto jest autorem tekstu.



2 АПРЕЛЯ, ПЯТНИЦА
ПЛАН НА СЕГОДНЯ:
 ✓ записаться на стрижку
 в парикмахерскую
 ✓ 10.00–14.00 – приём в
 поликлинике
 ✓ заказать столик на два
 человека в ресторане
 ✓ 15.00 – визит к больному
 (взять с собой чистые
 бланки рецептов и
 историю болезни)

8.4. Автор текста работает
 А. врачом.
 В. официантом.
 С. парикмахером.

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 42% gimnazjalistów z województwa warmińsko-mazurskiego. Wybranie prawidłowej odpowiedzi wymagało od zdających zrozumienia fragmentów, które wskazywały na to, że autor tekstu jest lekarzem, np. przyjmowanie [pacjentów] w przychodni, wizyta u chorego, konieczność zabrania ze sobą druków recept i historii choroby. Część uczniów nie zrozumiała, że autor chce skorzystać z usług fryzjera i zamówić stół w restauracji, ale nie ma to nic wspólnego z wykonywanym przez niego zawodem.

Chociaż uczniowie dobrze poradzili sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (siedem zadań w tej części arkusza), wyniki były zróżnicowane i wahały się od 33% do 59%. Przeanalizujemy zadanie 7.1., które sprawiło zdającym najwięcej problemów.

7.1.



**Клуб любителей кино приглашает
на вечер «ЗА ЧАШКОЙ ЧАЯ»!**

Ждём всех, кто любит комедии.

Мы гарантируем отличный фильм
и ароматный чай.

А вы, пожалуйста, принесите с собой
кусочек торта или пирога к чаю.

Начало 6 мая в 16.00.

Вход бесплатный!

Начало 6 мая в 16.00.

C. Это объявление для тех, кто хочет сыграть в кино.

D. В этом тексте есть информация о том, что взять на встречу.

Poprawną odpowiedź wybrało 33% uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego. Gimnazjaliści słusznie zauważyli, że tekst 7.1. zawiera fragment o tym, co wziąć na spotkanie: *...принесите с собой кусочек торта или пирога к чаю* i dopasowali do niego odpowiedź **D**. Natomiast jedna trzecia zdających jako prawidłową odpowiedź wskazała zdanie **C**. Prawdopodobnie zasugerowali się oni rzeczownikiem *кино*, który występował zarówno w zdaniu, jak i w tekście. Ogłoszenie 7.1. jednak nie było skierowane do osób, które chcą zagrać w filmie, ale było zaproszeniem na wieczór filmowy, podczas którego można się napić herbaty i obejrzeć dobry film.

W arkuszu egzaminacyjnym były dwa zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Uczniowie lepiej poradzi sobie z zadaniem 10., sprawdzającym znajomość leksyki, niż z zadaniem 11., sprawdzającym znajomość struktur gramatycznych (średni wynik w województwie warmińsko-mazurskim odpowiednio 61% i 57%).

A. выставке	B. квартиру	C. свежие	D. скажет	E. спросит	F. старые
--------------------	--------------------	------------------	------------------	-------------------	------------------

ДРУЖЕЛЮБНАЯ ТЕХНИКА

Хочешь, чтобы телевизор говорил тебе: «Доброе утро!», а холодильник напоминал, когда **надо купить 10.1. _____ продукты?** Хочешь поговорить с тостером? Какой язык выбираешь: английский, японский или китайский? Это не фантастика. Это реальность! Домашнюю технику нового поколения **можно увидеть на 10.2. _____ новых технологий в Токио.** Среди экспонатов есть, например, **«умный» навигатор, который вовремя 10.3. _____ усталому водителю такси, что ему пора отдохнуть.**

Zdający dość dobrze poradziли sobie z uzupełnianiem luk 10.1. i 10.2. (odpowiednio 67% i 66% poprawnych odpowiedzi). Wybór właściwego wyrazu *свежие* w zadaniu 10.1. wymagał znalezienia logicznego powiązania pomiędzy tym wyrazem a otoczeniem luki *надо купить* i *продукты*. Natomiast, aby poprawnie rozwiązać zadanie 10.2., należało wykazać się znajomością struktur leksykalnych i gramatycznych. Prawidłowa odpowiedź *выставке* logicznie pasowała do kontekstu danego zdania i gramatycznie do otoczenia luki *можно увидеть на* i *новых технологий*.

Trudniejszym dla zdających z województwa warmińsko-mazurskiego okazało się zadanie 10.3., które poprawnie rozwiązało 49% zdających. W tym zadaniu uzupełnienie luki było w większym stopniu uzależnione od zrozumienia tekstu niż od znajomości konkretnej struktury gramatycznej lub leksykalnej. Wskazanie poprawnej odpowiedzi *скажет* uwarunkowane było przede wszystkim zrozumieniem fragmentu *усталому водителю такси, что ему пора отдохнуть*. Również pomocna przy wyborze poprawnej odpowiedzi była znajomość rekcji czasowników *сказать* i *спросить*.

Poziom rozszerzony – komentarz do wyników krajowych

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 44% punktów. Gimnazjaliści najlepiej poradziли sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu (średni wynik – 53%), nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstów pisanych i znajomość środków językowych (średni wynik odpowiednio 44% i 40%). Największym wyzwaniem dla zdających było natomiast tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 37%).

Analiza wyników uzyskanych przez uczniów w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu pokazuje, że uczniowie w porównywalnym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji oraz umiejętność globalnego rozumienia tekstu (średni wynik odpowiednio 53% i 55%).

Podobnie jak na poziomie podstawowym, w zadanich sprawdzających rozumienie tekstu jako całości zdający lepiej poradziли sobie z określaniem kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.3.) niż z określaniem intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.6.). W zadaniu 1.3. 73% uczniów poprawnie wskazało, że przyjaciele rozmawiają koło domu (odpowiedź C.). Zdający nie mieli problemów ze zrozumieniem kluczowych fragmentów dialogu *Вот и стою на дворе... я лучше тут, на лавочке, около подъезда посижу*.

Większym wyzwaniem okazało się dla zdających zadanie 1.6., które wymagało określania intencji prowadzącego audycję radiową.

1.6. В конце ведущий

A. приглашает послушать рекламу.

B. предлагает выиграть телефон.

C. просит заказывать музыку.

Transkrypcja (fragment):

Будет мегаинтересно! И, как всегда, – никакой рекламы! А чтобы было ещё увлекательнее – наберите, пожалуйста, наш номер телефона, назовите песню, которую вы хотите услышать, и уже через несколько минут она прозвучит в эфире. И так, ждём ваших звонков!

Poprawną odpowiedź C. wybrało 36% zdających. Prawidłowe rozwiązanie zadania wymagało zrozumienia fragmentu *...наберите, пожалуйста, наш номер телефона, назовите песню, которую вы хотите услышать, и уже через несколько минут она прозвучит в эфире...*. Dla prawie 42% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor B. *предлагает выиграть телефон*.

Prawdopodobnie uczniowie kierowali się występującymi w nagraniu wyrażeniami *номер телефона, ждём ваших звонков*, które mogły im zasugerować, że chodzi o możliwość wygrania telefonu.

W zadaniach sprawdzających rozumienie tekstów pisanych zdający uzyskali średnio 44% punktów. Najwięcej problemów sprawiło gimnazjalistom zadanie 5., sprawdzające umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji (średni wynik – 36%). W tym zadaniu zdający na podstawie informacji o trzech osobach mieli wskazać ofertę kursu gotowania, która byłaby najbardziej odpowiednia dla danej osoby.



5.1. C

Катя обожает готовить. Друзья хвалят её салаты, котлеты, супы. Свой кулинарный талант Катя совершенствовала на различных курсах. Вот и сейчас ищет уроки, на которых в короткий срок могла бы научиться печь торты, булочки, пирожные, пончики. Катя хочет заниматься в группе.



5.2. D

Даша никогда не интересовалась кухней. Дома хозяйка кухни – бабушка. Специально для неё Даша решила научиться готовить. Планирует начать с мясных блюд. Даша – занятой человек. Она хочет заниматься только по выходным и в компании, так как на индивидуальные занятия у неё нет денег.



5.3. A

Ксюша отлично готовит. В кухне нет для неё секретов. Тем не менее, девушка хотела бы найти курсы, которые позволят ей в своей кухне индивидуально поработать с мастером кулинарного дела, чтобы ещё лучше готовить блюда из свинины и говядины. Ксюша не может заниматься в уикенд.

A.

Вы уже умеете готовить и хотите повысить своё мастерство?

«Люкс» приглашает вас!

Темы занятий:

- ✓ рыбные закуски
- ✓ мясные блюда
- ✓ десерты.

Выберите тему и позвоните нам. Опытный повар приедет к вам на дом и только для вас проведёт занятия. Уроки организуем с понедельника по четверг.

B.

«Студия вкуса» приглашает тех, кто хочет научиться готовить вкусные овощные блюда: супы, гарниры, салаты. Их приготовление требует огромного мастерства. Предлагаем индивидуальный урок с поваром в нашей студии в выходной день.

C.

Занятия в «СМАК-е» заинтересуют тех, у кого мало свободного времени:

- темы (одна по выбору): «Мясо», «Салаты» или «Сладкие мучные блюда»
- только три урока (в понедельник, среду и четверг)
- приятная компания (8-10 человек).

Ждём мастеров кухни и тех, кто в кулинарии делает первые шаги.

D.

«VIP-МАСТЕР» учит как профессионалов, так и новичков. У нас вы узнаете секреты приготовления блюд из свинины, говядины, птицы, научитесь готовить гарниры. Курсы включают восемь групповых занятий по три часа по воскресеньям. Спешите – количество мест в группах ограничено!

Aby dobrać właściwą ofertę do danej osoby, należało zwrócić uwagę na informacje szczegółowe dotyczące tematu zajęć, ich terminu i czasu trwania oraz liczby osób na zajęciach.

Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie 5.2. Uczniowie musieli dobrać kurs do osoby, która chce nauczyć się przygotowywać dania mięsne na zajęciach grupowych w weekend. Poprawną odpowiedź **D.** wybrało 30% zdających. Dla 27% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor C., a 25% gimnazjalistów wybrało odpowiedź B. Osoby, które wybrały opcję C., prawdopodobnie nie zwróciły uwagi na to, że opisywane zajęcia odbywają się w dni robocze. Oczekiwań Daszy nie spełniała też propozycja B., gdyż oferowała indywidualne zajęcia o tematyce „dania warzywne”.

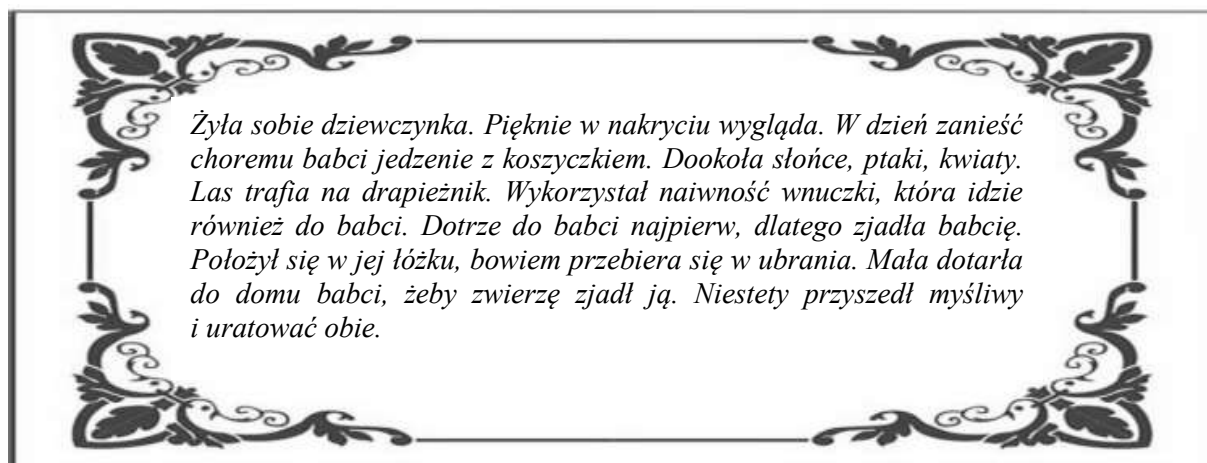
Uczniowie lepiej poradzi sobie z zadaniem 5.1., które poprawnie rozwiązało 40% zdających. W tym zadaniu należało dobrać ofertę do osoby, która w krótkim czasie na zajęciach grupowych chciałaby nauczyć się piec torty, bułeczki, ciastka i pączki. Wszystkie te wymagania spełniała oferta C. («Сладкие мучные блюда», только три урока, приятная компания). Jednak 22% zdających wybrało odpowiedź B. Prawdopodobnie nie zwrócili oni uwagi na to, że w ofercie B. proponowane są zajęcia indywidualne, na których można nauczyć się przygotowywać dania z warzyw. Możliwe, że uczniowie zasugerowali się słowami *супы, салаты*, które pojawiły się zarówno w zadaniu, jak i w ofercie.

Lepiej uczniowie poradzi sobie z zadaniem 3., sprawdzającym umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu i z zadaniem 4., sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik odpowiednio 52% i 44%).

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów za zadania sprawdzające umiejętność stosowania środków językowych wyniósł 40%. Większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić tekstu w zadaniu 6. oraz przetłumaczyć zdań w zadaniu 7. W zadaniu 6. najtrudniejsze okazało się utworzenie formy 3. osoby liczby pojedynczej czasownika *заходить* (19% poprawnych odpowiedzi – najniższy wynik w całym arkuszu). Czasownik ten jest bardzo podobny do polskiego *zachodzić*. Nawet jeśli uczniowie dopasowali go do odpowiedniej luki w tekście, to częstą przyczyną błędnych odpowiedzi była niezajomość odmiany czasownika. W zadaniu 7. uczniowie najslabiej poradzi sobie z zadaniem 7.5. (40% prawidłowych odpowiedzi), w którym trzeba było przetłumaczyć fragment *там на имię*. Choć wyrażenie to jest dobrze znane zdającym, nie potrafili go poprawnie zapisać. Należy pamiętać, że w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Ostatnie zadanie, z którym muszą zmierzyć się uczniowie piszący egzamin na poziomie rozszerzonym, polega na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej na zadany temat. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 37% punktów. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (średni wynik – 46%) oraz zakres środków językowych (średni wynik – 39%). Dość niski wynik uzyskany przez zdających w zakresie treści (35%) wskazuje, że wielu zdających ma problem z przekazywaniem wymaganych w poleceniu informacji i rozwinięciem swoich wypowiedzi. Najniższy wynik gimnazjaliści uzyskali w kryterium poprawności środków językowych (31%).

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi



Czy ta historia brzmi znajomo? Niektórzy bez wątpienia poznają w niej znaną z dzieciństwa bajkę o Czerwonym Kapturku. Ale nie wszystko w tej historii jest jasne i czytelne. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji. Duża liczba błędów językowych w tekście sprawia, że trudno jest połączyć sens poszczególnych zdań w jedną całość. Gdybyśmy nie znali prawdziwego przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst na każdym kroku musielibyśmy się zastanawiać, co autor miał na myśli.

W wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów często daje się zauważyć podobne braki w spójności i logice. Potwierdza to dość niski średni wynik uzyskany przez zdających w kryterium spójności i logiki wypowiedzi (46%). Przyjrzyjmy się więc, jakie problemy dotyczące spójności i logiki występowały w pracach egzaminacyjnych.

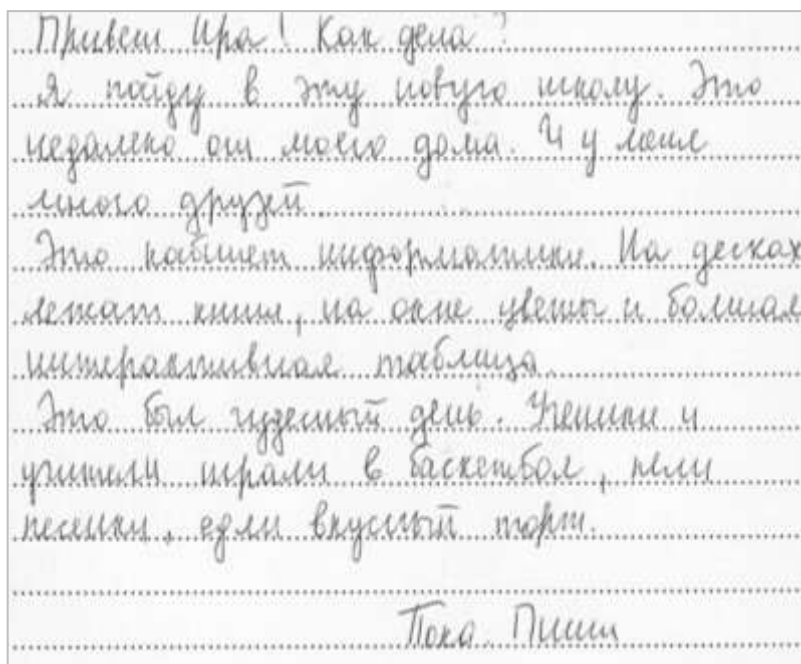
Tegoroczne polecenie do zadania 8. brzmiało:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Rosji:

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę**
- **opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.**

Oceniając wypowiedź pisemną w kryterium spójności, egzaminatorzy przede wszystkim zwracają uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

Czy poniższa praca spełnia te warunki?



Powyższa wypowiedź składa się w zasadzie ze zrozumiałych zdań, zdający zrealizował wszystkie podpunkty polecenia, jednak w pracy nie ma żadnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał e-mail tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej nauki w nowej szkole. Czytając taką wypowiedź odbiorca często traci wątek i zastanawia się, co autor miał na myśli. W wielu miejscach tekst jest niejasny. Odbiorca nie rozumie, do której szkoły idzie piszący. Nie ma pewności, czy położenie szkoły blisko domu było powodem wyboru szkoły. Zdanie, mówiące o dużej liczbie przyjaciół, nie pasuje ani do zdania poprzedzającego, ani do zdania po nim następującego. Czytając opis sali informatycznej, trudno wywnioskować, że mowa jest o sali lekcyjnej, która najbardziej podoba się piszącemu. Zastanawiamy się też, o jakim cudownym dniu pisze zdający i dlaczego. Wiadomość sprawia wrażenie tekstu chaotycznego i złożonego z niepowiązanych między sobą fragmentów. Tylko znając treść polecenia, można uporządkować informacje i domyślić się, co autor e-maila chciał przekazać.

Kształtując umiejętność tworzenia prostej i zrozumiałej wypowiedzi pisemnej należy wyposażyć uczniów w podstawowe wyrażenia i zwroty budujące jej spójność.

Привет Ира! Как дела?

Сейчас я хожу в новую школу. Я выбрала её потому что она недалеко от моего дома и у меня там много друзей.

В моей школе красивые кабинеты. Мой любимый – это кабинет математики. На досках лежат книги, на окне цветы и большая интерактивная таблица.

Моя новая школа супер. Я навсегда запомню свой первый день в ней. Это был чудесный день. Ученики и учителя играли в баскетбол, пели песенки и ели вкусный торт.

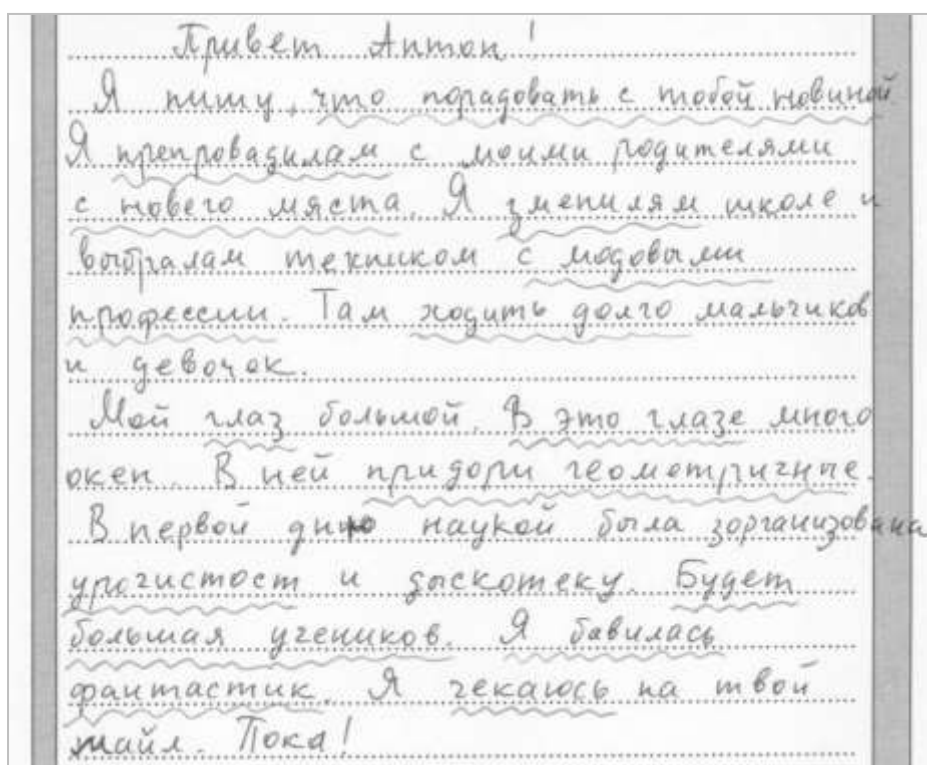
Пока. Пиши.

Powyższy przykład pokazuje, jak stworzyć taki kontekst wypowiedzi, który nie budzi wątpliwości odbiorcy i brzmi naturalnie. Na przykład, aby przedstawić kolejność wydarzeń, można użyć takich wyrażen, jak *сейчас, теперь, сначала, потом, в конце*; aby pokazać związki przyczynowo-skutkowe można wykorzystać wyrażenia *потому что, так как, поэтому*. Miejsce lub kierunek, o którym jest mowa w poprzednim zdaniu, można zastąpić przysłówkami *там, здесь, туда, сюда*.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *В этом классе большое окно, потому что он очень светлый.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *Мы с одноклассниками играли в мяч на школьной площадке. Вдруг её собака укусила директора.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *Мне нравится класс от химии. В ней мы делаем опыты.*
- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *В первый день был день спорта. Можно кататься на велосипеде и роликах. Будут разные конкурсы. Я выиграла сладкий приз.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje kolejna praca egzaminacyjna. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest nieczytelna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

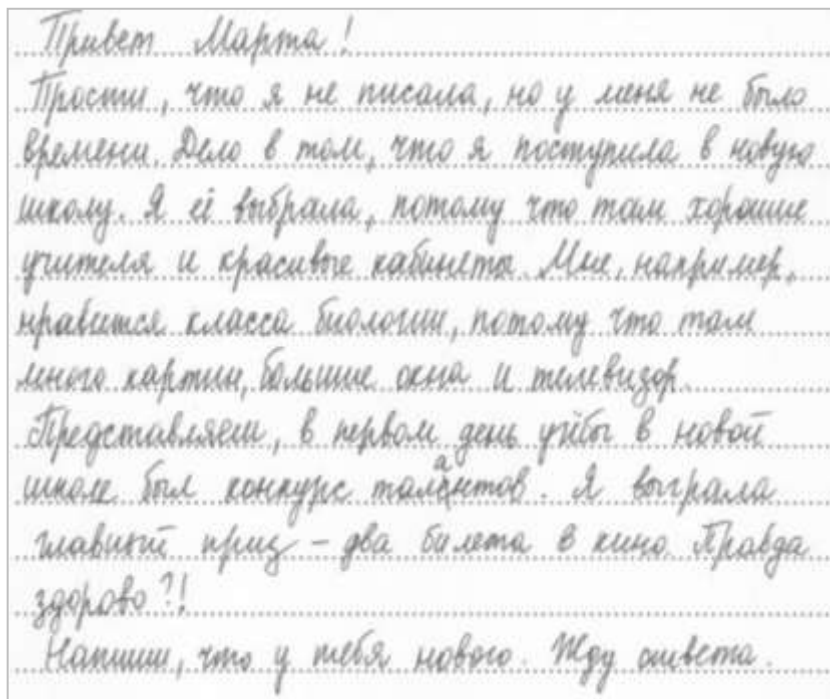


Błędy językowe sprawiają, że część pracy jest niekomunikatywna. Nie wiemy, jaki był powód wybrania przez piszącego nowej szkoły. W drugim podpunkcie polecenia zdający miał opisać ulubioną salę lekcyjną. Jednak nie jest jasne, do czego się odnosi wyraz *глаз* na początku drugiego akapitu. Możemy jedynie domyślać się z kontekstu, że słowo to zostało pomyłone przez piszącego ze słowem *класс*. Jedyna czytelna informacja w trzecim akapicie dotyczy zorganizowania w pierwszym dniu nauki dyskoteki. Natomiast reszta akapitu jest całkowicie niekomunikatywna. W rezultacie czytelnik gubi się w tekście na skutek braku spójności wypowiedzi.

Jakich prac oczekuje się od zdających? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
------	---

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki.



W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Każdy podpunkt polecenia jest zrealizowany w sposób przemyślany. Egzaminator nie musi ani zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala czytającemu podążać za tokiem myśli piszącego. Chociaż w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Zadania, które sprawdzają globalne rozumienie tekstu (główną myśl, intencję nadawcy, kontekst wypowiedzi), sprawiają zdającym trudności. Warto w procesie dydaktycznym zwracać uwagę na sformułowania występujące w trzonach zadań, np., „Ten tekst jest o...”, „Ania napisała tę wiadomość, żeby...”, „Rozmowa się odbywa w...”, które wskazują, że jest to zadanie sprawdzające ogólne rozumienie tekstu. Ważne jest, aby uczący się potrafili dokonać syntezy informacji, które pojawiają się w nagraniu bądź w tekście. Uczniowie powinni mieć świadomość, że dopiero po przeczytaniu całego akapitu lub tekstu można określić, co jest jego głównym tematem. Ponadto wskazanie prawidłowej odpowiedzi często wymaga nie tylko zrozumienia poszczególnych wyrażen, ale też łączenia różnych informacji. Prawdą jest, że zadania sprawdzające tę umiejętność rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tych umiejętności, np. poprzez wymyślenie tytułu do całego tekstu lub jego części, zaznaczenie słów i wyrażen związanych z poprawną odpowiedzią.
- ❖ Inną ważną umiejętnością, która wymaga szczególnej uwagi podczas zajęć szkolnych jest umiejętność łączenia wyrażen synonimicznych. Identyfikowanie i zestawianie ze sobą wyrażen o podobnych znaczeniach jest szczególnie przydatne w rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Ponadto umiejętność wyrażania myśli przy pomocy różnorodnych środków językowych jest niezbędna przy formułowaniu płynnej wypowiedzi pisemnej.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często powoduje to też problemy z rozwiązywaniem zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia rozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest tworzenie spójnego i logicznego tekstu. Aby poprawić spójność wypowiedzi zdających warto ćwiczyć z uczniami różne sposoby realizowania poszczególnych podpunktów polecenia i włączyć do zajęć lekcyjnych ćwiczenia polegające na łączeniu w odpowiedni sposób poszczególnych części tworzonego tekstu.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Tabela 23. Wyniki uczniów piszących arkusze dostosowane – poziom podstawowy

Symbol arkusza/arkuszy	Rodzaj dostosowania	Liczba uczniów	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GR-P8-162	dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	10	62	14
GR-PQ-162	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1	58	-

[†]Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Język francuski

1. Opis arkusza standardowego

Poziom podstawowy

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

Poziom rozszerzony

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 1. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (poziom podstawowy i poziom rozszerzony)

Symbol arkusza	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GF-P1-162	20*	28	100	100	100	84	26
GF-R1-162	13*	-	-	-	-	-	-

*13 uczniów zdobyło tytuł laureata konkursu przedmiotowego.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych – poziom podstawowy

Tabela 2. Wyniki uczniów piszących arkusze dostosowane – poziom podstawowy

Symbol arkusza/arkuszy	Rodzaj dostosowania	Liczba uczniów	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GF-P4-5-162	dla uczniów słabowidzących	1	75	-

*Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Komentarz do wyników gimnazjalistów z kraju wraz z wnioskami i rekomendacjami znajduje się w sprawozdaniu *Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w 2016 r.* zamieszczonym na stronie www.cke.edu.pl.

Język hiszpański

1. Opis arkusza standardowego

Poziom podstawowy

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 1. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (poziom podstawowy i poziom rozszerzony)

Symbol arkusza	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GE-P1-162	16	23	93	46	55	52	23

Komentarz do wyników gimnazjalistów z kraju wraz z wnioskami i rekomendacjami znajduje się w sprawozdaniu *Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w 2016 r.* zamieszczonym na stronie www.cke.edu.pl.

Język włoski

1. Opis arkusza standardowego

Poziom podstawowy

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

Poziom rozszerzony

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów

2. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 1. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (poziom podstawowy i poziom rozszerzony)

Symbol arkusza	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
GW-P1-162	2	-	-	-	-	71	-
GW-R1-162	1	-	-	-	-	93	-

[†]Niektóre parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 5 lub więcej uczniów.

Komentarz do wyników gimnazjalistów z kraju wraz z wnioskami i rekomendacjami znajduje się w sprawozdaniu *Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w 2016 r.* zamieszczonym na stronie www.cke.edu.pl.

IV. Aneks (wyniki krajowe)

1. Gimnazja, w których przeprowadzono egzamin gimnazjalny w kwietniu 2016 r. ¹

1.1. Liczba (odsetek) gimnazjów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na szkoły na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	135	31,5	99	23,1	90	21,0	104	24,3	428
kujawsko-pomorskie	167	45,1	65	17,6	34	9,2	104	28,1	370
lubelskie	292	66,7	46	10,5	64	14,6	36	8,2	438
lubuskie	61	36,1	52	30,8	18	10,7	38	22,5	169
łódzkie	196	49,7	38	9,6	82	20,8	78	19,8	394
małopolskie	458	63,9	71	9,9	67	9,3	121	16,9	717
mazowieckie	443	49,2	97	10,8	122	13,5	239	26,5	901
opolskie	72	46,2	36	23,1	32	20,5	16	10,3	156
podkarpackie	412	75,0	49	8,9	65	11,8	23	4,2	549
podlaskie	92	42,6	47	21,8	40	18,5	37	17,1	216
pomorskie	187	48,6	46	11,9	64	16,6	88	22,9	385
śląskie	221	31,1	54	7,6	149	21,0	286	40,3	710
świętokrzyskie	133	58,3	38	16,7	27	11,8	30	13,2	228
warmińsko-mazurskie	128	47,9	58	21,7	41	15,4	40	15,0	267
wielkopolskie	321	51,4	123	19,7	95	15,2	86	13,8	625
zachodniopomorskie	93	32,2	74	25,6	54	18,7	68	23,5	289
POLSKA	3 411	49,9	993	14,5	1 044	15,3	1 394	20,4	6 842

1.2. Liczba (odsetek) gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	374	87,4	54	12,6	428
kujawsko-pomorskie	337	91,1	33	8,9	370
lubelskie	402	91,8	36	8,2	438
lubuskie	150	88,8	19	11,2	169
łódzkie	347	88,1	47	11,9	394
małopolskie	646	90,1	71	9,9	717
mazowieckie	770	85,5	131	14,5	901
opolskie	142	91,0	14	9,0	156
podkarpackie	519	94,5	30	5,5	549
podlaskie	191	88,4	25	11,6	216
pomorskie	332	86,2	53	13,8	385
śląskie	624	87,9	86	12,1	710
świętokrzyskie	204	89,5	24	10,5	228
warmińsko-mazurskie	239	89,5	28	10,5	267
wielkopolskie	546	87,4	79	12,6	625
zachodniopomorskie	250	86,5	39	13,5	289
POLSKA	6 073	88,8	769	11,2	6 842

¹ Jeśli nie zaznaczono inaczej, dane dotyczące gimnazjów i gimnazjalistów odnoszą się do uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-P1-162 z części humanistycznej. Niewielkie różnice liczebności w porównaniu z częścią matematyczno-przyrodniczą wynikały m.in. z różnej liczby uczniów zwolnionych z danej części egzaminu. Nie uwzględniono szkół liczących mniej niż pięcioro uczniów.

2. Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2016 r.

2.1. Liczba (odsetek) gimnazjalistów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na uczniów szkół na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	4 781	20,8	5 613	24,4	5 849	25,4	6 769	29,4	23 012
kujawsko-pomorskie	6 318	34,0	4 406	23,7	2 538	13,7	5 318	28,6	18 580
lubelskie	9 956	48,6	2 896	14,1	4 794	23,4	2 836	13,8	20 482
lubuskie	1 747	19,9	3 259	37,1	1 513	17,2	2 259	25,7	8 778
łódzkie	7 427	35,1	2 941	13,9	6 066	28,7	4 729	22,3	21 163
małopolskie	16 775	50,7	4 713	14,2	4 642	14,0	6 950	21,0	33 080
mazowieckie	16 648	34,6	7 246	15,1	8 610	17,9	15 610	32,4	48 114
opolskie	2 442	29,8	2 563	31,2	2 196	26,8	1 005	12,2	8 206
podkarpackie	11 497	53,8	3 584	16,8	4 537	21,2	1 739	8,1	21 357
podlaskie	3 107	28,8	2 761	25,6	2 607	24,2	2 304	21,4	10 779
pomorskie	7 121	33,8	3 479	16,5	4 900	23,3	5 557	26,4	21 057
śląskie	8 790	23,4	3 039	8,1	9 703	25,9	15 953	42,6	37 485
świętokrzyskie	5 135	45,2	2 734	24,1	1 838	16,2	1 651	14,5	11 358
warmińsko-mazurskie	3 919	29,6	3 465	26,1	3 128	23,6	2 739	20,7	13 251
wielkopolskie	11 969	35,8	8 607	25,8	7 617	22,8	5 222	15,6	33 415
zachodniopomorskie	2 687	18,5	4 269	29,3	3 420	23,5	4 184	28,7	14 560
POLSKA	120 319	34,9	65 575	19,0	73 958	21,5	84 825	24,6	344 677

2.2. Liczba (odsetek) uczniów gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	21 736	94,5	1 276	5,5	23 012
kujawsko-pomorskie	17 898	96,3	682	3,7	18 580
lubelskie	19 611	95,7	871	4,3	20 482
lubuskie	8 234	93,8	544	6,2	8 778
łódzkie	20 194	95,4	969	4,6	21 163
małopolskie	31 521	95,3	1 559	4,7	33 080
mazowieckie	45 258	94,1	2 856	5,9	48 114
opolskie	7 943	96,8	263	3,2	8 206
podkarpackie	20 698	96,9	659	3,1	21 357
podlaskie	10 232	94,9	547	5,1	10 779
pomorskie	19 748	93,8	1 309	6,2	21 057
śląskie	35 174	93,8	2 311	6,2	37 485
świętokrzyskie	10 928	96,2	430	3,8	11 358
warmińsko-mazurskie	12 635	95,4	616	4,6	13 251
wielkopolskie	31 624	94,6	1 791	5,4	33 415
zachodniopomorskie	13 823	94,9	737	5,1	14 560
POLSKA	327 257	94,9	17 420	5,1	344 677

3. Liczba laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z jednego z grupy przedmiotów objętych egzaminem, zwolnionych z danej części / danego zakresu² egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, otrzymujących zaświadczenie o uzyskaniu z tej części/zakresu egzaminu najwyższego wyniku – w kraju i województwach

3.1. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części pierwszej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 1. ³ (2014 r.)			Historia i wiedza o społeczeństwie (lata 2015 i 2016)			Język polski (lata 2015 i 2016)		
	ogólna liczba zdających	liczba laureat ów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	23 008	1	0,00	23 008	17	0,07	23 012	17	0,07
kujawsko-pomorskie	18 747	2	0,01	18 747	60	0,32	18 580	75	0,17
lubelskie	20 480	0	0,00	20 480	20	0,09	20 482	47	0,40
lubuskie	8 776	3	0,03	8 776	27	0,31	8 778	18	0,20
łódzkie	21 159	1	0,00	21 159	27	0,13	21 163	5	0,02
małopolskie	33 079	0	0,00	33 079	44	0,13	33 080	26	0,07
mazowieckie	48 112	0	0,00	48 112	127	0,26	48 114	101	0,20
opolskie	8 206	1	0,01	8 206	22	0,27	8 206	10	0,12
podkarpackie	21 356	0	0,00	21 356	43	0,20	21 357	35	0,16
podlaskie	10 777	1	0,01	10 777	51	0,47	10 779	63	0,58
pomorskie	21 171	1	0,00	21 171	31	0,15	21 057	24	0,11
śląskie	37 488	4	0,01	37 488	95	0,25	37 485	80	0,21
świętokrzyskie	11 359	1	0,01	11 359	26	0,23	11 358	28	0,25
warmińsko-mazurskie	13 250	0	0,00	13 250	137	1,03	13 251	57	0,43
wielkopolskie	33 417	3	0,01	33 417	98	0,29	33 415	30	0,08
zachodniopomorskie	14 558	2	0,01	14 558	36	0,24	14 560	19	0,13
POLSKA	344 943	20	0,01	344 943	861	0,25	344 677	635	0,18

² Zwolnienie z danej części egzaminu przysługuje laureatom/finalistom odpowiednich olimpiad oraz laureatom konkursów przedmiotowych z 2014 r. Zwolnienie z danego zakresu egzaminu dotyczy laureatów/finalistów odpowiednich olimpiad oraz laureatów konkursów przedmiotowych z lat 2015 i 2016.

³ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-H1-162 w części humanistycznej z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie.

3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części drugiej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 2. ⁴ (2014 r.)			Przedmioty przyrodnicze (lata 2015 i 2016)			Matematyka (lata 2015 i 2016)		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	23 003	1	0,00	23 003	53	0,23	23 004	18	0,07
kujawsko-pomorskie	18 584	0	0,00	18 584	237	1,92	18 898	70	0,37
lubelskie	20 481	0	0,00	20 481	138	0,67	20 481	54	0,26
lubuskie	8 781	1	0,01	8 781	55	0,63	8 778	15	0,17
łódzkie	21 151	1	0,00	21 151	43	0,20	21 154	16	0,08
małopolskie	33 077	0	0,00	33 077	79	0,24	33 077	23	0,06
mazowieckie	48 105	3	0,00	48 105	150	0,31	48 085	88	0,18
opolskie	8 209	0	0,00	8 209	44	0,54	8 207	6	0,07
podkarpackie	21 348	0	0,00	21 348	88	0,41	21 348	36	0,17
podlaskie	10 739	3	0,02	10 739	185	1,72	10 741	66	0,61
pomorskie	21 141	0	0,00	21 141	88	0,42	21 229	33	0,16
śląskie	37 489	3	0,00	37 489	86	0,23	37 487	86	0,23
świętokrzyskie	11 363	2	0,01	11 363	78	0,69	11 361	18	0,16
warmińsko-mazurskie	13 245	0	0,00	13 245	195	1,47	13 244	63	0,48
wielkopolskie	33 413	0	0,00	33 413	194	0,58	33 413	77	0,23
zachodniopomorskie	14 560	2	0,01	14 560	82	0,56	14 564	22	0,15
POLSKA	344 689	16	0,00	344 689	1795	0,52	345 071	711	0,21

⁴ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GM-P1-162 w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych.

3.3. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego w kraju i województwach w 2016 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 3.								
	Język angielski			Język niemiecki			Język rosyjski		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	19 277	21	0,10	3 550	7	0,20	52	0	0,00
kujawsko-pomorskie	15 745	137	0,87	2 475	31	1,25	539	9	1,67
lubelskie	17 097	52	0,30	1 369	31	2,26	1 894	8	0,42
lubuskie	6 660	13	0,20	2 093	5	0,24	3	0	0,00
łódzkie	18 486	18	0,10	2 105	8	0,38	522	3	0,57
małopolskie	30 335	26	0,09	2 572	16	0,62	29	0	0,00
mazowieckie	42 827	90	0,21	2 892	7	0,24	2 156	8	0,37
opolskie	5 845	13	0,22	2 330	30	1,29	14	0	0,00
podkarpackie	19 164	32	0,17	2 033	24	1,18	61	0	0,00
podlaskie	8 516	78	0,92	798	23	2,88	1 391	27	1,94
pomorskie	18 641	28	0,15	2 358	17	0,72	70	0	0,00
śląskie	33 633	41	0,12	3 394	18	0,53	146	12	8,22
świętokrzyskie	9 644	31	0,32	1 084	20	1,85	608	23	3,78
warmińsko-mazurskie	10 891	31	0,28	1 810	22	1,22	506	10	1,98
wielkopolskie	28 501	33	0,12	4 581	21	0,46	189	5	2,65
zachodniopomorskie	11 535	36	0,31	2 949	18	0,61	4	0	0,00
POLSKA	296 797	680	0,23	38 393	298	0,78	8 184	105	1,28

3.4. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka francuskiego i języka hiszpańskiego w kraju i województwach w 2016 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów					
	Część 3.					
	Język francuski			Język hiszpański		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	89	1	1,12	28	1	3,57
kujawsko-pomorskie	55	35	63,64	11	0	0,00
lubelskie	57	10	17,54	93	16	17,20
lubuskie	8	3	37,50	0	0	0,00
łódzkie	34	6	17,65	30	0	0,00
małopolskie	89	13	14,61	44	0	0,00
mazowieckie	126	10	7,97	156	0	0,00
opolskie	14	5	35,71	0	0	0,00
podkarpackie	71	7	9,86	25	0	0,00
podlaskie	57	11	19,30	20	0	0,00
pomorskie	35	0	0,00	44	0	0,00
śląskie	217	23	10,60	61	0	0,00
świętokrzyskie	13	0	0,00	4	0	0,00
warmińsko-mazurskie	20	13	65,00	16	0	0,00
wielkopolskie	77	16	20,78	75	0	0,00
zachodniopomorskie	29	0	0,00	32	0	0,00
POLSKA	991	153	15,44	639	17	2,66

